

ความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาอาชญวิทยาและงานยุติธรรม ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

FEAR ON DECISION-MAKING OF RECIDIVISM PRISONER TO RECOMMIT IN DRUG CASES

Miss Chularat Ratpitaksanti

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Criminology and Criminal Justice

Department of Sociology and Anthropology

FACULTY OF POLITICAL SCIENCE

Chulalongkorn University

Academic Year 2019

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดีอาญาเสพติดของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำ
โดย	น.ส.จุฬารัตน์ รัฐพิทักษ์สันติ
สาขาวิชา	อาชญวิทยาและงานยุติธรรม
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตียา เพชรมณี

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

.....	คณบดีคณะรัฐศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.เอก ตังทรัพย์วัฒนา)	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	
.....	ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมนทิพย์ จิตสว่าง)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตียา เพชรมณี)	
.....	กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุฬารัตน์ เอื้ออำนวย)	

CHULALONGKORN UNIVERSITY

จุฬารัตน์ รัฐวิทย์ศาสตร์ : ความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังที่
 เคยกระทำผิดซ้ำ. (FEAR ON DECISION-MAKING OF RECIDIVISM PRISONER TO
 RECOMMIT IN DRUG CASES) อ.ที่ปรึกษาหลัก : ผศ. ดร.จิตติยา เพชรมนี

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำ”
 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำ ประเภทความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำ
 ผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด และใช้ผลการศึกษาเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังและผู้พ้นโทษ
 เพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ การศึกษาวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์
 แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และใช้วิธีการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้ให้
 ข้อมูลสำคัญคือผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำตั้งแต่ 1 ครั้งขึ้นไป จำนวน 9 คน ในเรือนจำพิเศษธนบุรี

ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพ
 ติด คือ ปัจจัยด้านภูมิหลัง ได้แก่ ครอบครัว การศึกษา สภาพแวดล้อม การคบเพื่อน อาชีพ และรายได้ ปัจจัยด้านจิตใจ
 ได้แก่ การคิดก่อนกระทำผิด ความรู้สึกแปลกแยก และปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ ความกดดันทางสังคม พันธะทางสังคม
 ประสบการณ์การใช้ชีวิตในเรือนจำ ประสบการณ์การใช้ชีวิตหลังได้รับการปล่อยตัวก่อนกระทำผิดซ้ำ และการถูกตีตรา 2)
 ความกลัวที่มีผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดมากที่สุดคือความกลัวต่อการสูญเสียอนาคต รองลงมาคือความ
 กลัวต่อการสูญเสียที่เกี่ยวกับชีวิตกับความกลัวต่อการโดนทอดทิ้ง และความกลัวต่อการสูญเสียอิสรภาพของตนเอง โดย
 ความกลัวต่อความพิกลพิการไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ข้อเสนอแนะต่อแนวทางในการปฏิบัติ
 ต่อผู้ต้องขังและผู้พ้นโทษของการศึกษานี้ ได้แก่ การนำปัจจัยด้านต่าง ๆ เช่น ครอบครัว ศาสนา อาชีพ และรายได้ มาใช้
 ในการส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมของผู้ต้องขัง นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนการคืนคนดีสู่สังคม และลด
 อุปสรรคที่ส่งผลให้เกิดความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำ เช่น ความกดดันทางสังคม การถูกตีตรา เพื่อให้ผู้ต้องขังและ
 ผู้พ้นโทษสามารถรับมือกับความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำได้อย่างถูกต้อง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 CHULALONGKORN UNIVERSITY

สาขาวิชา อาชญวิทยาและงานยุติธรรม   ลายมือชื่อนิสิต .....

ปีการศึกษา 2562   ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

6180915124 : MAJOR CRIMINOLOGY AND CRIMINAL JUSTICE

KEYWORD: Fear, Decision-making, Recidivism, Prisoner

Chularat Ratpitaksanti : FEAR ON DECISION-MAKING OF RECIDIVISM PRISONER TO RECOMMIT IN DRUG CASES. Advisor: Asst. Prof. THITIYA PETMUNEE, Ph.D.

The study on “Fear on Decision-making of Recidivism Prisoners to Recommit in Drug Cases” aims to examine the factors that have influenced the fear on decision-making of recidivism prisoners, and the types of fear that have influenced the decision-making process of recidivism prisoners to recommit in drug cases. The results of this study will be a practice guideline for prisoners and ex-convicts to prevent the recidivism. This study is the qualitative research by means of in-depth interview and the informants were selected by the purposive sampling. The key informants included 9 recidivism prisoners in Minburi Remand Prison.

The findings showed that: 1) factors influencing decision-making of recidivism prisoners in drug cases included the background factors, e.g. family, education, environment, association with friends, occupation, and income; psychological factors, e.g. thought before committing offences and isolation; and social factors, e.g. social pressure, social bond, experience of prison life, experiences of life after being released from prison before recidivism and stigmatization. 2) Types of fear most influencing decision-making of recidivism prisoners in drug cases were the fear of losing ego, fear of life loss, fear of being neglected, and fear of losing freedom. However, the fear of deformation did not influence the decision of recidivism in drug cases. This study suggests the practice guideline for prisoners and ex-convicts as described below. Various factors, e.g. family, religion, occupation, and income, should be used to promote and improve the prisoners’ behavior. The local communities should be involved in supporting the return of good people to the society, and in reducing the obstacles arousing the fear of decision-making on recidivism, e.g. social pressure, stigmatization so that the prisoners and ex-convicts will be able to cope with their fear of decision-making on recidivism properly.

Field of Study: Criminology and Criminal Justice Student's Signature .....

Academic Year: 2019 Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฐิติยา เพชรมณี ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้แนวทางความรู้ ความเข้าใจ ให้การสนับสนุนอย่างสุดความสามารถ พร้อมทั้งชี้แนะแก้ไขข้อผิดพลาดต่าง ๆ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ตามปรารถนาของผู้วิจัย รวมทั้งขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. สุนนทิพย์ จิตสว่าง และรองศาสตราจารย์ ดร. จุฬารัตน์ เอื้ออำนวย ผู้เป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ให้การสนับสนุนและมอบข้อชี้แนะอันมีประโยชน์แก่ผู้วิจัย ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ เพื่อน พี่ น้อง แห่งสาขาวิชาอาชีวศึกษาและงานยุติธรรมทุกท่าน ที่ให้การต้อนรับอย่างอบอุ่น ขอขอบคุณที่เป็นรอยยิ้ม เป็นแหล่งความรู้ มอบความสุขให้แก่กันตลอด ระยะเวลาที่ได้ศึกษาและสังสรรค์ร่วมกัน ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ประจำภาควิชาทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพี่เกิ้ลที่คอยดูแลบัณฑิตด้านหลักสูตรการเรียนเป็นอย่างดีมาโดยตลอด ขอขอบคุณจอมแก่นที่เป็นมิตร สหายคนสำคัญ ร่วมทุกข์ร่วมสุขกันในทุกเรื่อง

ขอขอบพระคุณผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาเสพติดทั้ง 9 ท่าน และเจ้าหน้าที่เรือนจำพิเศษ มีนบุรีทุกท่านที่ให้การอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลการวิจัยอย่างอบอุ่น มอบความไว้วางใจให้กับผู้วิจัย อย่างเต็มเปี่ยม ซึ่งข้อมูลที่ได้มานั้นเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในครั้งนี้อย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณหัวหน้า พี่ น้อง เพื่อนร่วมทีมที่ทำงานทุกท่านที่เป็นที่พึ่งพิง เป็นแหล่งความสุข คอยรับฟังเรื่องราวและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ทำให้ประสบการณ์การศึกษาระดับปริญญาโทควบคู่การทำงานเต็มไปด้วยความทรงจำที่ดี ไร้ซึ่งอุปสรรค

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณพ่อ แม่ ป้า และลุง ผู้ส่งเสริมด้านการศึกษาให้ผู้วิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอมอบความสำเร็จในครั้งนี้แต่ความรักที่เปี่ยมล้นจากทุกคน

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสร้างคุณประโยชน์ให้แก่สังคมไทยในอนาคต หากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีข้อบกพร่องประการใดผู้วิจัยขอน้อมรับข้อบกพร่องไว้เพียงผู้เดียว

จุฬารัตน์ รัฐพิทักษ์สันติ

สารบัญ

	หน้า
.....	ค
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	6
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	7
1.5 นิยามศัพท์.....	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม.....	11
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความกลัว.....	12
2.1.1 ความหมาย และประเภทของความกลัว.....	12
2.1.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความกลัว.....	15
2.1.2.1 การรับรู้ความกลัวของร่างกาย.....	15
2.1.2.2 ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิกของจอห์น วัตสัน (John Watson).....	16
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดและการกระทำผิดซ้ำ.....	17

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำ	17
2.2.2 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow (Maslow’s Hierarchy of Need Theory).....	21
2.2.3 ทฤษฎีข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence Theory).....	23
2.2.4 ทฤษฎีคิดก่อนกระทำ (Rational Choice Theory).....	24
2.2.5 ทฤษฎีความกดดันทางสังคม (Strain Theory)	25
2.2.6 ทฤษฎีพันธะทางสังคม ของทราวิซ เฮอร์ชี (Hirschi’s Social Bonding Theory).....	27
2.2.7 ทฤษฎีการคบค้าสมาคมที่แตกต่างกันของ เอ็ดวิน ซัทเธอร์แลนด์ (Sutherland’s Differential Association Theory).....	28
2.2.8 ทฤษฎีตีตรา (Labelling Theory).....	30
2.2.9 ทฤษฎีความละอายเชิงบูรณาการ (Reintegrative Shaming Theory).....	31
2.3 โปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง ตามลักษณะแห่งคดีและพฤติการณ์การกระทำผิด	33
2.3.1 โปรแกรมการแก้ไขผู้ต้องขังคดียาเสพติด	34
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	41
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	42
3.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	42
3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล	42
3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล	44
3.4 จริยธรรมในการวิจัย.....	44
บทที่ 4 ผลการศึกษาและการอภิปรายผลการศึกษา.....	46
4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล	47
4.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด.....	65
4.2.1 ปัจจัยด้านภูมิหลังของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด	65

4.3.2	ปัจจัยด้านจิตใจของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด.....	74
4.3.3	ปัจจัยด้านสังคมของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด	80
4.3	ประเภทความกลัวที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด	86
4.3.1.	ความกลัวต่อการสูญเสียเกี่ยวกับชีวิตที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด.....	86
4.3.2	ความกลัวสูญเสียอิสรภาพที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด	88
4.3.3	ความกลัวต่อการโดนทรมานที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด	89
4.3.4	ความกลัวสูญเสียอนาคตที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด	90
4.3.5	ความกลัวต่อความพิการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด	91
4.4	กระบวนการตัดสินใจผ่านความกลัวของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด	93
4.5	อภิปรายผลการศึกษา	95
4.5.1	ปัจจัยด้านภูมิหลังที่ส่งผลต่อความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด.....	95
4.5.2	ปัจจัยด้านจิตใจที่ส่งผลต่อความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด.....	100
4.5.3	ปัจจัยด้านสังคมที่ส่งผลต่อความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด.....	103
4.5.4	ประเภทความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำ.....	105
4.5.5	ความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำ	111
บทที่ 5	สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	116
5.1	สรุปผลการศึกษา	117
5.2	ข้อเสนอแนะ	117
5.2.1	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	117

5.2.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ.....	119
5.2.3 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ.....	122
5.3 ข้อจำกัดของงานวิจัยในครั้งนี้.....	122
บรรณานุกรม.....	124
ภาคผนวก.....	128
ประวัติผู้เขียน.....	133

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 ตารางแสดงอัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวตามช่วงปีงบประมาณ	3
ตารางที่ 2 ตารางแสดงข้อมูลทั่วไปในภาพรวมของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด	63
ตารางที่ 3 ตารางแสดงข้อมูลปัจจัยด้านภูมิหลังในภาพรวมของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในความผิด เกี่ยวกับยาเสพติด.....	73
ตารางที่ 4 ตารางแสดงข้อมูลปัจจัยด้านจิตใจในภาพรวมของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในความผิด เกี่ยวกับยาเสพติด.....	79
ตารางที่ 5 ตารางแสดงข้อมูลปัจจัยด้านสังคมในภาพรวมของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในความผิด เกี่ยวกับยาเสพติด.....	85
ตารางที่ 6 ตารางแสดงประเภทความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังที่ กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด.....	92

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

“ไม่เกรงกลัวต่ออาญาแผ่นดิน” เป็นประโยคที่ถูกกล่าวซ้ำถึงผู้กระทำความผิดที่ก่ออาชญากรรมในลักษณะอุกฉกรรจ์ ที่กำหนดไว้เป็นความผิดในประมวลกฎหมายอาญาซึ่งเปรียบเสมือนหนึ่งในกติกาสังคมที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อควบคุมสังคมให้เกิดความสงบเรียบร้อย อีกทั้งยังเป็นการสร้างเกราะป้องกันให้ผู้คนในสังคมมีความเกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิดเนื่องจากบทลงโทษที่รุนแรง รวมไปถึงเป็นการสร้างความเกรงกลัวให้กับผู้ที่เคยพลาดพลั้งกระทำความผิดให้ไม่กล้าลงมือกระทำความผิดซ้ำอีก ด้วยมาตรการข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า กระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้นำความรู้สึกลัวของมนุษย์เข้ามาส่วนร่วมในการอธิบายสาเหตุการเกิดอาชญากรรม เช่นเดียวกับทฤษฎีการยับยั้ง (Deterrence Theory) ของซีซาร์ เบ็คคาเรีย ที่ได้สอดแทรกความน่ากลัวของการละเมิดกฎหมายอาญาเพื่อทำให้ผู้ที่เคยได้รับการลงโทษเกิดความเกรงกลัวไม่กล้าก่ออาชญากรรมอีกในอนาคต และเป็นตัวอย่างให้แก่ผู้อื่นที่ไม่เคยกระทำความผิดได้เกิดความเกรงกลัวต่อการละเมิดกฎหมายด้วย

ความกลัวเป็นความรู้สึกพื้นฐานประการหนึ่งของมนุษย์และสิ่งมีชีวิตต่างๆ ก่อตัวขึ้นเมื่อมีเหตุคุกคามกับสิ่งมีชีวิตทั้งทางกายภาพและทางจิตใจ ความกลัวนั้นไม่ได้เกิดจากการถ่ายทอดทางพันธุกรรมจากรุ่นสู่รุ่น แต่จะก่อตัวขึ้นผ่านกระบวนการคิดที่ขึ้นอยู่กับโครงสร้างการรับรู้ ความทรงจำ ความคาดหวัง และการกระทำเชิงความคิดส่วนบุคคล (Joseph E. LeDoux, 2015) ประสบการณ์ในชีวิตของแต่ละคนมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเกิดความกลัวที่แตกต่างกันออกไป เมื่อมนุษย์ถูกทำให้ตกอยู่ในสถานการณ์ที่มีความกดดันจึงเกิดความคับข้องใจ มีความรู้สึกทางลบต่าง ๆ เกิดขึ้น เช่น ความโกรธ และทำให้มีแนวโน้มที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวหรือลงมือประกอบอาชญากรรม ดังสมมติฐานของแนวคิดความก้าวร้าวที่เกิดจากความคับข้องใจ (Frustration aggression hypothesis) ที่เชื่อว่าเมื่อมีอุปสรรคมายับยั้งให้บุคคลไม่สามารถดำเนินไปสู่เป้าหมายที่ต้องการบรรลุได้ บุคคลนั้นจะเกิดความคับข้องใจและรู้สึกโกรธจนนำไปสู่การระเบิดทางอารมณ์ออกมา ผลกระทบจากความคับข้องใจนี้สามารถนำมาใช้อธิบายอาชญากรรมที่มีความรุนแรงได้ ด้วยการศึกษาจากปัจจัยทางสังคมระดับมหภาค สถานการณ์ทางสังคมที่อยู่ระหว่างกลางและปัจจัยภูมิหลังส่วนบุคคล ความรู้สึกส่วนบุคคล และ

การลงมือก่ออาชญากรรม (จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, 2549) เช่นเดียวกับความกลัวที่เป็นความรู้สึกทางลบที่เกิดขึ้นเมื่อมนุษย์ตกอยู่ในสภาวะกดดัน เครียด คับข้องใจ จึงอาจอธิบายได้ว่าเมื่อมนุษย์แต่ละคนเกิดความกลัวจะมีวิธีการขจัดความกลัวที่แตกต่างกันออกไป เช่น การหลบเลี่ยง การหลบหนี ในขณะที่บางคนใช้การเผชิญหน้ากับความกลัวด้วยการกระทำที่ถูกต้อง บางคนจัดการกับความกลัวด้วยวิธีที่ขัดต่อศีลธรรมหรือกระทำการที่ละเมิดต่อกฎหมายนำไปสู่เส้นทางของการประกอบอาชญากรรมในที่สุด

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องโดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการแข่งขันในสังคมเพิ่มมากขึ้นส่งผลให้ภาวะอารมณ์ทางลบเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตประจำวันโดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้สึกกลัว เช่น กลัวความล้มเหลวในด้านหน้าที่การงาน การเรียน ความกลัวที่จะสูญเสียความสัมพันธ์หรือเกียรติยศ หรือแม้แต่ว่ากลัวการอดอยาก มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่มีการรับรู้ถึงกฎระเบียบสังคมว่า หากกระทำความผิดอาจถูกผู้บังคับใช้กฎหมายจับกุมดำเนินคดีและถูกลงโทษตามที่กฎหมายกำหนด จึงกล่าวได้ว่าบุคคลที่ตัดสินใจกระทำการอันละเมิดต่อกฎหมายนั้นมีความพร้อมที่จะเสี่ยงต่อการประกอบอาชญากรรมอย่างชัดเจน เมื่อสิ่งเหนี่ยวนำที่ทำให้บุคคลไม่กล้ากระทำความผิดคือความกลัวต่อกฎหมาย เท่ากับว่าผู้ที่กล้ากระทำผิดจะต้องมีเหตุผลหรือสิ่งผลักดันอื่น ๆ ที่มีความเข้มข้นมากพอจนกลายเป็นความกลัวที่เหนือกว่าความกลัวบทลงโทษตามกฎหมาย เช่น ลักทรัพย์เพราะกลัวไม่มีเงินเลี้ยงปากท้อง ค้ายาเสพติดเพราะเกรงกลัวผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น ความกลัวในลักษณะดังกล่าวอาจส่งผลต่อการกระทำผิดของบุคคลได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวดังปรากฏตามตารางต่อไปนี้ (กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม, 2563)

ตารางที่ 1 ตารางแสดงอัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวตามช่วงปีงบประมาณ

ปล่อยตัวในช่วง ปีงบประมาณ	จำนวนผู้ต้องขัง ที่ได้รับการ ปล่อยตัว	จำนวนผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำหลังจากได้รับการปล่อยตัว					
		ภายใน 1 ปี	ร้อยละ	ภายใน 2 ปี	ร้อยละ	ภายใน 3 ปี	ร้อยละ
2556	79,076	6,166	15.79	10,316	26.42	13,455	34.46
2557	109,840	10,655	14.37	18,036	24.32	24,236	32.69
2558	142,131	14,778	14.61	26,088	25.80	35,344	34.95
2559	147,014	17,868	14.51	32,214	26.17	43,531	35.36
2560	135,743	17,481	14.90	31,133	26.53	36,942*	31.48*
2561	110,027	15,245	15.61	21,386*	21.90*		
2562	159,951	10,840*	7.49*				

*ข้อมูลที่ยังคำนวณได้ไม่ครบถ้วน เนื่องจากยังไม่ครบเวลาติดตามพฤติกรรม

(ข้อมูลจาก <http://www.correct.go.th/recstats/> เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2563)

จากสถิติการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในประเทศไทยตามตารางข้างต้นพบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2556 – 2561 มีจำนวนของผู้กระทำผิดซ้ำหลังจากได้รับการปล่อยตัวและกระทำผิดซ้ำภายใน 1 ปี มีจำนวนโดยเฉลี่ยคิดเป็นประมาณร้อยละ 15 ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำหลังจากได้รับการปล่อยตัวภายใน 2 ปี เฉพาะช่วงปี พ.ศ. 2556 – 2560 เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยคิดเป็นประมาณร้อยละ 26 ในขณะที่ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำหลังจากได้รับการปล่อยตัวภายใน 3 ปี ในช่วงปี พ.ศ. 2556 – 2559 เพิ่มขึ้นเป็นประมาณร้อยละ 34 แม้ว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 เป็นต้นมากรมราชทัณฑ์ได้ประสานงานกับหน่วยงานภาคสังคม 9 องค์กรเพื่อจัดทำแผนบูรณาการสำหรับการช่วยเหลือแก่ผู้พ้นโทษและป้องกันการกระทำผิดซ้ำ ฉบับที่ 1 (ปีงบประมาณ พ.ศ.2554 – 2556) และฉบับที่ 2 (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 – 2559) รวมไปถึงการจัดอบรมเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย โดยมีการดำเนินการติดตามดูแลและให้การช่วยเหลือแก่ผู้ต้องขังที่ได้รับพระราชทานอภัยโทษปล่อยตัวปี พ.ศ. 2559 พร้อมทั้งปรับปรุงแผนบูรณาการภาคสังคม 9 องค์กรเพื่อช่วยเหลือผู้พ้นโทษและป้องกันการกระทำผิดซ้ำ ฉบับที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (กองสังคมสงเคราะห์ ฝ่ายส่งเสริมวิชาการสังคมสงเคราะห์ กรมราชทัณฑ์, 2560) แต่จากตารางข้างต้นกลับพบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2559 – 2561 ปรากฏอัตราการกระทำผิดซ้ำ

ภายใน 1 – 3 ปีมีแนวโน้มเพิ่มสูงอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี พ.ศ. 2559 จำนวนผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำหลังจากได้รับการปล่อยตัวภายใน 3 ปีสูงถึงร้อยละ 35.36 กล่าวได้ว่าอัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในประเทศไทยนั้นสวนทางกับความพยายามของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในประเทศไทยซึ่งให้ความสำคัญกับการดูแลผู้ต้องขังและผู้พ้นโทษมาอย่างต่อเนื่อง เช่น ในปี พ.ศ. 2561 กรมราชทัณฑ์ได้จัดตั้งศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ หรือ CARE: Center for Assistance to Reintegration and Employment (กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม, 2561) ขึ้นเพื่อดูแลและส่งเสริมชีวิตให้แก่ผู้พ้นโทษและผู้ต้องขังที่ใกล้ได้รับการปล่อยตัวในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการส่งเสริมการประกอบอาชีพ ด้านสงเคราะห์ทุนทรัพย์ในการประกอบอาชีพ ค่าเดินทางกลับภูมิลำเนา รวมไปถึงการให้คำปรึกษาและการดูแลด้านอื่น ๆ มีการมุ่งเน้นแก้ไขฟื้นฟูและพัฒนาพฤตินิสัยในที่ควบคุมและชุมชนแก่ผู้พ้นโทษ ด้วยการใช้อาศัยวิถี (Halfway House) ตามแผนยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2558 – 2561 เป็นต้นมา แต่อัตราการกระทำผิดซ้ำประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 กลับปรากฏจำนวนผู้กระทำผิดซ้ำภายใน 1 ปีหลังจากได้รับการปล่อยตัวสูงถึงร้อยละ 15.61

การศึกษาสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าผู้กระทำผิดซ้ำมีการรับรู้ว่าการที่ต้องถูกขังในเรือนจำไม่ได้มีความน่ากลัวไปมากกว่าการกลับมาใช้ชีวิตในสังคมที่ยังไม่ยอมรับและไม่ให้ออกาสผู้ที่เคยพลาดพลั้งกระทำผิดทางอาญาเท่าที่ควร การต้องกลับมาเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยที่เต็มไปด้วยผู้มีอิทธิพลที่ใช้อำนาจในทางที่ผิด สภาพที่พักแบบชุมชนแออัดและเป็นแหล่งมั่วสุมทางอบายมุขเป็นอีกหนึ่งสาเหตุที่ทำให้ผู้พ้นโทษไม่มีโอกาสได้ปรับปรุงตนไปในทางที่ถูกต้อง (อานนท์ ฉัตรเงิน & เกษมศานต์ โชติชาครพันธุ์, 2559) ในขณะที่ความอ่อนแอทางจิตใจ การกลับสู่สิ่งแวดล้อมเดิม เรื่องเงินและการอยู่รอด ประกอบกับการลงโทษครั้งแรกที่ไม่รุนแรงคือปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในครั้งที่ 2 และ 3 (นุชนาถ ศรีเผด็จ & และคณะ, 2549) รวมไปถึงการที่สังคมบางส่วนยังคงปิดโอกาสผู้พ้นโทษในการสมัครงานเพื่อประกอบอาชีพสุจริต ทำให้ผู้พ้นโทษเกิดความกดดันในการกลับมาใช้ชีวิตปกติ ถูกชักจูงให้กลับมากระทำความผิดได้ง่าย และทัศนคติต่อการถูกลงโทษที่ไม่เกรงกลัวกฎหมายก็เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้พ้นโทษปราศจากแรงจูงใจในการไม่กลับเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการประกอบอาชญากรรมอีก (ทรรศพล ขุนรัง, 2556)

งานวิจัยข้างต้นได้สะท้อนให้เห็นถึงตัวแปรสำคัญที่แทรกอยู่ในมูลเหตุแห่งการกระทำผิดซ้ำของผู้พ้นโทษก็คือความกลัว อันเห็นได้จากการที่ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำไม่รู้สึกรังกลัวต่อบทลงโทษหรือกฎหมาย มองว่าการกลับมาใช้ชีวิตในสังคมที่ไม่เปิดโอกาสให้พวกเขาได้แก้ไขตนคือสิ่งที่น่ากลัวและกดดันมากกว่าการใช้ชีวิตในเรือนจำ อีกทั้งการที่ผู้พ้นโทษต้องกลับมาคลุกคลีอยู่อาศัยในถิ่นฐานที่เต็มไปด้วยปัจจัยที่เอื้อต่อการประกอบอาชญากรรม ทำให้พวกเขามีโอกาสที่จะถูกบีบบังคับให้ต้องตัดสินใจกลับไปก่ออาชญากรรมอีก เช่น หากผู้พ้นโทษต่อต้านอำนาจของผู้มีอิทธิพลในชุมชนด้วยการไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้พ้นโทษอาจตกอยู่ในสภาวะกลัวเนื่องจากมีโอกาสเสี่ยงที่จะตกอยู่ในอันตรายทั้งทางร่างกายและจิตใจได้ หรือการที่ผู้พ้นโทษมีความพร้อมที่จะหาเลี้ยงตนด้วยการประกอบอาชีพสุจริตแต่ขาดการสนับสนุนจากคนในสังคม ผู้พ้นโทษอาจต้องเผชิญหน้ากับความกลัวที่จะอดอยากไม่มีที่พักอาศัยจึงตัดสินใจลงมือก่ออาชญากรรมเพื่อหาหนทางในการมีชีวิตรอดต่อไป ดังจะสรุปได้ว่าสาเหตุหลักที่ส่งผลให้ผู้พ้นโทษตัดสินใจลงมือกระทำผิดซ้ำคือการที่ผู้พ้นโทษต้องเผชิญหน้ากับความกลัวต่าง ๆ ในสังคมภายนอกหลังจากได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำอย่างโดดเดี่ยวและขาดความช่วยเหลือสนับสนุนที่ถูกต้อง เมื่อผู้พ้นโทษเคยเผชิญหน้ากับความน่ากลัวของบทลงโทษด้วยการก่ออาชญากรรมแต่กลับพบว่ากฎหมายไม่ได้มีความน่ากลัวไปกว่าการใช้ชีวิตในโลกภายนอก เขาจึงมีเหตุผลมากพอที่จะกลับเข้าสู่วังวนของการประกอบอาชญากรรมซ้ำแล้วซ้ำเล่า การเพิ่มความน่าเกรงกลัวให้กับบทลงโทษและกฎหมายจึงอาจไม่ใช่ทางออกของการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้พ้นโทษ แต่อาจเป็นการทำความเข้าใจความกลัวที่นำไปสู่การตัดสินใจกระทำผิดซ้ำและกำจัดความกลัวที่ผู้พ้นโทษต้องเผชิญในชีวิตนอกเรือนจำ

ดังนั้นการศึกษาข้อมูลจากผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำจากเรือนจำที่ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดที่มีความเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็วอย่างกรุงเทพมหานคร น่าจะทำให้ผู้วิจัยเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความกลัวต่อการกระทำผิดซ้ำที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการศึกษาในกลุ่มผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดที่เป็นคดีที่มีอัตราการกระทำผิดซ้ำสูงที่สุดในประเทศไทยประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 (ข้อมูลจากฐานข้อมูลผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ ณ วันที่ 19 กันยายน 2563) โดยมีอัตราการกระทำผิดซ้ำสูงถึงร้อยละ 64.26 อีกทั้งศึกษาในกลุ่มผู้ต้องขังที่ใกล้ได้รับการปล่อยตัวจากเรือนจำและได้รับการพิจารณาคัดเลือกจ่ายออกทำงานนอกเรือนจำ ที่ให้เห็นสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อาจก่อให้เกิดความกลัวและความวิตกกังวลต่อชีวิตในอนาคตอีกครั้งหนึ่งซึ่งเป็นความรู้สึกพื้นฐานของ

มนุษย์ทุกคน ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกเรือนจำพิเศษมีนบุรี อันเป็นเรือนจำที่ตั้งอยู่ในเขต กรุงเทพมหานครที่มีพื้นที่ติดกับเขตปริมณฑล มีความหลากหลายในการดำรงชีวิตของผู้คนที่มีลักษณะของความเป็นชุมชนเมืองและชนบท ประกอบกับสภาพแวดล้อมบางส่วนยังคงมีพื้นที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดและกลุ่มเปราะบางซึ่งมีโอกาในการกระทำผิดซ้ำ

ด้วยประการนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาหาคำตอบว่าผู้พ้นโทษที่เคยกระทำผิดซ้ำนั้นมีความกลัวใดที่อยู่นอกเหนือความกลัวต่อกฎหมายจนนำไปสู่การตัดสินใจกระทำผิดซ้ำ และความกลัวเหล่านั้นมีอะไรบ้าง เนื่องจากการศึกษาค้นคว้าและงานวิจัยเกี่ยวกับผู้กระทำผิดซ้ำของประเทศไทยในปัจจุบัน ยังคงขาดการศึกษาตัวแปรทางด้านจิตวิทยาของผู้กระทำผิด ซึ่งผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงความกลัวในจิตใจของผู้พ้นโทษที่เคยกระทำผิดซ้ำ และนำผลของการศึกษามาเป็นหนทางในการแก้ไขฟื้นฟูและปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดที่เป็นความผิดครั้งแรกและผู้กระทำผิดซ้ำได้อย่างตรงจุดมากขึ้น โดยผู้วิจัยเชื่อว่าหากขจัดปัจจัยที่เอื้อต่อการตกอยู่ภายใต้ความกลัวที่ผลักดันให้บุคคลต้องตัดสินใจเลือกระหว่างการกระทำที่ถูกต้องหรือผิดกฎหมายจะช่วยตัดโอกาสในการกระทำผิดซ้ำให้ผู้พ้นโทษได้ เนื่องด้วยผู้พ้นโทษได้มีความเข้าใจในจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเอง มีความพร้อมที่จะเผชิญหน้าหรือรับมือกับความกลัวด้วยวิธีการที่ถูกต้องแทนการประกอบอาชญากรรม รวมไปถึงการหาแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำให้เหมาะสมกับผู้กระทำผิดแต่ละคนมากขึ้น อีกทั้งเพื่อช่วยให้ผู้กระทำผิดมีความพร้อมและกล้าที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทางที่ดีขึ้นได้ และลดอัตราการเกิดอาชญากรรมภายในสังคมไทยได้ไม่มากนักน้อย

1.2 คำถามการวิจัย

ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรมมีความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำประเภทใดบ้าง ความกลัวใดคือฟางเส้นสุดท้ายที่ทำให้ผู้ต้องขังตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรม และปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำ

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด

1.3.2 เพื่อศึกษาประเภทความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด

1.3.3 เพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังและผู้พันโทษเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีอาชญาวิทยาตามหลักสังคมวิทยาและจิตวิทยา ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความกลัว ปัจจัยที่ส่งผลต่อความกลัวต่อการตัดสินใจในการก่ออาชญากรรม รวมถึงแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้พันโทษเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษมีนบุรีที่กระทำผิดซ้ำตั้งแต่ 1 ครั้งขึ้นไป จำนวน 9 คน ความผิดที่กระทำผิดครั้งล่าสุดคือคดียาเสพติด และเป็นผู้ต้องขังที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกจ่ายออกทำงานนอกเรือนจำ เรือนจำพิเศษมีนบุรี ซึ่งกำลังจะพ้นโทษไม่เกิน 1 ปี

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 นิยามศัพท์ทั่วไป

ความกลัว หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับบุคคลเมื่อมีสิ่งที่เป็นอันตรายต่อการดำรงชีวิตอยู่ต่อความปลอดภัย จึงกระตุ้นให้บุคคลเลือกที่แสดงพฤติกรรมเพื่อขจัดความกลัวนั้น

ความกลัวต่อการกระทำผิดซ้ำ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อบุคคลเมื่อมีสิ่งเร้าเข้ามาคุกคาม และกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมกระทำผิดซ้ำเพื่อขจัดความกลัวนั้น

การตัดสินใจ หมายถึง พฤติกรรมทางเลือกของมนุษย์ที่ต้องเลือกระหว่างทางเลือกต่าง ๆ ผ่านกระบวนการคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล เพื่อนำไปสู่การได้มาซึ่งผลลัพธ์ที่เกิดประโยชน์แก่ตนเองสูงสุด

การตัดสินใจกระทำผิดซ้ำ หมายถึง พฤติกรรมการเลือกที่จะกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาญาเสพติด ที่ผ่านกระบวนการคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลจนนำไปสู่การตัดสินใจได้ว่าการกระทำผิดซ้ำจะนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่เกิดประโยชน์แก่ตนสูงสุดในเวลานั้น โดยองค์ประกอบของการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำ ได้แก่ ผลตอบแทนเชิงบวก เช่น ทรัพย์สิน ความมั่งคั่ง อำนาจ สถานภาพทางสังคม และผลตอบแทนเชิงลบ เช่น บทลงโทษ การถูกควบคุมตัว การถูกระงับสิทธิ

การกระทำผิดซ้ำ หมายถึง พฤติกรรมการกลับมากระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาญาเสพติด

ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ หมายถึง ผู้ต้องขังที่เคยถูกศาลตัดสินคดีถึงที่สุดแล้วตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป โดยความผิดที่กระทำผิดครั้งล่าสุดคือคดีอาญาเสพติด

1.5.2 นิยามศัพท์เฉพาะ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความกลัวต่อการกระทำผิดซ้ำ หมายถึง ปัจจัยหลัก 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านภูมิหลัง ปัจจัยด้านจิตใจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านความกลัว ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาญาเสพติด อธิบายได้ดังนี้

- **ปัจจัยด้านภูมิหลัง** ประกอบด้วย ครอบครัวของผู้พ้นโทษที่เคยกระทำผิดซ้ำ รูปแบบการเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาญาเสพติดและครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาญาเสพติด โดยแบ่งระดับการศึกษาออกเป็น ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษา และอื่น ๆ ศาสนา ความเชื่อหรือสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจทางศาสนาของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาญาเสพติด สภาพแวดล้อมอันเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาญาเสพติด การคบเพื่อนหรือกลุ่มเพื่อนที่ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาญาเสพติดคบค้าสมาคมด้วย อาชีพของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาญาเสพติดก่อนกระทำผิดซ้ำครั้งล่าสุด และรายได้ของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาญาเสพติดก่อนกระทำผิดซ้ำครั้งล่าสุด

- **ปัจจัยด้านจิตใจ** ประกอบด้วย การรับรู้ข่าวสารอาชญากรรม กระบวนการเปิดรับข้อมูลข่าวสารอาชญากรรมผ่านการอ่าน การฟัง และการเห็นเหตุการณ์ของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาญาเสพติด ความคิดเห็นต่อบทลงโทษทางอาญา ความคิดความเชื่ออันมาจากประสบการณ์ของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาญาเสพติดที่มีต่อบทลงโทษทางอาญา การคิดก่อนกระทำผิด กระบวนการคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาญาเสพติดที่นำไปสู่การตัดสินใจกระทำผิดซ้ำ ความละอายใจ การรู้สึกสำนึกของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาญาเสพติดที่มีต่อการกระทำผิดของ

ตนเอง และความรู้สึกแปลกแยก ภาวะที่ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรมที่ต้องการออกจากผู้อื่นหรือสิ่งต่าง ๆ ได้แก่ ความรู้สึกไร้อำนาจ ความรู้สึกไร้ความหมาย ความรู้สึกไร้บรรทัดฐาน ความรู้สึกโดดเดี่ยว ความรู้สึกเหินห่างจากตนเอง

- **ปัจจัยด้านสังคม** ประกอบด้วย ความกดดันทางสังคมที่ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรมได้เผชิญเมื่อพ้นโทษออกจากเรือนจำนำมาสู่การกระทำผิดซ้ำ พันธะทางสังคมที่เกิดจากองค์ประกอบทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรมและสังคม ประกอบด้วย 4 พันธะ ได้แก่ ความผูกพัน ความผูกมัด ความเกี่ยวข้อง และความเชื่อ ซึ่งพันธะดังกล่าวของผู้พ้นโทษที่เคยกระทำผิดซ้ำมีความอ่อนแอจึงนำไปสู่การกระทำผิดซ้ำ ประสบการณ์การใช้ชีวิตในเรือนจำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรมขณะอยู่ในเรือนจำที่นำไปสู่การกระทำผิดซ้ำในปัจจุบัน เช่น การคบเพื่อน การเรียนรู้ ประสบการณ์การใช้ชีวิตหลังการได้รับการปล่อยตัวก่อนกระทำผิดซ้ำ การใช้ชีวิตภายหลังพ้นโทษของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรม เช่น ความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงตนเอง และการถูกตีตรา การที่ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรมถูกสังคมหลักเลียดีห่าง หรือปิดกั้นโอกาสในการใช้ชีวิตหลังจากได้รับการปล่อยตัว โดยเป็นผลมาจากการไม่ยอมรับการกระทำผิดของผู้ต้องขัง

- **ปัจจัยด้านความกลัว** หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับบุคคลเมื่อมีสิ่งที่เป็นอันตรายต่อการดำรงชีวิตอยู่ ความปลอดภัย กระตุ้นให้บุคคลเลือกที่แสดงพฤติกรรมเพื่อขจัดความกลัวนั้นในรูปแบบที่เป็นความผิดทางอาญา ได้แก่ การกระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรม โดยแบ่งความกลัวออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

- ความกลัวต่อการสูญเสียที่เกี่ยวข้องกับชีวิต เช่น การตายหรือเหตุที่ทำให้ถึงแก่ชีวิต ผู้พ้นโทษที่เผชิญหน้ากับความกลัวดังกล่าวจึงตัดสินใจกระทำผิดซ้ำเพื่อรักษาชีวิต เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้ ซึ่งเป็นได้ทั้งการกระทำที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ

- ความกลัวต่อความพิการ กลัวการสูญเสียอวัยวะของร่างกายทั้งภายนอกและภายใน ผู้พ้นโทษที่ได้รับบาดเจ็บหรือประสบกับโรคร้ายไข้เจ็บต่าง ๆ จะแสวงหาหนทางในการหลุดพ้นจากสถานะอันตรายเหล่านี้ด้วยวิธีการที่ผิดกฎหมายอาญา เช่น ใช้สารเสพติดเพื่อระงับอาการปวด การลงมือทำร้ายร่างกายผู้ที่มาขู่ทำร้ายตนและคนใกล้ชิด

- ความกลัวต่อการสูญเสียอิสรภาพของตนเอง อันได้แก่ การโดนจำกัดขอบเขต ถูกครอบงำ กักขัง ผู้พ้นโทษที่ตกอยู่ในสถานะของการโดนกักขังหรือเฝ้าระวังอย่างเข้มงวด อาจลงมือกระทำผิดซ้ำเพื่อให้หลุดพ้นจากสถานะดังกล่าว

- ความกลัวต่อการโดนทอดทิ้ง โดนปฏิเสธ ตกเป็นบุคคลที่ไม่เป็นที่ต้องการหรือไม่มีใครยอมรับนับถือ เช่น ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรมเนื่องจากรับรู้ถึงการไม่เป็นที่ยอมรับและไม่ได้มีโอกาสจากสังคม ถูกครอบครัวยุติธรรมและคนรักปฏิเสธที่จะสานสัมพันธ์ด้วย

- ความกลัวต่อการสูญสิ้นอัตตา การถูกลดเกียรติ ทำให้ละอาย บั่นทอนคุณค่าในตนเอง เช่น ความล้มเหลว อับอาย ถูกผู้อื่นเยาะเย้ย การเผชิญหน้ากับความกลัวนี้อาจนำไปให้ผู้ต้องขังตัดสินใจกระทำผิดซ้ำเพื่อเป็นการรักษาเกียรติยศและแก้แค้นผู้ที่ดูถูกตน

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาเสพติด

1.6.2 ทราบถึงความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาเสพติด

1.6.3 เพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังและผู้พ้นโทษเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำในคดีอาเสพติด

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

งานวิจัยเรื่อง “ความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำ” ได้ทำการศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความกลัว

2.1.1 ความหมาย และประเภทของความกลัว

2.1.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความกลัว

2.1.2.1 การรับรู้ความกลัวของร่างกาย

2.1.2.2 ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิกของจอห์น วัตสัน

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้กระทำผิดและการกระทำผิดซ้ำ

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำ

2.2.2 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ 5 ชั้นของอับราฮัม มาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs)

2.2.3 ทฤษฎีข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence Theory)

2.2.4 ทฤษฎีคิดก่อนกระทำ (Rational Choice Theory)

2.2.5 ทฤษฎีความกดดันทางสังคม (Strain Theory)

2.2.6 ทฤษฎีพันธะทางสังคม ของทราวิซ เฮอร์ชี (Hirschi's Social Bonding Theory)

2.2.7 ทฤษฎีการคบค้าสมาคมที่แตกต่างกันของ เอ็ดวิน ซัทเธอร์แลนด์ (Sutherland's Differential Association Theory)

2.2.8 ทฤษฎีติดตรา (Labelling Theory)

2.2.9 ทฤษฎีความละอายเชิงบูรณาการ (Reintegrative Shaming Theory)

2.3 โปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง ตามลักษณะแห่งคดีและพฤติการณ์การกระทำผิด

2.3.1 โปรแกรมการแก้ไขผู้ต้องขังคดียาเสพติด

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความกลัว

2.1.1 ความหมาย และประเภทของความกลัว

เมื่อบุคคลเกิดความรู้สึกทางลบ (Negative Emotion) เช่น ความรู้สึกโกรธหรือกลัว บุคคลจะมีแนวโน้มตื่นตัวทางพฤติกรรมเพื่อเอาตัวรอดจากสภาวะนั้น (Feng Xu, Xin Luo, & Carol Hsu, 2017) โดยความรู้สึกทางลบต่าง ๆ จะกระตุ้นให้สิ่งมีชีวิตแสดงพฤติกรรมโต้ตอบที่แตกต่างกันออกไป ในความรู้สึกกลัวนั้นจะเหนี่ยวนำให้มนุษย์รู้สึกถึงความไม่ปลอดภัย ต้องการที่จะหลุดพ้นออกจากสิ่งที่ทำให้ตนรู้สึกกลัวเพราะไม่รู้ว่าจะสถานการณ์นั้นจะสามารถทำให้ตนต้องตกอยู่ในห้วงของความไม่พึงประสงค์ทางกายและทางจิตใจได้อีกมากเพียงไหน และเมื่อความเข้มข้นของความกลัวนั้นมีมากเพียงพอจึงยิ่งเพิ่มโอกาสในการกล้าตัดสินใจในเรื่องที่มีความเสี่ยงสูงในตัวบุคคลมากขึ้น เช่นเดียวกับหลักการข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence Theory) ตามแนวคิดทางอาชญาวิทยาที่เชื่อว่าหากกฎหมายสามารถทำให้คนในสังคมหวาดกลัวต่อการกระทำความผิดได้อาชญากรรมจะเกิดขึ้นน้อยลง เพราะคนในสังคมจะไม่กล้าเสี่ยงกระทำการอันละเมิดต่อกฎหมายเพราะถ้าหากถูกจับกุมได้จะสูญเสียประโยชน์ที่จะได้รับ ถ้าสังคมมีความต้องการที่จะสร้างกฎหมายหรือนโยบายทางอาญาที่สามารถควบคุมให้คนในสังคมหรือผู้กระทำความผิดไม่กล้าลงมือกระทำความผิดซ้ำที่ได้ผลดีที่สุดตามหลักการข่มขู่ยับยั้ง จึงต้องมีการกำหนดบทลงโทษที่ตรงกับความกลัวของกลุ่มเป้าหมายให้มากที่สุด

ในกรณีที่บุคคลที่มีแนวโน้มกระทำความผิดซ้ำได้หวนคิดถึงสิ่งที่เคยได้ประสบจากการกระทำผิดครั้งก่อน เช่น การถูกจับกุม มูลค่าของการชดเชยค่าเสียหาย การต้องใช้ชีวิตอย่างไร้คุณภาพในเรือนจำ จะเกิดการยับยั้งชั่งใจทำให้ไม่กล้าเสี่ยงลงมือต่อต้านกฎหมายอีก เพราะความรู้สึกกลัวจะกระตุ้นให้บุคคลเกิดกระบวนการใช้เหตุผลมากกว่าความรู้สึกทางลบประเภทอื่น เช่น ความโกรธ เพื่อชั่งน้ำหนักว่าการลงมือกระทำแบบใดจะทำให้ตนหลุดออกจากสิ่งที่ทำให้ตนรู้สึกกลัวสิ่งนั้นได้ โดยเกิดผลกระทบหรือความเสียหายกับตนน้อยที่สุด ซึ่งถ้ากฎหมายอาญาไม่สามารถยับยั้งการเสียหายประโยชน์ให้กับผู้กระทำความผิดหรือผู้ที่มีแนวโน้มจะกระทำความผิดมากพอ ผู้คนเหล่านั้นจึงพร้อมที่จะละเมิดกฎหมายเพราะพวกเขาได้เล็งเห็นถึงความน่ากลัวจากการที่ไม่ได้ละเมิดกฎหมายมากกว่า เช่น การที่บุคคลตกอยู่ในสถานการณ์สุ่มเสี่ยงที่จะตกงาน อันนำไปสู่ความกลัวที่จะสูญเสียหน้าที่การงาน ความมั่นคง รายได้ และความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน บุคคลจึงตัดสินใจที่จะประพฤติดีเพื่อรักษาตำแหน่งการงานนั้นไว้ อาทิ การใช้สารเสพติดกระตุ้นให้มีพลังกำลังในการทำงาน โดยจาก

การศึกษาเกี่ยวกับความกลัวพบว่าความกลัวเป็นกลไกที่สำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของมนุษย์
ดังนี้

Antonio R. Damasio and al (1995) ความกลัวมีอิทธิพลต่อกระบวนการการตัดสินใจ
มีผลในการใช้กระบวนการความคิดที่เป็นเหตุผลของแต่ละบุคคลและการตอบสนองทางพฤติกรรม

Jennifer S. Lerner and Dacher Keltner (2001) บุคคลที่มีความกลัวจะมีโอกาสใน
การประเมินผลทางลบต่อความเสี่ยงต่าง ๆ มากกว่า การรับรู้และการประเมินความเสี่ยงจะเพิ่มมาก
ขึ้นเมื่อบุคคลตกอยู่ภายใต้ความกลัว

Tiedens Larissa Z. and Linton Susan (2001) ความรู้สึกทางลบ อาทิ ความกลัว
ความเศร้า และความกังวล เป็นภาวะอารมณ์ที่ทำให้เกิดการพิจารณาที่รอบคอบมากกว่าความรู้สึก
โกรธและความรู้สึกมีความสุข

Jeff A. Bouffard (2015) ความรู้สึกกลัวจะทำให้การรับรู้ในบุคคลด้านการคำนึงถึงค่า
ความเสียหายที่เป็นผลจากการกระทำนั้นมากกว่าอารมณ์โกรธ ความกลัวจะเป็นตัวเพิ่มการรับรู้ถึง
ค่าความเสียหายที่จะเกิดขึ้นเมื่อลงมือกระทำในปริมาณที่เข้มข้นและร้ายแรงกว่า

ตามความหมายของ APA Dictionary of Psychology ความกลัว หมายถึง ความรู้สึกที่
เกิดขึ้นเมื่อสิ่งมีชีวิตถูกกระตุ้นเมื่อมีภัยคุกคามคับคูลานเข้ามา นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในร่างกาย
อันได้แก่ อัตราการเต้นของหัวใจ เลือดสูบฉีด กล้ามเนื้อเกร็ง พร้อมเข้าสู่กระบวนการเตรียมตัว
จัดการกับความกลัวนั้น ทำให้เจ้าของร่างกายตกอยู่ในสภาวะ Fight-or-Flight ที่ต้องเลือกว่าจะ
เผชิญหน้าหรือหลบหนีจากสถานการณ์หรือสิ่งนั้น ความรู้สึกเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยอยู่เหนือการควบคุม
มนุษย์สามารถเลือกที่จะไม่แสดงออกทางความรู้สึกที่ไม่เหมาะสมได้ แต่ถ้าหากบุคคลเกิดความรู้สึก
บางอย่าง เช่น ความรู้สึกสนุก โกรธ ขยะแขยง และหวาดกลัวอย่างท่วมท้นขึ้นมา ความรู้สึก
เหล่านั้นจะเข้าไปแทรกแซงและสร้างผลกระทบต่อกระบวนการคิดที่เป็นเหตุผลอย่างง่ายดาย ความ
กลัวสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งจากความเป็นจริงและในจินตนาการ มนุษย์แต่ละคนต่างได้เผชิญหน้ากับ
ความกลัวที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับลักษณะส่วนบุคคล วัฒนธรรม สถานที่อยู่อาศัย โดย
Albrecht Karl (2007) ได้พัฒนาแนวคิดเรื่องประเภทของความกลัวโดยอ้างอิงจากแนวคิดของ
ลำดับขั้นความต้องการ 5 ชั้นของมาสโลว์หรือ Maslow's Hierarchy of Needs โดยสรุปประเภท
ความกลัวของมนุษย์ในภาพรวมดังต่อไปนี้

1. ความกลัวการตาย (Extinction) เช่น การตายหรือเหตุที่ทำให้ถึงแก่ชีวิต ความแก่ชรา อันมาจากการเชื่อว่ามนุษย์นั้นไม่สามารถควบคุมสภาพแวดล้อมและปัจจัยที่สามารถนำไปสู่การสูญเสียของชีวิตได้
2. ความกลัวการเสียหายทางกาย (Mutilation) กลัวการสูญเสียอวัยวะของร่างกายทั้งภายนอกและภายใน ทั้งจากการบาดเจ็บและโรคร้าย รวมไปถึงการกลัวความสูง ความกลัวต่อสิ่งมีชีวิตประเภทแมลง งู สิ่งน่าขยะแขยง
3. ความกลัวการสูญเสียอิสระในตนเอง (Loss of Autonomy) อันได้แก่ การโดนจำกัดขอบเขต ถูกครอบงำ กักขัง และยังเกี่ยวข้องกับการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมและการมีสัมพันธภาพต่างๆด้วย
4. ความกลัวการแยกจาก (Separation) การโดนปฏิเสธ การตกเป็นบุคคลที่ไม่เป็นที่ต้องการหรือไม่มีใครยอมรับนับถือ ซึ่งบุคคลที่มีความกลัวในประเภทนี้มักจะมีการแสดงออกของพฤติกรรมในรูปแบบของ หึงหวง แสดงความเป็นเจ้าของ ตีตคนอื่น ว่าง่าย
5. ความกลัวการหมดสิ้นอัตตา (Ego-death) การถูกลดเกียรติ ทำให้ละอาย บั่นทอนคุณค่าในตนเอง เช่น ความล้มเหลว อับอาย ถูกผู้อื่นเยาะเย้ย

สรุปได้ว่าการตกอยู่ในสถานการณ์หรือการเผชิญหน้ากับความกลัวจะกระตุ้นให้บุคคลเกิดกระบวนการความคิดมากพอที่ไตร่ตรองหาเหตุผล ไม่หุนหันพลันแล่นแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งที่กลัวตามสัญชาตญาณ และกล้าที่จะตัดสินใจหาทางออกที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์และมูลค่าที่สามารถตอบสนองต่อตนเองให้ได้มากที่สุด การแสดงพฤติกรรมของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับรูปแบบ ความเข้มข้นของความกลัวและลักษณะของแต่ละคน สิ่งมีชีวิตต่างๆรวมถึงมนุษย์สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยสัญชาตญาณความอยู่รอด เมื่อมีสิ่งที่เป็นอันตรายต่อการดำรงชีวิตอยู่หรือมากระตุ้นให้สิ่งมีชีวิตนั้นรู้สึกไม่ปลอดภัย กลไกการเอาชีวิตรอดจะก่อตัวขึ้นกลายเป็นความรู้สึกที่เรียกว่า “ความกลัว” ทำให้สิ่งมีชีวิตต้องเลือกที่จะหลีกเลี่ยงหรือเผชิญหน้าเพื่อตอบสนองต่อความกลัวนั้น ซึ่งความกลัวนั้นจะแตกต่างจากความวิตกกังวลเนื่องจาก เป็นความรู้สึกที่มีความชัดเจนมากกว่า สามารถระบุได้ว่าสิ่งเร้าใดคือสิ่งที่มากระตุ้นทำให้เกิดความกลัว เมื่อสิ่งมีชีวิตได้ก้าวผ่านสิ่งเร้าที่เป็นอันตรายต่อชีวิตมาได้แล้วจะเกิดเป็นกระบวนการการเรียนรู้ว่าต่อจากนี้ควรจะรับมือกับภัย

อย่างไร มีการใช้กระบวนการทางความคิด หลักของเหตุและผลมาประกอบการตัดสินใจในการดำรงชีวิตอยู่แทนที่การใช้แต่สัญชาตญาณเพียงอย่างเดียว

2.1.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความกลัว

2.1.2.1 การรับรู้ความกลัวของร่างกาย

อวัยวะที่มีหน้าที่ควบคุมอารมณ์ต่าง ๆ ของมนุษย์คือ Limbic Brain หรือสมองส่วนลิมบิก ที่ประกอบไปด้วยฮิปโปแคมปัส (Hippocampus) ที่มีหน้าที่สำคัญเกี่ยวกับความจำระยะยาว (Long-term memory) และ อะมิกดาลา (Amygdala) ที่ดูแลเรื่องอารมณ์ของมนุษย์โดยตรง ซึ่งทั้งฮิปโปแคมปัสและอะมิกดาลาจะทำงานร่วมกัน โดยเมื่อมีภัยคุกคามเกิดขึ้นอะมิกดาลาจะทำการรับรู้ความรู้สึกผ่านประสาทสัมผัส ทั้งตา จมูก และผิวสัมผัส ซึ่งลักษณะทางชีวภาพที่สิ่งมีชีวิตจะแสดงออกเมื่อตกอยู่ในภาวะกลัวประกอบไปด้วย อัตราการเต้นของหัวใจที่เพิ่มขึ้น รุม่านตา และหลอดเลือดมีการขยาย การหลั่งของน้ำลายลดลง ปวดท้อง ความเร็วของการหายใจเพิ่มขึ้น มีความตื่นตัวระมัดระวังกับสิ่งรอบตัว ตกใจง่าย ปัสสาวะบ่อย ปวดท้องเนื่องจากกระเพาะอาหารทำงานช้าลง กระวนกระวาย รวมไปถึงการไม่สามารถยับยั้งเขี่ยร่างกายได้ (Michael Davis, 1992) จากนั้นอะมิกดาลาจึงสั่งการให้ร่างกายเกิดความรู้สึกกลัวและพยายามหาทางจัดการกับสิ่งที่ทำให้รู้สึกกลัวนั้นทั้งการเผชิญหน้าหรือการหลบหนี ระหว่างนั้นจะประสานงานให้ฮิปโปแคมปัสจดจำว่าสิ่งนี้คือสิ่งที่ภัยต่อตนเองเพื่อที่จะได้สามารถรับรู้ต่อสิ่งนั้นได้รวดเร็วขึ้น และประมวผลผลได้ว่า จะต้องจัดการกับสิ่งนั้นอย่างไรเมื่อต้องเผชิญหน้าอีกในครั้งต่อไป การที่ฮิปโปแคมปัสจดจำรูปแบบภัยคุกคามจากอะมิกดาลานั้นจะทำให้บุคคลเกิดกระบวนการเรียนรู้ว่าจะสามารถจัดการกับสภาวะเหล่านี้ได้อย่างไรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เกิดกระบวนการเรียนรู้ผ่านการสังเกตจากคนรอบตัวทั้งคนรู้จักและไม่รู้จักว่ามีวิธีการจัดการกับความกลัวแบบใดบ้าง และนำวิธีเหล่านั้นมาดัดแปลงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของตนเองหรือเลียนแบบพฤติกรรมนั้นโดยตรงเพื่อให้สามารถหลุดพ้นจากความกลัวนั้นได้ ในขณะที่เดียวกันการรับมือกับความกลัวจะแตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคล ขึ้นอยู่กับลักษณะนิสัย สภาพแวดล้อม สังคม และปัจจัยต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล

จึงสรุปได้ว่าเมื่ออะมิกดาลาในสมองของมนุษย์รับรู้ถึงความรู้สึกกลัวจึงส่งสัญญาณกระตุ้นให้บุคคลตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดความกลัวในทางกายภาพ เช่น อาการหัวใจเต้นเร็ว ตื่นตกใจง่าย บุคคลที่ตกอยู่ภายใต้ปฏิกริยาที่ไม่พึงประสงค์ดังกล่าวจะแสวงหาวิธีกำจัดสิ่งเร้าที่เป็นต้นเหตุ

ของความกลัวที่ต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับประสบการณ์ ลักษณะนิสัยส่วนตัว สภาพแวดล้อม หรือปัจจัยต่าง ๆ ในขณะนั้น เมื่อบุคคลสามารถรับมือกับความกลัวที่เผชิญได้สำเร็จสมองส่วนฮิปโปแคมปัสจึงทำการจดจำสิ่งเร้าที่เป็นต้นเหตุของความรู้สึกกลัวและบันทึกวิธีการกำจัดสิ่งเร้าเก็บไว้เพื่อใช้ในการแสดงผลสำหรับครั้งต่อไป ซึ่งปฏิกิริยาทางกายภาพที่เกิดจากการรับรู้ความกลัวอันนำไปสู่การตัดสินใจลงมือกระทำกรณีใด ๆ นั้นอาจไม่สามารถทำการสังเกตได้อย่างชัดเจน แต่ทว่ากระบวนการคิดที่เกิดขึ้นหลังจากบุคคลเกิดความกลัวนั้นเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยมีความสนใจในการนำมาศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำต่อไป

2.1.2.2 ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิกของจอห์น วัตสัน (John Watson)

การวางเงื่อนไขแบบคลาสสิกทำการศึกษาเกี่ยวกับการวางเงื่อนไขโดยใช้สิ่งเร้าและเฝ้าดูการตอบสนองของสิ่งมีชีวิตที่ถูกวางเงื่อนไข ซึ่งอินทรีย์จะเข้ามากระตุ้นประสาทสัมผัสของสิ่งมีชีวิตทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองภายใต้การควบคุมของอวัยวะภายในร่างกายและพัฒนากลายเป็นกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งหัวใจหลักของทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิกนั้นคือการเชื่อว่าถ้าหากเราสามารถควบคุมปัจจัยภายนอกอย่างสภาพแวดล้อมได้จะสามารถทำนายควบคุมพฤติกรรมของสิ่งมีชีวิตได้ จึงทำการศึกษาว่าทำไมสิ่งมีชีวิตถึงได้มีการตอบสนองต่อบางสิ่งบางอย่างโดยที่ไม่เคยมีปฏิกิริยาต่อสิ่งนั้นในรูปแบบนี้มาก่อนได้ เช่น มีความกลัวต่อสิ่งที่ไม่เคยกลัวมาก่อนจนกระทั่งประสบกับช่วงเวลาหนึ่ง โดยปฏิกิริยาหรือพฤติกรรมที่แสดงออกมามีดังกล่าวนั้นเรียกว่าการตอบสนองที่ไม่ได้รับการวางเงื่อนไข (Unconditioned Response) และตัวกระตุ้นที่เข้ามามีบทบาทกับพฤติกรรมนั้นเรียกว่า สิ่งเร้าที่ไม่ได้รับการวางเงื่อนไข (Unconditioned Stimulus) (Arash Emamzadeh, 2018)

จอห์น วัตสันได้มีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการเกิดความรู้สึกที่มีบ่อเกิดจากการถูกวางเงื่อนไข โดยเขาทำการทดลองวางเงื่อนไขความกลัวในหนูขาวให้กับเด็กน้อยผู้ไม่เคยมีพฤติกรรมกลัวหนูขาวมาก่อน ด้วยการให้เด็กน้อยเข้าไปเล่นกับหนูขาวและทำการวางเงื่อนไขให้มีเสียงดังเกิดขึ้นในขณะที่เด็กกำลังจะสัมผัสหนูขาว ทำให้เด็กเกิดปฏิกิริยาตกใจรวมทั้งหวาดกลัวจนร้องไห้ โดยตั้งแต่นั้นเด็กน้อยจะแสดงพฤติกรรมกลัวออกมาทุกครั้งที่เห็นหนูขาว จนถึงครั้งที่ทำการวางเงื่อนไขใหม่ด้วยการทดลองให้แม่เข้ามาอุ้มเด็กและพาไปดูหนูขาวเด็ก โดยแม่เป็นสิ่งที่เด็กไว้วางใจและสบายใจที่ได้อยู่ด้วย เด็กน้อยจึงมีอาการกลัวต่อหนูขาวลดลงเมื่อมีแม่อยู่ใกล้ๆ และแสดงให้เห็นว่าหนูขาวไม่ได้เป็น

อันตรายต่อตนเองแต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้จึงสามารถอธิบายได้ว่าความรู้สึกต่าง ๆ เช่น ความกลัวนั้นสามารถก่อตัวขึ้นได้โดยการถูกวางเงื่อนไขกับสิ่งที่เป็นภัยคุกคามต่อชีวิต สิ่งมีชีวิตจะมีการพัฒนาทางการเรียนรู้เสมอว่าสิ่งใดสามารถให้ความพึงพอใจแก่ตนเอง สิ่งใดคุกคามการดำรงชีวิตของตน เช่นเดียวกับการตัดสินใจก่ออาชญากรรมของผู้กระทำผิดซ้ำ ที่อาจเกิดจากความกลัวต่อการไม่เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อนอาชญากรจึงตัดสินใจร่วมประกอบอาชญากรรมด้วย เพราะถูกวางเงื่อนไขว่าถ้าไม่คบหากับเพื่อนกลุ่มนี้ตนจะต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยว จึงต้องกระทำผิดเพื่อเป็นที่ยอมรับในกลุ่ม เช่นเดียวกับที่จอห์น วัตสันเชื่อว่าการแสดงออกทางพฤติกรรมของมนุษย์แต่ละคนนั้นถูกหล่อหลอมจากสภาพแวดล้อม การเลี้ยงดู และประสบการณ์ในชีวิตที่แตกต่างกันออกไป

ความกลัวกระตุ้นให้บุคคลเลือกแนวทางในการแสดงออกที่แตกต่างกันออกไป บางคนเลือกที่จะรับมือกับความกลัวด้วยวิธีการที่ถูกต้อง แต่ในขณะเดียวกันความกลัวก็สามารถนำให้บุคคลไปสู่จุดที่ต้องตัดสินใจกระทำสิ่งที่ก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี ทำให้บุคคลไม่กล้าที่จะตัดสินใจอย่างมีเหตุผล จากการรวบรวมสถิติอาชญากรรมพบว่า ผู้กระทำความผิดประเภทการโจรกรรมจะมีความรู้สึกท้อแท้ มีความสุข ละเอียดใจ โกรธ และกลัว โดยความกลัวนั้นจะเป็นความรู้สึกที่ผู้กระทำผิดรู้สึกกันมากที่สุดในขณะที่กำลังก่อคดี เมื่อความรู้สึกกลัวเข้ามาเป็นใหญ่แทนกระบวนการความคิด บุคคลจะเริ่มค้นหาวิธีการที่จะทำให้ตนหลุดออกจากสถานการณ์นั้นด้วยวิธีที่เป็นเหตุเป็นผลมากที่สุด ซึ่งกฎหมายอาจไม่ใช่คำตอบของวิธีนั้น การค้นพบว่าความรู้สึกกลัวจะเกิดขึ้นเฉพาะตอนก่อนและขณะกำลังก่อคดีโจรกรรมเท่านั้น เมื่อคนร้ายก่อคดีเสร็จจะเกิดความรู้สึกอื่นเข้ามาแทนที่ซึ่งนั่นก็คือความรู้สึกแห่งความสุขนั่นเอง ซึ่งสิ่งที่ทำให้คนร้ายรู้สึกกลัวในขณะก่ออาชญากรรมนั้นมีทั้ง ความกลัวที่จะโดนจับโดยเจ้าของบ้านที่ตนเข้ามาปล้น ความกลัวที่จะโดนตำรวจจับดำเนินคดี และความกลัวที่จะก่ออาชญากรรมไม่สำเร็จ ดังจะเห็นได้ว่าบุคคลมีการคำนึงถึงความน่ากลัวของกฎหมายในช่วงเวลา ก่อนลงมือกระทำผิด รับรู้ถึงความเสี่ยงในการโดนจับกุมและได้รับโทษทางกฎหมาย แต่คนร้ายก็เลือกที่จะดำเนินการต่อไปจนก่ออาชญากรรมสำเร็จในที่สุด

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดและการกระทำผิดซ้ำ

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำ

การตัดสินใจคือกระบวนการสำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ การตัดสินใจของแต่ละคนถูกหล่อหลอมขึ้นมาจากการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ที่แตกต่างกันออกไป การ

ตั้งเป้าหมายในชีวิต การรับรู้ถึงผลของการกระทำ ฯลฯ มนุษย์สามารถเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจต่อ การกระทำใดการกระทำหนึ่งได้เมื่อเขาเห็นสมควรและสอดคล้องกับสิ่งที่ปรารถนา โดยมีผู้ให้ ความหมายของการตัดสินใจไว้ดังนี้

Amir Mohammad, Shahsavarani Esfandiar, and Azad Marz Abadi (2015) ได้ให้ ความหมายของการตัดสินใจว่า เป็นกระบวนการในการแก้ไขปัญหาเพื่อนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่น่าพึงพอใจ ที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยกระบวนการที่เกิดขึ้นผ่านจิตใจของมนุษย์นี้สามารถพัฒนาแปรเปลี่ยนได้ตาม ประสบการณ์ชีวิตของแต่ละคน เช่น วัฒนธรรม การรับรู้ ระบบความเชื่อ ทักษะคิด บุคลิกภาพ ความรู้ และปัจจัยภายในของผู้ตัดสินใจ

พระศรีปริยัติธาดา (2561) การตัดสินใจ (Decision Making) หมายถึง กระบวนการของ การแสวงหาทางเลือกที่มีอยู่จากทางเลือกต่าง ๆ และสามารถเลือกทางเลือกที่เป็นไปได้ ผู้ที่ทำการ ตัดสินใจนั้นจะต้องมีหลักการและเหตุผล การตัดสินใจเป็นวิธีที่สามารถนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของ ชีวิตได้ ดังนั้นบุคคลควรตระหนักอยู่เสมอว่า การตัดสินใจไม่ใช่เป็นเป้าหมายในตัวของมันเอง แต่เป็น เพียงแนวทางหรือเครื่องมือที่จะทำให้การบริหารสามารถประสบความสำเร็จได้ ในการปฏิบัติงานทุก เรื่องทุกกรณีเพื่อดำเนินการไปสู่วัตถุประสงค์ อาจมีเครื่องมือมาช่วยในการพิจารณา มีเหตุผล ส่วนตัว อารมณ์ ความรักใคร่ชอบพอ เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจ

บางคนมีความต้องการจะตอบสนองต่อแรงขับปฐมภูมิ เช่น การแสวงหาความปลอดภัย การมีอาหารกิน บางคนมีความต้องการที่จะตอบสนองต่อแรงขับทุติยภูมิ เช่น ความต้องการมีชื่อเสียง ต้องการความผูกพันมีชื่อเสียงทางสังคม (จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, 2549) การมีความต้องการที่แตกต่าง กันของคนในสังคมจึงทำให้มีบางคนตัดสินใจที่จะกระทำการใด ๆ ก็ตามโดยไม่สนว่าการกระทำนั้น เป็นอาชญากรรมหรือไม่เพื่อตอบสนองต่อความต้องการที่ตนมี หากเขาไม่ได้ต้องการที่จะมีชื่อเสียง ทางสังคมในทางที่ดีเขาจึงไม่มีเหตุผลที่จะต้องรักษาขนบธรรมเนียมในแบบที่สังคมต้องการ ดังนั้น การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้พ้นโทษจึงสามารถนำมา พัฒนาและปรับใช้เป็นแนวทางในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้พ้นโทษได้

ตามหลักของการลงโทษแล้ว ผลเสียและความน่ากลัวจากการละเมิดกฎหมายที่ผู้พ้นโทษ เคยได้รับจะหวนเข้ามาในกระบวนการความคิดของผู้พ้นโทษและหยุดกระบวนการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำ กล่าวได้ว่ากระบวนการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้พ้นโทษสามารถถูกแทรกแซงได้ด้วยความน่าเกรง กลัวของกฎหมายอาญา สังคมจึงพยายามตั้งกฎที่ชี้ให้เห็นว่าการกระทำที่ถูกต้องจะได้รับผลตอบแทน

อย่างไร และการกระทำที่ละเมิดต่อกฎหมายมีผลเสียอย่างไรผ่านการควบคุมทางสังคม โดยการควบคุมทางสังคมถูกแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, 2549: 264 – 256)

1) การควบคุมทางสังคมเชิงบวก หรือเชิงปฏิฐาน (Positive sanctions) เป็นวิธีการควบคุมสังคมโดยให้กำลังใจแก่บรรดาสมาชิกที่ปฏิบัติตามบรรทัดฐานสังคม สิ่งที่ให้คือ รางวัลในระดับต่าง ๆ ได้แก่ รางวัลที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic rewards) เช่น เหรียญตราเชิดชู เกียรติยศ เป็นต้น รวมไปถึงการให้รางวัลทางวัตถุ (Physical rewards) ซึ่งเป็นสิ่งที่กำหนดสถานภาพทางสังคม เช่น ทรัพย์สินเงินทอง ความมั่งคั่ง และอำนาจเหนือบุคคลอื่น เป็นต้น

2) การควบคุมทางสังคมเชิงลบ หรือเชิงนิเสธ (Negative sanctions) เป็นวิธีการควบคุมทางสังคมซึ่งใช้เพื่อยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา สิ่งที่ให้คือ การลงโทษ (Punishment) โดยอาจกระทำทั้งการใช้อำนาจบังคับอย่างเปิดเผย (Overt force) หรือโดยการใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ (Symbols) รวมถึงการระงับสิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์ตามธรรมชาติ เช่น การห้ามมิให้ใช้เสรีภาพในการพูด เขียน พิมพ์ เป็นต้น การลงโทษที่รุนแรงที่สุดคือการตัดออกจากสังคมด้วยการประหารชีวิต

การตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้พ้นโทษสามารถเกิดขึ้นได้ หากผู้พ้นโทษประเมินแล้วว่า หากเขาไม่กระทำความผิดในครั้งนี้อาจจะถูกลงโทษด้วยกลไกอื่นที่ไม่ใช่กลไกการควบคุมทางสังคมแทน เช่น หากไม่ตัดสินใจปล้นทรัพย์จะถูกลงโทษด้วยความอดอยาก หากไม่ตัดสินใจใช้กำลังทำร้ายร่างกายจะถูกลงโทษด้วยการถูกกดขี่ ถึงแม้ว่าความน่ากลัวของกฎหมายและการลงโทษมีโอกาที่จะสามารถแทรกแซงและยับยั้งการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้พ้นโทษได้ แต่ถ้าหากผู้พ้นโทษถูกความกลัวอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากกฎหมายบีบบังคับให้ทำเพื่อความอยู่รอดก็มีโอกาสที่ผู้พ้นโทษจะตัดสินใจกระทำผิดซ้ำได้

นอกจากนี้สภาพทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบันทำให้คนในสังคมต้องเผชิญกับการจัดการรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างหลากหลาย โดยเฉพาะผู้พ้นโทษที่เคยอาศัยอยู่ในเรือนจำมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน เมื่อต้องกลับมาใช้ชีวิตนอกเรือนจำอีกครั้งจึงไม่สามารถวางแผนการใช้ชีวิตและปรับตัวกับสภาพสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร นำไปสู่สภาวะการรู้สึกแปลกแยกในการใช้ชีวิต โดยแนวคิดความแปลกแยกในรูปของการรับรู้หรือคาดการณ์ (Expectancy) ของซีแมน (Seeman, 1959: 783 – 791) ได้แสดงให้เห็นถึงการเกิดความรู้สึกแปลกแยกของบุคคลจาก

ความสัมพันธ์ที่คน ๆ หนึ่งมีต่อสังคม ค่านิยม ผู้อื่น รวมทั้งตนเองใน 5 มิติ ดังนี้ (จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, 2549: 266 – 268)

1) ความรู้สึกไร้อำนาจ (Powerlessness) เป็นทัศนคติทางจิตวิทยาสังคมซึ่งเน้นด้านวัตถุ นิสัย เป็นความรู้สึกของบุคคลที่คาดหวังว่าพฤติกรรมของเขาไม่สามารถไป “กำหนดผลที่จะเกิด ตามมา” ได้ หรือไม่สามารถนำไปสู่ “ผลตอบแทน” ที่เขาต้องการได้ คือไม่สามารถควบคุม (Control) ได้

2) ความรู้สึกไร้ความหมาย (Meaninglessness) เป็นความรู้สึกของบุคคลที่เข้าใจ เหตุการณ์ที่เขามีส่วนร่วมอยู่ว่าเขาไม่มีความแน่ใจหรือไม่มีความกระจางชัดว่าเขาควรเชื่ออะไร เพราะ เขาไม่มีโอกาสได้พบกับความเป็นมาตรฐานในการเข้าใจอย่างชัดแจ้งถึงการกำหนดหรือการตัดสินใจ ทางสังคม คือไม่สามารถทำนาย (Predict) ได้

3) ความรู้สึกไร้บรรทัดฐาน (Normlessness) เป็นสภาพการณ์ที่เป็นบรรทัดฐานของ สังคมสูญสลายไป หรือไร้ประสิทธิภาพในการควบคุมดูแลพฤติกรรมของบุคคล บุคคลจึงกระทำการ ทุกอย่างเพื่อบรรลุเป้าหมายทางสังคม แม้จะใช้วิธีการที่ไม่เป็นที่ยอมรับก็ตาม เกิดบรรยากาศไม่ให้ความ เชื่อมั่นซึ่งกันและกัน และลักษณะความไร้บรรทัดฐานนี้เป็นอิสระจากการไร้อำนาจและไร้ ความหมาย

4) ความรู้สึกโดดเดี่ยว (Isolation) เป็นความคาดหวังหรือค่านิยมของบุคคลในการให้ คุณค่าตอบแทนต่ำต่อเป้าหมาย หรือเป็นสภาวะแปลกแยกอย่างมากจากมาตรฐานและเป้าหมายต่าง ๆ ที่เป็นใหญ่อยู่

5) ความรู้สึกเหินห่างจากตนเอง (Self – estrangement) เป็นความรู้สึกของบุคคลว่า เขามีใช้ตัวของเขาเองอีกต่อไป การกระทำหรือพฤติกรรมของเขาขึ้นอยู่กับความคาดหวังต่อสิ่งตอบ แทนที่จะได้รับในอนาคต มิใช่ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจที่มีความหมายในตัวเอง

ผลลัพธ์ของการเข้าอบรมหลักสูตรฟื้นฟูพฤติกรรมและเตรียมความพร้อมก่อนได้รับการ ปลดปล่อยตัวออกจากเรือนจำของผู้ต้องขัง จะไม่สามารถสัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควรหากผู้ฟื้นฟูโทษไม่ได้รับการ ในการนำความพร้อมเหล่านั้นมาใช้จริงในสังคม ผู้ฟื้นฟูโทษที่ได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำจะต้อง เผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคมภายนอกอย่างเฉียบพลัน หากผู้ฟื้นฟูโทษได้รับการช่วยเหลือ จากคนในสังคมและหน่วยงานที่ให้การสงเคราะห์กับผู้ฟื้นฟูโทษเป็นอย่างดี ผู้ฟื้นฟูโทษจึงมีกำลังใจและมี แรงจูงใจในการปรับปรุงตนเป็นคนดีของสังคม ความน่ากลัวของการละเมิดกฎหมายจะมีน้ำหนัก เพิ่มขึ้นในความคิดของผู้ฟื้นฟูโทษเพราะเขาไม่ต้องการทำให้สังคมผิดหวังอีกต่อไป แต่ถ้าผู้ฟื้นฟูโทษต้อง

รับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมหรือเผชิญหน้ากับปัญหาชีวิตเพียงลำพัง ผู้พันโทจะเกิดความรู้สึกแปลกแยกอย่างชัดเจน ความกลัวที่เคยมีต่อกฎหมายและการลงโทษที่เคยได้รับถูกแทนที่ด้วยความกลัวในการใช้ชีวิตนอกเรือนจำ เช่น กลัวไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม กลัวไม่มีรายได้ในการดำรงชีวิต การใช้ชีวิตประจำวันเต็มไปด้วยความยากลำบาก รวมถึงการเกิดความคิดว่าเรือนจำคือสถานที่ที่เหมาะสมกับตนมากกว่าโลกภายนอก

จึงสรุปได้ว่าการตัดสินใจของมนุษย์สามารถเกิดขึ้นได้ตามความปรารถนาของแต่ละบุคคล และการตัดสินใจนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้เมื่อมีการเรียนรู้เกิดขึ้นผ่านประสบการณ์ในชีวิต เมื่อมนุษย์มีการอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นสังคมจึงมีการรับรู้ถึงภายในสังคมนั้นได้ออกแบบกลไกการควบคุมสมาชิกในสังคมด้วยการให้รางวัลแก่ผู้ที่รักษาความดีและลงโทษแก่ผู้ที่ฝ่าฝืนกฎบ้านเมือง มีการสร้างสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจให้ผู้คน เช่น ศาสนา ประเพณีอันดีงาม สมาชิกในสังคมมีความสามารถในการแยกแยะว่าสิ่งใดถูกต้องสิ่งใดผิด แต่การเลือกที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมนั้นไม่สามารถถูกควบคุมได้โดยกลไกการควบคุมทางสังคมเพียงอย่างเดียว เพราะมนุษย์ทุกคนล้วนมีความปรารถนาและโอกาสในการใช้ชีวิตที่แตกต่างกัน การตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้องสามารถถูกแทรกแซงได้โดยปัจจัยหลาย ๆ ด้าน ทั้งปัจจัยด้านภูมิหลังของบุคคล ปัจจัยด้านจิตใจ ปัจจัยด้านสังคม หากบุคคลยึดมั่นในศีลธรรมอันดีงามแต่เคยพบประสบเจอแต่เรื่องเลวร้าย ทำความดีแต่ไม่ได้ความดีกลับคืนมา บุคคลนั้นจึงมีโอกาสที่จะเปลี่ยนทัศนคติของตนและตัดสินใจที่จะกระทำการใด ๆ ก็ตามเพื่อตนเองเท่านั้น

2.2.2 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow (Maslow's Hierarchy of Need Theory)

มนุษย์มีความต้องการพื้นฐานที่ต้องการตอบสนอง ซึ่งต้องอาศัยทั้งสัญชาตญาณและกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งนั้นๆ แต่วิธีการที่นำมาซึ่งสิ่งที่คุณต้องการอาจแตกต่างกันออกไป เช่น ผู้กระทำความผิดซ้ำอาจตัดสินใจกระทำผิดอีกโดยการปล้นชิงทรัพย์เพื่อตอบสนองความต้องการด้านร่างกาย หรือลงมือทำร้ายร่างกายผู้อื่นเพื่อเอาตัวรอดจากการถูกผู้อื่นคุกคามทางร่างกายหรือจิตใจ ความต้องการของมนุษย์มีลำดับขั้นความต้องการอยู่ 5 ประการ ดังนี้ คือ

- 1) ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นลำดับขั้นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค เป็นต้น
- 2) ความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัย (Security and Safety Needs) การไม่ตกอยู่ในสถานะที่เป็นอันตราย

3) ความต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม (Social Belongingness Needs) ในขั้นนี้มนุษย์จะมีความต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มหรือสังคม ความต้องการอยากเป็นสมาชิกขององค์กร ความต้องการความรักจากเพื่อนร่วมงาน

4) ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง (Self – Esteem Needs) เช่น ความต้องการเคารพในตนเอง และความอยากมีเกียรติในสังคม

5) ความต้องการความสมหวังในชีวิต (Self – Actualization Needs) เช่น ความต้องการที่จะใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ และความเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง การได้พัฒนาตนเองในรูปแบบที่ต้องการ

กล่าวได้ว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่มีกระบวนการทางความคิดที่ซับซ้อนกว่าสิ่งมีชีวิตอื่นๆ มีความต้องการในด้านอื่นๆที่นอกเหนือจากอาหารการกินและถิ่นที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัยเพื่อการดำรงอยู่ของชีวิต มีการสร้างความคาดหวังอื่นๆเพิ่มเข้ามาในชีวิต อันได้แก่ การเป็นที่ยอมรับของสังคมเพื่อนฝูง การมีความภาคภูมิใจต่อตนเอง มีเกียรติยศในสังคม และการประสบความสำเร็จในชีวิต แต่หนทางที่จะนำมาซึ่งการตอบสนองต่อความต้องการจะนั้นอาจจะยากลำบากและยืดหยุ่นตลอดเวลา มนุษย์จึงสร้างกระบวนการการเรียนรู้ขึ้นมาเพื่อพัฒนาและปรับปรุงวิธีการที่จะตอบสนองต่อความต้องการเหล่านั้น เช่นเดียวกับผู้กระทำผิดซ้ำที่ยังคงมีความต้องการพื้นฐานเหล่านี้เหมือนกับคนอื่น ๆ ในสังคม พวกเขามีความต้องการที่จะมีเครื่องอุปโภคบริโภค ที่พักอาศัยที่ปลอดภัย หน้าที่การงานที่มั่นคง การได้รับการยอมรับในสังคมหรือการเห็นคุณค่าในตัวเองหลังจากได้รับการปล่อยตัวจากเรือนจำ แต่วิธีการที่นำไปสู่การตอบสนองต่าง ๆ ของผู้พ้นโทษนั้นอาจแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับประสบการณ์และทัศนคติของแต่ละคน ผู้พ้นโทษบางคนหวนกลับเข้าสู่เส้นทางการเป็น อาชญากรอีกครั้งเพราะยังคงเชื่อว่าการประกอบอาชีพสุจริตสามารถทำให้ตนบรรลุขั้นความต้องการได้ง่ายและรวดเร็วกว่าการประกอบอาชีพสุจริต การที่ผู้พ้นโทษนำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้แลกเปลี่ยนพฤติกรรมอาชญากรรมเพิ่มเติมจากผู้ต้องขังรายอื่น ๆ ขณะอาศัยอยู่ในเรือนจำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตนอกเรือนจำ เมื่อผู้พ้นโทษมีเทคนิคในการก่ออาชญากรรมที่หลากหลายมากขึ้นจึงสามารถนำมาสานต่อการตอบสนองความต้องการในชีวิตได้ครอบคลุมมากขึ้น รวมถึงการมีความต้องการในมิติที่ผิดแปลกไปจากกรอบอันดั้งเดิมสังคม เช่น ต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มอาชญากร ต้องการมีชื่อเสียงในด้านที่ไม่ดี ผู้พ้นโทษเหล่านี้จึงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดซ้ำต่อไป

2.2.3 ทฤษฎีข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence Theory)

แนวคิดหลักของทฤษฎีนี้คือการเชื่อว่า ผู้กระทำความผิดทางอาญาหรืออาชญากรล้วนมีความเกรงกลัวต่อกฎหมายอาญา กลัวการถูกจับกุมได้ขณะประกอบอาชญากรรม แต่การจะเป็นเช่นนั้นได้ตัวกฎหมายเองก็ต้องมีความเหมาะสมระหว่างบทลงโทษกับสิ่งที่ก่อ มีความแน่นอน รวดเร็ว ในการจับกุมตัวคนร้ายมาดำเนินคดีเพื่อให้อาชญากรและสมาชิกในสังคมได้เห็นอย่างชัดเจน เพราะการที่บุคคลจะตัดสินใจลงมือก่ออาชญากรรมนั้นได้ผ่านกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล มองหาโอกาส และประเมินผลประโยชน์ที่จะได้จากการประกอบอาชญากรรม ซึ่งนักอาชญาวิทยาได้แบ่งการป้องกันอาชญากรรมออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. การป้องกันทั่วไป (General Deterrence) การป้องกันประเภทนี้มีจุดประสงค์เพื่อตั้งเป็นตัวอย่างให้สมาชิกในสังคมที่อยู่ภายใต้กฎหมายได้เห็นผลเสียของการเข้าร่วมการประกอบอาชญากรรม และมีความเกรงกลัวต่อกฎหมายบ้านเมือง
2. การป้องกันเฉพาะ (Specific Deterrence) เป็นการป้องกันที่มุ่งเจาะจงไปที่ตัวของผู้ที่เคยกระทำความผิดเพื่อไม่ให้มีโอกาสในการกระทำความผิดซ้ำอีก

ตามแนวคิดทฤษฎีนี้การที่จะป้องกันอาชญากรรมได้ดีที่สุดจึงเป็นการตัดโอกาสหรือปิดช่องโหว่ที่ทำให้อาชญากรและผู้ที่มีแนวโน้มจะกระทำความผิดเห็นจังหวะในการประกอบอาชญากรรมให้ได้มากที่สุด ด้วยการทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเข็ดหลาบจากบทลงโทษที่ได้รับจึงไม่กล้ากระทำความผิดซ้ำเพราะเกรงกลัวว่าจะต้องถูกลงโทษอีก ในขณะที่คนทั่วไปได้เห็นโทษของการละเมิดกฎหมายจากผู้กระทำผิดอื่น ๆ จนเกิดความเกรงกลัวต่อกฎหมายและไม่มีแรงบันดาลใจที่จะก่ออาชญากรรม บทลงโทษทางกฎหมายอาญาของประเทศไทยเองก็ได้รับอิทธิพลภายใต้แนวคิดทฤษฎีข่มขู่ยับยั้ง โดยมีบทลงโทษที่รุนแรงสอดคล้องกับฐานความผิด มีการคงอยู่ของโทษประหารชีวิตเพื่อสร้างความเกรงกลัวไม่ให้เกิดคนในประเทศกล้ากระทำความผิดร้ายแรง มีการเพิ่มหลักสูตรการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยผู้ต้องขังคืนสู่สังคมเพื่อฟื้นฟูทักษะการใช้ชีวิตนอกเรือนจำให้กับผู้ต้องขัง

อย่างไรก็ตาม นอกเหนือจากการกำหนดบทลงโทษทางกฎหมายให้มีความรุนแรงเด็ดขาด เพื่อให้คนในสังคมไม่กล้ายุ่งเกี่ยวกับการประกอบอาชญากรรมเพราะมีความเกรงกลัวต่อกระบวนการยุติธรรมแล้วนั้น รัฐพึงต้องมีการตัดปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลให้ผู้คนเข้าไปใกล้พฤติกรรมอาชญากรรมควบคู่

ไปด้วย เช่น การดูแลสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของคนในสังคมให้ไม่แออัดอำนวยความสะดวกการเป็นแหล่งมั่วสุม จัดตั้งศูนย์บริการความปลอดภัยให้คนในชุมชนและประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือในการรับมือกับ อาชญากรรมแก่ประชาชน รวมถึงศูนย์รับความช่วยเหลือปัญหาต่าง ๆ ของประชาชนอย่างรอบด้าน ปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้ประชาชนทุกชนชั้นสามารถเข้าถึงโอกาสในการประกอบอาชีพ สุจริต เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสในการใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพและเป็นปกติสุขทั้งต่อ ประชาชนทั่วไปและผู้พันโทษที่ต้องการได้รับการให้โอกาสจากสังคมเมื่อออกจากเรือนจำ เมื่อผู้พัน โทษได้รับการต้อนรับกลับเข้าสู่สังคมอย่างแท้จริง ได้รับสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและห่างไกลจาก ปัจจัยทางลบที่บีบคั้นให้พวกเขาเกิดความกลัวจนนำไปสู่การตัดสินใจก่ออาชญากรรม ผู้พันโทษเหล่านั้น จึงมีความพร้อมที่จะปรับปรุงตนเองและไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการกระทำผิดต่อไป

2.2.4 ทฤษฎีคิดก่อนกระทำ (Rational Choice Theory)

ทฤษฎีคิดก่อนกระทำมีต้นแนวคิดมาจากความเชื่อว่าบุคคลจะเลือกกระทำการใด ๆ โดย อยู่ภายใต้ไขว่ของความพึงพอใจ มีอิสระที่จะตัดสินใจกระทำการใดก็ได้ที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตน ทั้งแบบนามธรรมและรูปธรรม มนุษย์คือผู้กระทำที่ถูกชี้นำโดยความเชื่อ เป้าประสงค์ ความหมาย ค่านิยม ข้อห้ามและศีลธรรม มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความเจตนาหรือความมุ่งหมายซึ่งกระทำบน พื้นฐานของเหตุผล (พิชาย รัตนดิถก ณ ภูเก็ต, 2556) เมื่อมนุษย์แต่ละคนมีเส้นทางในการดำเนินชีวิต ที่แตกต่างกัน เหตุผลในการใช้ชีวิตจึงแตกต่างกันออกไปตามผลประโยชน์ที่บุคคลพึงปรารถนาและ โอกาสที่เข้ามาในชีวิต โดยเริ่มแรกนั้นแนวคิดนี้ได้ให้ความสำคัญกับการที่มนุษย์เป็นสัตว์เศรษฐกิจ ใน มุมมองทางอาชญาวิทยานั้นทฤษฎีนี้ได้ยึดถือคติมาจากแนวคิดของสำนักอาชญาวิทยาผู้คิดดั้งเดิมที่ว่า ผู้กระทำผิดมีเจตจำนง (Free will) ในการก่ออาชญากรรม มีการใช้หลักของเหตุและผลเพื่อนำมาซึ่ง ความสุขของตน เมื่อมนุษย์มีเหตุมีผลเพียงพอในการชั่งน้ำหนักระหว่างผลลัพธ์กับต้นทุน ดังนั้น ในทางอาชญาวิทยาจึงเชื่อว่า หากรัฐบาลเพิ่มบทลงโทษในทางกฎหมายต่ออาชญากรรมและโทษ สูงสุดสำหรับมนุษย์คือการประหารชีวิต ย่อมมีผลต่อการป้องปราม (Deter) มิให้เกิดอาชญากรรมหรือ คติความเพิ่มขึ้น (จักรี ไชยพินิจ, 2559) ถึงแม้ว่ากฎระเบียบของสังคมที่ถูกตั้งขึ้นมาจะช่วยกล่อมเกล่า ให้บุคคลรู้ว่าอะไรถูกอะไรผิด แต่ถ้าหากผลแห่งการละเมิดกฎหมายนั้นมีความมากกว่าการปฏิบัติตนอยู่ ในกรอบระเบียบก็ยากที่จะห้ามไม่ให้ทุกคนไม่ก่ออาชญากรรมได้ ผู้กระทำผิดจะมีการคำนวณก่อนลง

เมื่อก่ออาชญากรรมว่าผลประโยชน์ที่จะได้จากการกระทำผิดนั้นมีค่ามากพอที่จะเสี่ยงถูกจับดำเนินคดีทางอาญาหรือไม่ เช่น การประเมินความสามารถในการลงมือของตนเอง โอกาสที่เอื้ออำนวยให้แผนการก่ออาชญากรรมสำเร็จลุล่วง มีโอกาสมากน้อยแค่ไหนที่จะประกอบอาชญากรรมครั้งนี้สำเร็จ ในอีกแง่หนึ่งสิ่งที่คอยถ่วงตาชั่งการก่ออาชญากรรมของบุคคลก็สามารถมาในรูปแบบของสิ่งที่ตัดโอกาสในการก่ออาชญากรรมได้ อาทิ ความเข้มงวดของกฎหมาย น้ำหนักของบทลงโทษ การโดนจับได้ขณะประกอบอาชญากรรม

จึงสรุปได้ว่าการกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์รวมทั้งการตัดสินใจก่ออาชญากรรมและกระทำผิดซ้ำของผู้พ้นโทษ ได้ผ่านกระบวนการคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลเพื่อให้การกระทำนั้นนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองให้ได้มากที่สุด เมื่อผู้กระทำผิดมีการคำนวณถึงผลประโยชน์และโทษที่จะได้รับจากการกระทำผิดแล้วพบว่า ผลประโยชน์ที่ตนจะได้จากการประกอบอาชญากรรมนั้นมีสูงกว่าผลประโยชน์จากการไม่สร้างความเดือดร้อน ถึงแม้ว่าบุคคลนั้นจะมีการรับรู้ถึงบทลงโทษและความน่าเกรงกลัวของกฎหมายอาญามาก่อน แต่ถ้าหากเขากำลังตกอยู่ในสภาวะที่โดนขับเคี่ยวด้วยความกลัวในสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากกว่า จึงมีความเป็นไปได้ว่าพวกเขาจะตัดสินใจเสี่ยงก่ออาชญากรรมต่อไป เช่น การชั่งน้ำหนักระหว่างความกลัวที่จะถูกตำรวจจับกุมในฐานะจำเลยยาเสพติด กับความกลัวที่จะไม่มีอาหารเลี้ยงชีพตนเองและครอบครัว การถูกตีเตียน การชดใช้ค่าเสียหาย หรือถูกจับเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และบทเรียนจากการได้รับโทษจากการกระทำผิดครั้งแรกก็อาจยังไม่สามารถหยุดยั้งบุคคลจากการคำนวณหาเหตุผลในการกระทำความผิดซ้ำได้ เนื่องจากการก่ออาชญากรรมยังคงหยิบยื่นผลประโยชน์ให้กับบุคคลนั้น ๆ มากกว่าการกระทำที่ถูกต้อง ผู้กระทำผิดมองว่าการที่จะต้องเผชิญหน้ากับความกลัวในการกลับมาใช้ชีวิตหลังได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำนั้นมีความกลัวกว่าการกลับเข้าสู่เรือนจำ ผู้กระทำผิดจึงเลือกที่จะกระทำผิดซ้ำเพราะประโยชน์จากการก่ออาชญากรรมนั้นจะช่วยให้ตนรอดพ้นจากการเผชิญหน้ากับความกลัวที่จะเกิดขึ้นหากตนไม่ลงมือกระทำผิดได้

2.2.5 ทฤษฎีความกดดันทางสังคม (Strain Theory)

โรเบิร์ต เมอร์ตัน (Robert Merton) ได้ทำการศึกษาและสานต่อแนวคิดสภาวะสังคมไร้ระเบียบ (Anomie) ของอีมีล เดอร์คาอิม (Émile Durkheim) ที่กล่าวถึงสภาวะทางสังคมประเภทนี้ว่าเป็นสังคมที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจนไม่สามารถควบคุมการเปลี่ยนแปลงและขาด

กฎระเบียบมาบังคับใช้ที่เหมาะสมสำหรับสังคมที่เริ่มเกิดความวุ่นวายได้ ซึ่งเมอร์ตันพบว่าชนชั้นล่างหรือกลุ่มคนยากจนมีแนวโน้มที่จะก่ออาชญากรรมมากกว่าชนชั้นอื่นๆ (เสกสัน เกรือคำ, 2558) อันเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของความเหลื่อมล้ำระหว่างชนชั้น สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการใช้ชีวิตของคนในสังคมล้วนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ไม่ดีเพราะรัฐไม่สามารถเข้าไปดูแลได้อย่างทั่วถึง กลุ่มชนชั้นล่างจึงเป็นกลุ่มคนกลุ่มแรกที่ยังรู้สึกถึงการได้รับความเท่าเทียมที่ไม่ทั่วถึงจนเกิดเป็นความขัดแย้งในใจ ทฤษฎีความกดดันทางสังคมของเมอร์ตันมองว่าในแต่ละสังคมจะมีการกำหนดเป้าหมายสูงสุดของสังคมขึ้นมา เพื่อให้สมาชิกในสังคมเกิดความรู้สึกทะเยอทะยานที่จะไปให้ถึงเป้าหมายนั้น เช่น การประกอบอาชีพที่ทรงเกียรติการได้เป็นมหาเศรษฐี แต่ความเหลื่อมล้ำทางสังคมทำให้คนบางกลุ่มไม่สามารถเข้าถึงวิธีการที่นำไปสู่เป้าหมายนั้นได้ จึงตัดสินใจที่จะก่ออาชญากรรมและกระทำผิดซ้ำ โครงสร้างของสังคมคือตัวแปรสำคัญที่จะนำไปสู่บุคคลที่อยู่ในจุดประกายหักพังของโครงสร้างเกิดความรู้สึกกดดัน สิ้นหวังกับการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

กล่าวได้ว่าชนชั้นล่างจะเป็นชนชั้นที่ได้รับผลกระทบจากคนชนชั้นกลางและชนชั้นสูง ทั้งฐานะทางการเงินที่ด้อยกว่า โอกาสในการได้รับสวัสดิการที่ดีที่น้อยกว่า การต้องอาศัยอยู่ในชุมชนแออัด เมื่อคนชนชั้นนี้หมดความเชื่อมั่นว่าการกระทำที่ถูกต้องไม่สามารถทำให้ตนมีชีวิตที่ดีขึ้นหรือหลุดพ้นจากความกดดันทางสังคมเหล่านี้ได้จึงมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน หันไปเข้าร่วมการประกอบอาชญากรรมแทนการปฏิบัติตนอยู่ภายใต้กรอบระเบียบของสังคม เช่น การจำหน่ายยาเสพติดเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินทองในการนำไปสร้างภาพลักษณ์ในสังคมว่าตนเป็นผู้มีฐานะดี แต่กระนั้นผู้ที่อยู่ในชนชั้นสูงเองก็สามารถเกิดความกดดันทางสังคมได้เช่นเดียวกัน เนื่องด้วยความไม่เท่าเทียมสามารถเข้าถึงได้ทุกชนชั้น บุคคลที่อยู่ในชนชั้นสูงจะนำไปเปรียบเทียบกับผู้อื่นในชนชั้นสูงเดียวกันหรือสูงกว่า (Jang Sung Joon & Agnew Robert, 2015) ก่อเกิดเป็นความกดดันที่อาจพัฒนาไปเป็นส่วนหนึ่งของปัจจัยในการตัดสินใจก่ออาชญากรรมของบุคคลนั้นๆ ได้เช่นเดียวกับกลุ่มชนชั้นล่าง

สรุปได้ว่าสาเหตุสำคัญที่ส่งผลให้บุคคลลงมือก่ออาชญากรรมตามทฤษฎีความกดดันทางสังคมของเมอร์ตัน คือการที่บุคคลต้องเผชิญหน้ากับความล้มเหลวหรือสูญเสียสิ่งที่มีผลต่อการบรรลุเป้าหมายตามที่สังคมตั้งไว้ โดยสิ่งที่สูญเสียหรือล้มเหลวในการกระทำนั้นเป็นได้ทั้งสิ่งของ ปัจจัยสี่ ความสัมพันธ์ หน้าที่การงาน และสถานะทางสังคม โดยการตกอยู่ในสภาวะกดดันเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการเกิดความรู้สึกทางลบต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การก่ออาชญากรรมหรือมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้ และ

ตราบใดที่โครงสร้างทางสังคมยังคงบีบคั้นให้สมาชิกในสังคมเกิดความกดดัน ใช้ชีวิตอยู่ภายใต้ความหวาดกลัวที่จะไม่ประสบความสำเร็จหรือไม่เป็นดังที่สังคมคาดหวัง ผู้คนจึงใช้ชีวิตโดยไม่สนใจว่าการกระทำที่ตนก่อนั้นเป็นสิ่งที่ถูกหรือผิด และพร้อมที่จะกระทำผิดซ้ำแล้วซ้ำเล่าเพราะความกดดันทางสังคมมีอิทธิพลต่อความกลัวของในสังคมมากกว่าความน่ากลัวของกระบวนการยุติธรรม

2.2.6 ทฤษฎีพันธะทางสังคม ของทราวิช เฮอร์ชี (Hirschi's Social Bonding Theory)

ทราวิช เฮอร์ชี (Travis Hirschi) ผู้คิดค้นทฤษฎีพันธะทางสังคมในปี ค.ศ. 1969 เชื่อว่าทุกคนมีโอกาสหรือแนวโน้มที่จะกระทำความผิดหากแต่ความสัมพันธ์อันดีกับสมาชิกในครอบครัว กลุ่มเพื่อน และสังคมจะเป็นตัวรั้งไม่ให้บุคคลนั้นไม่ให้เกิดการอันฝ่าฝืนกฎหมายเพราะไม่ต้องการทำลายพันธะความสัมพันธ์อันดีเหล่านั้น ต่างกับผู้ที่ไม่มีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นกับบุคคลในสังคมที่ขาดสิ่งยึดเหนี่ยวที่จะเป็นแรงต้านไม่ให้เกิดกระทำความผิด หรือกล่าวได้ว่าถ้ามีความผูกพันทางสังคมสูง แนวโน้มที่บุคคลจะกระทำความผิดจึงน้อย หากบุคคลมีความผูกพันทางสังคมในระดับต่ำแนวโน้มที่จะกระทำความผิดจึงเพิ่มขึ้น การที่คนจะกระทำผิดหรือไม่กระทำผิดขึ้นอยู่กับว่ามีพันธะหรือความเชื่อมโยงที่แข็งแกร่งกับสังคม (เสกสัณ เครือคำ, 2558) โดยสิ่งยึดเหนี่ยวหรือพันธะที่บุคคลมีต่อสังคมตามแนวคิดของเฮอร์ชี ประกอบไปด้วย

1. ความผูกพัน (Attachment) ความผูกพันที่เกิดจากการได้รับความรัก ความรู้สึกที่ดีจนก่อให้เกิดเป็นความรู้สึกผูกพันระหว่างบุคคลภายในครอบครัว กลุ่มเพื่อน และชุมชน
2. ความผูกมัด (Commitment) แบบแผนของสังคมจะเป็นตัวกำหนดให้บุคคลมีแนวทางในการปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง และช่วยตัดโอกาสไม่ให้เกิดการเข้าสู่วิถีทางของการกระทำผิด ข้อผูกมัดที่บุคคลมีต่อสังคมจะช่วยเป็นเหตุผลให้บุคคลได้รับบทบาที่ถูกต้องตามกติกาของสังคม เช่น การมีหน้าที่ด้านการทำงานที่สุจริต
3. ความเกี่ยวข้อง (Involvement) การเกี่ยวข้องระหว่างบุคคลกับสังคม โดยการที่บุคคลได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคมจะช่วยให้บุคคลนั้นได้ใช้เวลากับการทำกิจกรรมและพบปะกับคนในสังคม ทำให้ไม่สามารถปลีกตัวเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับวิถีแห่งการกระทำความผิดได้ การเข้า

ไปมีส่วนร่วมในการมีบทบาทเฉพาะให้สังคม จะช่วยให้บุคคลมีเป้าหมายที่จะกระทำการที่ดีอันนำมาซึ่งผลประโยชน์และความพึงพอใจต่อผู้อื่น

4. ความเชื่อ (Belief) การมีความเชื่อมั่นในกติกาสังคมและกฎหมายบ้านเมือง ว่าหากกระทำสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมายแล้วจะประสบกับผลดี

กล่าวได้ว่าเมื่อบุคคลมีความผูกพันทางสังคมสูงแนวโน้มที่บุคคลนั้นจะกระทำความผิดน้อยลง ในขณะที่บุคคลมีความผูกพันทางสังคมในระดับต่ำแนวโน้มที่จะกระทำความผิดสูง การที่บุคคลได้มีพันธะด้านความผูกพันที่แน่นแฟ้นกับครอบครัว กลุ่มเพื่อนและสังคมส่งผลให้บุคคลรู้สึกปลอดภัย ได้รับความรักและไม่ต้องเผชิญกับความกลัวเพียงลำพัง ในส่วนของการที่บุคคลได้มีข้อผูกมัดและมีความเกี่ยวข้องกับเงื่อนไขของสังคมเองก็สามารถช่วยให้บุคคลรู้สึกกลัวที่จะกระทำความผิดอันนำมาซึ่งการสูญเสียข้อผูกมัดและพันธะที่ดีที่ได้จากการเกี่ยวข้องกับคนอื่น ๆ ไป เช่น บุคคลต้องการมีหน้าที่การงานที่มั่นคงและสุจริตจึงไม่กล้าที่จะประพฤติตนในทางไม่ชอบเพราะกลัวถูกไล่ออกจากงาน กลัวสูญเสียความไว้วางใจจากคนในสังคม

การที่บุคคลมีความเชื่อต่อระบบปกครอง กติกาสังคม และกฎหมายบ้านเมืองเองก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลพร้อมที่จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับการเข้าร่วมอาชญากรรม เพราะระบบระเบียบที่ดีจะทำให้สมาชิกในสังคมพร้อมที่จะปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีคุณค่า ไม่ต้องใช้ชีวิตโดยหวาดกลัวอาชญากรรม ซึ่งถ้ากฎหมายไม่สามารถชี้ให้เห็นว่าการกระทำที่ถูกกฎหมายจะนำมาซึ่งชีวิตที่ดีได้ ผู้ที่อยู่ภายใต้การปกครองก็พร้อมที่จะกระทำการผิดใดก็ตามโดยไม่สนถึงความผิดหรือถูก เพื่อให้สามารถมีชีวิตอยู่รอดและมีความมั่นคงในชีวิตมากขึ้น

2.2.7 ทฤษฎีการคบค้าสมาคมที่แตกต่างกันของ เอ็ดวิน ซัทเธอร์แลนด์ (Sutherland's Differential Association Theory)

ทฤษฎีที่อยู่ภายใต้แนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ โดยเชื่อว่าเมื่อบุคคลได้ไปคบค้าสมาคมกับผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรบุคคลจะเกิดกระบวนการเรียนรู้ในการเข้าร่วมพฤติกรรมอาชญากรรม และเห็นด้วยกับการกระทำผิดอันเป็นเหตุให้บุคคลลงมือก่ออาชญากรรมในที่สุด เช่นเดียวกับนักอาชญาวิทยาแนวคิดปฏิฐานนิยม (Positivist Criminology) นั้นมีความเชื่อว่ามนุษย์จะต้องเผชิญกับ

ปัจจัยที่ทำให้กระตุ้นให้จำเป็นจะต้องประกอบอาชีพการงาน ทั้งปัจจัยทางชีวภาค จิตใจ และสภาพแวดล้อมทางสังคม โดยปัจจัยเหล่านี้ถือว่าเป็นสิ่งเร้าภายนอกที่มนุษย์ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น โรคภัยไข้เจ็บ ความเครียด หรือสภาพที่อยู่อาศัย

จากแนวคิดของ Albert Bandura ที่ระบุว่ามนุษย์จะมีการพัฒนาการเรียนรู้จากสิ่งที่มีสภาพแวดล้อมรอบตัวป้อนให้ มนุษย์จะแสวงหาสิ่งที่ทำให้ตนรู้สึกพึงพอใจและไม่ตกอยู่ในสภาวะที่ทำให้ไม่สบายใจจึงเกิดเป็นกระบวนการเรียนรู้จากพฤติกรรมของบุคคลต้นแบบหรือคนรอบข้าง การเรียนรู้ในระดับนี้คือการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของบุคคล โดยผลของการกระทำจะมีผลต่อการเรียนรู้ในครั้งต่อไปโดยจะเป็นตัวให้ข้อมูลแก่บุคคลว่าการกระทำนี้เมื่อก่อแล้วจะเกิดผลทางบวกหรือลบอย่างไร บุคคลจะเริ่มตัดสินใจว่าจะกระทำพฤติกรรมนี้ต่ออีกหรือไม่ในอนาคต หากผลลัพธ์ที่ตามมาจากการกระทำเป็นไปทางที่ดีและได้รับการเสริมแรงจากคนรอบข้างบุคคล มีแรงจูงใจในการสร้างพฤติกรรมนี้ต่อไปเรื่อยๆ เช่นเดียวกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ Sutherland ที่ได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดการเรียนรู้ของ Bandura ประกอบไปด้วยหลักการดังนี้

- 1) พฤติกรรมทางอาชีพการงานไม่ได้ส่งผ่านบุคคลทางการถ่ายทอดทางพันธุกรรม แต่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้
- 2) พฤติกรรมทางอาชีพการงานสามารถเรียนรู้ได้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ผ่านการติดต่อสื่อสาร
- 3) กลุ่มคนที่คบค้าสมาคมอย่างใกล้ชิด เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้พฤติกรรมทางอาชีพการงาน
- 4) เมื่อบุคคลเกิดการเรียนรู้พฤติกรรมทางอาชีพการงานแล้ว การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นนั้นจะประกอบไปด้วย เทคนิคในการเข้าร่วมการประกอบอาชีพการงานที่มีความยากง่ายปะปนกัน รวมไปถึงการมีแรงจูงใจ แรงขับเคลื่อน การใช้หลักเหตุผล และทัศนคติที่มีต่อการประกอบอาชีพการงาน
- 5) ทิศทางเฉพาะของแรงจูงใจ และแรงขับเคลื่อนต่างๆสามารถเรียนรู้ได้จากตัวของกฎหมายเอง ทั้งความเคารพกฎหมายและความปรารถนาที่จะละเมิดกฎหมายของบุคคล
- 6) บุคคลมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนเพราะว่าผู้นั้นมีความพึงพอใจที่จะลงมือและสามารถมองเห็นผลประโยชน์ของการละเมิดกฎหมาย มากกว่าเห็นผลเสียของการละเมิดกฎหมาย
- 7) แนวโน้มของการมีพฤติกรรมต่างๆเป็นผลมาจากระยะเวลา ความเข้มข้น การให้ความสำคัญ และความถี่ของการเรียนรู้จากประสบการณ์

8) การเรียนรู้พฤติกรรมเบี่ยงเบน มีกระบวนการเรียนรู้วิธีการที่เหมือนกับการเรียนรู้ทั่วไป

9) พฤติกรรมของมนุษย์คือการแสดงความต้องการของแต่ละบุคคล โดยพฤติกรรมดังกล่าวสามารถเป็นทั้งทั้งพฤติกรรมที่ถูกต้องหรือผิดกฎหมาย

Sutherland เชื่อว่าพื้นฐานของมนุษย์นั้นล้วนเกิดมาโดยอยู่ภายใต้การไฝ่ดีประพฤดีที่ดี แต่สภาพแวดล้อมหรือสังคมจะเป็นปัจจัยสำคัญที่กล่อมเกลาให้มนุษย์มีเหตุผลในการกระทำความผิดเพิ่มขึ้น บุคคลจะกระทำความผิดหรือสิ่งที่ถูกต้องก็เพราะได้ทำการสังเกตจากต้นแบบที่ดี ได้รับการเสริมแรงทางบวกจากการกระทำนั้น และบุคคลจะตัดสินใจกระทำความผิดก็ต่อเมื่อได้รับการเรียนรู้ว่าการกระทำที่ผิดนั้นจะสามารถนำมาซึ่งสิ่งที่ดีจนพึงปรารถนาได้ การที่บุคคลจะหาเหตุผลในการกระทำความผิดนั้นต่อไปก็ขึ้นอยู่กับว่าสภาพแวดล้อมของพวกเขา นั้นยังคงเป็นเหมือนเดิมหรือมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นจนสามารถทำให้บุคคลเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในทางที่ถูกต้องแทน

เมื่อมองพฤติกรรมของผู้กระทำผิดซ้ำผ่านทฤษฎีการคบค้าสมาคมที่ต่างกัันจึงกล่าวได้ว่า ผู้พันโทชกลับมาคบหากับกลุ่มเพื่อนที่เป็นชนวนสำคัญที่ชักจูงให้เขากระทำผิดในครั้งก่อนอีกครั้ง ผู้พันโทชจึงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดซ้ำอีกครั้งถึงแม้ว่าผู้พันโทชเคยได้รับการฝึกความพร้อมในการแก้ไขตนเป็นคนดีและพัฒนาตนในทางที่ถูกต้องจากเรือนจำมาก่อนแล้วก็ตาม แต่เมื่อกลุ่มเพื่อนหยิบยื่นโอกาสในการประกอบอาชญากรรมให้อย่างสม่ำเสมอ ผู้พันโทชก็มีความพร้อมที่จะกระทำผิดซ้ำได้เช่นกัน เนื่องจากผู้พันโทชมีความกลัวว่าหากไม่เข้าร่วมประกอบอาชญากรรมกับกลุ่มเพื่อน จะไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมที่กลับมาอยู่อาศัย มีความยากลำบากในการใช้ชีวิตประจำวัน

2.2.8 ทฤษฎีติดตรา (Labelling Theory)

ทฤษฎีติดตรามีจุดเริ่มต้นมาจากแฟรงค์ เทนเนนบาม (Frank Tannenbaum) ที่มีแนวคิดว่าการติดตราคือการระบายสีให้แก่ความชั่วร้าย (Dramatization of evil) หากจะลดพฤติกรรมอาชญากรรมและพฤติกรรมเบี่ยงเบนลง สังคมและกระบวนการยุติธรรมจะต้องทำการเลิกระบายสีให้แก่ความชั่วร้ายโดยใช้โปรแกรมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเบี่ยงเบน ต่อมากทฤษฎีการติดตราได้ถูกตั้งขึ้นโดยโฮเวิร์ด เบคเคอร์ (Howard Saul Becker) โดยเชื่อว่าพฤติกรรมเบี่ยงเบนมีความเกี่ยวข้องกับ

ผลจากปฏิกริยาตอบโต้ทางสังคม การประทับตราบาปผู้ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนมีประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้ (อุนิษา เลิศโตมรสกุล, 2561)

- 1) การระบุว่าพฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน (อาชญากรรม) มีต้นกำเนิดมาจากปฏิกริยาที่มีต่อพฤติกรรมนั้น
- 2) ความเบี่ยงเบน (อาชญากรรม) คือคุณภาพของปฏิกริยา ไม่ใช่ตัวของพฤติกรรมเอง ถ้าไม่มีปฏิกริยาจึงไม่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน (อาชญากรรม)
- 3) ผู้มีปฏิกริยา อาทิ บุคคล กลุ่มในสังคม องค์กรบังคับใช้กฎหมาย มีความโน้มเอียงที่จะสังเกตอย่างใกล้ชิดต่อบุคคลที่ได้รับการระบุว่าเป็นผู้เบี่ยงเบน ดังนั้นจึงพบความเบี่ยงเบนในตัวบุคคลมากขึ้น เมื่อมีการกระทำผิดเกิดขึ้นในเวลาต่อมา ปฏิกริยาในการประทับตราบาปจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและหนักขึ้น
- 4) เมื่อผู้คนในสังคมเห็นว่าใครเป็นผู้เบี่ยงเบนแล้ว ผู้เบี่ยงเบนจะเริ่มยอมรับเอกลักษณ์ความเบี่ยงเบนของตน การยอมรับในตราบาปขึ้นอยู่กับความเข้มแข็งของแนวคิดของตนที่มีมาแต่เดิม และขึ้นอยู่กับพลังของกระบวนการในการให้ตราบาปด้วย
- 5) พฤติกรรมเบี่ยงเบนจะเกิดขึ้นต่อเนื่องกันไป เป็นผลจากการดำรงตนไปตามบทบาทของตราบาป ถือเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมรองของการเบี่ยงเบน

ทฤษฎีตีตราได้สะท้อนมุมมองต่อสิ่งที่เกิดขึ้นกับผู้พ้นโทษเมื่อเขากลับสู่ชุมชน ถึงแม้ว่าการประกอบอาชญากรรมจะเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง แต่หากผู้กระทำผิดได้รับโทษตามกฎหมายจนได้รับการปล่อยตัวกลับคืนสู่สังคมและต้องเผชิญหน้ากับการถูกสังคมตีตรา แสดงท่าทางรังเกียจและไม่ให้อภัย ผู้พ้นโทษอาจหวนกลับเข้าสู่การประกอบอาชญากรรมอีกครั้งได้เพราะไร้ซึ่งหนทางที่จะได้พิสูจน์ตนเองต่อสังคม รวมทั้งมีความกลัวในการใช้ชีวิตภายใต้สภาพแวดล้อมที่ปิดกั้นโอกาสในการแก้ไขตนเอง

2.2.9 ทฤษฎีความละอายเชิงบูรณาการ (Reintegrative Shaming Theory)

แนวคิดความละอายถูกพัฒนาโดย John Braithwaite ซึ่งเขาเชื่อว่าหากคนในสังคมมีการสร้างความละอายใจแก่การก่ออาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ สังคมนั้นจึงมีสถิติการเกิดอาชญากรรมที่น้อยลง อาชญากรรมความรุนแรงจะเพิ่มขึ้นหากสังคมไม่ทำให้พฤติกรรมความรุนแรงเป็นสิ่งที่น่าละอาย อาชญากรรมคอปกขาวจะไม่มีวันหมดไปหากนักธุรกิจมองว่าการละเมิดกฎหมายคือการกระทำที่ฉลาดมากกว่าเป็นการกระทำที่น่าละอายแก้ไข (John Braithwaite, 2000)

การสร้างความสะดวกสบายใจในการประกอบอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพนั้นไม่ใช่การกระทำเดียวกับการตีตรา การสร้างความสะดวกสบายใจที่ถูกต้องแก่ผู้กระทำความผิดคือการที่คนในชุมชนให้ความร่วมมือในการฟื้นฟูแก้ไขผู้พ้นโทษควบคู่กับการคอยชี้แจงว่าการกระทำใดถูกการกระทำใดผิด โดยไม่คอยย้ำเตือนถึงการกระทำในอดีตของผู้พ้นโทษจนมากเกินไปเพื่อไม่ให้ผู้พ้นโทษรู้สึกว่าย่ำแย่และไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมและคนรอบข้างไม่ให้อภัยในการแก้ไขปรับปรุงตน Braithwaite ได้กำหนดใจความของการสร้างความสะดวกสบายใจที่มีประสิทธิภาพเพื่อทำให้บุคคลที่มีแนวโน้มจะกระทำผิดหรือกระทำผิดซ้ำให้เกิดการเคารพต่อกฎหมายว่า ต้องใช้วิธีการดำเนินการโดยวิธีการให้อภัยหรือการทำให้บุคคลดังกล่าวไม่รู้สึกว่ากำลังถูกตีตราเป็นอาชญากรรมหรือหมดทางฟื้นฟูพฤติกรรมกลับมาเป็นคนดีของสังคมได้ (ปกรณ มณีปกรณ์, 2555)

จึงกล่าวได้ว่าถึงแม้ว่าการกระทำผิดซ้ำคือสิ่งผิดกฎหมายและสร้างผลเสียให้กับสังคม แต่การตอกย้ำให้บุคคลที่กระทำผิดหรือกระทำผิดซ้ำจมปลักอยู่กับการกระทำในอดีตโดยปราศจากการให้อภัยแก่ตัวนั้นไม่สามารถสร้างจิตสำนึกในการปรับปรุงตัวให้กลับมาเป็นคนดีของสังคมที่แท้จริงได้ เนื่องจากผู้กระทำผิดที่ถูกผู้คนหรือสังคมตอกย้ำจะเกิดการรับรู้ตัวตนตามที่ผู้อื่นต่อว่า เชื่อว่าตนเองไม่สามารถหลุดพ้นจากการเป็นผู้กระทำผิดได้จึงยึดมั่นในการกระทำผิดซ้ำต่อไป ดังนั้นการสร้างความสะดวกสบายที่ถูกต้องตามแนวคิดของ Braithwaite คือการตีเตือนพฤติกรรมกระทำของผู้กระทำผิด ซึ่งผลเสียของการกระทำผิดให้ผู้กระทำผิดได้ตระหนักถึงความเดือดร้อนของผู้อื่น ไม่ตราหน้าผู้กระทำผิดจนปิดกั้นโอกาสในการแก้ไขปรับปรุงตัว เพื่อให้ผู้กระทำผิดเกิดความเข้าใจว่าการกระทำของตนเองในอดีตนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่ต้องการที่จะกระทำอีกเพราะการกระทำดังกล่าวเป็นสิ่งที่น่าละอาย เช่น เมื่อผู้กระทำผิดในคดียาเสพติดรับรู้ว่าการสร้างรายได้เลี้ยงชีพด้วยการจำหน่ายยาเสพติดเป็นพฤติกรรมที่น่าละอายและไม่เป็นที่ยอมรับของครอบครัวและสังคม เงินที่ได้จากการกระทำดังกล่าวเป็นเงินสกปรกเพราะผ่านการสร้างความสะดวกสบายใจ ผู้กระทำผิดจึงไม่กล้าเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอีกในอนาคตเนื่องจากไม่ต้องการตกเป็นบุคคลน่าละอายต่อครอบครัวและสังคมอีก

2.3 โปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง ตามลักษณะแห่งคดีและพฤติการณ์การกระทำผิด

อัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้พ้นโทษในประเทศไทยที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดหลายปีมานี้ ได้ส่งผลกระทบต่อสังคมไทยเป็นวงกว้าง ทั้งต่อความมั่นคงของรัฐ ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนรวมถึงต่อตัวผู้กระทำผิดซ้ำเอง ดังนั้นหน่วยงานต่าง ๆ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลฟื้นฟูผู้ต้องขังขณะอยู่ในเรือนจำจึงจำเป็นต้องศึกษาหาปัจจัยที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง เพื่อทำการควบคุมและกำจัดโอกาสที่เอื้อต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังให้ได้มากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยภายนอก เช่น ชุมชนที่อยู่อาศัย ความสามารถในการเข้าถึงการให้บริการและความช่วยเหลือ ทางเลือกในการประกอบอาชีพสุจริต และปัจจัยภายใน เช่น หลักการทางจิตวิทยาของผู้ต้องขัง อาชีพ ประสบการณ์ ทักษะชีวิต โดยหน่วยงานสำคัญที่ให้การดูแลด้านการแก้ไขฟื้นฟูให้แก่ผู้ต้องขังตลอดช่วงเวลาที่อาศัยอยู่ในเรือนจำได้แก่ กรมราชทัณฑ์

กรมราชทัณฑ์เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการควบคุมผู้กระทำผิดที่ได้รับคำตัดสินเด็ดขาดจากศาล โดยมีมาตรการการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง การแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาพฤตินิสัยผู้กระทำผิดขณะอยู่ในเรือนจำ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้ (กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม, 2561)

- 1) การรับตัว ประกอบด้วย การปฐมนิเทศ การเก็บรวบรวมข้อมูลรายบุคคล การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง การวางแผนปฏิบัติเป็นรายบุคคล
- 2) การดำเนินการ ประกอบด้วย การดูแลสวัสดิการ การให้ความช่วยเหลือด้านการแพทย์ จัดตั้งโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ จัดตั้งโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง ได้แก่ การฝึกวิชาชีพ การให้การศึกษา การพัฒนาจิตใจ และโปรแกรมเฉพาะสำหรับแก้ไขผู้กระทำผิดทางเพศ ผู้กระทำผิดในคดียาเสพติด คดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน คดีใช้ความรุนแรง ฯลฯ ยกเว้นผู้ต้องขังที่ต้องโทษในความผิดอื่น ๆ เช่น พ.ร.บ.ป่าไม้, พ.ร.บ.ปืน, ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ความผิดที่เกี่ยวกับเอกสาร, ค่าประเวณี ฯลฯ ที่ไม่สามารถเข้ารับการอบรมโปรแกรมตามลักษณะแห่งคดีและพฤติการณ์ได้
- 3) การเตรียมการปลดปล่อย ประกอบด้วย การจำแนกซ้ำเพื่อเตรียมปล่อยผู้ต้องขัง โปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย การปล่อยแบบมีเงื่อนไข เช่น พักการลงโทษ หรือลดวันต้องโทษจำคุก และการปล่อยตามหมายศาล
- 4) การดูแลผู้ต้องขังหลังปล่อยตัวออกจากเรือนจำ ประกอบด้วย การประสานงานองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้การดูแลแก่ผู้ต้องขัง ประสานงานกับมูลนิธิส่งเสริมพลเมืองดี และการสงเคราะห์หลังปล่อย

ในขั้นตอนการดำเนินการนั้นผู้ต้องขังจะได้รับการสำรวจคัดเลือกร่วมเป้าหมายจำแนกลักษณะเพื่อการแก้ไข เข้าร่วมการปฐมนิเทศเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าโปรแกรม ทำการ

ประเมินบุคลิกภาพ/สุขภาพจิต และความรู้/ทักษะ/ทัศนคติ และพฤติกรรมก่อนเข้าสู่ขั้นตอนต่อไป โดยผู้ต้องขังที่กระทำผิดเกี่ยวกับคดียาเสพติดจะต้องเข้ารับหลักสูตรวิชาพื้นฐานก่อนเข้าสู่การเรียนวิชา บังคับตามลักษณะแห่งคดี โดยวิชาพื้นฐานประกอบไปด้วย 10 วิชา ได้แก่

- 1) การรู้จักและเข้าใจตนเอง
- 2) การสร้างแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงตนเอง
- 3) การดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง
- 4) การวิเคราะห์และการสร้างอาชีพตนเอง
- 5) การสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบ
- 6) กฎหมายเบื้องต้นที่ประชาชนควรรู้
- 7) ทักษะการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ
- 8) การสานสายใยครอบครัว (การให้คำปรึกษาในครอบครัว)
- 9) ทักษะชีวิต Life Skill
- 10) ทักษะการจัดการกับอารมณ์

จากนั้นผู้ต้องขังแต่ละความผิดจึงเข้าสู่การเรียนวิชาบังคับตามลักษณะแห่งคดี โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาผู้ต้องขังในคดียาเสพติด ซึ่งโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังเฉพาะประเภทคดีดังกล่าว มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.3.1 โปรแกรมการแก้ไขผู้ต้องขังคดียาเสพติด

ผู้ต้องขังในคดียาเสพติดประกอบไปด้วยผู้กระทำผิดที่เป็นผู้ค้าและผู้เสพ โดยผู้ต้องขังที่เป็นผู้ค้ารายใหญ่จะถูกใช้มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมอย่างเคร่งครัด ก่อนการเริ่มโปรแกรมการแก้ไขได้มีการวิเคราะห์ถึงสาเหตุในการกระทำผิดของผู้ต้องขังคดียาเสพติดก่อน เพื่อกรองผู้กระทำผิดรายย่อยที่กระทำผิดด้วยความจำเป็นออกจากผู้ค้ารายใหญ่ โดยผู้ต้องขังที่เป็นผู้เสพจะได้รับการบำบัดฟื้นฟูโดยแยกปฏิบัติในทัณฑสถานบำบัดพิเศษ หรือในการบำบัดโดยวิธีการชุมชนบำบัด ในผู้ต้องขังที่เป็นผู้ค้าที่กระทำผิดด้วยความจำเป็น เพราะความยากจนหรือประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ และไม่ได้ค้ายาเสพติดเป็นอาชีพ จะถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มที่ควรได้รับการแก้ไขฟื้นฟูให้เลิกการจำหน่ายยาเสพติด และไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีก โดยโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูมีรายละเอียดดังนี้

- การฝึกวิชาชีพ

การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังกลุ่มนี้เน้นการฝึกอาชีพให้มีความรู้ มีทักษะในการประกอบอาชีพสุจริตเพื่อเลี้ยงชีพหลังจากได้รับการปล่อยออกจากเรือนจำ และไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก โดยการฝึกวิชาชีพไม่ได้มุ่งเน้นในงานที่ใช้แรงงานหรือทำงานรับจ้าง แต่ฝึกให้ผู้ต้องขังสามารถนำไปประกอบอาชีพหลังพ้นโทษได้อย่างแท้จริง เช่น การฝึกวิชาชีพระยะสั้นอย่างการนวดฝ่าเท้า การนวดแผนโบราณ การทำอาหารและขนม การค้ารายย่อย และงานรับจ้างอื่น ๆ

- การฝึกจิตใจและการปรับทัศนคติ

เป็นการปรับเปลี่ยนค่านิยมต่อการกระทำความผิดกฎหมายของผู้ต้องขังคดียาเสพติดที่เชื่อว่า การค้ายาเสพติดเป็นสิ่งที่ใคร ๆ ก็ทำกัน และสามารถหารายได้จากการค้าเสพติดได้ง่ายโดยไม่ต้องทำงานหนัก มีความคุ้มค่าที่จะเสี่ยงต่อการถูกจับกุม ด้วยการเปลี่ยนทัศนคติเหล่านี้สู่ค่านิยมให้มีสัมมาอาชีวะ มีความคิดที่ดีต่อการประกอบอาชีพสุจริต โดยหลักสูตรมีรายละเอียดดังนี้

1) การให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและบทลงโทษในคดียาเสพติด ตามมาตรา 64 ตามประมวลกฎหมายอาญา “บุคคลจะแก้ตัวว่าไม่รู้กฎหมายเพื่อให้พ้นจากความรับผิดชอบในทางอาญาไม่ได้...” เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและบทลงโทษที่ต้องได้รับการกระทำความผิดในคดีเกี่ยวกับยาเสพติด และป้องกันไม่ให้ผู้ต้องขังกระทำความผิดซ้ำหลังจากพ้นโทษ

2) การให้ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยและผลกระทบของยาเสพติด เพื่อให้ผู้ต้องขังได้ตระหนักถึงผลกระทบและพิษภัยจากการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด รวมถึงการให้เข้าใจแก่ผู้ต้องขังว่าผู้ที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกระบวนการค้ายาเสพติดนั้นไม่สามารถรอดพ้นจากการจับกุมของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้

3) การสอนเทคนิคการปฏิเสธและหลีกเลี่ยงจากเครือข่ายยาเสพติด เพื่อให้ผู้ต้องขังมีทักษะในการปฏิเสธผู้ที่ชักชวนให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดได้ถูกต้องตามเทคนิคการปฏิเสธ โดยการปฏิเสธด้วยน้ำเสียงที่หนักแน่นชัดเจน ไม่หวั่นไหว และใช้ความรู้สึกเป็นข้ออ้างในการประกอบเหตุผลแทนการใช้เหตุผลอย่างเดียว

นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมสัมมาอาชีวะ สร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม และให้ผู้ต้องขังได้เข้าร่วมพิธีสาบานตนไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

จึงสรุปได้ว่ากรมราชทัณฑ์มีมาตรการการดูแลและแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังสำหรับประเภทคดียาเสพติดโดยเฉพาะ ซึ่งสังเกตเห็นว่าผู้ต้องขังแต่ละคนมีสาเหตุหรือแรงจูงใจในการกระทำความผิดที่แตกต่างกันออกไป จึงมีการดำเนินการวิเคราะห์ลักษณะผู้ต้องขัง ค้นหาปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลให้

ผู้ต้องขังกระทำผิดก่อนนำเข้าสู่โปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูเพื่อที่จะสามารถจัดกลุ่มผู้ต้องขังเข้าโปรแกรมบำบัดต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์ต่อตัวผู้ต้องขังอย่างสูงสุด นอกจากนี้ยังได้บรรลุความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการกระทำผิดซ้ำลงในวิชาพื้นฐานให้แก่ผู้ต้องขังที่เข้าร่วมโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูได้เรียนรู้ รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้นและบทลงโทษทางกฎหมายแก่ผู้ต้องขังเพื่อสร้างความเกรงกลัวและความตระหนักถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นหากผู้ต้องขังตัดสินใจจะกระทำผิดซ้ำหลังจากได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำ

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Sean Patrick, Roche Theodore Wilson, and Justin T. Pickett (2019)

ทำการศึกษารื่อง “Perceived Control, Severity, Certainty, and Emotional Fear: Testing an Expanded Model of Deterrence” เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการป้องปรามอาชญากรรม ทำการศึกษาถึงกระบวนการตัดสินใจกระทำผิดผ่านการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ด้านการควบคุม ความร้ายแรงของโทษ ความมั่นใจในการประกอบอาชญากรรม และความรู้สึกลัวต่อการถูกจับกุม ผลการศึกษาพบว่า เมื่อผู้กระทำผิดรับรู้ว่าตนเองมีความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ในก่ออาชญากรรมมากกว่าการรับรู้ถึงโอกาสในการถูกจับกุม จะช่วยลดความมั่นใจในการถูกจับกุมลง ในส่วนของการรับรู้ด้านความร้ายแรงในผลของการก่ออาชญากรรมที่ส่งผลต่อตัวผู้กระทำผิดทั้งทางตรงและทางอ้อม ในขณะที่ความมั่นใจมีส่วนเกี่ยวข้องกับความกลัวการถูกจับกุม โดยความกลัวการถูกจับกุมมีความสัมพันธ์เชิงลบกับแนวโน้มในการประกอบอาชญากรรม ผลของการตัดสินใจผ่านกระบวนการคิดด้านการควบคุม ความร้ายแรง และความมั่นใจส่งผลทางอ้อมต่อแนวโน้มในการประกอบอาชญากรรมผ่านความกลัวการถูกจับกุม การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยและคณะได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีการศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับทิศทางการป้องกันอาชญากรรมในด้านจิตวิทยาและอารมณ์มากขึ้น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทฤษฎีทางอาชญาวิทยาและนโยบายทางอาญา

Justin T Pickett, Sean Patrick Roche, and Greg Pogarsky (2018)

ทำการศึกษารื่อง “Toward a Bifurcated Theory of Emotional Deterrence” โดยพบว่าความกลัวมีผลต่อการตัดสินใจกระทำผิด รวมทั้งความกลัวเป็นกลไกการควบคุมตนเองที่สามารถนำมาใช้ในการทำนายการกระทำผิดของบุคคลได้ดีกว่าความสามารถในการควบคุมตนเองและความตั้งใจในการก่ออาชญากรรมตามสถานการณ์

Jeff A. Bouffard (2015) ทำการวิจัยเรื่อง “Examining the Direct and Indirect Effects of Fear and Anger on Criminal Decision Making Among Known Offenders” ศึกษาเรื่องอิทธิพลของความกลัวและความโกรธที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้กระทำผิด โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ต้องขังทั้งชายและหญิงในคดีอาชญากรรม คดีความรุนแรง และความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน รวมทั้งสอบถามถึงพฤติกรรมมาแล้วซ้ำของผู้ต้องขังรวมทั้งสิ้นจำนวน 1,013 ราย ผลการวิจัยพบว่าความกลัวจะช่วยให้บุคคลมีการรับรู้เกี่ยวกับความร้ายแรงที่ตามมาจากผลของการกระทำผิดในระดับสูง ซึ่งให้เห็นว่าบุคคลที่มีความกลัวมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจกระทำผิดน้อย ในขณะที่ความโกรธจะทำให้ระดับการรับรู้เกี่ยวกับผลที่ตามมาจากการกระทำผิดลดลง ซึ่งความกลัวไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของบุคคลที่ขั้บรณณะเมาสุรา ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่าในการควบคุมอาชญากรรมควรมีการเพิ่มประสิทธิภาพของความกลัวและความกังวลในบทลงโทษ เพื่อเพิ่มอัตราการรับรู้ถึงโทษที่จะได้รับเมื่อบุคคลตกอยู่ในสภาวะที่กำลังจะก่ออาชญากรรม

วิศิษฐ์ เจนนานนท์, ปิ่นนัยยาช์ ฉิตสุนทรโรทยาน และ สุเทพ พรหมเลิศ (2562)

ทำการศึกษาเรื่อง “กระบวนการเกิดอาชญากรรมในแง่มุมมองของพุทธธรรม” เพื่อศึกษาสาเหตุการเกิดอาชญากรรมและรูปแบบการป้องกันอาชญากรรมตามหลักพุทธธรรมในพระไตรปิฎก ผลการศึกษาพบว่าสาเหตุการเกิดอาชญากรรมในแง่มุมมองของพุทธธรรมเกิดจากสาเหตุภายใน อันได้แก่ การขาดรู้จักสภาวะภายในจิตใจของตน ไม่สามารถแยกได้ว่าอะไรคือกุศลธรรมหรืออกุศลธรรม (อโยนิโสมนสิการ) อันนำไปสู่การเห็นผิดไปจากความจริง (มิจฉาทิฎฐิ) ซึ่งเป็นสาเหตุหลักของการเกิดอาชญากรรมในมุมมองของพุทธศาสนา นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระบุว่าสาเหตุในการกระทำผิดมาจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์อันมีสาเหตุจากโมหะปัจจัยด้านสังคมพบว่าผู้ให้ข้อมูลตอบว่ากระทำผิดตามคนในครอบครัวสูงที่สุด รองลงมาคือครอบครัวขาดความอบอุ่นจึงกระทำผิด ประชดทางบ้าน การแก้ปัญหาสาเหตุภายนอกของการเกิดอาชญากรรมจึงต้องสร้างปรโตโฆสะ กัลยาณมิตร สิ่งแวดล้อมที่ดีเพื่อนำไปสู่สัมมาทิฎฐิ

สุชาติ สมณะ และลัดดาวรรณ ณ ระนอง (2560) ทำการวิจัยเรื่อง “ปมของผู้ต้องขังที่มีต่อภารกิจคืนคนดีสู่สังคม” ผลการวิจัยปรากฏว่าปมของผู้ต้องขังที่มีต่อภารกิจคืนคนดีสู่สังคมมี 3 ประการ ได้แก่ ประการที่หนึ่ง ผู้ต้องขังมีความคิดและพฤติกรรมตามสัญญาชัตญาณ คือมีพฤติกรรมกระทำตามใจตน ไม่กระทำในสิ่งที่เป็นหน้าที่หลักของตน รวมทั้งมีความโกรธ ความอึดอัดตันใจ และมีความคิดที่ผิดพลาดไปจากความจริง ประการที่สอง ผู้ต้องขังมีความคิดและพฤติกรรม

ตามอุปนิสัยส่วนตัว คือ มีพฤติกรรมการปฏิเสธและไม่ยอมรับเอากิจกรรมด้านการศึกษา การอบรม และการฝึกวิชาชีพที่เกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรม โดยมักจะทำกิจกรรมตามใจตนเอง และประการสุดท้าย ผู้ต้องขังมีความคิดและพฤติกรรมตามการเรียนรู้จากสังคม คือมีพฤติกรรมที่แสดงถึงการขาดความสนใจในหน้าที่ ความรับผิดชอบของตน ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมในการใช้ชีวิตประจำวันกับผู้คนและเพื่อน ๆ ในเรือนจำ

ธัมมลักขณา ภิกษุณี (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “พุทธวิธีรับมือกับความกลัว” โดยศึกษาเกี่ยวกับความกลัวตามแนวคิดพระพุทธศาสนาว่า ความกลัวเป็นสิ่งที่มิมีอิทธิพลต่อการใช้ชีวิตต่อการมีความสุขในชีวิตของมนุษย์ สิ่งที่พึงต้องทำเมื่อเกิดความกลัวขึ้นคือการยอมรับ เพราะการหลีกเลี่ยงหรือผลักไสไม่สามารถขจัดความกลัวให้หมดสิ้นไปได้ เมื่อเฝ้ามองต้นเหตุของความกลัวอย่างมีสติ จึงสามารถเห็นกระบวนการของความกลัวตามความเป็นจริงได้ วิธีนี้จะช่วยเปลี่ยนความกลัวให้กลายเป็นความเข้าใจต่อเหตุการณ์ได้จนสามารถหลุดพ้นจากความกลัวได้ในที่สุด

อานนท์ ฉัตรเงิน และเกษมศานต์ โชติชาครพันธ์ (2559) งานวิจัยเรื่อง “ลักษณะส่วนบุคคลและพฤติกรรมของผู้กระทำผิดซ้ำหญิง ในคดีจำหน่ายยาเสพติด” พบว่า ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ต้องขังหญิงทั้งหมดมีระดับการศึกษาที่ค่อนข้างต่ำ อาศัยอยู่ในแหล่งชุมชนแออัด เป็นแหล่งมั่วสุมของผู้กระทำความผิดกฎหมาย เป็นแหล่งที่ผู้เสพยาเสพติด และเป็นแหล่งอาศัยของผู้มีอิทธิพลอยู่ และมีความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ทางสังคมว่า การถูกต้องขังในเรือนจำไม่ได้น่ากลัวเพราะสภาพในเรือนจำสามารถปรับตัวได้ง่าย ในด้านการยอมรับทางสังคมหลังจากการกระทำผิด พบว่า คนสังคมมีการเหยียดหยามบุคคลที่เคยต้องโทษ รวมถึงสังคมไม่ได้ให้ความยุติธรรมกับคนที่เคยต้องโทษ มีทัศนคติที่ติดลบกับผู้เคยต้องโทษมาก่อน ในด้าน กฎหมาย การลงโทษ จากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อด้านกฎหมาย การลงโทษจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องนั้นว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐยังมีการรณรงค์เรื่อง กฎหมาย การให้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายยาเสพติดที่ยังน้อย รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายที่ยัง ไม่เคร่งครัดเท่าที่ควร

วิษณุวิมล กิตตัตถนสิน และจอมเดช ตรีเมฆ (2558) ทำการวิจัยเรื่อง “การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี” พบว่า ตัวแปรอายุปัจจุบัน ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนก่อนต้องโทษ อาชีพก่อนต้องโทษ และสถานภาพสมรส มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ใน

ครอบครัว ด้านความผูกพันกับกลุ่มเพื่อน และด้านความคาดหวังต่อการยอมรับของสังคม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดทั้งหมดก่อนการกระทำผิด ครั้งสุดท้ายเคยกระทำผิดในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยาเสพติด เกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย และสาเหตุที่ทำให้ตัดสินใจกระทำผิดซ้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทรรศพล ขุนรัง (2556) งานวิจัยเรื่อง “สาเหตุการกระทำผิดซ้ำคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน: ศึกษาเฉพาะกรณีความผิดฐานลักทรัพย์นักโทษเด็ดขาดฝ่ายควบคุมแดน 8 เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษาพบว่า ผู้ต้องขังที่กลับมากระทำผิดซ้ำมีสาเหตุมาจากปัจจัยทางสังคมและปัจจัยด้านจิตวิทยา โดยปัจจัยทางสังคมมีส่วนผลักดันที่ทำให้ผู้ต้องขังกลับมากระทำผิดซ้ำมากที่สุด และมีความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเป็นปัจจัยสนับสนุน ความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนและสังคมนอกทางเศรษฐกิจ และการติดต่อสัมพันธ์กับอาสาสมัคร นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยด้านจิตวิทยามีส่วนสัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคมอย่างมากโดยมีปัจจัยที่สนับสนุน โดยปัจจัยด้านจิตวิทยา ได้แก่ การถูกขังใจให้กระทำความผิด ความไม่เกรงกลัวกฎหมาย ทศนคติต่อการถูกลงโทษ ลักษณะนิสัยและความรับผิดชอบส่วนตัว ตลอดจนสังคมภายนอกที่มีทัศนคติทางลบต่อผู้ต้องขังที่พ้นโทษทำให้การสมัครงานและหางานที่สุจริตเป็นไปได้ยากจนเป็นเหตุกดดันให้ต้องกลับมากระทำผิดซ้ำ

วีระชัย เหล่าลอินทร์, เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ, สุวกิจ ศรีปัดถา และพัชนี บุระพันธ์ (2552) ทำการวิจัยเรื่อง “การกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม” พบว่าระดับการศึกษา และจำนวนครั้งที่กระทำความผิด มีผลต่อการกระทำความผิดซ้ำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นุชนาถ ศรีเผด็จ และคณะ (2549) งานวิจัยเรื่อง “การเฝ้าระวังผู้ต้องขังคดียาเสพติดมิให้กระทำผิดซ้ำ” ผลการศึกษาแบ่งเป็น 2 ส่วน โดยผลการศึกษาเชิงปริมาณพบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ได้กระทำผิดซ้ำเป็นครั้งที่ 2 โดยปัจจัยด้านสังคม มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำในระดับครอบครัว เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม การลงโทษและการแก้ไขฟื้นฟูมีผลต่อการกระทำผิดซ้ำในระดับปานกลาง การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับอายุเมื่อกระทำความผิดครั้งแรก ระยะเวลาที่ต้องโทษครั้งแรก การประกอบอาชีพก่อนต้องโทษ มีผลต่อการกระทำซ้ำของผู้ต้องขัง ในส่วนของผลการศึกษาเชิงคุณภาพพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดใน 2 ลักษณะ คือ 1) ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดครั้งแรก ได้แก่ ความตึกคะนอง การอยากรู้อยากเห็น เพื่อน ความกดดันจากครอบครัว ความจำเป็นด้านอาชีพและปากท้อง ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม 2) ปัจจัยที่มีผลต่อ

การกระทำผิดซ้ำในครั้งที่ 2 และ 3 คือ ความอ่อนแอทางจิตใจ การกลับสู่สิ่งแวดล้อมเดิม เรื่องเงิน และการอยู่รอด การลงโทษครั้งแรกไม่รุนแรง ทำให้ไม่กลัวการกระทำผิดอีก

พระราชพร ยกเชื้อ (2541) ทำการวิจัยเรื่อง “พุทธศาสนากับปัญหาอาชญากรรมในสังคมไทย: ศึกษาความค่านึงเรื่องศีล 5 ของผู้กระทำความผิดในเรือนจำกลางคลองเปรม” เพื่อศึกษาในการวิเคราะห์หลักคำสอนเรื่องศีล 5 ในพระพุทธศาสนาและความเกี่ยวโยงของเรื่องศีลกับพฤติกรรมของผู้กระทำความผิด ผลการวิจัยพบว่า ผู้กระทำความผิดมีความรู้และมีความค่านึงในศีล 5 จึงกล่าวได้ว่าศาสนามีความสำคัญต่อการควบคุมอาชญากรรม แต่ยังมีปัจจัยอื่นที่เข้ามามีอิทธิพลต่อการเกิดอาชญากรรม การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในสังคมจึงต้องอาศัยปัจจัยทางศาสนาควบคู่กับปัจจัยอื่น ๆ

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นจึงสรุปได้ว่า พฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำของผู้พ้นโทษสามารถเกิดขึ้นได้จากหลายองค์ประกอบรวมกันซึ่งสามารถจัดกลุ่มได้ 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านภูมิหลัง ประกอบด้วย ครอบครัว การศึกษา ศาสนา สภาพแวดล้อม การคบเพื่อน อาชีพ และรายได้ ปัจจัยด้านจิตใจ ประกอบด้วย การรับรู้ข่าวอาชญากรรม ความคิดเห็นต่อบทลงโทษทางอาญา การคิดก่อนกระทำผิด ความละเอียดใจความรู้สึกละแวก ปัจจัยด้านสังคม ประกอบด้วย ความกดดันทางสังคม พันธะทางสังคม ประสบการณ์การใช้ชีวิตในเรือนจำ ประสบการณ์การใช้ชีวิตหลังการได้รับการปล่อยตัวก่อนกระทำผิดซ้ำ การถูกตีตรา เมื่อผู้พ้นโทษไม่สามารถจัดการกับองค์ประกอบต่าง ๆ ในปัจจัย 3 ด้านได้อย่างเหมาะสมจึงนำไปสู่การเผชิญกับปัจจัยด้านความกลัวที่แบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ ความกลัวต่อการสูญเสียที่เกี่ยวกับชีวิต ความกลัวต่อความพิกลพิการ ความกลัวต่อการสูญเสียอิสรภาพของตนเอง ความกลัวต่อการโดนทอดทิ้ง ความกลัวต่อการสูญเสียสันติสุข ความกลัวแต่ละประเภทจะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้พ้นโทษเกิดกระบวนการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำที่ต้องเลือกระหว่างผลตอบแทนเชิงบวกและผลตอบแทนเชิงลบเพื่อให้ได้มาซึ่งผลตอบแทนที่มีประโยชน์ต่อตนเองในเวลานั้นมากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยจึงคาดว่าการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยข้างต้นจะสามารถเกิดเป็นแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้พ้นโทษได้ ดังกรอบแนวคิดในการวิจัยต่อไปนี้

2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรม” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ในการรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - Structured Interview) เลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจงจากกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะทั่วไป (Typical Sample) ที่เป็นตัวแทนของปรากฏการณ์

3.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรม จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะทั่วไป (Typical Sample) ที่เป็นตัวแทนของปรากฏการณ์ ดังนี้

- 1) เป็นผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป โดยความผิดที่กระทำผิดซ้ำครั้งล่าสุดคือคดีอาชญากรรม
- 2) เป็นผู้ต้องขังที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกจ่ายออกทำงานนอกเรือนจำ เรือนจำพิเศษ มินบุรี
- 3) เป็นผู้ที่มีความยินดีและเต็มใจที่จะเปิดเผยเรื่องราวต่างๆของตนเองในประเด็นที่เกี่ยวกับการวิจัย และอนุญาตให้ผู้วิจัยทำการบันทึกข้อมูลด้วยความสมัครใจ
- 4) เป็นผู้ที่ไม่มีปัญหาทางการได้ยิน สามารถสื่อสารและเข้าใจภาษาไทยได้
- 5) เป็นผู้ที่มีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์ได้ดี

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง มุ่งศึกษาถึงประสบการณ์ส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรม จำนวน 9 คน โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) รวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - Structured Interview) โดยมีขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารต่างๆ เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้กระทำ ความผิดและการกระทำผิดซ้ำ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความกลัว รวมถึงศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความกลัวต่อการตัดสินใจก่ออาชญากรรม เพื่อนำมาใช้สร้างเป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์โดยเตรียม คำถามการสัมภาษณ์แบบปลายเปิดเพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เล่าประสบการณ์ได้อย่างยืดหยุ่น โดยทำการ เลือกรวมตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งมีลักษณะทั่วไป (Typical Sample) ที่เป็นตัวแทนของ ประชากรการณ์ ซึ่งเป็นผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำตั้งแต่ 1 ครั้งขึ้นไป โดยความผิดที่กระทำผิดซ้ำครั้ง ล่าสุดคือคดียาเสพติด

ส่วนที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการขออนุญาตกรมราชทัณฑ์ในการเข้าเก็บข้อมูลจากผู้ต้องขัง และประสานงานโดยตรงต่อเรือนจำพิเศษมีนบุรีเพื่อขอเข้าเก็บข้อมูลกับผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดี ยาเสพติด และได้รับการพิจารณาคัดเลือกจ่ายออกทำงานนอกเรือนจำ เรือนจำพิเศษมีนบุรี

ส่วนที่ 3 ผู้วิจัยนำเครื่องมือบทสัมภาษณ์ที่พัฒนาเรียบร้อยแล้วมาทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ ข้อมูล โดยเริ่มจากการชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยให้แก่ผู้ให้ข้อมูล อธิบายถึงสิทธิและการยินยอมใน การให้ข้อมูล ใช้การจดบันทึกการสัมภาษณ์เป็นรูปแบบวิธีการสัมภาษณ์ที่จะใช้

ส่วนที่ 4 นำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกบทสัมภาษณ์มาแปลผลและวิเคราะห์ข้อมูล จนกว่าจะได้ข้อมูลที่สามารถตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยได้ครบทุกวัตถุประสงค์

ตัวอย่างคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก แนวคำถามข้อมูล

- ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว
- ระดับการศึกษา ประสบการณ์วัยเรียน
- สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย คนในชุมชน
- กลุ่มเพื่อนที่คบค้าสมาคมด้วยหลังจากออกจากเรือนจำ
- ศาสนา การนำหลักศาสนาที่ผู้พันโทษนับถือมาใช้ในชีวิตประจำวัน
- อาชีพและรายได้ก่อนกระทำผิดซ้ำ ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน
- การรับรู้ข่าวอาชญากรรม
- ความคิดเห็นที่มีต่อบทลงโทษทางอาญา
- ความกดดันทางสังคมที่ผู้พันโทษที่กระทำผิดซ้ำเคยประสบหลังจากได้รับการปล่อย

ตัวออกจากเรือนจำ

- การคิดก่อนกระทำผิด กระบวนการคิดเมื่อต้องแก้ไขปัญหาหรือเผชิญหน้ากับความกลัว
- กระบวนการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้พันโทษ ผ่านการเลือกระหว่างผลตอบแทนเชิงบวกและผลตอบแทนเชิงลบ
  - พันธะทางสังคม ความสัมพันธ์ที่มีให้แก่ครอบครัวและสังคม
  - การถูกสังคมตีตราในสิ่งที่ผู้พันโทษเคยทำผิดพลาด
  - ภาวะการรู้สึกแปลกแยกของผู้พันโทษที่จากสังคม กลุ่มเพื่อน และตนเอง
  - ความละอายใจที่ผู้พันโทษมีต่อการกระทำผิดของตนเอง
  - ประสบการณ์การใช้ชีวิตในเรือนจำ ด้านกิจวัตรประจำวันขณะอยู่ในเรือนจำ เช่น การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในเรือนจำ การติดต่อกับครอบครัวหรือญาติ ด้านการเรียนรู้และพัฒนา เช่น การเข้าถึงการบริการให้ความช่วยเหลือและหลักสูตรพัฒนาศักยภาพต่าง ๆ ของผู้ต้องขังภายในเรือนจำ
  - ประสบการณ์การใช้ชีวิตหลังการได้รับการปล่อยตัวก่อนกระทำผิดซ้ำ การนำความรู้จากหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยมาปฏิบัติใช้จริง การได้รับการยอมรับและโอกาสจากคนในสังคม เช่น การถูกตีตรา หรือการได้รับความละอายจากสังคม

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะดำเนินการ ดังนี้

- 1) หลังจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะทำการนำบันทึกการสัมภาษณ์ที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาเรียบเรียงใจความเพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล จากนั้นจึงพิมพ์บันทึกข้อมูลเก็บไว้
- 2) ทำการอ่านข้อมูลที่เรียบเรียงไว้อย่างละเอียด และนำมาจัดกลุ่มข้อมูลในประเด็นสำคัญเพื่อให้เข้าใจในเนื้อหาข้อมูลอย่างลึกซึ้งตามเนื้อหาปัจจัยภูมิหลังที่ส่งผลต่อความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด
- 3) นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาสรุป

3.4 จริยธรรมในการวิจัย

ในการดำเนินงานวิจัย ผู้วิจัยจะดำเนินการ ดังนี้

- 1) ผู้วิจัยทำการแจ้งวัตถุประสงค์และขออนุญาตกรมราชทัณฑ์ และเรือนจำพิเศษมีนบุรีก่อนการเก็บข้อมูล

- 2) ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบเพื่อขอความยินยอมโดยสมัครใจจากผู้ถูกสัมภาษณ์ ในกรณีที่ผู้ถูกสัมภาษณ์ไม่ยินยอมที่จะให้ข้อมูล ผู้วิจัยจะไม่คัดค้านหรือบังคับใด ๆ ผู้ถูกสัมภาษณ์
- 3) ผู้ถูกสัมภาษณ์มีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามขณะสัมภาษณ์และสามารถยุติการให้สัมภาษณ์ได้เพื่อเกิดความไม่สะดวกใจ
- 4) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลของผู้ถูกสัมภาษณ์ไว้เป็นความลับโดยไม่เปิดเผยชื่อจริงและข้อมูลอื่น ๆ
- 5) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากผู้ถูกสัมภาษณ์มาเสนอในงานวิจัย โดยนำเสนอเฉพาะในข้อมูลขอบเขตที่ผู้ถูกสัมภาษณ์อนุญาต และข้อมูลนั้นไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ถูกสัมภาษณ์

บทที่ 4

ผลการศึกษาและการอภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาวิจัย “ความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำ” งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) รวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - Structured Interview) โดยมีผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกจ่ายออกทำงานนอกเรือนจำ จำนวน 9 คนเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญผ่านการเล่าถึงข้อมูลปัจจัยด้านภูมิหลัง ด้านจิตใจ และด้านสังคมจากประสบการณ์การใช้ชีวิตนับตั้งแต่การกระทำผิดครั้งแรกและการกระทำผิดซ้ำครั้งต่อมา โดยผู้วิจัยจะแบ่งกรอบการวิเคราะห์ตามปัจจัยดังนี้

- 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล
- 4.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำ
  - 4.2.1 ปัจจัยด้านภูมิหลังของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด
  - 4.2.2 ปัจจัยด้านจิตใจของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด
  - 4.2.3 ปัจจัยด้านสังคมของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด
- 4.3 ประเภทความกลัวที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด
- 4.4 กระบวนการตัดสินใจผ่านความกลัวของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด
- 4.5 การอภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดจำนวน 9 คน โดยเป็นผู้ต้องขังที่ได้รับการคัดเลือกจ่ายออกทำงานนอกเรือนจำพิเศษมีนบุรี ทำการศึกษาถึงความกลัวที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำ ผ่านการสอบถามข้อมูลด้านภูมิหลัง ด้านจิตใจ และด้านสังคม เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยด้านความกลัวในชีวิตประจำวันของผู้ต้องขังที่เหนี่ยวนำให้เกิดกระบวนการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำเพื่อขจัดความกลัวเหล่านั้นออกไป รายละเอียดจากการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดทั้ง 9 คนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 1 : คุณเอ (นามสมมติ) กระทำผิดจำนวน 3 ครั้ง โดยกระทำผิดครั้งแรกในคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน กระทำผิดครั้งที่ 2 และ 3 ในคดียาเสพติด

คุณเอมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวและคนในชุมชน โดยครอบครัวของคุณเอประกอบอาชีพด้านค้าขาย สมาชิกในครอบครัวให้การช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกันเป็นอย่างดี รายได้จากการประกอบอาชีพอยู่ในระดับพอใช้ทำให้คุณเอไม่ขัดสนเรื่องค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน

คุณเอนับถือศาสนาอิสลาม และเคยถูกผู้ที่นับถือศาสนาเดียวกันห้ามปรามไม่ให้คุณเอเข้าร่วมพิธีละหมาดด้วยข้ออ้างว่าคุณเอเป็นสาวประเภทสอง จึงเป็นการไม่เหมาะสมที่จะเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาอันศักดิ์สิทธิ์ แต่คุณเอมีความแน่วแน่ในการเข้าร่วมพิธีละหมาดต่อไปเพราะเชื่อว่าเพศวิถีไม่ใช่สิ่งต้องห้ามของการเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา การศรัทธาในความดีไม่เกี่ยวกับเพศของผู้นับถือศาสนา แต่ในทุกการกระทำผิดนั้นคุณเอยอมรับว่าไม่ได้คิดถึงความผิดหลักศาสนาเลย

ในส่วนของสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยพบว่าสมาชิกในชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน เช่น การร่วมมือจัดกิจกรรมงานเลี้ยง เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ แต่ภายในชุมชนเองก็มีประวัติการกระทำผิดในคดียาเสพติดเกิดขึ้นบ่อยครั้ง

ในการกระทำผิดครั้งแรกในคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินได้สร้างบาดแผลในจิตใจให้กับคุณเอเป็นอย่างมาก เนื่องจากความไม่ระมัดระวังและความไว้นื้อเชื่อใจจึงพลาดพลังรับของโจรมาไว้ในครอบครองทำให้คุณเอต้องเข้ามาอยู่ในเรือนจำครั้งแรกเป็นระยะเวลา 1 ปีและ 6 เดือน เนื่องด้วยการกระทำผิดครั้งแรกเกิดจากความไม่ตั้งใจของตนเองคุณเอจึงไม่ตระหนักถึงความน่าเกรงกลัวของโทษทางอาญาในคดีอื่น เช่น คดียาเสพติด การเข้าสู่เรือนจำครั้งแรกของคุณเอเต็มไปด้วยความเสียใจและเจ็บปวด มีความเป็นห่วงครอบครัวและคิดถึงการใช้ชีวิตในโลกภายนอกเป็นอย่างมาก

หลังจากได้รับการปล่อยตัวการเรือนจำครั้งแรก คุณเอได้คบหาดูใจกับแฟนหนุ่มท่านหนึ่ง และมีความต้องการดูแลแฟนหนุ่มให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี หากแฟนต้องการสิ่งใดคุณเอจะพยายามหามาให้ ทำให้คุณเอเล็งเห็นว่าเงินคือสิ่งสำคัญที่สามารถใช้ในแสดงออกถึงความรักและสานต่อความรักระหว่างตนกับแฟนหนุ่มได้ เมื่อเวลาผ่านไปคุณเอจึงประสบกับสภาวะขัดสนทางการเงินเพราะค่าใช้จ่ายของแฟนสูงมาก ประคบกับความไม่สามารถตอบสนองความต้องการทางการเงินให้แฟนหนุ่มได้ คุณเอจึงมีความกลัวว่าหากตนหมดสิ้นเงินทองแล้วอาจถูกแฟนหนุ่มทอดทิ้งกันไปจึงตัดสินใจติดต่อหาเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเพื่อรับยาเสพติดมาจำหน่ายหารายได้เสริม

ก่อนตัดสินใจรับยาเสพติดจากเพื่อนมาจำหน่ายคุณเอได้ทำการไตร่ตรองว่าการจำหน่ายยาเสพติดนั้นเป็นการกระทำที่ถูกต้องสมควรหรือไม่ คำนึงถึงความผิดกฎหมายของยาเสพติด มีการรับรู้ถึงความเสี่ยงที่จะถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุม แต่เนื่องด้วยความต้องการหารายได้ในเวลานั้นจึงทำให้คุณเอไม่สามารถหยุดยั้งความคิดที่จะกระทำผิดซ้ำได้และยอมรับความเสี่ยงของการกระทำผิด รวมทั้งคุณเอไม่ได้ปรึกษาปัญหาดังกล่าวกับครอบครัวหรือกลุ่มเพื่อนจึงต้องหาวิธีแก้ปัญหาเพียงลำพัง

หลังจากถูกจับกุมในการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดและต้องกลับเข้าสู่เรือนจำเป็นครั้งที่สอง คุณเอเกิดความรู้สึกผิดหวังและละอายในตนเองเป็นอย่างมาก รู้สึกผิดแปลกไปจากสังคม ได้เรียนรู้เกี่ยวกับบทลงโทษในคดียาเสพติด มีความเข้าใจในกฎหมายอาญามากขึ้น และเกิดความเกรงกลัวต่อบทลงโทษที่ตนได้รับมากกว่าครั้งที่กระทำผิดครั้งแรก คุณเอเชื่อว่าระยะเวลาในการต้องโทษในเรือนจำคือหัวใจสำคัญของการลงโทษที่จะสามารถยับยั้งการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำได้ในอนาคต เพราะการถูกรีดรอยตราไว้ในเรือนจำเป็นบทลงโทษที่น่ากลัวและทรมานที่สุด

แต่กระนั้นหลังจากได้รับการปล่อยตัวจากเรือนจำเป็นครั้งที่สอง คุณเอได้หวนกลับมาลงมือกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดอีกครั้ง เพราะคุณเอยังคงสานสัมพันธ์กับแฟนหนุ่มคนเดิมและดำเนินรอยตามเส้นทางแห่งการกระทำผิดซ้ำเช่นครั้งก่อน โดยก่อนตัดสินใจกระทำผิดซ้ำนั้นตนได้ใช้เวลาในการพิจารณาถึงความเสี่ยงในการลงมือมาพอสมควรแล้ว จึงติดต่อหาเพื่อนกลุ่มเดิมที่ชักจูงกันจำหน่ายยาเสพติด

ในช่วงการกระทำผิดครั้งแรกนั้นสังคมไทยยังไม่ให้การยอมรับแก่ผู้ที่มีประวัติอาชญากรรมเท่าในปัจจุบัน คุณเอจึงเคยประสบกับการถูกคนในสังคมตีตัวออกห่างหลังได้รับการปล่อยตัวจากเรือนจำในครั้งแรก ถึงแม้จะไม่ถูกตีตราอย่างรุนแรงแต่ก็รับรู้ได้ถึงปฏิกิริยาทางลบจากผู้รอบตัวบางคน สังคมไทยเปิดรับผู้พ้นโทษมากขึ้นในครั้งที่คุณเอได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำจากการกระทำผิดครั้งที่ 2 ได้รับโอกาสในการแก้ไขปรับปรุงตนมากขึ้น ครอบครัวและเพื่อนบ้านมอบกำลังใจให้เป็นอย่างดี และเชื่อว่าหลังจากได้รับการปล่อยตัวในครั้งนี้ครอบครัวและคนในชุมชนยังคงพร้อมให้โอกาสในการเปลี่ยนแปลงแก้ไขตนอีกครั้ง

คุณเอได้กำชับว่าการกระทำผิดครั้งนี้จะเป็นการกระทำผิดครั้งสุดท้ายของตน ตัดสินใจจบความสัมพันธ์กับแฟนหนุ่มที่เป็นต้นเหตุในการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำทั้ง 2 ครั้ง เพราะไม่ต้องการเสียเวลาในการใช้ชีวิตภายในเรือนจำอีกแล้ว

คุณเอมีความประทับใจต่อหลักสูตรและการดูแลของเรือนจำเป็นอย่างมาก เรือนจำได้ปรับปรุงหลักสูตรพัฒนาทักษะให้แก่ผู้ต้องขังอย่างหลากหลายและมีประสิทธิภาพขึ้นทุกครั้งที่คุณเอหวนกลับเข้ามา แต่ในแต่ละหลักสูตรได้จำกัดจำนวนผู้ที่สามารถเข้าร่วมหลักสูตรจึงทำให้มีผู้ต้องขังหลายรายพลาดโอกาสในการเข้าร่วมหลักสูตรไปบ้าง โดยคุณเอเข้าร่วมการฝึกวิชาชีพด้านค้าขายด้านคหกรรม และนำทักษะที่ฝึกจากเรือนจำมาเปิดร้านขายปาตองโก ทำการถ่ายทอดวิชาชีพและส่งต่อกิจการดังกล่าวให้น้องสาวสานต่อ

ความภาคภูมิใจสำคัญของคุณเอขณะอยู่ในเรือนจำ คือการได้เป็นหนึ่งในสมาชิกชมรมขับร้องประสานเสียงของเรือนจำพิเศษมีนบุรี ซึ่งเคยได้รับโอกาสให้แสดงความสามารถนอกสถานที่หลายแห่ง อาทิ งานกิจกรรมที่อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ โรงเรียนเศรษฐบุตรบำเพ็ญ ศูนย์การแสดงเมืองทองธานี งานประจำปีของเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร รวมทั้งได้ร่วมขับร้องเพลงประสานเสียงในบทเพลงพระราชนิพนธ์ “สายฝน” ในครั้งที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สวรรคตดำเนินทรงเปิดห้องสมุดพร้อมปัญญาของเรือนจำพิเศษมีนบุรี ซึ่งเป็นหนึ่งในความภาคภูมิใจที่คุณเอไม่เคยคาดคิดว่าจะได้รับจากในเรือนจำ ด้วยความประทับใจเหล่านี้จึงเชื่อมั่นว่าทางเรือนจำมีหลักสูตรและมาตรการดูแลฟื้นฟูผู้ต้องขังที่หลากหลายและครบถ้วนแล้ว ทักษะที่ฝึกสอนผู้ต้องขังสามารถนำไปประยุกต์ใช้นอกเรือนจำได้จริง

ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 : คุณบี (นามสมมติ) กระทำผิดเป็นจำนวนทั้งหมด 3 ครั้ง โดยกระทำความผิดครั้งแรกในคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน กระทำความผิดครั้งที่ 2 และ ครั้งที่ 3 ในคดียาเสพติด

ในปัจจุบันด้านภูมิหลัง คุณบีมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในครอบครัว ช่วยเหลือธุรกิจร้านข้าวแกงร่วมกันในครอบครัวรวมทั้งประกอบอาชีพรับจ้างควบคู่ด้วย มีรายได้เพียงพอในการดำเนินชีวิตประจำวัน เมื่อชุมชนมีกิจกรรมหรืองานสังสรรค์เทศกาล เช่น งานกิจกรรมวันเด็ก คุณบีจะให้ความร่วมมืออย่างสม่ำเสมอเพื่อสานสัมพันธ์กับสังคมที่อาศัยอยู่ ภายในชุมชนดังกล่าวมีปัญหาการกระทำความผิดในคดียาเสพติดบ่อยครั้งแต่ไม่มีอาชญากรรมประเภทรุนแรง เช่น การทำร้ายร่างกาย การฆาตกรรม

ในด้านการศึกษาคุณบีเปิดเผยว่าตนไม่ชอบการเรียนหนังสือ ไม่เคยสร้างปัญหาภายในโรงเรียนหรือระหว่างกลุ่มเพื่อน หลีกเลี่ยงการเข้าหากกลุ่มเพื่อนที่เกเรในชั้นเรียน เมื่อสำเร็จการศึกษา

ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จึงตัดสินใจไม่รับการศึกษาต่อและเริ่มประกอบอาชีพรับจ้างตั้งแต่นั้น เป็นต้นมา

คุณปีมีความรู้สึกเครียด รู้สึกผิดต่อการกระทำผิดทั้ง 3 ครั้งของตนเอง ซึ่งความรู้สึกทางลบดังกล่าวไม่ได้เกิดขึ้นในช่วงที่ตัดสินใจและดำเนินการกระทำผิด แต่เกิดขึ้นหลังจากที่ถูกจับกุมได้และต้องก้าวเข้าสู่เรือนจำ ถึงแม้ว่าตนจะมีความคิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อตนเองและผู้อื่นในช่วงตัดสินใจกระทำผิด รับรู้ถึงความเสี่ยง แต่ความรู้สึกนั้นก็ไม่สามารถหยุดยั้งการตัดสินใจกระทำผิดได้

การกระทำผิดครั้งแรกของคุณปีคือการทะเลาะวิวาท ทำลายทรัพย์สินของผู้อื่นที่ปราศจากกระบวนการตัดสินใจที่เป็นเหตุเป็นผล เพราะคุณปีเข้าร่วมเหตุวิวาทตามกลุ่มเพื่อน มีอารมณ์โกรธแค้นร่วมกับกลุ่มเพื่อนจึงไม่ทันได้ฉุกคิดถึงความถูกผิดหรือเรื่องกฎหมาย

คุณปีอาศัยอยู่ในเรือนจำสำหรับการกระทำผิดครั้งแรกเป็นระยะเวลา 9 เดือน ซึ่งการเข้าสู่เรือนจำครั้งแรกคือสิ่งที่ทำให้ใจยอมรับยากมาก เนื่องจากระยะเวลาที่ต้องโทษนั้นค่อนข้างสูง เกิดความคิดถึงบ้าน คิดถึงครอบครัว และโลกภายนอก คุณปีจึงประพฤติตัวดี อยู่ในกฎระเบียบของเรือนจำเพื่อให้ได้รับการเลื่อนชั้นนักโทษและลดโทษในการจำคุก

หลังจากได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำครั้งแรก คุณปีมีความคิดและเข้าใจว่าตนเป็นผู้พ้นโทษที่ไม่มีทรัพย์สินติดตัว ต้นทุนชีวิตที่เคยมีหายไปหมดสิ้นจึงต้องหาวิถีทางในการสร้างต้นทุนชีวิตให้กลับมาเหมือนเดิมให้ได้โดยเร็วที่สุด ในขณะที่คุณปีได้คบค้าสมาคมกับกลุ่มเพื่อนที่ยุ่งเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เมื่อกลุ่มเพื่อนเสนอให้ทดลองเสพและจำหน่ายยาเสพติดอย่างบ่อยครั้งคุณปีจึงมีความสนใจที่จะเข้าร่วม ก่อนตัดสินใจตกลงข้อเสนอของกลุ่มเพื่อน คุณปีได้ทำการทบทวนว่าการจำหน่ายยาเสพติดจะตนทำให้ร่ำรวยมีความมั่นคงในชีวิตดังเช่นที่เพื่อนบอกกล่าวจริงหรือไม่ แต่เนื่องด้วยความต้องการร่ำรวย ต้องการหลุดพ้นจากความล้มเหลวในการสร้างเนื้อสร้างตัวหลังออกจากเรือนจำ คุณปีจึงตัดสินใจรับยาเสพติดมาเพื่อเสพและจำหน่าย โดยกลุ่มเพื่อนคอยสอนขั้นตอนการจำหน่ายในระยะแรก เมื่อคุณปีเรียนรู้วิธีการครบถ้วนแล้วจึงลงมือทำด้วยตนเอง

คุณปีตระหนักว่าการกระทำของตนเป็นสิ่งผิดกฎหมาย ไม่ได้คำนึงถึงเรื่องบาปบุญหรือหลักศาสนาพุทธที่นับถือ รับรู้ถึงความเสี่ยงทางกฎหมายแต่ด้วยการเล็งเห็นถึงค่าตอบแทนจากการจำหน่ายยาเสพติดที่มีมูลค่าสูง คุณปีจึงมีความพร้อมที่จะเสี่ยงกระทำผิด

คุณปีต้องเผชิญกับความรู้สึกผิดหวังในตนเอง ความกลัวคนในครอบครัวผิดหวังอีกครั้งเมื่อเข้าสู่เรือนจำเป็นครั้งที่ 2 คุณปีจึงปฏิบัติตนให้อยู่ในกฎระเบียบของเรือนจำเพื่อให้ได้รับการเลื่อนชั้นนักโทษและลดโทษเช่นเดียวกับในครั้งที่อยู่ในเรือนจำครั้งแรก

คุณปีได้เรียนรู้กฎหมายและการกำหนดโทษจากหลักสูตรการสอนกฎหมายเบื้องต้นของเรือนจำ เรียนรู้ผ่านการบรรยายความรู้จากวิทยากรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมาย และได้พูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเพื่อนร่วมเรือนจำ ความรู้ดังกล่าวทำให้คุณปีมีความเกรงกลัวต่อกฎหมายมากขึ้น เกิดความแน่นแฟ้นที่จะไม่กระทำผิดซ้ำ แต่กระนั้นเมื่อคุณปีได้รับการปล่อยตัวจากเรือนจำครั้งที่ 2 คุณปีได้ตกเข้าสู่ห้วงความคิดว่าตนต้องเริ่มต้นชีวิตที่ว่างเปล่าไร้ต้นทุนเช่นเดียวกับครั้งก่อน จี๊ดตัดสินใจติดต่อหากกลุ่มเพื่อนกลุ่มเดิมเพื่อรับยาเสพติดมาเสพและจำหน่ายอีกครั้ง ซึ่งในครั้งนี้คุณปีได้ประกอบอาชีพอื่นควบคู่ขณะเกี่ยวข้องกับยาเสพติดด้วย เช่น ซ่อมมอเตอร์ไซค์รับจ้าง ทำงานบริษัททั่วไป เพื่อให้ตกเป็นที่ต้องสงสัยของกรมตำรวจในสายตาของผู้อื่นและเจ้าหน้าที่ตำรวจ

คุณปีเปิดเผยว่า ครอบครัวและคนรอบตัวของคุณปีเกิดความสงสัยในพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปของคุณปี เช่น การมีพฤติกรรมคล้ายผู้ใช้ยาเสพติด การติดต่อพูดคุยกับกลุ่มเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด จึงเข้ามาตักเตือนและแนะนำให้คุณปีเลิกพฤติกรรมดังกล่าว ซึ่งทางครอบครัวคุณปีไม่เคยแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานใด ๆ ให้เข้ามาช่วยเหลือเพราะมองว่ายาเสพติดไม่ใช่อาชญากรรมที่รุนแรง ไม่ใช่ความผิดที่ร้ายแรงต่อทรัพย์สินหรือชีวิตและร่างกาย จึงเพียงแคตักเตือนเท่านั้น คุณปีเคยมีความคิดที่จะเลิกยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดแต่เนื่องด้วยในช่วงที่คุณปีกระทำผิดเป็นช่วงที่ประเทศไทยกำลังเกิดสงครามยาเสพติดจึงทำให้มูลค่าของยาเสพติดพุ่งขึ้นสูงมาก จำนวนเงินที่ได้จากการจำหน่ายยาเสพติดในเวลานั้นจึงทำให้คุณปีไม่ได้ไตร่ตรองเรื่องการยุติพฤติกรรมอีก

คุณปียืนยันเด็ดขาดว่าหลังจากได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำในครั้งนี้ ตนจะไม่ให้โอกาสกับยาเสพติดดังเช่นที่กระทำผิดครั้งก่อนอีกแล้ว เพราะไม่ต้องการที่จะมาเสียเวลาชีวิตในเรือนจำ ยกให้การกระทำที่ผ่านมาของตนเองเป็นเครื่องเตือนใจในการใช้ชีวิตต่อจากนี้ ทุกการกระทำผิดที่ผ่านมาไม่เคยมีใครบังคับให้ลงมือกระทำผิด มีเพียงแคใจของ ตนเท่านั้นที่เข้าใจว่าเสี่ยงกระทำผิดแล้วชีวิตจะดีขึ้นทั้ง ๆ ที่ชีวิตก่อนหน้านี้ไม่ได้ประสบปัญหาเลวร้ายอะไร

ครอบครัวและเพื่อนบ้านส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนในการปรับปรุงตัวแก่คุณปีมาตลอด ไม่เคยโดนปิดกั้นโอกาสในแก้ไขปรับปรุงตัว รับรู้ว่ามีกลุ่มคนที่พยายามตีตัวออกห่างแต่สามารถยอมรับได้ เพราะมองว่าทุกคนมีสิทธิ์ที่จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับคนที่พัวพันกับยาเสพติด และตัดสินใจเลิกคบค้า

สมาคมกับกลุ่มเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างเด็ดขาด ไม่เสียดายเงินทองที่ได้จากการจำหน่ายยาเสพติดเพราะรู้สึกเสียดายเวลาที่อยู่ในเรือนจำมากกว่า

ปัจจุบันคุณบีได้เข้าร่วมหลักสูตรฝึกวิชาชีพเกี่ยวกับการค้าขายซึ่งตรงกับธุรกิจส่วนตัวที่บ้าน รวมถึงเข้าร่วมหลักสูตรอบรมศาสนาที่ช่วยให้คุณมีสภาพจิตใจที่ดีขึ้น นำเอาหลักศาสนาเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ นอกจากนี้คุณบีเผยว่าเรือนจำพิเศษมีบุรีมีหลักสูตรการฝึกอบรมและหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นในทุกครั้งที่กลับเข้าสู่เรือนจำ หลักสูตรที่สอนสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตนอกเรือนจำ

ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 3 : คุณซี (นามสมมติ) กระทำผิดทั้งหมดจำนวน 3 ครั้ง โดยกระทำความผิดครั้งแรกในคดียาเสพติด กระทำความผิดครั้งที่ 2 ในคดีความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย และกระทำความผิดครั้งที่ 3 ในคดียาเสพติด

คุณบีอาศัยอยู่กับพี่ชายและพี่สาวเพียงลำพังตั้งแต่พ่อแม่เสียชีวิตไป รู้สึกเบื่อในการใช้ชีวิตประจำวัน รู้สึกตัวเองด้อยกว่าคนอื่นและต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยวบ่อยครั้ง ในละแวกที่อยู่อาศัยมีกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดติดต่อซื้อขายยาเสพติดให้เห็นอย่างสม่ำเสมอ คุณซีจึงรู้สึกคุ้นเคยกับยาเสพติด ไม่ตระหนักว่ายาเสพติดคือสิ่งผิดกฎหมาย แต่ก็ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกลุ่มคนเหล่านั้นและปลีกตัวออกจากสังคม

คุณซีตัดสินใจเสพยาเสพติดครั้งแรกเพราะอยู่ในช่วงวัยรุ่นนอยากรู้อยากลองตามกลุ่มเพื่อน กระทำไปโดยไม่ได้นิ่งถึงครอบครัว กฎหมาย หรือหลักศาสนาอิสลามที่ตนนับถือ คุณซีเปิดเผยว่าการเสพยาติดไม่ได้ทำให้ตนรู้สึกถึงความสุขจากฤทธิ์ของสารเสพติดตามที่เคยได้ยินมา สภาวะจิตใจย่ำแย่ขึ้นเมื่อสารเสพติดหมดฤทธิ์จึงต้องเสพยาเสพติดเพื่อรักษาสภาพจิตใจต่อไปเรื่อย ๆ

คุณซีพูดด้วยน้ำเสียงตัดพ้อว่าไม่ต้องการกลับมาอยู่ในเรือนจำอีกต่อไป ต้องการอิสรภาพในการใช้ชีวิตกลับคืนมา ถึงแม้ว่าตนจะได้รับการดูแลและการให้การช่วยเหลือภายในเรือนจำจะครบครันแต่ก็ไม่สามารถกำจัดความคิดและความรู้สึกทางลบในชีวิตได้ คุณซีมีจิตใจที่ปลอดโปร่งขึ้น มีความคิดที่ไม่ดีต่อตนเองลดลงหลังจากได้เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาของเรือนจำตามกลุ่มเพื่อนผู้ต้องขัง

คุณซีมีความสนใจในการเรียนหนังสือมาตั้งแต่เด็กแต่เพราะต้นทุนชีวิตที่ไม่ได้สูงนักจึงต้องหยุดเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และทำงานเลี้ยงชีพตั้งแต่นั้น เมื่อเข้าสู่เรือนจำคุณซีก็ยังคงมีความ

สนใจที่จะเข้าร่วมหลักสูตรการเรียนของเรื่อนจำ แต่เนื่องด้วยความไม่ต้องการรบกวนญาติพี่น้องที่ต้องดำเนินการยื่นเอกสาร ทำตามขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อเข้าร่วมหลักสูตรการเรียนให้ตนเอง คุณซีจึงระงับโอกาสในการเรียนหนังสือไป

ในการกระทำผิดครั้งแรกคุณซียังไม่เกิดความรู้สึกเกรงกลัวต่อกฎหมายที่ตนได้รับมากนัก คุณซีรู้สึกผิดต่อการกระทำผิดครั้งที่ 2 มากกว่าการกระทำผิดในครั้งแรกเพราะเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นเพราะความขาดสติและมีความรุนแรงเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยคุณซีร่วมสังสรรค์ดื่มสุรากับกลุ่มเพื่อนและก่อเหตุทะเลาะวิวาทกับคู่อริจนนำไปสู่การสร้างความเสียหายให้กับคู่อริถึงแก่ชีวิต

บทลงโทษที่ได้รับจากการกระทำผิดครั้งที่สองนั้นทำให้คุณซีเกิดความรู้สึกเกรงกลัวต่อกฎหมายเพิ่มมากขึ้น แต่กระนั้นความเกรงกลัวที่มีต่อกฎหมายหลังจากได้รับบทลงโทษทั้ง 2 ครั้งก็ไม่สามารถหยุดยั้งการกระทำผิดซ้ำได้ หลังจากได้รับการปล่อยตัวในครั้งที่ 2 คุณซีได้สร้างครอบครัวใหม่ต้องส่งเสียเลี้ยงดูลูกสาว ด้วยค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันเพิ่มขึ้นคุณซีจึงตัดสินใจติดต่อหาเพื่อนผ่าน Facebook เพื่อรับยาเสพติดมาจำหน่ายหารายได้ประทังชีพของตนและครอบครัว

คุณซีเคยประสบกับการถูกส่งคดีตราโดยการถูกปิดกั้นโอกาสจากการประกอบอาชีพสุจริตบ่อยครั้ง โดยคุณซีเคยถูกปรับค่าจ้างจากรายเดือนกลายเป็นรายวัน รวมทั้งถูกเชิญให้ลาออกหลังจากนายจ้างทราบว่าคุณซีมีประวัติเกี่ยวข้องกับยาเสพติด การถูกเลิกจ้างงานอย่างกะทันหันกลายเป็นต้นเหตุสำคัญที่ทำให้คุณซีขาดรายได้จนเจือตนเองและครอบครัว ถึงแม้คุณซียังคงยึดมั่นในการประกอบอาชีพสุจริตโดยรับงานก่อสร้างแต่ก็ไม่สามารถสร้างรายได้ที่เพียงพอต่อรายจ่ายขณะนั้นได้ การจำหน่ายยาเสพติดจึงกลายเป็นตัวเลือกที่น่าสนใจในการสร้างรายได้ให้คุณซี เพราะตนมีความคุ้นเคยและมีทักษะในการจำหน่ายยาเสพติดมาก่อนจึงตัดสินใจลงมือกระทำผิดซ้ำ

ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 4 : คุณดี (นามสมมติ) กระทำผิดทั้งหมดจำนวน 2 ครั้ง โดยกระทำผิดครั้งแรกในคดีเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย กระทำผิดครั้งที่ 2 ในคดียาเสพติด

คุณดีถูกตัดสินให้ต้องโทษในเรือนจำเป็นระยะเวลา 21 ปี และได้รับการลดโทษเหลือ 10 ปี ในเวลาถัดมา เนื่องด้วยสภาวะความแออัดของผู้ต้องขังในเรือนจำคุณดีจึงถูกปรับเปลี่ยนย้ายเรือนจำถึง 4 เรือนจำ เพื่อระบายจำนวนผู้ต้องขังไปตามเรือนจำต่าง ๆ การถูกย้ายสถานพำนักอย่างบ่อยครั้งทำให้คุณดีปรับตัวอย่างยากลำบาก สภาพจิตใจย่ำแย่เพราะเหมือนโดนตอกย้ำการไม่เป็นที่ต้องการของ

สังคมในตนเอง รวมทั้งรู้สึกสิ้นหวังกับระยะเวลาที่ต้องอยู่ในเรือนจำเป็นเวลา 10 ปีซึ่งถือว่าเป็นระยะเวลาที่ต้องยาวนานมากสำหรับตนเองที่เพิ่งอายุ 25 ปี

ก่อนการกระทำผิดครั้งแรกคุณซีประกอบอาชีพรับจ้างทวงหนี้นอกระบบ โดยประกอบอาชีพนี้ตั้งแต่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 คุณซีเล่าว่าตนไม่เคยใช้กำลังในการแก้ไขปัญหาขณะทำงานหรือใช้ความรุนแรงในการข่มขู่ลูกหนี้ เชื่อว่าตนไม่ใช่คนที่ใช้อารมณ์ในการแก้ไขปัญหา จนกระทั่งเกิดเหตุทะเลาะวิวาทกับเพื่อนที่ดื่มสุราสังสรรค์ด้วยกันและคุณซีใช้อาวุธปืนยิงใส่คู่กรณีจนถึงแก่ความตาย

หลังจากได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำครั้งแรก คุณดีได้พบกับภรรยาและร่วมสร้างครอบครัวและมีลูกสาวด้วยกัน คุณดีวางแผนสร้างอนาคตที่ดีให้กับลูกสาวอย่างเต็มที่ ประกอบอาชีพรับจ้างหลากหลายประเภท เช่น รับจ้างทาสี ช่างจักรยานยนต์รับจ้าง และบริการขนส่งเดลิเวอรี่ แต่ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน อาทิ ค่าเลี้ยงดูลูกสาว ที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นจนไม่สมดุลกับรายได้ ทำให้คุณดีมีความสนใจจำหน่ายยาเสพติดเพื่อหารายได้เสริม คุณดีตั้งเป้าหมายสำหรับการจำหน่ายยาเสพติดว่าจะยุติการจำหน่ายยาเสพติดเมื่อสร้างรายได้ถึง 500,000 บาท ระหว่างนั้นครอบครัวและคนรอบตัวของคุณดีได้ตระหนักเกี่ยวกับการกระทำผิดดังกล่าวจึงตักเตือนและขอให้ล้มเลิก แต่คุณดียังมีความต้องการสร้างรายได้ให้ถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ จึงกระทำผิดต่อไปจนถูกจับกุมตัวในที่สุด

การเข้าสู่เรือนจำทั้ง 2 ครั้งสร้างความรู้สึกด้านลบอย่างท่วมท้น ทำให้คุณดีตัดสินใจนำหลักคำสอนของศาสนาอิสลามที่ตนนับถือมาใช้ยึดเหนี่ยวจิตใจ การได้เข้าร่วมหลักสูตรอบรมทางศาสนาของเรือนจำช่วยให้คุณดีมีจิตใจที่สงบขึ้น หลักศาสนาได้สร้างแรงบันดาลใจในการประพฤติตนให้อยู่ในกรอบระเบียบของเรือนจำมากขึ้น พยายามไม่สร้างความเดือดร้อนหรือก่อปัญหาในเรือนจำเพื่อที่ตนจะได้เลื่อนระดับชั้นนักโทษและถูกลดบทลงโทษลง

ภรรยาของคุณดีได้เข้ามาเยี่ยมเยียนและให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอ แต่ได้ขอแยกทางกับคุณดีหลังจากถูกจับกุมเข้าสู่เรือนจำครั้งปัจจุบัน คุณดียอมรับในสถานการณ์ดังกล่าวซึ่งมองว่าการตัดสินใจของภรรยาเป็นสิ่งที่ถูกต้องแล้ว คุณดีจึงตั้งเป้าหมายชีวิตต่อจากนี้โดยจะย้ายไปอาศัยอยู่กับลูกสาวพ่อ และพี่ที่ต่างจังหวัด เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เคยอยู่อาศัยเกื้อหนุนต่อการกระทำผิดซ้ำอย่างมาก เพราะถึงแม้คนในชุมชนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีการจัดกิจกรรมสานสัมพันธ์กันภายในชุมชน แต่มีปัญหายาเสพติดในชุมชนเกิดขึ้นบ่อยครั้ง หากกลับเข้าไปอาศัยในสภาพแวดล้อมที่สามารถเข้าถึงยาเสพติดอีกครั้งอาจทำให้เกิดความประมาทและพลาดพลั้งกระทำผิดซ้ำอีก

คุณตีพยายามพัฒนาปรับปรุงตนเองขณะอยู่ในเรือนจำ เข้าฝึกอบรมวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างเพราะมีความสนใจในทักษะดังกล่าว และเป็นทักษะความสามารถที่คาดว่าจะได้นำเอาไปใช้หลังได้รับการปล่อยตัว การเรียนรู้เรื่องกฎหมายจากเรือนจำทำให้คุณตีมีความเกรงกลัวต่อโทษทางอาญามากขึ้นเช่นกัน

คุณตีชี้ประเด็นสำคัญก่อนจบการสัมภาษณ์ว่า เรือนจำควรมีหลักสูตรการฝึกอบรมที่ทันสมัย เน้นทักษะด้านเทคโนโลยีให้มากขึ้น ผู้ต้องขังควรมีทักษะเหล่านี้ติดตัวเพื่อที่จะได้สามารถนำเอาออกไปใช้ในการประกอบอาชีพหรือใช้ในชีวิตประจำวันนอกเรือนจำได้ ถึงแม้ว่าคุณตีจะไม่เคยประสบกับการถูกตีตราจากสังคมโดยตรง แต่ได้มีโอกาสทราบถึงปัญหาการถูกตีตราจากมุมมองของผู้พ้นโทษคนอื่น คุณตีจึงมีความต้องการที่จะแก้ไขพัฒนาตนเองเพื่อพิสูจน์ให้สังคมได้เห็นว่าผู้พ้นโทษเป็นบุคคลที่มีความดีอยู่ และเป็นบุคคลที่สามารถเปลี่ยนแปลงตนเองให้กลับมาเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมได้

ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 5 : คุณอี (นามสมมติ) เคยกระทำผิดทั้งหมดจำนวน 2 ครั้ง โดยเป็นการกระทำผิดในคดียาเสพติดทั้ง 2 ครั้ง

สภาพครอบครัวของคุณอีมีลักษณะเป็นครอบครัวขนาดใหญ่ อาศัยอยู่ร่วมกันอย่างแน่นแฟ้นและอบอุ่น โดยเมื่อ 30 ปีก่อนคุณอีและภรรยาได้รับลูกของน้องภรรยามาเลี้ยงดูจำนวน 2 คน โดยคุณอีและภรรยารักเด็ก 2 คนนี้เหมือนลูกแท้ ๆ ของตน คุณอีเล่าด้วยน้ำเสียงภาคภูมิใจว่าถึงแม้ตนจะจบการศึกษาเพียงแคในระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 และประกอบอาชีพรับจ้างก่อสร้าง แต่สามารถเลี้ยงดูลูกทั้ง 2 คนให้เรียนจบระดับปริญญาตรีได้

สาเหตุของการเข้ามาเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเนื่องมาจากการที่คุณตีได้เห็นกลุ่มเพื่อนจำหน่ายยาเสพติด มีรายได้จากการกระทำผิดมากกว่ารายได้การประกอบอาชีพสุจริตของตน คุณอีจึงเกิดความสนใจที่จะเข้าร่วมกับกลุ่มเพื่อน ในช่วงแรกคุณอีพยายามยับยั้งใจซึ่งตนเองเพราะไม่ต้องการฝ่าฝืนกฎหมาย แต่เมื่อถูกกลุ่มเพื่อนยื่นข้อเสนอบ่อยครั้งคุณตีจึงพิจารณาเห็นสมควรและรับยาเสพติดมาจำหน่าย และปิดบังการกระทำผิดไม่ให้ครอบครัวรับรู้

คุณอีไม่มีความรู้สึกเกรงกลัวต่อกฎหมายอาญาขณะกระทำผิดครั้งแรก มีเพียงแต่ความต้องการสร้างรายได้มาใช้จับจ่ายส่วนตัวเหมือนกลุ่มเพื่อน เมื่อถูกจับกุมเข้าสู่เรือนจำเป็นครั้งแรกคุณอีเกิดความกลัวที่ต้องใช้ชีวิตภายในเรือนจำเพราะคิดว่าคุกเป็นสถานที่น่ากลัว เต็มไปด้วยคนไม่ดีรวมทั้งตอนนั้นตนมีอายุมากแล้ว (42 ปี) การต้องโทษในเรือนจำสำหรับการกระทำผิดครั้งแรกที่

ยาวนานถึง 6 ปีทำให้คุณอีเกิดความรู้สึกเหงา กังวล แต่เมื่อได้เข้าร่วมอบรมหลักสูตรของเรือนจำกับกลุ่มเพื่อนผู้ต้องขังโดยเฉพาะกิจกรรมทางศาสนา คุณอีจึงมีจิตใจที่สงบขึ้น มีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ กอดตนเองน้อยลง มีศรัทธาในหลักศาสนามากขึ้น รวมทั้งตระหนักถึงความน่าเกรงกลัวของกฎหมายมากขึ้นจากการเข้าร่วมหลักสูตรอบรมทางกฎหมาย และการรับฟังการบรรยายของวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย

นอกจากนี้คุณอีได้เข้าร่วมการฝึกอบรมวิชาชีพ เช่น งานช่างทาสี ช่างไม้ และทำอาหาร คนในครอบครัวเข้ามาเยี่ยมเยียนในเรือนจำบ่อยครั้งคุณอีจึงไม่รู้สึกเหงาและโดดเดี่ยวดังช่วงแรกที่เข้าสู่เรือนจำมา รวมทั้งยังฝากให้คนในครอบครัวนำขนมเข้ามาเพิ่มเพื่อจะแบ่งปันกับเพื่อนร่วมเรือนจำ นอกจากนี้ทักษะความรู้ที่ได้เรียนรู้จากเรือนจำยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น งานซ่อมแซม การทำอาหาร แต่ไม่สามารถนำความรู้ดังกล่าวไปใช้ในการสมัครงานตามองค์กรต่าง ๆ ได้เพราะผู้พันโทหมักถูกกระบวนการตีตราขัดขวาง ซึ่งคุณอีเคยสมัครงานตำแหน่งพนักงานขับรถที่โรงงานผลิตเซียงและโรงงานกระดาษ แต่ถูกปฏิเสธจากบริษัทดังกล่าวทันทีเมื่อตนแจ้งประวัติอาชญากรรม ในขณะที่สายงานประเภทงานรับจ้างก่อสร้างสามารถสมัครเข้าทำงานได้ในทันทีโดยไม่ต้องตรวจสอบประวัติอาชญากรรมของผู้สมัคร

หลังจากทำงานรับจ้างก่อสร้าง แม่เลี้ยงของคุณอีได้เสนอให้เข้าทำงานที่บริษัทผลิตน้ำเกลือแห่งหนึ่งในตำแหน่งพนักงานขับรถขนส่งทั่วประเทศ ซึ่งการขับรถในระยะเวลานานนั้นสร้างความเหนื่อยล้าให้กับร่างกายเป็นอย่างมาก เมื่อคุณอีเห็นเพื่อนร่วมงานหลายคนใช้สารเสพติดเพื่อกระตุ้นให้มีพลังกำลังและสามารถขับรถในระยะเวลานานขึ้น จึงตัดสินใจรับยาเสพติดจากเพื่อนร่วมงานมาใช้ร่วมด้วย คุณอีมองว่าการใช้สารเสพติดกระตุ้นเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับภาระงานนี้ และการเสพติดเป็นการกระทำที่ก่อผลดีและผลเสียให้แก่ตัวผู้เสพเพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น ไม่ได้สร้างความเดือดร้อนให้ใคร

หลังจากใช้สารเสพติดคุณอีได้แสดงพฤติกรรมผิดปกติออกมา เช่น มีอาการครั่นเนื้อครั่นตัว ตัวสั่น จิตใจไม่อยู่กับเนื้อกับตัว ทำให้คนในครอบครัวตระหนักว่าคุณอีได้กลับมายุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีกครั้งจึงเข้ามาตักเตือน แสดงความเป็นห่วง และขอให้ยุติการใช้สารเสพติด แต่คุณอียังคงยืนยันว่าตนต้องทำงานหนักและขาดสารเสพติดระหว่างทำงานไม่ได้แล้วจึงไม่ล้มเลิกพฤติกรรมดังกล่าว

คุณอีเปิดเผยว่านอกจากความรู้สึกเกรงกลัวต่อกฎหมายอาญาที่เพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วมหลักสูตรการสอนด้านกฎหมายของทางเรือนจำแล้ว คุณอียังเกรงกลัวต่อความบิดเบี้ยวของ

กระบวนการยุติธรรมด้วย เพราะคุณอ้อมมีความมั่นใจว่าในการกระทำผิดครั้งแรกนั้นตนเองถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจยึดข้อหาครอบครองยาเสพติดเพิ่มให้ เพราะโดยปกติตนเพียงแค่จำหน่ายยาเสพติดแต่ไม่เก็บยาเสพติดไว้ในครอบครอง จึงเป็นไปได้ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะพบยาเสพติดในบ้านของคุณอ้อมได้

เนื่องด้วยน้องของภรรยาคุณอ้อมได้เสนอยกบ่อปลาที่ต่างจังหวัดให้คุณอ้อมนำไปเป็นต้นทุนในการสร้างรายได้เลี้ยงชีพหลังจากได้รับการปล่อยตัวในครั้งนี้ คุณอ้อมจึงรับข้อเสนอเนื่องจากเป็นโอกาสที่ดีงามสำหรับการเริ่มต้นชีวิตใหม่ และเป็นการดีที่จะได้ย้ายพำนักออกจากแหล่งชุมชนเก่าที่มีแหล่งมั่วสุ่มยาเสพติด

ปฏิกิริยาของคนในชุมชนบางส่วนที่เปลี่ยนแปลงไปหลังจากได้รับการปล่อยตัวครั้งแรกทำให้คุณอ้อมรู้สึกว่าตนเองแปลกแยกไปจากสังคม ถูกคนในสังคมหวาดระแวงกลัวว่าตนจะเข้าไปชักจูงให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด รู้สึกโดดเดี่ยวแม้กระทั่งกับคนในครอบครัว คุณอ้อมจึงรับมือต่อความรู้สึกละเอียดใจดังกล่าวด้วยเข้าร่วมกิจกรรมกับคนในชุมชนตามปกติ เช่น งานเลี้ยงอาหารในสุเหร่า งานแจกของวันเด็ก หรือการทำบุญในชุมชน เพื่อผลักดันให้ตนเองได้กลับมาเป็นสมาชิกของชุมชนอีกครั้ง

ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 6 : คุณเอฟ (นามสมมติ) กระทำผิดทั้งหมดจำนวน 2 ครั้ง โดยกระทำความผิดครั้งแรกและครั้งที่ 2 ในคดียาเสพติด

คุณเอฟจบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 และสมัครเป็นทหารกองประจำการ โดยปัจจุบันได้เข้ารับการศึกษานอกระบบควบคู่ด้วย คุณเอฟยอมรับว่าหากตนมีการศึกษาในระดับสูงกว่านี้อาจสามารถหางานที่หลากหลายและมีรายได้สูงกว่านี้ได้

มูลเหตุของการกระทำผิดครั้งแรกในคดียาเสพติดเกิดจากกลุ่มเพื่อนเสนอขายยาเสพติดให้คุณเอฟทดลองเสพ คุณเอฟยอมรับว่าเพื่อนไม่ได้บังคับขู่เข็ญให้เสพตาม แต่เนื่องด้วยไม่อยากจะเสียมารยาท ไม่อยากทำให้เพื่อนเสียความรู้สึก รวมทั้งเกิดความคึกคะนองอยากลองใช้สารเสพติด และมั่นใจว่าหากลองเสพเพียงครั้งเดียวคงไม่ทำให้ติดจึงรับข้อเสนอ หลังจากนั้นกลุ่มเพื่อนก็ได้นำยาเสพติดที่ลักลอบมาจากข้างนอกมาเสนออยู่บ่อยครั้งทำให้คุณเอฟไม่สามารถตัดขาดยาเสพติดได้อย่างที่เคยคิดไว้

เมื่อคุณเอฟได้มีโอกาสกลับบ้าน คนในครอบครัวได้สังเกตเห็นอาการและพฤติกรรมผิดของคุณเอฟ เช่น อาการอยู่ไม่นิ่ง นอนไม่หลับ จึงเกิดความกังวลเป็นอย่างมากจึงเข้ามาตักเตือนและขอให้เลิกเกี่ยวข้องกับยาเสพติด คุณเอฟทำได้แค่เพียงรับปากแต่ไม่สามารถปฏิบัติตามคำขอได้ เนื่องจากคุณเอฟต้องพบเจอกับกลุ่มเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดบ่อยครั้งและไม่สามารถปฏิเสธข้อเสนอของ

เพื่อนได้ คนในชุมชนบางส่วนที่รับรู้ถึงพฤติกรรมกาเสพยาเสพติดของคุณเอฟเลือกที่จะปลีกตัวออกห่าง เดือนลูกหลานไม่ให้มาเข้าใกล้ตน

การเข้าสู่เรือนจำครั้งแรกสร้างความหวาดกลัวให้กับคุณเอฟเป็นอย่างมากเพราะภาพลักษณ์ของเรือนจำในความคิดคือสถานที่ที่เต็มไปด้วยความป่าเถื่อน คุณเอฟไม่สามารถปรับตัวได้ในช่วงแรก จนกระทั่งมีโอกาสได้เข้าร่วมหลักสูตรฝึกทักษะและวิชาชีพต่าง ๆ ของเรือนจำซึ่งทำให้คุณเอฟมีแรงบันดาลใจในการแก้ไขฟื้นฟูตนเอง มีความสนใจในการฝึกวิชาชีพด้านการเกษตรเนื่องจากครอบครัวประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร

ขณะอยู่ในเรือนจำคุณเอฟได้เกิดความกลัวว่าคนในครอบครัวจะไม่ให้การต้อนรับเมื่อตนพ้นโทษออกไป กลัวทุกคนที่ตนรักเปลี่ยนไป แต่เมื่อได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำครั้งแรกพบว่าครอบครัวให้การต้อนรับและสนับสนุนการแก้ไขฟื้นฟูเป็นอย่างดี การได้รับโอกาสทำให้คุณเอฟรู้สึกละอายใจต่อการกระทำผิดของตนจึงตัดสินใจไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีกอย่างเด็ดขาด เพราะไม่ต้องการทำให้ครอบครัวผิดหวัง

เมื่อได้รับการปล่อยตัวในครั้งแรกคุณเอฟทำงานที่สำนักพิมพ์แห่งหนึ่งในตำแหน่งพนักงานขับรถ กลับมาอาศัยอยู่กับครอบครัวและตัดขาดจากการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด แต่ต้องหวนกลับเข้าสู่เรือนจำเป็นครั้งที่ 2 เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจพบยาเสพติดของลูกพี่ลูกน้องในบ้านของคุณเอฟ ทำให้คุณเอฟต้องโทษจำคุกครั้งที่ 2 เป็นระยะเวลา 6 ปี 9 เดือน

การได้รับบทลงโทษจากการกระทำที่ตนไม่ได้ก่อในครั้งนี้ได้สร้างความรู้สึกละอายใจและความคิดทางลบให้กับคุณเอฟเป็นอย่างมาก คุณเอฟจึงนำหลักศาสนาพุทธที่ตนนับถือมาเป็นสิ่งที่จิตใจเพื่อให้จิตใจเย็นสงบขึ้น พยายามเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนากับเพื่อนร่วมเรือนจำอย่างสม่ำเสมอ คุณเอฟได้รับการดูแลและความช่วยเหลือที่ดีจากเจ้าหน้าที่ภายในเรือนจำ เจ้าหน้าที่จะทำการสอบถามความสนใจและทักษะของผู้ต้องขังแต่ละคนเพื่อให้คำแนะนำในการเข้าร่วมหลักสูตรฝึกทักษะต่าง ๆ รวมทั้งมีการให้ความรู้และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับด้านกฎหมายเป็นอย่างดี ซึ่งคุณเอฟกล่าวว่าความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและบทลงโทษทางอาญาจะสามารถช่วยหยุดยั้งไม่ให้ตนตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในอนาคต

ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 7 : คุณจี (นามสมมติ) กระทำผิดทั้งหมดจำนวน 2 ครั้ง โดยกระทำผิดครั้งแรกและครั้งที่ 2 ในคดียาเสพติด

คุณจีสำเร็จการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 เนื่องจากลาออกก่อนจบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และประกอบอาชีพค้าขายดอกไม้ให้กับนักท่องเที่ยวที่บริเวณสี่แยกราชประสงค์ อาชีพดังกล่าวทำให้คุณจีได้คบค้าสมาคมกับกลุ่มผู้ใช้และจำหน่ายยาเสพติดผ่านนักท่องเที่ยว พนักงานขับรถท่องเที่ยว และไกด์ จึงเกิดความคุ้นชินกับการกระทำผิดและได้เรียนรู้เกี่ยวกับวงการขายเสฟติคนำมาสู่การตัดสินใจรับยาเสฟติคมาจำหน่ายเพื่อหารายได้เสริม และทดลองใช้สารเสฟติคเพื่อตอบสนองความคึกคะนอง ความอยากรู้อยากลอง และต้องการเอาชนะเพื่อนของตนเอง

คุณจียอมรับว่าตนเป็นคนที่หลงระเริง ต้องการใช้ชีวิตสนุกสนานตามกลุ่มเพื่อน ลุ่มหลงในกิเลสตัณหา จึงต้องหารายได้จำนวนมากจากการจำหน่ายยาเสฟติคเพื่อนำมาตอบสนองความต้องการของตนเอง คบหาอยู่กับกลุ่มเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาเสฟติคบ่อยครั้ง ลดการมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสฟติคลง เนื่องจากไม่ต้องชักจูงเพื่อนกลุ่มนี้ให้มายุ่งเกี่ยวกับยาเสฟติค

คุณจีมีความเสียใจและรู้สึกผิดต่อการกระทำของตนเองในขณะที่กระทำผิด เนื่องจากต้องปิดบังการกระทำผิดต่าง ๆ ทั้งการเข้ามาเกี่ยวข้องกับยาเสฟติคและมีพฤติกรรมเข้าสู่อั้วกับภรรยาและลูกฝาแฝดของตนเอง ลุ่มหลงอยู่กับการตอบสนองความสุขส่วนตัวโดยไม่ได้ใส่ใจคนรอบข้าง รวมทั้งอาการที่เกิดจากพฤติกรรมการใช้สารเสฟติค เช่น อาการกระสับกระส่าย ไม่อยากอาหาร อาการนอนไม่หลับ ได้สร้างความทุกข์ใจให้คุณแม่เป็นอย่างมาก

การเข้าสู่เรือนจำครั้งแรกของคุณจีเต็มไปด้วยความเครียดและกดดัน วิตกกังวลกับการต้องอาศัยอยู่ในสถานที่ที่ไม่มีประตูกันเพื่อความเป็นส่วนตัว ต้องอยู่ร่วมกันกับผู้ต้องขังรายอื่นอย่างแออัด คุณจีเปิดเผยว่าตนต้องแอบนอนตะแคงร้องไห้ กินข้าวทั้งน้ำตา รวมทั้งเล่าถึงประสบการณ์การรับมือกับกลุ่มผู้ต้องขังที่ไม่ดี โดยคุณจีตีตัวออกห่างไม่คบหากับกลุ่มคนเหล่านั้นและจับกลุ่มอยู่กับกลุ่มผู้ต้องขังที่ตนรู้สึกสบายใจที่จะอยู่ด้วย คอยให้กำลังใจซึ่งกันและกัน มีภาวะความเป็นผู้ใหญ่ พร้อมทั้งจะปรับปรุงแก้ไขตนเอง

เมื่อได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำครั้งแรก คุณจีได้ย้ายไปอยู่อาศัยกับคุณพ่อ ประกอบอาชีพเป็นพนักงานขนส่งให้กับบริษัทเครื่องพิมพ์แห่งหนึ่งที่คุณจีได้พบกับลูกค้าที่เคยซื้อขายไอซ์กับตนมาก่อน ด้วยเหตุนี้คุณจีได้ฉุกละหุกคิดถึงการเกี่ยวข้องกับยาเสฟติคอีกครั้ง เกิดความมั่นใจว่าในรอบนี้ตนน่าจะมีความสามารถและรอบคอบพอที่จะจำหน่ายยาเสฟติคโดยไม่ถูกจับกุมได้ จึงตัดสินใจติดต่อรับยาเสฟติคมาจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้เช่นเดียวกับในครั้งที่กระทำผิดครั้งแรก

เมื่อกลับเข้าสู่เรือนจำเป็นครั้งที่ 2 คุณจีได้แต่นึกโทษความประมาทของตนเองที่ต้องการหารายได้จากการกระทำผิดเพื่อตอบสนองความโลภ มีความกลัวว่าครอบครัวและคนในสังคมจะไม่ให้อภัยต่อการกระทำผิดครั้งนี้ คุณจีจึงใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนาเข้ามายึดเหนี่ยวจิตใจ สร้างหลักยึดมั่นว่าในครั้งนี้จะต้องแก้ไขพฤติกรรมของตนเองเพื่อครอบครัว ลบล้างคำครหาของผู้อื่น

คุณจีไม่มีความเกรงกลัวต่อกฎหมายในครั้งที่กระทำผิดครั้งแรก เนื่องจากรู้เกี่ยวกับกฎหมายและบทลงโทษเพียงผิวเผิน ไม่เข้าใจในบทลงโทษสำหรับการกระทำผิดครั้งของตน โดยคิดว่าโทษที่ตนได้รับนั้นรุนแรงเกินกว่าเหตุเมื่อเทียบกับโทษของผู้ต้องขังคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย จนเมื่อได้เรียนรู้เกี่ยวกับโทษของสารเสพติดจากหลักสูตรการเรียนการสอนในเรือนจำ คุณจีจึงตระหนักถึงผลกระทบในวงกว้างของยาเสพติดที่มีความรุนแรงไม่น้อยไปกว่าความผิดรูปแบบอื่นเลย และให้การเสนอว่าหากสังคมส่งเสริมให้ผู้พ้นโทษในคดียาเสพติดได้มีโอกาสเผยแพร่ประสบการณ์ให้สังคมฟังมากกว่านี้ น่าจะทำให้คนในสังคมรับรู้ถึงความเสี่ยงของการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดได้มากขึ้น

ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 8 : คุณเฮซ (นามสมมติ) กระทำผิดทั้งหมดจำนวน 2 ครั้ง โดยกระทำผิดครั้งแรกและครั้งที่ 2 ในคดียาเสพติด

คุณเฮซอาศัยอยู่กับครอบครัวที่มีสภาพเป็นครอบครัวใหญ่ ประกอบด้วย พ่อ แม่ ผู้สูงอายุ ลูกพี่ลูกน้อง ด้วยสภาพครอบครัวที่ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนมาก คุณเฮซจึงมีความสัมพันธ์ที่ไม่แน่นแฟ้นกับครอบครัวมากนัก มักถูกสมาชิกในครอบครัวกดดันให้กระตือรือร้นซึ่งทำให้คุณเฮซมีความไม่สบายใจเมื่อต้องอยู่ร่วมกับคนในครอบครัว เนื่องด้วยครอบครัวมีธุรกิจประจำบ้านให้คุณเฮซจึงไม่ได้ประกอบอาชีพอื่นหลังจากจบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพราะคิดว่าตนสามารถสานต่อธุรกิจจากทางบ้านได้

คุณเฮซใช้ชีวิตประจำวันอยู่ร่วมกับกลุ่มเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ โดยกลุ่มเพื่อนดังกล่าวได้ชักชวนให้คุณเฮซร่วมเสพยาเสพติด ด้วยความเกรงกลัวว่าตนอาจถูกผลักไสออกจากกลุ่มได้หากไม่มีพฤติกรรมคล้ายตามเพื่อนคุณเฮซจึงร่วมเสพยาเสพติดด้วย การที่มีค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันเพิ่มขึ้นและการได้เห็นกลุ่มเพื่อนร่ำรวยจากการจำหน่ายยาเสพติดทำให้คุณเฮซตัดสินใจรับยาเสพติดมาจำหน่ายร่วมด้วย และปิดบังการกระทำผิดของตนจากคนในครอบครัวเพราะเกรงว่าหากครอบครัวรับรู้ถึงพฤติกรรมดังกล่าวจะทำให้กลุ่มเพื่อนของตนต้องเดือดร้อน ยอมรับว่าตนไม่ต้องการยุติการ

กระทำผิดเนื่องจากการจำหน่ายยาเสพติดเปรียบเสมือนการประกอบอาชีพสร้างรายได้ที่มาจาก น้ำพักน้ำแรงของตนเป็นครั้งแรกตั้งแต่จบการศึกษามา

เมื่อต้องเข้ามาใช้ชีวิตในเรือนจำเป็นครั้งแรกนั้นตนมีความคิดถึงครอบครัวเป็นอย่างมาก กลัวไม่ได้กลับไปเจอพ่อแม่ และเครือญาติอีก กลัวตามการเปลี่ยนแปลงของโลกภายนอกไม่ทัน คุณเฮซจึงนำหลักศาสนาอิสลามที่ตนนับถือมาเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจเพื่อนำพาให้ตนหลุดพ้นจากความรู้สึกผิด ขจัดความรู้สึกด้านลบ และใช้เป็นแรงผลักดันในการพัฒนาตนเป็นคนดีอีกครั้ง

คุณเฮซยังมองว่าเรือนจำยังมีหลักสูตรวิชาชีพที่ยังไม่หลากหลาย สถานที่สำหรับฝึกอบรม ผู้ต้องขังยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ผู้ต้องขังต้องแย่งชิงกันลงทะเบียนเข้าร่วมหลักสูตรเนื่องจากการเปิดรับสมัครที่มีจำนวนจำกัด

หลังจากได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำครั้งแรก คุณเฮซได้ประกอบอาชีพรับจ้างต่าง ๆ เช่น พนักงานบริษัท พนักงานซ่อมที่ตู้ซ่อมรถ การได้ประกอบอาชีพช่วยคุณเฮซได้มีรายได้และมีกิจวัตรประจำวันที่ไม่น่าเบื่อเช่นครั้งก่อนกระทำผิด ถึงแม้ว่าคุณเฮซจะไม่ได้ใช้สารเสพติดอีกเลยตั้งแต่ได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำ แต่คุณเฮซยังคงคบค้าสมาคม จับกลุ่มอยู่ร่วมกับกลุ่มเพื่อนที่เกี่ยวข้องยาเสพติดบ่อยครั้งจนถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมขณะเสพยาเสพติดทั้งกลุ่มอีกครั้งในที่สุด

คุณเฮซจึงมีความแค้นหลังจากได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำในครั้งนี้ ตนจะต้องยุติการคบค้าสมาคมกับกลุ่มเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างเด็ดขาดเพื่อป้องกันโอกาสในการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดในอนาคต

ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ คนที่ 9 : คุณโอ (นามสมมติ) กระทำผิดทั้งหมดจำนวน 2 ครั้ง โดยกระทำผิดครั้งแรกและครั้งที่ 2 ในคดียาเสพติด

คุณโออาศัยอยู่กับลูกและภรรยา ประกอบอาชีพค้าขายร่วมกันแต่เนื่องด้วยภาระค่าใช้จ่ายที่ไม่สมดุลกับรายได้จึงทำให้คุณโอคิดหาหนทางในการสร้างรายได้เพิ่มเติม เนื่องจากคุณโอจบการศึกษาเพียงแค่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จึงทำให้คุณโอไม่สามารถสมัครงานที่มีรายได้สมดุลค่าใช้จ่ายได้ เมื่อคุณโอสังเกตเห็นกลุ่มเพื่อนที่คบค้าสมาคมมีฐานะร่ำรวยจากการจำหน่ายยาเสพติดจึงเกิดความสนใจเข้าร่วมกับกลุ่มเพื่อน ยอมรับความเสี่ยงในการถูกจับกุม จึงตัดสินใจรับยาเสพติดมาจำหน่าย

คุณใช้เวลาในเรือนจำด้วยการเข้าร่วมหลักสูตรการฝึกต่าง ๆ หลีกเลี่ยงการสร้างปัญหาและประพฤติตนตามกฎระเบียบของเรือนจำ รวมทั้งสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมเรือนจำ มีความพร้อมในการปรับปรุงตนเองและใช้ทักษะความรู้ที่ได้จากเรือนจำนำออกไปใช้หลังได้รับการปล่อยตัว

เมื่อได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำครั้งแรก คุณโอเกิดความเครียดและต้องการใช้ชีวิตทดแทนช่วงเวลาที่สูญเสียไปในเรือนจำ ไม่เร่งรีบในการประกอบอาชีพหารายได้ จึงเข้าหากลุ่มเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเพื่อร่วมเลี้ยงสังสรรค์ ตระเวนเที่ยว ใช้จ่ายเงินอย่างสุรุ่ยสุร่ายจนไม่มีเงินทองเหลือ จึงตัดสินใจรับยาเสพติดมาจำหน่ายอีกครั้งเพื่อหารายได้มาตอบสนองความต้องการส่วนตัว

ชุมชนที่อยู่อาศัยของคุณโอมีการเกิดอาชญากรรมบ่อยครั้ง อาทิ คดีฆาตกรรม มีแหล่งมั่วสุมยาเสพติด สมาชิกในชุมชนจึงไม่ค่อยยุ่งเกี่ยวกับกัน อาศัยอยู่กันแบบต่างคนต่างอยู่เพื่อหลีกเลี่ยงการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรม ด้วยเหตุนี้คุณโอจึงได้รับบริการด้านลบจากคนในชุมชน หลังจากได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำครั้งแรก เช่น การถูกข่มขู่ ถูกเพิกเฉยเมื่อทักทายเป็นเหตุ หลังจากได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำในครั้งนี้คุณโอจึงตั้งใจที่จะไม่กลับไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เนื่องจากไม่ต้องการทำให้ครอบครัวผิดหวัง มีความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงตนเอง ประกอบอาชีพสุจริต และปฏิบัติตนให้อยู่ภายในกฎระเบียบของสังคม

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดจำนวน 9 ราย สามารถสรุปข้อมูลในภาพรวมได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ตารางแสดงข้อมูลทั่วไปในภาพรวมของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด

ลำดับ	จำนวนครั้งที่กระทำผิด	คดีที่กระทำผิดครั้งแรก	คดีที่กระทำผิดครั้งที่ 2	คดีที่กระทำผิดครั้งที่ 3	อายุในครั้งที่กระทำผิดครั้งล่าสุด
คนที่ 1	3 ครั้ง	คดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน	คดียาเสพติด (จำคุก)	คดียาเสพติด (จำคุก)	≈ 30 – 39 ปี
คนที่ 2	3 ครั้ง	คดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน	คดียาเสพติด (จำคุก)	คดียาเสพติด (จำคุก)	≈ 30 – 39 ปี
คนที่ 3	3 ครั้ง	คดียาเสพติด (จำคุก)	คดีความผิดต่อร่างกาย	คดียาเสพติด (จำคุก)	≈ 30 – 39 ปี
คนที่ 4	2 ครั้ง	คดียาเสพติด (จำคุก)	คดียาเสพติด (เสพ)	-	≈ 30 – 39 ปี
คนที่ 5	2 ครั้ง	คดียาเสพติด (จำคุก)	คดียาเสพติด (จำคุก)	-	≥ 40 ปี
คนที่ 6	2 ครั้ง	คดียาเสพติด (จำคุก)	คดียาเสพติด (จำคุก)	-	≈ 20 – 29 ปี
คนที่ 7	2 ครั้ง	คดียาเสพติด (เสพและจำคุก)	คดียาเสพติด (เสพและจำคุก)	-	≈ 30 – 39 ปี
คนที่ 8	2 ครั้ง	คดียาเสพติด (เสพและจำคุก)	คดียาเสพติด (จำคุก)	-	≈ 20 – 29 ปี
คนที่ 9	2 ครั้ง	คดียาเสพติด (จำคุก)	คดียาเสพติด (จำคุก)	-	≈ 30 – 39 ปี

จากตารางข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 9 คนเป็นผู้ต้องขังที่กระทำผิด 2 ครั้ง (กระทำผิดซ้ำ 1 ครั้ง) จำนวน 6 คน และเป็นผู้ต้องขังที่กระทำผิด 3 ครั้ง (กระทำผิดซ้ำ 2 ครั้ง) จำนวน 3 คน โดยผู้ให้ข้อมูลที่กระทำผิดในคดียาเสพติดฐานจำหน่ายมากที่สุด รองลงมาเป็นฐานเสพ สะท้อนได้ว่าผู้ให้ข้อมูลเล็งเห็นถึงผลประโยชน์ของยาเสพติดในด้านการเงินมากกว่าความต้องการใน ฤทธิ์ของสารเสพติด

และจากข้อมูลทั่วไปดังกล่าวมีข้อค้นพบว่า ผู้ต้องขังที่กระทำผิดทั้งหมดจำนวน 2 ครั้งลงมือ กระทำผิดครั้งแรกและครั้งที่ 2 ในคดียาเสพติดเหมือนกันทั้ง 6 คน ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลที่กระทำผิด จำนวน 3 ครั้งลงมือกระทำผิดในคดีประเภทอื่นในครั้งแรก ได้แก่ คดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน และคดีความผิด ต่อร่างกาย และกระทำผิดครั้งที่ 2 และ 3 ในคดียาเสพติด บ่งชี้ว่าผู้ต้องขังมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดซ้ำ ในคดียาเสพติดหากเคยกระทำผิดในคดียาเสพติดมาก่อน เนื่องจากความคุ้นเคยในการกระทำผิดใน คดียาเสพติด การมีกลุ่มเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดคอยให้คำแนะนำและโน้มน้าวให้เห็นถึง ผลประโยชน์ของยาเสพติดให้ผู้ให้ข้อมูลเห็นอย่างใกล้ชิด

นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่กระทำผิดซ้ำครั้งล่าสุดในช่วงอายุ 30 - 39 ปี รองลงมาคือช่วงอายุ 20 - 29 ปี และช่วงอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 40 ปี ตามลำดับ คาดการณ์ได้ว่า ช่วงอายุ 30 - 39 ปีเป็นช่วงวัยที่คนในสังคมมีหน้าที่การต้องรับมือนอกเหนือจากวัยอื่น ทั้งหน้าที่ภายใน ครอบครัว หน้าที่พลเมือง รวมทั้งต้องเผชิญหน้ากับปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันทำให้ผู้ให้ ข้อมูลในช่วงอายุดังกล่าวถูกกระตุ้นให้เกิดความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด มากที่สุดในการศึกษานี้ สอดคล้องกับข้อค้นพบข้างต้นที่พบว่าผู้ให้ข้อมูลลงมือกระทำผิดในคดียา เสพติดฐานจำหน่ายมากที่สุดเนื่องจากต้องการสร้างรายได้มาใช้ในการตอบสนองความต้องการที่ แตกต่างกันไป

ข้อมูลการสัมภาษณ์ที่ได้จากผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดข้างต้นนี้ เป็นข้อมูลที่อยู่ ภายใต้อุปสรรคของปัจจัยภูมิหลัง ได้แก่ ครอบครัว การศึกษา ศาสนา สภาพแวดล้อม การคบ เพื่อน อาชีพ และรายได้ ปัจจัยด้านจิตใจ ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารอาชญากรรม ความคิดเห็นต่อ บทลงโทษ การคิดก่อนกระทำผิด ความละเอียดใจ และความรู้สึกแปลกแยก ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ ความกดดันทางสังคม พันธะทางสังคม ประสบการณ์การใช้ชีวิตในเรือนจำ ประสบการณ์การใช้ชีวิต หลังการได้รับการปล่อยตัวก่อนกระทำผิดซ้ำ และการถูกตีตรา โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลเหล่านี้มาจัดกลุ่ม ตารางเพื่อให้เห็นข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลในภาพรวม และวิเคราะห์ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อ

ความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในคดียาเสพติด และได้แก่ปัจจัยอะไรบ้าง ดังจะนำเสนอในหัวข้อต่อไปดังนี้

4.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด

4.2.1 ปัจจัยด้านภูมิหลังของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด

ประวัติภูมิหลังที่ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ในที่นี้ ได้แก่ ครอบครัว การศึกษา ศาสนา สภาพแวดล้อม การคบเพื่อน อาชีพ และรายได้ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานที่นับว่าเป็นองค์ประกอบในชีวิตของทุกคนในสังคมและมีความแตกต่างกันออกไปตามวิถีชีวิตของแต่ละคนไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดา บุคคลที่เคยกระทำผิดทางอาญาหรือบุคคลที่เคยกระทำผิดซ้ำทางอาญา ดังนั้นการนำประวัติภูมิหลังของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดแต่ละคนมาวิเคราะห์นั้นน่าจะช่วยให้เล็งเห็นถึงปัจจัยเบื้องต้นที่เป็นตัวเกลาความคิดของบุคคลจนนำไปสู่การตัดสินใจกระทำผิดซ้ำได้

- ครอบครัว

ถึงแม้ว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่จะให้ข้อมูลว่าสภาพครอบครัวของตนในภาพรวมมีความปกติสุขดี ไม่มีความขัดแย้งภายในบ้าน สมาชิกในครอบครัวปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละคน แต่หากเจาะลึกในด้านการกระทำผิดของผู้ต้องขังแต่ละคนแล้วพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้ข้อมูลและครอบครัวมีช่องว่างในด้านของการพูดคุยปรึกษาปัญหาภายในครอบครัว ซึ่งผู้ให้ข้อมูลทุกคนล้วนปกปิดเรื่องการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจากคนในครอบครัวและคนรอบข้างเนื่องจากตนรู้อยู่แก่ใจว่าสิ่งที่ทำนั้นเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย มองว่าครอบครัวก็มีภาระต้องดูแลอยู่จึงไม่ยอมนำเอาปัญหาส่วนตัวไปสร้างความลำบากเพิ่มให้ ผู้ให้ข้อมูลจึงจมอยู่กับความคิดในการแก้ปัญหาด้วยยาเสพติดเพียงลำพัง และเมื่อตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดไปแล้วก็พะวงว่าคนในครอบครัวจะผิดหวังในตนเองทำให้ผู้ให้ข้อมูลเลือกที่จะปิดเรื่องราวของตนเป็นความลับต่อไป โดยพิจารณาได้จากการให้ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลดังนี้

“ตอนทำก็ไม่ได้บอกคนในบ้านนะ กลัวเขาว่า” (คุณบี)

“พยายามเสพเองไม่ได้ปรึกษาใครเพราะพ่อแม่ก็ไม่อยู่แล้ว ไม่ได้นึกถึงพี่ด้วยตอนนั้น” (คุณซี)

ในขณะที่ผู้ต้องขังที่เป็นผู้จำหน่ายหรือทั้งจำหน่ายและเสพจะให้ข้อมูลว่าตนมีความต้องการที่จะสร้างชีวิตที่ดีขึ้นให้คนในครอบครัว การค้าขายนั้นสามารถสร้างรายได้ที่เป็นกอบเป็นกำพอที่จะ

สามารถนำมาเกื้อหนุนให้คนในครอบครัวสบายขึ้นได้ แต่ครอบครัวคงจะไม่เห็นดีเห็นชอบกับการกระทำของตนอย่างแน่นอนหากรู้ว่าเงินทองที่นำมาให้นั้นมาจากการประกอบอาชีพทุจริต ผู้ต้องขังเหล่านี้จึงพยายามเก็บข้อมูลเหล่านี้ไว้กับตัวให้นานที่สุด ยอมรับว่าการยุ่งเกี่ยวกับการยาเสพติดนั้นไม่ว่าจะทำเพื่อครอบครัวโดยตรงหรือเพียงเพื่อผลประโยชน์ของตนเองก็ล้วนเป็นการกระทำที่ผิด ไม่สมควรที่จะลากครอบครัวเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

จากการที่พบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 9 คนนั้นไม่เคยลองเข้าไปพูดคุยหรือปรึกษากับคนในครอบครัวในช่วงเวลาที่ตัดสินใจว่าจะยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเลย สะท้อนให้เห็นความคิดของผู้ให้ข้อมูลเหล่านี้ว่าหากนำเรื่องความคิดที่จะยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดไปปรึกษากับคนในครอบครัวแล้วตนจะต้องโดนห้ามปรามไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างแน่นอน เท่ากับว่าผู้ต้องขังเหล่านี้มีการคำนวณและได้ตัดสินใจอย่างแน่วแน่ที่จะลงมือกระทำความผิดแล้ว ถึงแม้ว่าจะต้องเสี่ยงกับการทำให้คนในครอบครัวผิดหวังเสี่ยงต่อการถูกจับ แต่ผลประโยชน์ที่จะนำมาให้คนในครอบครัวด้วยการกระทำผิดนั้นก็สูงมากพอที่จะเสี่ยงลงมือ บางรายที่ไม่ได้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อผลประโยชน์ของครอบครัว แต่ทำเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวก็เล็งเห็นว่ายาเสพติดเป็นสิ่งที่ตนสามารถจัดการได้ด้วยตนเอง ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตไม่ได้มาจากครอบครัวแต่เป็นตนเองที่หาเรื่องใส่ตัวเอง ดังนั้นหากครอบครัวไม่รับรู้เกี่ยวกับปัญหาและแผนการแก้ปัญหาด้วยยาเสพติดดังกล่าว ครอบครัวก็จะไม่เดือดร้อนไปกับตนในภายหลังด้วย

“ครอบครัวหนูดีทุกอย่างนะ แต่หนูดันออกไปหาความรักจากคนอื่นเพิ่มเอง” (คุณเอ)

รวมทั้งกรณีที่คนในครอบครัวทราบถึงพฤติกรรมการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ให้ข้อมูลเองจึงพยายามเข้ามาตักเตือนให้ล้มเลิกพฤติกรรมที่ผิดดังกล่าว แต่ผู้ให้ข้อมูลมักจะขอผัดวันประกันพรุ่งขอโอกาสในการจำหน่ายยาเสพติดเพื่อสร้างรายได้ต่อไป รวมทั้งฤทธิ์ของยาเสพติดที่ผู้เสพไม่สามารถยุติการใช้ได้ตั้งใจจึงทำการเสพต่อไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมในที่สุด

“เขาห้ามแล้วนะ แต่เรารั้งใจ ขออีกนิดเดียว เราวางเป้าไว้ว่าจะต้องได้ให้ถึงห้าแสนแต่ก็โดนจับได้ก่อน” (คุณดี)

“เมื่อกี้เป็นห่วงอยู่ เราก็ไม่ยอมฟังเขาไง” (คุณบี)

- การศึกษา

บทบาทของการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 9 คนสามารถวิเคราะห์ไปในทางเดียวกันว่า ระดับการศึกษาเป็นตัวผลักดันให้ตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ถึงแม้ว่าผู้ให้ข้อมูลทั้ง 9 แจ้งว่า

ระดับการศึกษาและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาไม่ได้มีส่วนในการทำให้ชีวิตตนต้องตกมาอยู่ในวงการยาเสพติดในช่วงแรก แต่หลังจากการได้รับการปล่อยตัวจากเรือนจำครั้งแรกนั้น ผู้ให้ข้อมูลให้การยอมรับว่าหากตนมีระดับการศึกษาที่สูงกว่านี้ น่าจะสามารถสมัครงานหารายได้มาสร้างเนื้อสร้างตัวได้หลายหลายและมีมูลค่ามากกว่านี้ รวมทั้งถ้ายังมีตำแหน่งในหน้าที่การงานที่ดีกว่านี้ น่าจะช่วยลดความสนใจในยาเสพติดหรือการกระทำผิดอื่น ๆ ลงเพราะไม่ต้องการที่จะทำลายชื่อเสียงหน้าที่การงาน ดังจะเห็นได้จากการถ่ายทอดเรื่องราวของผู้ให้ข้อมูลดังนี้

“เสียดายที่ตอนนั้นเกรงตามเพื่อนเลยเรียนไม่จบ ทุกวันนี้เลยทำงานได้แค่ก่อสร้าง” (คุณไอ)

“เพื่อนในโรงเรียนไม่ได้เกี่ยวอะไรกับที่เราติดยานะ แต่วุฒิการศึกษาสูง ๆ นี่น่าจะทำให้เรามีงานดี ๆ กว่านี้ทำ”

โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพราะมองว่าจบการศึกษาในระดับเพียงเท่านี้ก็สามารถทำงานเลี้ยงชีพและครอบครัวได้แล้ว (เมื่อเทียบจากอายุของผู้ให้ข้อมูลแล้วพบว่าเป็นช่วงราว ๆ 20 – 30 ปีก่อน) จึงตัดสินใจไม่ต่อยอดทางการศึกษาและมุ่งประกอบอาชีพทำมาหากินเป็นหลัก เมื่อเวลาล่วงเลยไปสังคมโลกก็ได้มีการพัฒนาที่มากขึ้นทุกขณะ ประเภทอาชีพเองก็มีความหลากหลายขึ้นและต้องใช้ระดับการศึกษาที่สูงขึ้นเพื่อใช้ในการสมัครงานบวกกับค่าใช้จ่ายในยุคปัจจุบันที่เพิ่มมากขึ้นตามเศรษฐกิจโลกและการบริหารทรัพยากรของประเทศทุกคนจึงต้องดิ้นรนหาอาชีพที่มีรายได้สมดุลกับรายจ่าย วุฒิการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่จึงไม่เพียงพอต่อการนำไปต่อยอดทางอาชีพ

นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีความสนใจในการศึกษาเล่าเรียน แต่ทว่า การที่จะสามารถเข้าถึงการศึกษานั้นจะต้องใช้ทุนทรัพย์ ต้องสละเวลาในการทำงานเพื่อให้มีเวลามาเรียนหนังสือ ต้องเผชิญกับขั้นตอนในการสมัครเรียนที่ยุ่งยากซับซ้อน ทำให้ผู้ให้ข้อมูลเหล่านี้พลาดโอกาสในการเพิ่มระดับการศึกษาของตนเองไป

“จริง ๆ อยากเรียนของเรือนจำ แต่วามันต้องใช้เอกสารเยอะ เราก็ไม่ยากรบกวนญาติให้ต้องมาทำเรื่องให้ เขาอยู่ไกลเดินทางลำบาก” (คุณซี)

“ลาออกก่อนจบ ม.3 เพราะคิดว่า เออ เราก็ขายดอกไม้ช่วยแม่หาเงินได้นี้หว่า งั้นไม่ต้องเรียนให้เสียเวลาแล้ว” (คุณจี)

- ศาสนา

ข้อมูลปัจจัยทางด้านศาสนา พบว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 9 คนมีการนับถือศาสนาทั้งในศาสนาพุทธและอิสลาม โดยทุกคนมีการนับถือศาสนาตั้งแต่แรกเกิด มีความเข้าใจในเรื่องบาปบุญคุณโทษ ความผิดความถูกตามหลักศาสนา แต่ผู้ให้ข้อมูลยอมรับว่าไม่เคยเก็บหลักศาสนามาใส่ใจหรือใช้เป็นข้อพิจารณาในช่วงการตัดสินใจกระทำผิดและกระทำผิดซ้ำเลย

“ไม่ได้คิดเรื่องเวรกรรมเลยตอนนั้น ไม่เลย (หัวเราะ)” (คุณบี)

จุดเริ่มต้นในการมีความสนใจในหลักคำสอนทางศาสนาแล้วเกิดขึ้นหลังจากถูกจับกุมเข้าเรือนจำแล้วเพราะเป็นช่วงที่คนจะเกิดสติได้พิจารณาต่อสิ่งที่ทำลงได้ เมื่อความรู้สึกด้านลบก่อตัวขึ้นอย่างท่วมท้น ผู้ต้องขังทุกคนจึงต้องหาสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจเพื่อให้อยู่รอดในวังวนความคิดของตนเองจนกว่าจะได้ออกจากเรือนจำ รวมทั้งทางเรือนจำได้จัดสรรกิจกรรมทางศาสนาให้ผู้ต้องขังได้เข้าร่วมโดยกิจกรรมทางศาสนาเหล่านี้ได้รับเสียงตอบรับที่ดีจากผู้ให้ข้อมูลทั้ง 9 คน

“ที่ทำให้ผมสบายใจมากที่สุด ๆ ก็คือผมขออะไรแล้วผมสมหวังนี้แหละ ผมขอคูหาให้ได้ออกจากเรือนจำเร็ว ๆ ได้กลับไปหาลูกสาว แรก ๆ เข้ามานั้นนอนร้องไห้คิดถึงลูกทุกคืน แล้วท่าน (พระเจ้า) ก็ให้ผม ผมเลยยิ่งศรัทธามากขึ้น” (คุณดี)

“สวดมนต์ถี่มาก ๆ แค่สวดมนต์ก็รู้สึกว่าเป็นคนดีขึ้นมาแล้ว” (คุณเอฟ)

“การเข้าทางธรรมสอนให้ปลงได้ ไม่ติดเล่นไม่ขาดสติ” (คุณไอ)

ศาสนาจึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือกในการบำบัดฟื้นฟูจิตใจและเสริมสร้างความมั่นใจในการไม่หวนไปกระทำผิดซ้ำในอนาคตสำหรับผู้ต้องขัง แต่กระนั้นหลักศาสนาที่ผู้ต้องขังยึดถือและซึมซับมาจากการอาศัยอยู่ในเรือนจำครั้งแรกก็ไม่สามารถเหนี่ยวรั้งจิตใจไม่ให้กระทำผิดซ้ำได้อีก

- สภาพแวดล้อม

จากข้อมูลการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่จะมีที่อยู่อาศัยในครั้งที่กระทำผิดครั้งแรก และกระทำผิดครั้งต่อ ๆ มาเป็นสถานที่เดียวกันเพราะเป็นบ้านที่อยู่อาศัยร่วมกันของคนในครอบครัว สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของผู้ให้ข้อมูลทั้งในครั้งก่อนและหลังได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำจึงมีความคล้ายเคียงกัน ทำให้เส้นทางในการเข้าถึงวงจรยาเสพติดจึงไม่เปลี่ยนแปลงไปมากนักจากครั้งแรก ซึ่งผู้ให้ข้อมูลทุกคนยอมรับว่าแหล่งที่อยู่อาศัยของตนมีประวัติการเกิดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดมาโดยตลอด คนในชุมชนจะรู้กันหมดว่าชายคาไหนมีการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดแต่ก็ไม่มีใครกล้าจัดการ

กับปัญหานี้เพราะเกรงว่าจะเป็นการนำพาปัญหาไปสู่ต้น ซึ่งแม้แต่ตัวผู้ต้องขังเองก็ไม่มีทางเลือกที่จะแจ้งตำรวจมาตรวจสอบแหล่งน่าสงสัยในชุมชนเพราะมองว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นกับตนเอง เพื่อนบ้านคนไหนที่เห็นว่าตนมีประวัติการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดจะลดการเข้ามามีปฏิสัมพันธ์ด้วยเพราะกลัวมีปัญหา กลัวผู้พันโทจะซักจูงคนในครอบครัวของตนไปกระทำผิดด้วย ในขณะที่ผู้ที่อยู่ในวงการยาเสพติดของชุมชนจะพุ่งเข้าหาผู้พันโททันทีเพื่อยื่นข้อเสนอให้กับมายุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีกครั้ง ดังที่มีผู้ให้ข้อมูลให้การสัมภาษณ์ว่า

“พวกค้ายาจะติดต่อเข้ามาหาทันทีที่รู้ว่าเราออกจากคุก รุ้หมดว่าใครบ้านไหนเพิ่งติดคุกมา”

- การคบเพื่อน

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ล้วนมีกลุ่มเพื่อนที่แยกจากกันเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเพื่อนที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและกลุ่มเพื่อนที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งผู้ให้ข้อมูลได้แยกกลุ่มเพื่อน 2 กลุ่มนี้ออกจากกันอย่างสิ้นเชิงเพราะไม่ต้องการให้เพื่อนกลุ่มที่ไม่เกี่ยวกับยาเสพติดได้รับผลกระทบใด ๆ จากกลุ่มเพื่อนยาเสพติดของตน เป็นการบ่งบอกว่าผู้ต้องขังมีการตระหนักรู้ถึงข้อเสียในการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดจึงไม่ต้องการให้คนรอบตัวเข้ามาพัวพันด้วย แต่ก็ไม่ตะขิดตะขวงใจที่จะจำหน่ายแลกเปลี่ยนยาเสพติดให้กับผู้อื่นเพราะมองว่าไม่ใช่คนรู้จักกันจึงไม่ต้องรับผิดชอบต่อกัน เลือกที่จะจำหน่ายให้เฉพาะกับผู้ที่เข้ามาติดต่อขอซื้อซื้อขายเอง ไม่มีการบรรเทาหรือซักจูงให้คนแปลกหน้าหรือคนที่ไม่ได้มีความสนใจในยาเสพติดเพราะเกรงว่าอาจจะทำให้เรื่องไปถึงสายตำรวจง่ายขึ้น

“เราจะติดต่อหาลูกค้าเอง ส่วนใหญ่ลูกค้าจะเข้ามาขอซื้อเอง ต้องระวังสายด้วยนะ แล้วเราก็ไม่ขายกับคนรู้จักด้วย” (คุณจี)

โดยความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้ข้อมูลกับกลุ่มเพื่อนที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดจะเต็มไปด้วยการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี มีความสุขและสนุกสนานบันเทิงใจ ในขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้ข้อมูลกับกลุ่มเพื่อนที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดนั้นจะเน้นไปในทางที่มีผลประโยชน์เกี่ยวกับยาเสพติดร่วมกันเพียงอย่างเดียว เป็นความสัมพันธ์ที่คล้ายกับคู่ค้ามากกว่าความสัมพันธ์แบบมิตรภาพ เนื่องจากในกลุ่มเพื่อนประเภทนี้จะมีการเกิดความระแวงกันเองว่าจะมีใครในกลุ่มถูกสายตำรวจล่อซื้อหรือไม่ แทบไม่มีความไว้วางใจเกิดขึ้นภายในกลุ่มเพราะต่างคนต่างเชื่อว่าถ้ามีใครซักคนโดนจับคนนั้นจะต้องสารภาพความผิดและลากเพื่อนคนอื่นในกลุ่มให้ถูกจับด้วยเช่นกัน

“กลุ่มเพื่อนผมเขาเกย์ ๆ กัน ซึ่งพวกเนี่ยเขาดีกว่าพวกเพื่อนผู้ชาย (กลุ่มที่ค้ายา) เยอะ อยู่กับพวกเขาแล้วผมมีความสุขมาก สนุก พวกเขาตลก” (คุณจี)

แต่กระนั้นผู้ให้ข้อมูลก็ไม่สามารถตัดขาดกับเพื่อนกลุ่มที่อยู่เกี่ยวกับยาเสพติดได้โดยส่วนใหญ่จะเป็นฝ่ายติดต่อกลับไปรับยาเสพติดจากเพื่อนกลุ่มนี้เองโดยติดต่อทั้งจากช่องทางโซเชียลมีเดียและเดินเข้าไปหาเนื่องจากอยู่ในละแวกบ้านใกล้เคียงกัน และเลือกที่จะทิ้งระยะห่างจากกลุ่มเพื่อนที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดแทนเพราะมีความเข้าใจว่าตนนั้นได้ถลำลึกเข้าสู่วงการยาเสพติดมาไกลมากแล้ว หากกลุ่มเพื่อนที่ดีของตนรับรู้ว่าคุณยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดก็อาจจะสร้างความผิดหวังและทุกข์ใจให้กับเพื่อนได้

“ไม่ได้เอาเรื่องยาไปบอกเพื่อนอีกกลุ่มเลย เรารู้ว่าเขาไม่ยุ่งเกี่ยวกับอะไรแบบนี้เหมือนเรา” (คุณบี)

ในขณะที่มีผู้ให้ข้อมูลบางคนที่มีความสัมพันธ์เห็นห่างจากคนในครอบครัวที่มีกลุ่มเพื่อนแค่กลุ่มเดียวคือกลุ่มที่อยู่เกี่ยวกับยาเสพติด ไม่มีเพื่อนกลุ่มอื่นและไม่ยุ่งเกี่ยวกับใครนอกเหนือจากกลุ่มเพื่อนที่ร่วมเสพยาเสพติดด้วยกัน เมื่อนำข้อมูลนี้มาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลภูมิหลังด้านอื่น ๆ จะพบว่าผู้ให้ข้อมูลรายนี้มักจะเปรียบเทียบตนเองหรือถูกคนในครอบครัวนำไปเปรียบเทียบกับคนอื่นที่ประสบความสำเร็จในชีวิตมากกว่า เช่น ลูกพี่ลูกน้องของตน รวมทั้งไม่ได้ประกอบอาชีพใด ๆ ในครั้งก่อนกระทำผิด จึงทำให้ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกตัวเองไม่พิเศษ ไม่มีเป้าหมายในชีวิตจึงไม่ต้องการพัฒนาตนเองหรือหาโอกาสดี ๆ เข้าตัว กลุ่มเพื่อนจึงเป็นทางออกเดียวที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกมีคุณค่า

- อาชีพ

อาชีพโดยส่วนใหญ่ของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 9 คนหลังจากได้รับการปล่อยเรือนจำครั้งแรกคืออาชีพรับจ้างด้านขนส่งและงานก่อสร้าง เนื่องจากสายงานประเภทอื่น ๆ อย่างเช่น งานบริษัท งานที่ให้ค่าจ้างเป็นรายเดือน มักจะมีเงื่อนไขและความซับซ้อนในการพิจารณารับสมัครผู้พำนักโทษเข้าทำงานแต่สายงานประเภทรับจ้างรายวันสามารถพิจารณาเข้ารับทำงานได้แทบจะในทันที

“ตอนไปสมัครก่อสร้างนี่เขารับเลย เขาถามแค่ว่าทำอะไรเป็นบ้างแล้วก็รับเราเข้า” (คุณอี)

“พอเขาเช็คประวัติเจอว่าเราเคยติดคุกเขาก็ให้เราออกเลย บางทีก็เริ่มปีเปลี่ยนจากจ้างรายเดือนเป็นรายวัน บางทีพอแจ้งปั๊บก็มารับเลย” (คุณซี)

โดยพื้นเพแล้วครอบครัวที่ผู้ให้ข้อมูลอาศัยอยู่ด้วยมีการประกอบอาชีพค้าขายหรือมีกิจการส่วนตัวอยู่แล้วแต่ผู้ให้ข้อมูลก็มีความต้องการที่จะแบ่งเบาภาระให้กับค่าใช้จ่ายของคนในบ้าน รวมทั้งผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการสร้างครอบครัวของตนเองจึงต้องการรายได้เพิ่มเติมในการนำมาเลี้ยงชีพภรรยาและบุตรหลาน ด้วยภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นรวมทั้งการได้เห็นเพื่อนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีจากการจำหน่ายยาเสพติดโดยไม่ต้องประกอบหน้าที่การงานอื่น จึงเกิดความสนใจที่จะติดต่อรับยาเสพติดมาจำหน่ายบ้าง และในบางรายได้มีการร่วมเสพด้วยเนื่องจากอาชีพที่ประกอบอยู่ต้องใช้พลังกำลังค่อนข้างมากและต้องปฏิบัติงานเป็นเวลานานในแต่ละวันจึงต้องใช้สารกระตุ้นให้ร่างกายกระฉับกระเฉง

“ตอนเสพก็ติดดีนะแต่มันเยอะเกินไป พอยาหมดก็เพลียมากจนรู้สึกเสียเวลามากกว่าเดิมแต่เราก็ติดใช้ตอนทำงานไปแล้ว ต้องแวะซื้อยาจากเด็กตามบ้มีระหว่างทางตลอด” (คุณอี)

การประกอบอาชีพนั้นเปรียบเสมือนการแสดงออกถึงความมั่นคงในการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมสำหรับผู้ให้ข้อมูล เพราะคนรอบตัวทั้งคนในครอบครัวและคนในชุมชนจะมีความคาดหวังว่าผู้พันโทษจะต้องมีงานสุจริตทำจึงจะดูมีความน่าเชื่อถือว่าจะไม่กลับไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีกแล้ว ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลยอมรับว่าช่วงที่เคยประกอบอาชีพแค่เป็นผู้จำหน่ายยาเสพติดเพียงอย่างเดียวเท่านั้น มีความระแวงว่าจะเป็นการความน่าสงสัยและมีพิรุณในสายตาคนอื่นรวมทั้งตำราจว่าทำไมตนถึงร่ำรวยผิดปกติทั้ง ๆ ที่ไม่ได้ออกไปทำงาน จึงต้องหางานทำเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้ตนเอง

“ครั้งสามต้องออกไปซัabinไม่กี่วันจะโดนสงสัย คนแถวนั้นเขาจะสงสัยงว่าทำไมเราไม่ได้ทำงานแต่รวยเอารวยเอา เรื่องมันจะไปถึงตำราจเขาได้” (คุณบี)

- รายได้

เมื่อนำข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 9 คนมาวิเคราะห์ พบว่า โดยปกติแล้วผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีรายได้ที่สอดคล้องกับรายรับในครั้งก่อนกระทำผิดครั้งแรก จนกระทั่งได้เข้าไปคลุกคลีกับผู้ที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดทั้งจากกลุ่มเพื่อน สังคมที่ทำงาน และเกิดความสนใจในยาเสพติดบ้างจึงตัดสินใจลอง บางคนเริ่มจากการรับมาจำหน่ายเพราะต้องการหารายได้เสริมมาใช้จ่ายส่วนตัว บางคนเพียงแค่ซื้อมาเสพแต่เมื่อต้องซื้อบ่อยครั้งขึ้นจึงทำให้รายได้ที่เคยมีอย่างเพียงพอเกิดความขัดสนและต้องรับยาเสพติดมาจำหน่ายเพื่อหารายได้มาซื้อยาเสพติดเสพอีกต่อหนึ่ง

“แรก ๆ แค่เสพตามเพื่อน แต่พอเสพไปเงินก็หมดเลยต้องรับมาขายด้วย” (คุณเฮซ)

ในช่วงแรกของการเข้าสู่เส้นทางการหารายได้ในวิธีนี้นั้นผู้ให้ข้อมูลมีความไม่สบายใจเป็นอย่างมาก ยังคงนึกทบทวนว่าตนควรยุติการกระทำนี้หรือไม่ แต่เมื่อผัดวันประกันพรุ่งไปเรื่อย ๆ ผู้ให้ข้อมูลก็เกิดความชะล่าใจ มีความมั่นใจเพราะว่าตนสามารถหารายได้อย่างผิดกฎหมายด้วยตนเองได้ในช่วงระยะเวลาหนึ่งแล้ว แถมมีเงินทองเหลือเพื่อให้ใช้จ่ายใช้สอย

“เงินนี้แหละที่ทำให้คนอยากยา รู้ชะว่ายาไม่ดี เหมือนมีมารฝ่ายดีฝ่ายร้ายสู้กันในหัวเรา”
(คุณจี)

แต่หลังจากถูกจับกุมรายได้ดังกล่าวก็ถูกยึดไปจนหมดซึ่งผู้ให้ข้อมูลเองก็ไม่ได้มีความเสียหายจำนวนเงินดังกล่าวเพราะสิ่งเดียวที่มองเห็นในตอนนั้นคือโทษจำคุกในระยะเวลานาน มีความคิดว่าเงินทองไม่สำคัญเท่าอิสรภาพ แต่กระนั้นปัจจัยรายได้ก็ยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีกถึงแม้ว่าผู้พันโทษจะได้รับบทเรียนทางอาญาจากการกระทำผิดครั้งแรกในคดียาเสพติดหรือความผิดอื่น ๆ มาแล้วก็ตาม เพราะหลังจากได้รับการปล่อยตัวจากเรือนจำไปแล้วผู้ให้ข้อมูลบางคนจะเริ่มสร้างครอบครัวของตนเอง ในคราวนี้ต้องสร้างรายได้ที่ไม่ใช่เพื่อตนเองคนเดียวเพราะต้องดูแลภรรยาและบุตรไปด้วย ผู้ให้ข้อมูลทุกคนมีการให้ความสำคัญกับการดูแลบุตรของตนเองเป็นอย่างมาก เนื่องจากไม่ต้องการให้บุตรต้องดำเนินรอยตามการกระทำผิดแบบตนจึงต้องหาทางสร้างรายได้มาส่งเสียให้บุตรไปถึงฝั่งฝัน มีอนาคตที่ดีให้ได้มากที่สุด บางคนที่มีครอบครัวของตนเองอยู่มาก่อนแล้วก็ต้องสร้างรายได้ใหม่เนื่องจากไม่เหลือทรัพย์สินจากครั้งก่อนกระทำผิดครั้งล่าสุด

ตารางที่ 3 ตารางแสดงข้อมูลปัจจัยด้านภูมิหลังในภาพรวมของผู้ต้องขังที่กระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ลำดับ	ครอบครัว	การศึกษา	ศาสนา	สภาพแวดล้อม	การคบเพื่อน	อาชีพ	รายได้
คนที่ 1	อยู่กับพ่อแม่ น้ำสาว น้อง /ไม่มีครอบครัวใหม่	ป.ตรี	อิสลาม	ชุมชนดี เพื่อนบ้านช่วยเหลือกัน	มีเพื่อนทั้งกลุ่มที่ยังและไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	ธุรกิจค้าขายส่วนตัว	พอใช้
คนที่ 2	สภาพครอบครัวอบอุ่น สร้างครอบครัวใหม่	ป.6	พุทธ	ชุมชนดี แต่มีแหล่งมั่วสุมาเสพติด	มีเพื่อนทั้งกลุ่มที่ยังและไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	ธุรกิจค้าขายส่วนตัว/รับจ้างก่อสร้าง	พอใช้
คนที่ 3	บิดามารดาเสียชีวิต พี่สาวกับพี่ชายมีครอบครัวใหม่แต่ยังติดต่อกันอยู่	ป.6	อิสลาม	ต่างคนต่างอยู่ มีแหล่งมั่วสุมาเสพติด	คบแค่กลุ่มเพื่อนยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	รับจ้างบริษัท/ก่อสร้าง	ไม่พอใช้หลังสร้างครอบครัวใหม่
คนที่ 4	แยกกันอยู่กับบิดามารดา สร้างครอบครัวใหม่ รักลูก /ภรรยาเพิ่งขอแยกทาง	ม.3	อิสลาม	ชุมชนดี เพื่อนบ้านช่วยเหลือกัน	มีเพื่อนทั้งกลุ่มที่ยังและไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	ทวงหนี้นอกกระบบ /รับจ้างทั่วไป ทาสี ชนสง	ไม่พอใช้หลังสร้างครอบครัวใหม่
คนที่ 5	อยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่ บิดามารดา บุตรบุญธรรม 2 คนและภรรยา	ป.6	อิสลาม	ชุมชนดี คนในชุมชนสนิทกัน	กลุ่มเพื่อนยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	รับจ้างขับรถขนส่งทั่วประเทศ	พอใช้
คนที่ 6	อยู่กับบิดามารดา ไม่ได้สร้างครอบครัวใหม่	ม.3/กศน.	พุทธ	มีแหล่งมั่วสุมาเสพติด จะมีคนติดตอม่าให้ยา	เลิกคบกับกลุ่มเพื่อนที่ยังเกี่ยวกับยาเสพติดแล้ว	ทหาร /รับจ้างขับรถขนส่งหนังสือ	พอใช้
คนที่ 7	แยกกันอยู่กับบิดามารดา สร้างครอบครัวใหม่แต่มีนิสัยเจ้าชู้ นอกใจภรรยา	ป.6	พุทธ	ชุมชนปกติ คนในชุมชนสนิทกัน	มีเพื่อนทั้งกลุ่มที่ยังและไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	ขายดอกไม้ตามแหล่งท่องเที่ยว/พนักงานขนส่ง	พอใช้
คนที่ 8	อยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่ สมาชิกแต่ละคนมีหน้าที่การงานที่ดี	ม.6	อิสลาม	ชุมชนดี ส่วนใหญ่จะแจกบ้านจะเป็นสมาชิกในครอบครัวด้วยกัน	จับกลุ่มกับกลุ่มเพื่อนที่ยังเกี่ยวกับยาเสพติด	ไม่ได้ประกอบอาชีพใดในครั้งแรก /รับจ้างทั่วไป	พอใช้
คนที่ 9	แยกกันอยู่กับบิดามารดา สร้างครอบครัวใหม่	ป.6	พุทธ	มีแหล่งมั่วสุมาเสพติด มีคดีขาดกรรม	มีเพื่อนทั้งกลุ่มที่ติดและไม่ติด	ธุรกิจส่วนตัว ขายของ	ไม่พอใช้

4.3.2 ปัจจัยด้านจิตใจของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด

ปัจจัยด้านจิตใจที่งานวิจัยชิ้นนี้ได้นำมาศึกษาวิเคราะห์ ประกอบด้วย การรับรู้ข่าวสาร อาชญากรรม ความคิดเห็นต่อบทลงโทษทางอาญา ความรู้สึกละเอียดใจ และความรู้สึกแปลกแยก โดยปัจจัยเหล่านี้สามารถเกิดและส่งผลต่อการใช้ชีวิตได้ในทุกคน ซึ่งในที่นี่จะนำปัจจัยด้านจิตใจผ่านข้อมูลการสัมภาษณ์ของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์หาความเกี่ยวข้องต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ดังต่อไปนี้

- การรับรู้ข่าวสารอาชญากรรม

ในครั้งก่อนกระทำผิดครั้งแรกของผู้ให้ข้อมูลนั้นมีการรับรู้ข่าวสารอาชญากรรมผ่านสื่อโทรทัศน์ จากการได้เห็นได้ยินจากคนรอบตัว รู้สึกกลัวอาชญากรรมที่มีความรุนแรงและไม่มีความสนใจที่จะยุ่งเกี่ยวพฤติกรรมความรุนแรงดังกล่าวเพราะรับรู้ว่าการกระทำจะไม่ได้ผลประโยชน์ใด ๆ จากการทำร้ายถึงเนื้อถึงตัวกัน ทั้งถูกตำรวจจับ ถูกคนในสังคมประณาม ต้องเจ็บตัวหรืออาจร้ายแรงจนถึงขั้นเสียชีวิต ต่างจากคดียาเสพติดที่มีน้ำหนักของความรุนแรงเบากว่า เพราะในรายที่เสพยาเสพติดจะเสพคนเดียวเงียบ ๆ ผู้ให้ข้อมูลจะมีการรับรู้ข่าวสารอาชญากรรมที่เกี่ยวกับความผิดที่ตนเองกระทำเป็นส่วนใหญ่ เพื่อเป็นการสอดส่องดูลาดเลาว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจมีโอกาสที่จะเข้าถึงตนได้หรือไม่

“ต้องระวังกันเองว่าใครทำอะไรโดนอะไร ผมโดนล่อซื้อ คนขับรถที่เป็นลูกค้าเขาโดนตรวจฉี แล้วก็โดนล่อให้บอก ร้อยทั้งร้อยผมพูดได้เลยว่าใครโดนแบบนี้ก็บอกหมดเปลือก” (คุณจี)

ในผู้ให้ข้อมูลทั้ง 9 คนไม่มีใครเคยมีประวัติเสพยาเสพติดจนเกิดภาวะประสาทหลอนคิดอยากทำร้ายผู้อื่น มีเพียงแค่การเกิดความเครียด ออกเปลี่ยขณะยาออกฤทธิ์และหลังหมดฤทธิ์เท่านั้น เมื่อเสพครั้งต่อไปอาการดังกล่าวจึงหายไป

“ตอนเสพก็รู้สึกเครียดนะ ไม่ได้รู้สึกมีความสุขมากขึ้นยังไงเลย แต่มันไม่ได้ทำร้ายใคร” (คุณซี)

ความเข้าใจดังกล่าวของผู้ให้ข้อมูลจึงยังเป็นการทำให้คดียาเสพติดดูเป็นการกระทำที่สามารถจัดการได้อย่างง่ายดาย มีผลกระทบแค่ทางอารมณ์ ต่างจากความรุนแรงที่ส่งผลเสียเป็นรูปธรรมชัดเจนและไม่มีผู้ให้ข้อมูลคนไหนต้องการที่จะลงมือประกอบอาชญากรรมประเภทความรุนแรงถึงแม้ว่าในผู้ให้ข้อมูลที่เคยกระทำผิดในความผิดเกี่ยวกับความรุนแรงมาในครั้งก่อนกระทำผิดในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น ต่างได้รับการกระตุ้นจากสุราสิ่งมีนมนำไปสู่การขาดสติและศึกคะนองตาม

เพื่อนฝูง ไม่ได้ลงมือทำโดยผ่านสติสัมปชัญญะของตนเองจึงเชื่อว่าตนไม่ใช่คนประเภทที่ฝึกฝนใน ความรุนแรงหากแต่กระทำไปเพียงเพราะขาดสติเท่านั้น

“ตอนนั้นเมาจนจำอะไรไม่ได้เลย ไม่รู้ตัวด้วยซ้ำว่าทำอะไรบ้าง รู้ว่าเห็นเพื่อนทำเราก็กทำตาม มา รู้อีกทีว่าเขา (คู่กรณี) ตายที่โรงพยาบาลก็ตอนเราอยู่กับตำรวจแล้ว” (คุณซี)

- ความคิดเห็นต่อบทลงโทษทางอาญา

การลงโทษโดยการจำคุกในระยะเวลาอันยาวนานเป็นสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 9 คน มีความหวาดกลัวเป็น อย่างมาก เพราะทั้งได้สัมผัสความทุกข์จากการต้องใช้ชีวิตแบบตัดขาดจากโลกภายนอกด้วยตนเอง และสัมผัสผ่านประสบการณ์การพูดคุยกับเพื่อนร่วมเรือนจำคนอื่นที่ได้รับโทษสูงกว่า แต่ไม่ได้มองไป ถึงขั้นการต้องโทษที่รุนแรงกว่าอย่างเช่นโทษประหารชีวิต เพราะเชื่อมั่นว่าตนจะไม่กระทำผิดร้ายแรง ถึงขั้นความผิดนั้นจึงรู้สึกโทษระดับอื่นเป็นสิ่งไกลตัว และให้ความสนใจเฉพาะบทลงโทษที่ขึ้นตรง ต่อคดียาเสพติดเท่านั้น ทำให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดความไม่เข้าใจในบทลงโทษที่ตนเองได้รับ รู้สึกบทลงโทษ รุนแรงไม่สอดคล้องกับการกระทำของตนเอง แต่หลังจากผู้ให้ข้อมูลได้เรียนรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด และความรู้ทางด้านกฎหมายมากขึ้นจากการเรียนการสอนของเรือนจำจึงเกิดความเข้าใจใน บทลงโทษที่ตนได้รับมากขึ้น

“คดีทั่วไปนี่ปล่อยตัวไวกว่าคดียาอีก ทั้ง ๆ ไม่ได้ทำใครตายไม่ได้ขโมยของใคร หลัง ๆ ถึงรู้ว่า ยาของเราเนี่ยมันทำร้ายคนอื่นทางอ้อมนะ” (คุณจี)

รวมถึงการมองหาช่องทางที่ถูกต้องตามระเบียบของเรือนจำในการทำให้ตนได้รับการปล่อยตัว ออกจากเรือนจำให้ได้โดยเร็วที่สุด ไม่ยุ่งเกี่ยวกับการสร้างปัญหาขณะอยู่ในเรือนจำเพราะรับรู้ว่ามี บทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนกฎของเรือนจำอยู่ การได้รับโทษผ่านประสบการณ์ตรงนั้นสร้างความกลัว ให้กับผู้ให้ข้อมูลได้มากกว่าการรับรู้เกี่ยวกับบทลงโทษทางอาญาผ่านการได้เห็นหรือได้ยินเพียงอย่าง เดียว

“2 ครั้งแรกนี่ไม่ได้รู้สึกกลัวกฎหมายเลยนะ พอมารอบนี้แหละถึงรู้สึกกลัว สมัยวัยรุ่น 20 กว่า ๆ ยังคึกคะนองอยู่ พออายุขึ้น 30 มาก็รู้ตัวแล้วว่าเราไม่ควรใช้ชีวิตแบบนี้แล้ว ลูกเมียครอบครัว เราเขาจะอยู่ยังไง” (คุณบี)

“ครั้งที่สองนี่เรารู้ถึงความแตกต่างเลย โทษหนักกว่าครั้งแรกมาก ท้อกับระยะเวลาที่ติด” (คุณซี)

“ตอนที่เห็นระยะเวลาที่ต้องจำคุก ตอนนั้นแหละที่เพิ่งกลับมาใช้ชีวิต” (คุณไอ)

ดังจะวิเคราะห์ได้ว่าผู้ให้ข้อมูลมีความเคร่งครัดต่อกฎระเบียบของเรือนจำและเกรงกลัวต่อบทลงโทษอย่างชัดเจน เพราะสภาพแวดล้อมของเรือนจำถูกสร้างขึ้นมาให้ผู้ต้องขังรู้สึกถูกจับตามองตลอดเวลา มีการแยกบทบาทในเรือนจำในรูปแบบของผู้คุมกับนักโทษทำให้ผู้ต้องขังเกิดการตื่นตัว และตระหนักเสมอว่าตนจะต้องมีการพัฒนาตนให้เป็นคนที่ดีกว่านี้ เพื่อให้ได้หลุดพ้นจากบทบาทของนักโทษที่เปรียบเสมือนสัญลักษณ์ของความไม่ดี

- การคิดก่อนกระทำผิด

การคิดก่อนกระทำผิดของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดนั้น มีเพียงแค่การต้องเลือกระหว่างความเสี่ยงในการถูกจับกุมและผลประโยชน์ส่วนตัวเท่านั้น โดยผลประโยชน์ส่วนตัวที่ผู้ให้ข้อมูลจะได้รับจากการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดนั้นมีทั้งด้านทางกายภาพและจิตใจ เช่น เสพยาเสพติดเพื่อความอยากรู้ อยากลอง เสพเพื่อความสนุกตามกลุ่มเพื่อน จำหน่ายยาเสพติดเพื่อหารายได้ ซึ่งเป็นผลประโยชน์ที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ให้ข้อมูลได้อย่างรอบด้าน ในส่วนของความเสี่ยงในการถูกจับกุมนั้นก็สามารถถูกลดความสำคัญลงได้ด้วยบริบทของคำว่า “ถ้า” เช่น ถ้าระมัดระวังตัวขณะจำหน่ายยาเสพติดตนจึงน่าจะไม่ต้องถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุม ถ้ากระทำผิดร่วมกับกลุ่มเพื่อนตนน่าจะมีไหวพริบในการเกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้มากขึ้น หากได้รายได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้จึงจะเลิกยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

“คนที่ขายที่เสพนี่เขารู้ตัวกันหมดนะว่า แค่เข้ามายุ่งเกี่ยวกับก็เหมือนก้าวขาเข้ามาแล้วครึ่งตัว” (คุณเอ)

กล่าวได้ว่าผู้ให้ข้อมูลมีการคิดก่อนกระทำผิดอยู่บนพื้นฐานของการมองว่าผลประโยชน์ที่จะได้จากการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดนั้นมีมากกว่าผลเสียของการกระทำผิด ผู้ให้ข้อมูลบางรายที่เคยกระทำผิดในคดียาเสพติดมาก่อนกระทำผิดซ้ำครั้งนี้นั้นได้เคยสัมผัสถึงผลประโยชน์จากการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดมาแล้วโดยตรงจึงไม่สามารถปฏิเสธได้ว่ายาเสพติดนั้นให้ผลดีต่อตนได้จริง เช่นเดียวกับในผู้ให้ข้อมูลบางรายที่ได้เห็นบุคคลต้นแบบที่ได้ผลประโยชน์จากการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดบ่อยครั้งจะเกิดความเชื่อมั่นในกระทำผิดนั้นและพร้อมที่จะลงมือทำตาม

“ตอนมีคนมาเสนอให้ขายยา ก็คิดหนักมากนะ คิดอยู่นานมากกว่าจะรับมา แต่เงินมันเยอะก็เลยลองดู” (คุณดี)

“ตอนเพื่อนมาเสนอก็กลัวโดนมันหลอกนะ เพราะไม่รู้ว่ามันรายไม้หรือเปล่าแต่มันดูรวยขึ้นจริง ๆ เก็บมาซึ่งใจอยู่นานนะว่าจะทำดีไหม” (คุณบี)

- ความรู้สึกละเอียดใจ

ผู้ให้ข้อมูลไม่มีความรู้สึกละเอียดใจเกิดขึ้นในช่วงที่มีความคิดที่จะกระทำผิด เพราะเวลานั้นต้องเพ่งเล็งและคำนวณถึงผลดีผลเสียที่จะได้รับ ใช้ความคิดในการตรวจสอบว่า นึกถึงผลประโยชน์จากการกระทำผิดให้ได้มากที่สุดเพื่อที่จะได้นำมาเพิ่มน้ำหนักความเป็นเหตุเป็นผลไม่ทำให้ตนรู้สึกผิดต่อตนเองและคนอื่นมากเกินไปหากลงมือทำผิดไปแล้ว ความละเอียดใจมักจะเกิดขึ้นหลังจากถูกจับกุมและเข้าสู่เรือนจำ โดยเริ่มตั้งแต่ตำรวจเข้ามาหาตน การรับรู้ว่าคุณในครอบครัวหรือคนใกล้ชิดต้องเกิดการผิดหวังหลังจากทราบถึงการกระทำของตน การถูกดำเนินคดี การเข้าสู่เรือนจำ การได้พบเจอกับคนในครอบครัวหรือคนใกล้ชิดผ่านระบบการเยี่ยมผู้ต้องขังของเรือนจำ

“สัญญากับเขา(ภรรยา)ไว้แล้วว่าจะไม่มาอยู่อีก เห็นใจเขา คิดถึงลูกด้วย เรารู้ว่าเวลาเขามาเยี่ยมเราเนี่ยเดินทางลำบากมาก ๆ เคยบอกให้เขาไม่ต้องมาบ่อย ๆ แต่เขาก็ยังซื้อขนมมาหาเรา” (คุณอี)

รวมทั้งการแลกเปลี่ยนพูดคุยกับกลุ่มเพื่อนภายในเรือนจำด้วยกันที่ช่วยตอกย้ำให้ผู้ต้องขังรู้สึกละเอียดใจกับสิ่งที่ทำลงไป เพราะ ณ เวลานี้พวกตนมีสติจากการได้รับบทเรียนเรียบร้อยแล้วจึงเหมือนกับการที่ได้ตาสว่างขึ้น ได้นึกย้อนไปถึงเหตุการณ์เก่า ๆ ที่ทำให้ตนต้องมาตกที่นั่งลำบากในเรือนจำนี้และตระหนักได้ว่าตนเองได้เริ่มผิดพลาดในตอนไหนบ้าง บางการกระทำไม่สมควรที่จะทำเลยแต่ตนก็ตัดสินใจทำไปแล้ว คล้ายกับการได้วนเวียนอยู่กับความคิดว่าถ้าตอนนั้นไม่ตัดสินใจทำแบบนั้นตนก็คงไม่ต้องมาลงเอยแบบนี้ ความรู้สึกผิดต่าง ๆ นานานี้เองจึงนำไปสู่ความรู้สึกละเอียดใจที่ติดตัวผู้ต้องขังตลอดเวลาที่ได้ใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำ

- ความรู้สึกแปลกแยก

ความรู้สึกแปลกแยกมีความเกี่ยวข้องกับการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดในผู้ให้ข้อมูลที่มีปัจจัยภูมิหลังด้านครอบครัวที่ไม่สนิทสนมหรือมีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นกับสมาชิกในครอบครัว โดยครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลเหล่านี้มีโครงสร้างที่แตกต่างกัน 2 ประเภท คือโครงสร้างแบบครอบครัวใหญ่ที่มีสมาชิกจำนวนมากอันประกอบด้วยญาติพี่น้องอาศัยอยู่ร่วมกันในบ้าน เป็นเหตุให้ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกตนไม่มีความ

โดดเด่น มักถูกนำไปเปรียบเทียบกับลูกพี่ลูกน้อง เกิดเป็นความไม่สบายใจในการอยู่ร่วมกับสมาชิกในครอบครัวจึงตีตัวออกห่างและไปคบหากับกลุ่มเพื่อนจนถลำลึกเสพยาเสพติดตาม เพราะเมื่อกลุ่มเพื่อนกลายเป็นที่พึ่งทางใจหลักแทนครอบครัวแล้วผู้ให้ข้อมูลจึงมีความพร้อมที่จะทำตามกลุ่มเพื่อนทุกอย่างเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ เพื่อให้ได้มีตัวตน

“พออยู่ร่วมกันแล้วเจอลูกพี่ลูกน้อง ผมก็โดนเปรียบเทียบดูแย่อีก อยู่กับเพื่อนสบายใจกว่า ก็อยู่กับกลุ่มเดิมนั้นแหละ” (คุณเฮซ)

โครงสร้างครอบครัวอีกประเภทคือโครงสร้างครอบครัวที่ผู้ให้ข้อมูลสูญเสียบิดามารดาไปแล้วเหลือเพียงแค่พี่ชายและพี่สาว สมาชิกในครอบครัวก็แยกย้ายกันไปสร้างครอบครัวของตนเอง ถึงแม้ว่าจะยังคงมีการให้การช่วยเหลือกันและกันอยู่ แต่ผู้ให้ข้อมูลก็เกิดความรู้สึกเห็นห่างจากครอบครัว ขาดที่พึ่งทางใจ ไม่มีที่ปรึกษาหรือคนคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด จึงหันไปลองสารเสพติดตามเพื่อน เพื่อเป็นการสร้างกิจกรรมให้ชีวิต ตอบสนองความอยากศึกษาค้นคว้าตามกลุ่มเพื่อนที่ได้พบปะกันบ่อยกว่าคนในครอบครัว

“อยู่ไปวัน ๆ เบื่อชีวิตเลยซ้อยามาเสพแก้เบื่อ” คุณซี

ตารางที่ 4 ตารางแสดงข้อมูลปัจจัยด้านจิตใจในภาพรวมของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ลำดับ	การรับรู้ข่าวสาร อาชญากรรม	ความคิดเห็นต่อบทลงโทษทาง อาญา	การคิดก่อนกระทำผิด	ความละเอียดใจ	ความรู้สึกแปลกแยก
คนที่ 1	รับรู้แต่ไม่สนใจ	กลัวโทษจำคุกเพราะสูญเสียอิสรภาพนาน	การจำหน่ายจะทำให้มีเงินไปให้แฟน ทักเพื่อแฟน	ความละเอียดใจเกิดขึ้นหลังถูกจับกุม	รู้สึกแปลกแยกรอบ 2 รู้สึกผิดหวังในตนเองหลังโดนจับ
คนที่ 2	รับรู้แต่คิดว่าเป็นเรื่องไกลตัว	กลัวระยะเวลาที่โดนจำคุก กว่าจะรู้ซึ่งก็อายุ 30 ปีขึ้นไป	คิดว่าชีวิตหลังพ้นโทษเริ่มจากศูนย์ การจำหน่ายช่วยสร้างรายได้	ความละเอียดใจเกิดขึ้นหลังถูกจับกุม และเพิ่มขึ้นทุกครั้ง	ไม่รู้สึกแปลกแยกแต่รู้สึกผิดหวังในตนเอง
คนที่ 3	เห็นจากสื่อและชีวิตจริง ไม่สนใจ	กลัวโทษที่ได้รับมากกว่าขึ้นทุกครั้ง	ต้องการเงิน และคุ้นเคยกับยาเสพติดจากการกระทำผิดในครั้งแรก	ความละเอียดใจเกิดขึ้นหลังถูกจับกุม ครอบครัวยังเตือนแต่ไม่ฟัง	รู้สึกแปลกแยก ไม่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมอยากทำเพื่อครอบครัว
คนที่ 4	รับรู้แต่กระวังอาชญากรรม	กลัวการติดคุกนาน อยากให้มี การสนับสนุนผู้พ้นโทษมากขึ้น	ต้องการเงินในการเลี้ยงดูครอบครัว สร้างอนาคตให้ลูก วางเป้าหมายไว้ว่าจะเลิกเมื่อไหร่	ความละเอียดใจเกิดขึ้นหลังถูกจับกุม ไม่อยากทำผิดอีก ครอบครัวยังเตือนแต่ไม่ยอมเลิก	ไม่รู้สึกแปลกแยก แต่รู้สึกผิดหวังในตนเองหลังถูกจับ
คนที่ 5	รับรู้ผ่านการดูสื่อค่าบอกเล่า	ยังได้รู้กฎหมายอาญายังกลัว การกระทำผิด กลัวโดนยึดยา	งานซึ่งรถที่ทำได้ต้องใช้สารกระตุ้นเพื่อให้มีแรงที่จะขับรถทางไกล	ความละเอียดใจเกิดขึ้นหลังถูกจับกุม รู้สึกผิดต่อตนเอง	รู้สึกแปลกแยกตอนโดนคนตีตัวออกทาง หลังจากพ้นโทษครั้งแรก
คนที่ 6	รับรู้ผ่านการดูสื่อและคำบอกเล่าในสายงาน	กลัวระยะเวลาที่โดนจำคุก ยาวนาน ยิ่งรู้กฎหมายยิ่งกลัว	ไม่ได้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดตัวเองแล้ว แต่ต้องเอายาเสพติดมาไว้ในบ้าน	ความละเอียดใจแค่ในกาการกระทำผิด ครั้งแรกเพราะตั้งใจทำเอง	ไม่รู้สึกแปลกแยก
คนที่ 7	รับรู้ผ่านการดูสื่อไม่สนใจ	คุกน่ากลัว ยิ่งรู้กฎหมายอาญา ยิ่งกลัวการกระทำผิด	ต้องการเพิ่มรายได้ เอาเงินไปเที่ยว อยากเอาชนะเพื่อนว่ายาเสพติด / ประมาทเกินกว่าตนจะรู้ทันแล้วแต่เหลี่ยมตำรวจแล้ว	ความละเอียดใจกับสิ่งที่ทำต่อ ครอบครัวยังเตือนตนเอง	ไม่รู้สึกแปลกแยก ไม่ปล่อยให้ตัวเองเกิดความรู้สึกแย่ ๆ
คนที่ 8	รับรู้ผ่านการดูสื่อและคำบอกเล่า ไม่สนใจ	มองว่าโทษสาสมกับการกระทำของตนเอง	หลังจากออกจากเรือนจำก็ไม่ได้ใช้ตัวเองแล้วแต่ยังคงคบหาอยู่กับกลุ่มเพื่อนที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ยังอยากมีเพื่อน	ความละเอียดใจกับสิ่งที่ทำหลังจากถูกจับกุม	รู้สึกแปลกแยกจากคนในครอบครัว หันไปคบหากับกลุ่มเพื่อนที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด
คนที่ 9	รับรู้ผ่านการดูสื่อ	คิดถึงอิสรภาพ	ออกสังสรรค์เพราะอยากใช้ชีวิตทดแทนช่วงที่หายไป เห็นเพื่อนรวย	ความละเอียดใจกับสิ่งที่ทำ	ไม่รู้สึกแปลกแยก

4.3.3 ปัจจัยด้านสังคมของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด

ตัวแปรที่จะนำมาวิเคราะห์ทางด้านปัจจัยด้านสังคมที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในคดียาเสพติดนั้น ได้แก่ ความกดดันทางสังคม พันธะทางสังคม ประสบการณ์การใช้ชีวิตขณะอยู่ในเรือนจำ ประสบการณ์การใช้ชีวิตหลังการได้รับการปล่อยตัวก่อนกระทำผิดซ้ำ และการถูกตีตรา โดยปัจจัยดังกล่าวได้มาจากการให้ข้อมูลของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ซึ่งสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

- ความกดดันทางสังคม

ความกดดันทางสังคมที่ผู้ให้ข้อมูลเคยได้รับนั้นมักมาในรูปแบบของการต้องเอาชีวิตรอดจากความตึงเครียดขั้นพื้นฐานของมนุษย์ อาทิ การมีเครื่องอุปโภคบริโภคให้เพียงพอในแต่ละวัน การมีที่อยู่อาศัยที่เป็นหลักแหล่งมั่นคง การมีครอบครัวที่อบอุ่นอันประกอบไปด้วยสามี ภรรยาและบุตร แต่ไม่เคยมีความต้องการที่จะมองไปถึงขั้นการมีชื่อเสียงในสังคมและการประสบความสำเร็จในตนเอง เพราะวิถีชีวิตของผู้ให้ข้อมูลยังไม่สอดคล้องกับระบบสังคมในระดับสูง ต้องใช้ชีวิตแบบหาเช้ากินค่ำ ความกดดันที่ได้รับจึงเกิดจากความตึงเครียดขั้นพื้นฐานและความต้องการเหล่านั้นต่างสามารถถูกตอบสนองได้โดยทรัพย์สินเงินทอง สำหรับผู้ให้ข้อมูลที่ต้องกลับมาใช้ชีวิตหลังจากได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำจะต้องเผชิญหน้ากับความกดดันที่สังคมคาดหวังผู้พ้นโทษจะต้องมีความพร้อมสมบูรณ์ในการปรับปรุงตนเป็นคนดีของสังคม ต้องมีอาชีพสุจริตประกอบ มีรายได้ในการเลี้ยงชีพและสร้างครอบครัวที่มั่นคง ไม่กระทำการผิดใด ๆ ที่เป็นสร้างความเดือดร้อนให้กับสังคมอีก

“อยากให้ลูกมีอนาคตที่ดี ไม่อยากให้เขาต้องมาทำพลาดอะไรเหมือนเรา” (คุณดี)

“ออกไปคราวนี้ผมจะตั้งใจทำให้ลูก อยากให้เขามีอนาคตดี ๆ ไม่เหมือนผม ถ้าโดนจับอีกรอบนี้ลูกต้องจำหน้าผมไม่ได้แล้วแน่ ๆ ผมคิดนะว่าอยากให้ลูกเรียนสูง ๆ อนาคตลูกผมต้องได้ทำงานราชการ มั่นมั่นคง มีชื่อเสียง แล้วผมก็ตั้งใจจะบวชให้แม่ให้ได้ด้วย” (คุณจี)

- พันธะทางสังคม

พันธะทางสังคมของผู้ให้ข้อมูลมีข้อมูลที่สอดคล้องกับปัจจัยภูมิหลังด้านสภาพแวดล้อม เนื่องจากที่อยู่อาศัยที่อยู่ทั้งในครั้งก่อนกระทำผิดครั้งแรกและการกระทำผิดครั้งต่อ ๆ มาเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยที่มีสภาพคล้ายคลึงกัน คนในละแวกชุมชนมีการรู้จักกันเป็นอย่างดี พันธะทางสังคมประกอบด้วย

4 พันธะ ได้แก่ ความผูกพัน ความผูกมัด ความเกี่ยวข้อง และความเชื่อ โดยจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์พบว่าผู้ให้ข้อมูลมีพันธะทางสังคมดังต่อไปนี้

ความผูกพัน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัว โดยครอบครัวก็ได้มีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน เกื้อกูลซึ่งกันและกันจึงทำให้ผู้ให้ข้อมูลมีความผูกพันกับชุมชนที่อยู่อาศัย ไม่สร้างความเดือดร้อนให้กันและกันเพื่อรักษาความผูกพันเอาไว้ ประพฤติดี เป็นมิตรต่อคนในชุมชนหรือเพื่อนบ้าน ในขณะที่คนในชุมชนหรือคนรู้จักที่แสดงความไม่พึงพอใจที่จะสานสัมพันธ์กับผู้ให้ข้อมูลหลังจากได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำ ผู้ให้ข้อมูลจะไม่เข้าไปรบเร้าด้วยเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหา

ความผูกมัด ผู้ให้ข้อมูลได้สร้างข้อผูกมัดระหว่างตนเองกับสังคมด้วยการประพฤติตนให้เป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้น ๆ หลังจากได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำ เช่น ประกอบอาชีพสุจริต ปกปิดเรื่องการกระทำผิดของตนให้เป็นความลับเพื่อไม่ให้สังคมรับรู้พฤติกรรมที่หลุดจากกรอบการยอมรับของคนในสังคม

ความเกี่ยวข้อง ผู้ให้ข้อมูลเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับสังคมโดยเข้าร่วมกิจกรรมภายในชุมชน เช่น งานเทศกาลประจำปี งานทำบุญภายในหมู่บ้าน เนื่องจากกิจกรรมเหล่านี้ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างตนและคนในชุมชน ความสุขที่เกิดขึ้นจากการร่วมกิจกรรมของชุมชนเป็นตัวหล่อหลอมให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดความรู้สึกได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสังคมที่พร้อมสานสัมพันธ์กับตนตามปกติ

ความเชื่อ ถึงแม้ว่าผู้ให้ข้อมูลจะสามารถสานสัมพันธ์กับสังคมที่อยู่อาศัยได้ตามปกติ แต่คนในชุมชนจะไม่เข้ามาเกี่ยวข้องกับประเด็นยาเสพติดของผู้ให้ข้อมูล เพราะมองว่าปัญหาเสพติดควรอยู่ในการดูแลควบคุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ประชาชนธรรมดาไม่มีอำนาจในการจัดการปัญหาดังกล่าวได้ เนื่องจากยาเสพติดเป็นสิ่งผิดกฎหมายและมีความพัวพันกับผู้มีอิทธิพลในชุมชน หากเข้ามายุ่งเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอาจทำให้ตนที่เป็นประชาชนธรรมดาต้องเผชิญกับเรื่องร้ายแรงได้ สุ่มเสี่ยงที่จะนำพาลูกหลานให้เข้าใกล้ยาเสพติดไปด้วย ด้วยเหตุนี้ทำให้พันธะทางสังคมด้านความเชื่อของผู้ให้ข้อมูลมีความอ่อนแอ ขาดความเชื่อมั่นในสังคมที่ตนเองอยู่ว่าไม่มีใครสามารถห้ามปรามตนเองได้หากมีความคิดที่จะกระทำผิด เพราะคนในชุมชนก็ยังปฏิบัติกับตนตามปกติถึงแม้ว่ามีคนในชุมชนรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดของตนเองในขณะนั้นก็ตาม

“หักทายเป็นเพื่อนบ้านปกติ รู้จักกันหมดแหละแถวนั้น ส่วนเรื่องยาเขาจะไม่มายุ่งกับเรา”

(คุณอี)

“เวลาเรามีงานอะไรผมก็จะตามไป นิมนต์พระมาทำบุญในหมู่บ้านอะไรแบบนี้ ตอนนั้นผมก็ยุ่งกับยาเสพติดแล้วด้วยนะแต่ก็ไปปกติ” (คุณปี)

- ประสบการณ์การใช้ชีวิตขณะอยู่ในเรือนจำ

ในช่วงแรกของการก้าวเข้าสู่เรือนจำคือหนึ่งในสิ่งที่ยากที่สุดสำหรับผู้ต้องขังทุกคน เพราะสภาพจำของเรือนจำในความคิดของทุกคนคือสถานที่สำหรับลงโทษ มีการใช้ความรุนแรง ผู้คนต้องใช้ชีวิตกันอย่างแออัดและแก่งแย่งข้าวของกัน ซึ่งมีโทรทัศน์ดังกล่าวและสิ่งที่ยากได้ประสบจริง ๆ ตอนเข้าสู่เรือนจำนั้นทำให้ผู้ต้องขังเกิดความเครียด ปรับตัวกับวิถีชีวิตใหม่ยากเพราะไม่คุ้นชินกับการถูกจับตามองตลอดเวลา กิจกรรมประจำวันบางอย่างขาดความเป็นส่วนตัว เช่น ห้องน้ำที่มีแค่ผนังเตี้ยกั้นห้องนอนแบบรวมที่ต้องนอนกันอย่างแออัด ระยะเวลาสำหรับการทำกิจกรรมในแต่ละวันค่อนข้างน้อย ต้องตื่นแต่เช้ามีแต่เข้านอนก่อนหัวค่ำ รวมทั้งการได้เจอกับผู้ต้องขังรวมเรือนจำคนอื่นที่มีนิสัยไม่พึงประสงค์ พุดจาเสียดสี บ่นทอนกำลังใจผู้ต้องขังรายอื่น พยายามแก่งแย่งชิงดี โดยผู้ให้ข้อมูลต้องใช้ระยะเวลาในการปรับตัว แสวงหาแรงจูงใจในการใช้ชีวิตในเรือนจำและเตรียมความพร้อมสำหรับการกลับไปใช้ชีวิตเดิมของตนเองนอกเรือนจำ

“ปรับตัวไป 1 ปี ชีวิตในคุกก็อยู่กันแบบต้องแย่งกัน คิดฟุ้งซ่านตลอดเหมือนเราพายเรืออยู่ในอ่าง คิดจินตนาการไปต่าง ๆ นานา กลัวแฟนไปมีคนอื่นใหม่ คุณสอนให้คนอดทนนะ บางคนก็เข้ามาเฮฮา ยังคิดไม่ได้ ทำตัวไร้สาระ ผมเชื่อเลยว่าเดี๋ยวพวกนี้ออกไปก็ขายยาอีก ไร่เราถึงว่ามันไม่ห่วยชีวิตกันหรอก แต่พวกนี้ยังไม่ถึง 30 กันมั้งเลยยังไม่คิดอะไร” (คุณจี)

“ตอนที่อยู่(เรือนจำ) เขาบินนี้สิ้นหวังมาก แออัด คนเยอะ แกรมเราเครียดกับโทษสูงกับความเข้มของเรือนจำ เราจะอยู่ยังไง คิดถึงบ้านสุดๆ อยากกลับบ้าน” (คุณดี)

“ผมเห็นคนพิการไม่มีแขนขาในเรือนจำแต่ก็ยังสู้ เลยสู้ตาม มีคนที่แย่กว่าเราแต่เขายังไม่ท้อเลย” (คุณอี)

- ประสบการณ์การใช้ชีวิตหลังการได้รับการปล่อยตัวก่อนกระทำผิดซ้ำ

ผู้ให้ข้อมูลสามารถนำเอาความรู้และทักษะที่ตนได้เรียนรู้จากหลักสูตรต่าง ๆ ในเรือนจำออกไปใช้ได้จริงเมื่อกลับไปใช้ชีวิตปกติภายนอกเรือนจำ ทั้งความรู้รอบตัว ความรู้ทางกฎหมาย ความรู้

ทางวิชาชีพและอื่น ๆ ถึงแม้ว่าบางทักษะความรู้จะไม่ได้นำไปใช้ในการประกอบอาชีพแต่ก็สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น ความรู้ทางด้านคหกรรม การทำอาหาร การเย็บผ้า การซ่อมเครื่องยนต์ แต่ในอีกทางหนึ่งผู้ให้ข้อมูลที่แจ้งว่าสามารถนำเอาทักษะไปใช้ได้จริงจะมีต้นทุนเกี่ยวกับทักษะนั้นตั้งแต่แรกอยู่แล้ว เช่น บางคนนำทักษะด้านการทำอาหาร การค้าขายออกไปใช้ได้จริงเนื่องจากครอบครัวประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวอยู่แล้ว บางคนนำเอาทักษะเกี่ยวกับงานช่างหรืองานก่อสร้างไปใช้ได้จริงเนื่องจากตนประกอบอาชีพเกี่ยวกับรับจ้างก่อสร้างอยู่แล้ว ในทางกลับกันนั้นผู้ต้องขังที่ไม่ได้มีธุรกิจการค้าส่วนตัวมาก่อนจะไม่สามารถนำทักษะความรู้ด้านการค้าขายไปใช้ในการประกอบอาชีพที่เป็นธุรกิจส่วนตัวได้เนื่องจากขาดทุนทรัพย์ในการเริ่มต้นอาชีพดังกล่าว

“จะไม่ทำผิดอีกแล้วเพราะตอนได้ออกไปนี้ภาระข้างนอกเยอะมาก มีอะไรให้ทำ ไม่อยากเสียเวลาไปมากกว่านี้แล้ว” (คุณซี)

“เขามีสอนเรื่องหญ้าแฝก ตอนกลับบ้านไปก็ได้เอาไปใช้จริง ๆ เอาไปสอนพ่อแม่ต่อได้ครับ” (คุณเอฟ)

“ทุกวันนี้น้องหนูยังเปิดร้านขายปาท่องโก๋ที่หนูเอาจากเรือนจำไปสอนอยู่เลย ที่บ้านก็ขายของอยู่แล้วก็เลยทำงานง่าย” (คุณเอ)

- การถูกตีตรา

ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากไม่ได้ประสบกับการถูกตีตราด้วยถ้อยคำหยาบคายหรือการตอกย้ำถึงการกระทำผิดโดยตรง แต่มักเผชิญกับการตีตราในรูปแบบของการไม่ให้การยอมรับให้กลับมาเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เช่น การถูกเพื่อนบ้านตีตัวออกห่าง การถูกนินทาถึงเรื่องกระทำผิดของผู้ให้ข้อมูล การถูกหวาดระแวงว่าตนจะเป็นตัวสร้างปัญหาหรือชักจูงให้คนในชุมชนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดด้วย

“ผมไม่เคยโดนเขามาว่าซึ่ง ๆ หน้านะ จะโดนเหม็นเป็นส่วนใหญ่มากกว่า คนที่เคยสนิทกันก็ไปหมดแล้ว” (คุณบี)

“เราจะรู้ได้เองแหละว่าใครที่พยายามจะตีตัวออกห่าง อย่างผมก็เคยได้ยินเขาพูดกับลูกหลานเขาวว่าไม่ให้มายุ่งกับเราเพราะเดี๋ยวติดยาเสพติด ผมก็ไม่ได้เก็บมาใส่ใจนะ เข้าใจ” (คุณอี)

การถูกตีตราที่ผู้ให้ข้อมูลเคยได้รับอย่างชัดเจนที่สุดคือการถูกตีตราจากผู้ต้องขังในเรือนจำด้วยกัน โดยในเรือนจำมีกลุ่มผู้ต้องขังที่ไม่มีความพร้อมในการปรับปรุงตนเอง ไม่สนใจการเข้าร่วมหลักสูตรของเรือนจำ และคอยใช้วาจาบั่นทอนกำลังใจ ว่าร้าย ดูถูกผู้ต้องขังที่มีความพร้อมในการแก้ไข

ฟื้นฟูตนเองว่าการปรับปรุงตนเป็นคนดีนั้นเป็นสิ่งไร้สาระ ถึงแม้จะได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำ ไปก็คงหนีไม่พ้นต้องกลับมาเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอีกอย่างแน่นอน

“ยิ่งถ้าเป็นพวกที่มาติดจากแหล่งเดียวกันยิ่งกว้าง จับกลุ่มกันเขย่าคนอื่น คนเข่านั่งคุยกัน เรื่องอนาคตดี ๆ ก็เดินเข้ามาบอก ‘เดี๋ยวก็ออกไปขายยาอีกอยู่ดี’” (คุณจี)

การถูกตีตราอีกรูปแบบที่มีผู้ให้ข้อมูลประสบการณ์คือการถูกกีดกันจากการประกอบอาชีพสุจริต โดยปกติแล้วการเริ่มต้นทำงานหลังพ้นโทษเป็นสิ่งที่ทำได้ยากกว่าบุคคลทั่วไป เนื่องจากอุปสรรคในด้านเงื่อนไขของการรับสมัครในที่ต่าง ๆ หลายหน่วยงานไม่ยินยอมที่จะรับบุคคลที่มีประวัติอาชญากรรมเข้าร่วมงาน ซึ่งการถูกปิดกั้นในด้านการประกอบอาชีพหารายได้นี้เองจะเป็นตัวผลักดันให้ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกเหมือนถูกกีดกันออกจากเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ดี ทักษะความสามารถที่ฝึกฝนมาขณะอยู่ในเรือนจำต้องสูญเปล่าเพราะไม่มีพื้นที่ในสังคมให้แสดงออก โดยผู้ให้ข้อมูลหลายคนเปิดเผยว่าภายในเรือนจำนั้นมีผู้ต้องขังจำนวนมากที่มีความหลากหลายทางความสามารถติดตัวเข้ามา ทั้งด้านการศึกษา อาชีพ แต่เมื่อต้องเข้ามารับบทลงโทษในเรือนจำก็ถูกสถานะนักโทษลดทอนความสามารถที่มีติดตัวไปจนหมด

“คนเก่ง ๆ ในเรือนจำเยอะนะ แต่ไม่ได้ทำอะไร คุณต้องไปหาคลิปของคุณสรยุทธดู นั่นคือเขาได้เอาสิ่งที่เขาเก่งมาใช้ต่อในเรือนจำ ผมว่าดีมาก ๆ” (คุณจี)

“คนเราควรให้โอกาสนักโทษให้มากขึ้นนะ อย่างผมนี่เชื่อว่าตัวเองยังมีสำนึก มีความดีอยู่ คนที่ใส่สูทผูกเนคไทบางคนนี่ทำผิดร้ายแรงกว่าก็มีแต่ไม่สำนึก” (คุณดี)

ตารางที่ 5 ตารางแสดงข้อมูลปัจจัยด้านสังคมในภาพรวมของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ลำดับ	ความภาคภูมิใจทางสังคม	พันธะทางสังคม	ประสบการณ์การใช้ชีวิตในเรือนจำ	ประสบการณ์การใช้ชีวิตหลังการปล่อยตัว	การยุติตรา
คนที่ 1	ไม่รับรู้ถึงแรงกดดันทางสังคม มองว่าทำตัวเอง	เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน	ร่วมหลักสูตรวิชาชีพด้านศัลยกรรม ชมรมร้องเพลง กิจกรรมทางศาสนา / ญาติมาเยี่ยม	นำทักษะในเรื่องจำมาสอนคนในครอบครัว ไม่เจออุปสรรค อื่น	ถูกตัดสิทธิตราในครั้งแรก แต่โดนปล่อยในครั้งต่อมา
คนที่ 2	ไม่รับรู้ถึงแรงกดดันทางสังคม /โลกตามเพื่อน	พูดคุย เข้าร่วมกิจกรรม กับชุมชน	ร่วมหลักสูตรวิชาชีพด้านค้าขาย กิจกรรมทางศาสนา / ญาติมาเยี่ยม	นำทักษะในเรื่องจำมาช่วยที่บ้านทำการค้าขาย	ถูกตัดสิทธิตราด้วยการเลิก คบหา
คนที่ 3	ไม่รับรู้และไม่สนใจแรงกดดัน ทางสังคม	ไม่สนสิ่งกับใคร	ไม่สนใจในอะไรเป็นพิเศษ พยายามประพฤติตัวให้ดีที่สุด เพื่อลดโทษ ร่วมกิจกรรมทางศาสนา /อยากเรียนใน เรือนจำ แต่ทำเรื่องยุ่งยาก /ญาติมาเยี่ยม	เน้นการใช้ชีวิตปกติ สร้างครอบครัว ไม่ได้นำทักษะใน เรือนจำมาใช้	ถูกตัดตรา โดนปรับค่าจ้าง จากรายเดือนเป็นรายวัน ปฏิเสธการรับเข้างาน
คนที่ 4	สังคมกดดันให้ทุกคนเป็นคนดี แต่ไม่ค่อยให้ออกาสู้พันโทษ	สนิทและเข้าร่วมกิจกรรม กับชุมชน	ร่วมหลักสูตรฝึกทักษะวิชาชีพ กิจกรรมทางศาสนา / ญาติมาเยี่ยม ได้เจอคนเก่ง ๆ ในเรือนจำเยอะ	สัญญากับตนเองว่าจะเป็นคนดีของสังคมจึงใช้ชีวิตแบบยึด มั่นในความดี พยายามสร้างครอบครัวที่ดี	ไม่เคยถูกตัดตรา คนรอบตัว ตักเตือนขอให้เลิก
คนที่ 5	ทำผิดเอง ไม่ได้ถูกใครกดดัน ให้ทำ	สนิทและเข้าร่วมกิจกรรม กับชุมชน	ร่วมหลักสูตรฝึกทักษะวิชาชีพ กิจกรรมทางศาสนา / ญาติมาเยี่ยม เห็นคนหลากหลายประเภทแล้วอดสู	พยายามใช้ชีวิตอย่างถูกต้อง ประกอบอาชีพสุจริต	โดนเฝ้า ติดคุกออกทาง โดน ปฏิเสธรับเข้างาน
คนที่ 6	ไม่รับรู้ถึงแรงกดดันทางสังคม มองว่าทำตัวเองในครั้งแรก	ร่วมกิจกรรมในค่ายทหาร ตามปกติ	ร่วมหลักสูตรฝึกทักษะวิชาชีพเกี่ยวกับเกษตรกรรม เข้า ร่วมกิจกรรมทางศาสนาเพื่อสงบจิตใจ	นำเอาความรู้ด้านเกษตรกรรมจากเรือนจำไปสอนคนใน ครอบครัวญาติญาติญาติญาติ	ไม่เคยถูกตัดตราอย่างรุนแรง มี คนรู้จักตีตัวออกห่าง
คนที่ 7	นักโทษถูกคาดหวังให้เป็นคน ดี แต่สังคมยังยื่นโอกาสผู้พัน โทษน้อย	เข้าร่วมกิจกรรมกับคนใน ชุมชน	คอยให้กำลังใจเพื่อนร่วมเรือนจำ เข้าร่วมกิจกรรมของ เรือนจำ ได้รับประสบการณ์ไม่ติดจากกลุ่มคนในเรือนจำที่ ชอบพูดบ่นทอนจิตใจและไม่สำนึกผิด	พยายามลดค่าสลิปประมาทของคน ปรับปรุงตนเอง หา อาชีพสุจริตทำ	การยุติตราจากกลุ่ม ผู้ต้องขังด้วยกัน
คนที่ 8	ไม่รับรู้ถึงแรงกดดันทางสังคม	ไม่สนสิ่งกับใครมาก	ร่วมกิจกรรมทางศาสนา หากหลักสูตรฝึกทักษะเรียนขณะ อยู่ในเรือนจำ ต้องแย่งกันลงทะเบียน	หางานสุจริตทำเพื่อให้ตนเองได้มีกิจกรรมทำ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับ ยาเสพติดแล้วแต่ยังเลิกคบเพื่อนกลุ่มเดิมไม่ได้	ไม่เคยถูกตัดตรา ออกพักดูงาน ตนเองเพื่อครอบครัว
คนที่ 9	ไม่รับรู้ถึงแรงกดดันทางสังคม ตั้งใจทำมาหากิน	คนในชุมชนแยกกันต่าง คนต่างอยู่ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับ	พยายามเก็บเกี่ยวประสบการณ์ ทักษะความรู้ที่มี ประโยชน์ ได้พบเจอคนดี ๆ ขณะอยู่ในเรือนจำหลายคน	เน้นสังสรรค์ออกเที่ยวกับกลุ่มเพื่อนเพื่อทดแทนช่วงเวลาที่ หายไปนอนอยู่ในเรือนจำ	ไม่เคยถูกตัดตรา มีคนคอยให้ กำลังใจเยอะ

4.3 ประเภทความกลัวที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอา เสพติด

งานวิจัยชิ้นนี้มีจุดประสงค์ในการศึกษาว่าความกลัวใดคือฟางเส้นสุดท้ายที่ส่งผลให้เกิดการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดีอาเสพติดของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำ โดยความกลัวภายใต้กรอบแนวคิดของงานวิจัยชิ้นนี้หมายถึง ความรู้สึกทางลบที่กระตุ้นให้ผู้พ้นโทษเกิดกระบวนการตัดสินใจอย่างเป็นทางการเป็นผล เพื่อเลือกระหว่างการกระทำที่ถูกต้องและการกระทำผิดเพื่อให้ตนหลุดพ้นจากความกลัวนั้น ซึ่งความกลัวในที่นี้แบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ ความกลัวต่อการสูญเสียที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ความกลัวต่อความพิกลพิการ ความกลัวต่อการสูญเสียอิสรภาพของตนเอง ความกลัวต่อการโดนทอดทิ้ง และความกลัวต่อการสูญเสียอนาคต ซึ่งความกลัวเป็นสิ่งที่สิ่งมีชีวิตหรือมนุษย์ทุกคนต้องได้เคยสัมผัส ไม่ว่าจะเป็บุคคลทั่วไปหรือบุคคลที่เคยกระทำผิด

ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีเกี่ยวกับอาเสพติดผ่านข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านภูมิหลัง จิตใจ และสังคมผ่านการเล่าประสบการณ์ของผู้ต้องขังเหล่านี้ น่าจะช่วยให้ได้คำตอบที่สามารถคลี่คลายปมสงสัยของงานวิจัยชิ้นนี้ได้ เมื่อนำข้อมูลการวิเคราะห์ถึงปัจจัยด้านภูมิหลัง จิตใจ และสังคมในข้างต้นมาเชื่อมโยงกับความกลัวประเภทต่าง ๆ ที่นำไปสู่การตัดสินใจกระทำผิดซ้ำพบว่าตัวแปรต่างในปัจจัยแต่ละด้านมีความเชื่อมโยงและส่งผลต่อการเกิดความกลัวในแต่ละประเภท ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.3.1. ความกลัวต่อการสูญเสียเกี่ยวกับชีวิตที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดีอา เสพติด

ความกลัวต่อการสูญเสียเกี่ยวกับชีวิตมีความเกี่ยวข้องกับตัวแปรปัจจัยด้านภูมิหลัง อันได้แก่ ครอบครัว อาชีพ รายได้ ปัจจัยด้านจิตใจ ได้แก่ การคิดก่อนกระทำผิด และปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ ความกดดันทางสังคม ประสบการณ์การใช้ชีวิตหลังการได้รับการปล่อยตัวก่อนกระทำผิดซ้ำ หลังจากได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำ และการถูกตีตรา

ครอบครัวคือองค์ประกอบแรกที่มีอิทธิพลต่อการเกิดความกลัวต่อการสูญเสียเกี่ยวกับชีวิตโดยตรง ซึ่งมีการค้นพบว่าครอบครัวในที่นี้หมายถึงครอบครัวใหม่ที่ผู้ให้ข้อมูลสร้างขึ้นมาจากประกอบไปด้วยภรรยาและบุตรไม่ใช่ครอบครัวดั้งเดิมที่ผู้ให้ข้อมูลได้รับการเลี้ยงดูและเติบโตมาด้วยกัน ซึ่งการสร้างครอบครัวใหม่นี้เองทำให้ภาระค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตเพิ่มมากขึ้น ครอบครัว

ต้องเผชิญหน้ากับความยากลำบากในการใช้ชีวิตเพราะค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอต่อการตอบสนองปัจจัยพื้นฐาน

ในส่วนขอรายได้ และอาชีพนั้นได้เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อกันเพราะการจะได้มาซึ่งรายได้สำหรับคนในสังคมทุกวันนี้ก็คือการประกอบอาชีพ หากแต่การประกอบอาชีพของผู้พันโทชนั้นมีความยากลำบากกว่าบุคคลทั่วไปเพราะประสบการณ์การใช้ชีวิตหลังการได้รับการปล่อยตัวก่อนกระทำผิดซ้ำ และการถูกตีตราที่เป็นปัจจัยด้านสังคมได้หล่อหลอมเงื่อนไขในการใช้ชีวิตที่แตกต่างไปจากคนทั่วไป ทั้งการถูกตัดสิทธิ์ในการสมัครงานสุจริตหลายแห่ง ทักษะความรู้ที่ได้มาจากหลักสูตรการฝึกในเรือนจำไม่สามารถนำมาใช้สมัครงานที่มีรายได้สูงได้

เมื่อได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำแล้วผู้พันโทจะถูกความกดดันทางสังคมบีบคั้นต่อไป โดยผู้พันโทจะมีการรับรู้ที่สังคมได้คาดหวังว่าตนจะต้องมีอาชีพสุจริตหาเลี้ยงชีพเพื่อพิสูจน์การมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต้องดูแลครอบครัวให้มีความเป็นอยู่ที่ดี ไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่สังคม เนื่องด้วยปัญหาอุปสรรคเหล่านี้จึงก่อให้เกิดการคิดก่อนกระทำผิดซึ่งเป็นปัจจัยด้านจิตใจ เกิดกระบวนการค้นหาทางออกอื่น ๆ ที่จะสามารถนำตนให้หลุดพ้นจากความทุกข์นี้ได้ซึ่งการกระทำที่ถูกต้องไม่ใช่จุดสำคัญที่ผู้พันโทต้องการจะยึดถืออีกต่อไปเพราะตนเคยได้ลองเส้นทางนั้นแล้วแต่ก็ไม่สามารถหลุดพ้นจากความกลัวที่ตนและครอบครัวจะพบกับจุดจบของชีวิตได้ เช่น การประกอบอาชีพสุจริตแต่รายได้อีกยังไม่เพียงพอต่อรายจ่ายของครอบครัว ผู้พันโทจะใช้การคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลเพื่อหาสมดุลระหว่างผลดีจากการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดที่สามารถช่วยให้ตนกำจัดความกลัวนี้ได้ เช่น ใช้สารเสพติดเพื่อลดความเครียด จำหน่ายยาเสพติดเพื่อสร้างรายได้จุนเจือครอบครัว ถึงแม้จะรับรู้ถึงผลเสียที่อาจเกิดขึ้นแก่ตนและคนในครอบครัวหากตนถูกจับกุม แต่เมื่อผู้พันโทได้เผชิญหน้ากับความกลัวดังกล่าวเป็นระยะเวลาอันยาวนานจนความกลัวนั้นมีความเข้มข้นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ความเกรงกลัวต่อกฎหมายจึงมีน้ำหนักเบาบางลงตามกาลเวลา บทลงโทษทางอาญาจึงกลายเป็นสิ่งไกลตัวเมื่อเทียบกับความทุกข์ยากจากความกลัวสูญเสียเกี่ยวกับชีวิตในปัจจุบัน

สรุปได้ว่าครอบครัว อาชีพ รายได้ ประสบการณ์การใช้ชีวิตหลังการได้รับการปล่อยตัวก่อนกระทำผิดซ้ำ ความกดดันทางสังคม การถูกตีตรา และการคิดก่อนกระทำผิด มีความสัมพันธ์ระหว่างกันและส่งผลกระทบต่อเกิดความกลัวที่นำไปสู่การตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด เพราะครอบครัวคือสิ่งแรกๆที่ผู้พันโทได้พบเจอและใช้ชีวิตอยู่ด้วยมากที่สุด ผู้พันโทจึงให้ความสำคัญกับครอบครัวเป็นอย่างมาก เมื่อมีอุปสรรคความยากลำบากเกิดขึ้น เช่น การขาดรายได้ ความอดอยาก การขาด

แคลนความสามารถในการเลี้ยงดูบุตร ผู้พันโทซจึงเกิดความกลัวว่าตนและคนในครอบครัวจะต้องพบกับจุดจบของชีวิต

4.3.2 ความกลัวสูญเสียอิสรภาพที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด

การต้องอาศัยภายในเรือนจำในระยะเวลาที่ยาวนานทำให้ผู้ต้องขังต้องเผชิญหน้ากับการสูญเสียอิสรภาพเป็นอย่างมาก โดยผู้ให้ข้อมูลประเภทนี้ส่วนใหญ่จะมีนิสัยร่าเริง พุดจาฉะฉาน มีบุคลิกภาพชอบเข้าสังคม รักความสนุกและเข้ากับกลุ่มเพื่อนได้ง่าย เมื่อได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำจึงต้องหาวิธีปลดปล่อยอิสรภาพของตนเอง สิทธิและอำนาจในการปกครองตนเองได้กลับมาอีกครั้งทันทีที่ก้าวพ้นออกจากเรือนจำ

การออกเที่ยวงานสังสรรค์เพื่อชดเชยการสูญเสียอิสรภาพของผู้ให้ข้อมูลในความกลัวประเภทนี้จำเป็นต้องใช้เงินเป็นสิ่งแลกเปลี่ยน ในขณะที่รายได้ของผู้พันโทซคงที่แต่รายจ่ายในการหาความสุขของตนเพิ่มมากขึ้น บุคคลจึงกลัวที่จะถูกปลัดพรากความสุขนี้ไปอีก หากไม่หารายได้เพิ่มก็ไม่สามารถใช้จ่ายหาความสุขให้ชีวิตหลังพ้นจากเรือนจำได้ ในขณะเดียวกันกลุ่มเพื่อนที่คบหาและร่วมสังสรรค์ด้วยก็มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดร่วมด้วย เช่น ใช้สารเสพติดในงานสังสรรค์ จำหน่ายยาเสพติดเพื่อสร้างรายได้ในการนำมาใช้เที่ยวสังสรรค์ ด้วยเหตุนี้ผู้พันโทซที่กำลังตกอยู่ภายใต้ความกลัวว่าตนกำลังจะสูญเสียอิสรภาพในการใช้ชีวิตอีกครั้งจึงเริ่มเก็บเอาการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดมาทบทวนในกระบวนการคิดอีกครั้ง รวมทั้งความกลัวสูญเสียอิสรภาพขณะอยู่ในเรือนจำนั้นได้จางหายไปตามกาลเวลา เพราะความกลัวสูญเสียอิสรภาพในการทำอะไรมิได้ในชีวิตนอกเรือนจำมีความเด่นชัดในเวลาปัจจุบันมากกว่า เข้มข้นกว่า เนื่องจากการมีกลุ่มเพื่อนเสพและจำหน่ายยาเสพติดให้เห็นอยู่ต่อหน้าแต่ก็ยังมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีราวกับว่ากฎหมายไม่สามารถเข้ามาริดรอนวิถีแห่งความสุขนี้ได้อีกแล้ว ถ้าหากมีรายได้เพิ่มจากการจำหน่ายยาเสพติดน่าจะสามารใช้ชีวิตแบบไร้ขอบเขตได้

การสูญเสียอิสรภาพสำหรับผู้ให้ข้อมูลไม่ได้เกิดขึ้นจากการกระทำผิดและถูกจองจำในเรือนจำเพียงอย่างเดียวเท่านั้น การได้กลับมาใช้ชีวิตนอกเรือนจำก็สามารทำให้ตนสูญเสียอิสรภาพได้เช่นกัน เพราะความกดดันทางสังคมและการถูกตีตราที่มีต่อผู้พันโทซว่าต้องขยันทำมาหากิน ต้องพิสูจน์ตนเองให้สังคมยอมรับนั้นต้องแลกมาด้วยการที่ผู้พันโทซไม่มีเวลาในการแสวงหาความสุขให้แก่ชีวิตได้เลย เพราะต้องต่อสู้ดิ้นรนกับการสมัครงานที่ยากลำบากกว่าปกติเพราะที่ทำงานบางแห่งมีเงื่อนไขไม่

ยินยอมการรับผู้มีประวัติอาชญากรรมเข้าร่วมงาน ผู้ให้ข้อมูลจึงมองว่าคนที่เพิ่งฝ่าฟันชีวิตในเรือนจำมาเป็นเวลานานควรที่จะได้ความสนุกสนานในชีวิตก่อนเริ่มชีวิตประจำวันก่อน

ผู้พันโทษที่ไม่ได้เห็นโลกภายนอกมาเป็นเวลานานจึงเกิดความลุ่มหลงในสิ่งบันเทิงของโลกภายนอกได้มากยิ่งขึ้น ผู้ให้ข้อมูลจะเริ่มการใช้ชีวิตสนุกสนานจากการติดต่อกับกลุ่มเพื่อนที่ตนเองสนิทก่อนเข้าเรือนจำและเป็นกลุ่มเพื่อนที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดด้วยเช่นกัน ยิ่งผู้พันโทษพบปะสังสรรค์กับกลุ่มเพื่อนบ่อยครั้งเท่าไรก็ยิ่งเพิ่มโอกาสในการถูกโน้มน้าวใจให้สนใจในยาเสพติดมากขึ้นเท่านั้น ทั้งการได้เห็นถึงประโยชน์ทางการเงินจากการจำหน่ายยา ทั้งการร่วมใช้สารเสพติดเพื่อให้ได้เป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมของกลุ่มเพื่อน การคบเพื่อน จึงสรุปได้ว่าการคบเพื่อน การคิดก่อนกระทำผิด ความกดดันทางสังคมและการถูกตีตรา มีผลต่อการเกิดความกลัวประเภทความกลัวสูญเสียอิสรภาพต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดที่ต้องการใช้ชีวิตเสเพลสุขชดเชยช่วงเวลาในที่สุดเสียไปในครั้งที่อยู่ในเรือนจำ

4.3.3 ความกลัวต่อการโดนทอดทิ้งที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด

ผู้ให้ข้อมูลทั้งกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ที่ดีและไม่ดีกับครอบครัวล้วนมีความรักต่อครอบครัวเป็นอย่างมาก สังเกตได้จากการให้ข้อมูลว่ารู้สึกผิดที่ทำให้ครอบครัวต้องผิดหวัง ถึงแม้ว่าตนจะมีความสัมพันธ์ที่ไม่แน่นแฟ้นกับครอบครัวมากนักแต่ครอบครัวก็ยังคงเป็นกลุ่มคนกลุ่มเดียวที่มาเยี่ยมตนขณะอยู่ในเรือนจำ แต่ความรู้สึกผิดดังกล่าวมักจะเกิดขึ้นหลังจากถูกตำรวจจับกุมและได้เข้ามาอยู่ในเรือนจำแล้ว ขณะที่ก่อนหน้านี้การตัดสินใจกระทำผิดซ้ำนั้นเกิดจากความผิดหวังจากการพยายามเป็นที่ยอมรับของคนในครอบครัว มองว่าตนเองล้มเหลวในการสานสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว เกิดความรู้สึกแปลกแยก จึงต้องหากกลุ่มสังคมใหม่ไว้พูดคุยแลกเปลี่ยนกัน

“พออยู่กับที่บ้านแล้วเจอลูกพี่ลูกน้อง ผมก็โดนเปรียบเทียบดูแย่อีก อยู่กับเพื่อนสบายใจกว่า” (คุณเฮซ)

เมื่อกลุ่มเพื่อนสามารถมอบผลตอบแทนเชิงบวกให้กับผู้ให้ข้อมูลได้ เช่น การได้ไปเที่ยวด้วยกัน การร่วมเฮฮาสังสรรค์ ผู้ให้ข้อมูลจึงเกิดความรู้สึกว่าตนไม่อยากสูญเสียความสุขตรงนี้ไป หากตนสร้างความขัดแย้งกับกลุ่มเพื่อนอาจเสี่ยงตกเป็นคนที่กลุ่มเพื่อนไม่ยอมรับได้ เกรงว่าตนจะโดนทอดทิ้งจากกลุ่มอีก จึงมีความพร้อมที่จะทำทุกอย่างตามกลุ่มเพื่อน รวมทั้งสภาพของการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นตัวบ่งบอกว่าตนไม่ได้กระทำการผิดเพียงลำพัง ผู้ที่เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มจึงเกิดความ

สบายใจที่จะทำอะไรก็ได้เพราะหากเกิดเรื่องผิดพลาดอะไรขึ้นก็ไม่ต้องรับผิดชอบเพียงคนเดียว ในขณะเดียวกันผู้ให้ข้อมูลก็พยายามจะรักษาความสัมพันธ์กับคนในครอบครัวหรือคนรัก ต้องการที่จะสร้างชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีในแก่คนที่ตนเองให้ความสำคัญ แต่ได้ตระหนักถึงการขาดความสามารถในการรักษาความสัมพันธ์ดังกล่าวของตน บุคคลนั้นจึงพยายามหาวิธีทางต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความสามารถดังกล่าวเพื่อลดโอกาสในการโดนกลุ่มหรือบุคคลทอดทิ้ง เช่น ต้องหารายได้เพิ่มเพื่อหล่อเลี้ยงความสนใจจากคนรัก เพื่อแสดงให้เห็นครอบครัวเห็นว่าตนมีศักยภาพในการสร้างความสุขความมั่นคงให้พวกเขาได้ ซึ่งหนทางเดียวที่ผู้ให้ข้อมูลเห็นในตอนนั้นก็คือกลุ่มเพื่อนที่ตนคบหาด้วย

เป็นที่น่าสนใจว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีกลุ่มเพื่อนหลายกลุ่มทั้งกลุ่มที่ไม่เกี่ยวข้องและเกี่ยวข้องกับยาเสพติด แต่ก็ตัดสินใจเลือกเข้าหากกลุ่มเพื่อนที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเพราะจากกระบวนการคิดก่อนกระทำผิดของผู้ให้ข้อมูลนั้นพบว่า ผู้ให้ข้อมูลได้คิดทบทวนถึงความสมเหตุสมผล มีการคำนวณถึงความเสี่ยงและมองหามลประโยชน์จากรุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดมาเป็นระยะเวลาหนึ่งก่อนแล้วจึงตัดสินใจเข้าหากกลุ่มเพื่อนที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อขอยาเสพติดมาเสพและจำหน่าย พร้อมเชื่อมั่นว่าการตัดสินใจดังกล่าวจะไม่ทำให้ครอบครัวทอดทิ้งตนไป

4.3.4 ความกลัวสูญเสียอัตตาที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด

เนื่องด้วยผู้พ้นโทษจะต้องทำลายสถานภาพของการเป็นผู้พ้นโทษที่ติดตัวออกมาจากเรือนจำ ด้วยการพิสูจน์ให้สังคมเห็นว่า ตนสามารถสร้างรายได้ดูแลตัวเองด้วยการประกอบอาชีพที่สุจริตได้ ในช่วงแรกผู้พ้นโทษจึงพยายามทำตามความคาดหวังของสังคมดังกล่าวเพื่อพิสูจน์ตนเองให้สังคมเห็น แต่เนื่องด้วยผู้พ้นโทษที่มีการศึกษาที่ไม่สูงนักทำให้ไม่สามารถประกอบอาชีพที่มีรายได้เพิ่มขึ้นจากที่เป็นอยู่ได้ ทรัพย์สินที่ติดตัวเริ่มไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตตั้งแต่ได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำ

“เราคิดไปเองว่าชีวิตต้องกลับมาเริ่มต้นที่เลขศูนย์ เราต้องทำยังไงก็ได้เพื่อให้กลับมามี(เงินทอง) เหมือนเดิม และตอนนั้นก็เห็นเพื่อนฝูงมีเงินเยอะเยาะจากการขายยามันก็ยิ่งทำให้เราอยากมีอยากได้บ้าง เหมือนเป็นความโลภ”

ในขณะที่การถูกตีตรา ความกดดันทางสังคมที่คาดหวังให้ผู้พ้นโทษต้องกลับตัวเป็นคนดียังคงอยู่ แต่การศึกษา อาชีพ รายได้ และประสบการณ์การใช้ชีวิตหลังการได้รับการปล่อยตัวก่อนกระทำผิดซ้ำกลับเป็นไปในทางที่ไม่ดี ไม่เอื้อต่อการเอาชนะการถูกตีตราและความกดดันทางสังคมได้ ผู้พ้นโทษจึงรู้สึกไร้อำนาจในตนเอง เกิดความกลัวในการโดนสังคมตีตราหรือโดนลดเกียรติในการเป็นส่วน

หนึ่งของสังคมมากกว่าที่เป็นอยู่ จึงเริ่มมองหาทางออกในขจัดความกลัวดังกล่าวโดยเริ่มจากการพินิจพิจารณาได้ เงินคือตัวแทนของความมั่นคงที่สังคมต้องการจะเห็น แต่เมื่อตนไม่มีความสามารถที่จะหาเงินให้ถึงเป้าหมายที่สังคมคาดหวังไว้ได้ก็ต้องค้นหาแหล่งความสามารถใหม่ซึ่งก็คือการจำหน่ายยาเสพติด เล็งเห็นว่าถึงแม้ว่าสังคมจะคาดหวังให้ผู้พันโทษเป็นคนดีมีเงินด้วยอาชีพสุจริตแต่ก็มีจุดอ่อนตรงที่สังคมแค่เพียงคาดหวังและออกคำสั่งเฉย ๆ ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพิสูจน์ตนเป็นคนดีของผู้พันโทษ ดังจะเห็นได้จากการที่พันธะทางสังคมที่ผู้ให้ข้อมูลมีต่อชุมชนของตนว่าในพันธะทางสังคมด้านความเชื่อ (Belief) ต่อการปราบปรามยาเสพติดในชุมชนนั้นไม่เกิดขึ้นในความคิดของผู้ให้ข้อมูลเลย สังคมไม่กล้าเข้ามายุ่งเกี่ยวกับเรื่องอาชญากรรมเพราะมองว่าเป็นปัญหาที่ใหญ่เกินกำลังของตน อาชญากรรมควรเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งก็สะท้อนได้ว่าสังคมไม่มีพันธะทางสังคมด้านความเชื่อกับกระบวนการยุติธรรม

เมื่อผู้พันโทษเล็งเห็นว่าหากตนไม่แสดงพฤติกรรมการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดให้สังคมเห็น สังคมจึงไม่รับรู้ถึงการกระทำผิดดังกล่าวและไม่สามารถตีตราตนเองได้ รวมทั้งจากประสบการณ์การใช้ชีวิตในเรือนจำที่ตนได้เรียนรู้เกี่ยวกับกฎหมายอาญา ได้แลกเปลี่ยนเรื่องราวกับเพื่อนร่วมเรือนจำ และมีประสบการณ์ตรงจากการกระทำผิดครั้งแรกมาก่อนจึงทำให้ผู้พันโทษเกิดความมั่นใจขึ้นมาว่าในครั้งนี้ตนน่าจะรู้ทันกฎหมายและมีโอกาสในการหลบหลีกการถูกจับกุมมากขึ้น เมื่อผู้พันโทษคิดก่อนกระทำผิดได้แล้วว่าตนสามารถนำเอาประสบการณ์การใช้ชีวิตหลังการได้รับการปล่อยตัวก่อนกระทำผิดซ้ำและช่องโหว่ของพันธะทางสังคม มาช่วยลดความจำเป็นของระดับการศึกษาที่เป็นหนทางต่อการประกอบอาชีพหารายได้ได้ ความกดดันทางสังคมและการถูกตีตราที่ตนได้รับจึงหมดไป

จึงสรุปได้ว่าการคิดก่อนกระทำผิด การศึกษา อาชีพ รายได้ ประสบการณ์การใช้ชีวิตหลังการได้รับการปล่อยตัวก่อนกระทำผิดซ้ำ ความกดดันทางสังคม ความแปลกแยก การถูกตีตรา พันธะทางสังคม ประสบการณ์การใช้ชีวิตในเรือนจำ มีผลต่อการเกิดความกลัวประเภทความกลัวสูญเสียอันตัดต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดที่รับรู้ถึงความกดดันทางสังคมและการถูกตีตรา

4.3.5 ความกลัวต่อความพิกลพิการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด

จากการวิเคราะห์ทั้งหมดนั้นพบว่าไม่มีข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่บ่งชี้ว่าตัวแปรในปัจจุบันแต่ละด้านเกี่ยวข้องหรือสามารถเชื่อมโยงต่อความกลัวต่อความพิกลพิการ อันเนื่องมาด้วยผู้ให้ข้อมูลมี

ความคิดถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นในชีวิตในระดับที่รุนแรงจนถึงแก่ชีวิต และผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดไม่เคยมีประวัติเจ็บป่วยมาก่อนจึงไม่พบกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพิกลพิการได้

จากการวิเคราะห์เกี่ยวกับประเภทความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดทั้ง 9 คน สามารถนำข้อมูลมาสรุปในภาพรวมได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6 ตารางแสดงประเภทความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด

ลำดับ	ความกลัวต่อการสูญเสียที่เกี่ยวกับชีวิต	ความกลัวต่อความพิกลพิการ	ความกลัวต่อการสูญเสียอิสรภาพของตนเอง	ความกลัวต่อการโดนทอดทิ้ง	ความกลัวต่อการสูญเสียอดีต
คนที่ 1	-	-	-	✓	-
คนที่ 2	-	-	-	-	✓
คนที่ 3	✓	-	-	-	-
คนที่ 4	✓	-	-	-	-
คนที่ 5	-	-	-	-	✓
คนที่ 6	-	-	-	✓ รอบแรก	-
คนที่ 7	-	-	-	-	✓
คนที่ 8	-	-	-	✓	-
คนที่ 9	-	-	✓	-	-

จากตารางข้างต้นได้อ้างอิงจากข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลแต่ละคน โดยพิจารณาเกี่ยวกับเนื้อหาการที่บ่งบอกถึงความกลัวที่เข้มข้นมากที่สุดที่กระตุ้นให้เกิดความกลัวและนำไปสู่การตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ให้ข้อมูลแต่ละคน ทำการจับใจความที่ผู้ให้ข้อมูลพูดเน้น แสดงความรู้สึกร่วม และมีความถี่ในการพูดถึงประเด็นดังกล่าวขณะสัมภาษณ์ จากการวิเคราะห์ข้อมูลยังค้นพบว่าผู้ให้ข้อมูลบางรายสามารถมีความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำที่มากกว่า 1 ประเภท ซึ่งสามารถวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละกรณีได้ดังต่อไปนี้

4.4 กระบวนการตัดสินใจผ่านความกลัวของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1 ตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดด้วยการจำหน่ายยาเสพติดเพื่อหารายได้มาให้แฟนหนุ่มใช้จ่าย เนื่องจากมีความกลัวว่าหากตนไม่หาเงินให้แฟนเท่าที่แฟนต้องการตนจะโดนทอดทิ้งไป โดยความกลัวของผู้ให้ข้อมูลรายนี้มีความเข้มข้นมากเพราะมีการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดด้วยสาเหตุดังกล่าวถึง 2 ครั้ง ข้อมูลดังกล่าวมีความสอดคล้องกับความกลัวต่อการโดนทอดทิ้ง

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2 ตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด เนื่องจากคิดว่าชีวิตหลังจากได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำของตนนั้นไม่เหลือทุนทรัพย์ในชีวิตแล้ว ทุกอย่างกลับไปเริ่มต้นใหม่ที่ศูนย์ ขาดต้นทุนในการเริ่มต้นชีวิตใหม่ จึงมีความกลัวในการใช้ชีวิตอย่างล้มเหลว กลัวใช้ชีวิตไม่ทันคนอื่นจึงตัดสินใจจำหน่ายยาเสพติดเพื่อหารายได้ทางลัดสร้างเนื้อสร้างตัว สอดคล้องกับความกลัวต่อการสูญเสียสิ้นอึดตา แต่กระนั้นผู้ให้ข้อมูลรายนี้ก็ได้รับข้อมูลที่มึนงงของการมีความกลัวต่อการสูญเสียอิสรภาพต่อตนเองร่วมด้วย โดยสะท้อนได้จากการที่ผู้ให้ข้อมูลรายนี้มีการกล่าวถึงการที่ได้เห็นกลุ่มเพื่อนมั่งคั่งใช้ชีวิตอย่างสนุกสนานด้วยเงินที่ได้จากการจำหน่ายยาเสพติดบ่อยครั้ง ตนจึงมีความสนใจที่จะได้สัมผัสชีวิตที่อิสระแบบที่ตนเองไม่เคยมีดูบ้าง

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3 ตัดสินใจจำหน่ายยาเสพติดเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจภายในครอบครัวที่ตนเองก่อร่างสร้างขึ้นมาใหม่เริ่มประสบภาวะรายได้ขาดสน รายรับจากการประกอบอาชีพสุจริตไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน จึงเกิดความกลัวว่าตนและครอบครัวจะตกที่นั่งลำบากและมีคุณภาพชีวิตที่แย่ง สอดคล้องกับความกลัวต่อการสูญเสียเกี่ยวกับชีวิต อีกทั้งยังแอบแฝงไปด้วยความกลัวต่อการสูญเสียสิ้นอึดตาเนื่องจากผู้ให้ข้อมูลรายนี้มีความคุ้นชินกับการใช้ชีวิตลำพังมาโดยตลอด มีความมั่นใจในการหาทางออกให้ชีวิต จึงมีความพยายามที่จะดูแลครอบครัวให้ได้มากที่สุดเพื่อที่จะไม่ได้เป็นการเสียเกียรติต่อตนเอง และต่อสายตาผู้อื่น

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4 เกิดกระบวนการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำผ่านความกลัวต่อการสูญเสียที่เกี่ยวกับชีวิต เนื่องด้วยผู้ให้ข้อมูลรายนี้มีความรักและมีความรับผิดชอบที่จะดูแลครอบครัวโดยเฉพาะลูกสาวของตนอย่างสุดความสามารถ กลัวว่าหากตนไม่สามารถหาเงินมาส่งเสียเลี้ยงดูลูกสาวได้ ลูกจะต้องเผชิญหน้ากับสถานการณ์เลวร้ายในชีวิต อาจต้องตกกระท้ำลำบากและกระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายเหมือนกับตน จึงเลือกที่จะกระทำผิดซ้ำเสียเองเพื่อขจัดความกลัวต่อการสูญเสียที่เกี่ยวกับชีวิตในตนและคนในครอบครัวออกไป

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 มีความกลัวว่าตนจะไม่สามารถหารายได้เลี้ยงตนเอง ไม่สามารถสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตหลังพ้นโทษได้ ผู้ให้ข้อมูลมีการยื่นหยัดในความต้องการที่จะเลี้ยงชีพด้วยการประกอบอาชีพสุจริตต่อไป แต่เนื่องด้วยประเภทงานที่ต้องใช้แรงงานตลอดทั้งวันจึงตัดสินใจรับยาเสพติดมาเสพเพื่อกระตุ้นให้มีพลังในการทำงานมากขึ้น สามารถทำหน้าที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ การตัดสินใจดังกล่าวจึงมีความเกี่ยวข้องกับความกลัวต่อการสูญเสียอันอึดตา

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6 ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลรายนี้ไม่มีการบ่งบอกถึงความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในประเภทใดประเภทหนึ่งอย่างชัดเจน เนื่องจากการให้ข้อมูลพบว่าการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ให้ข้อมูลรายนี้นั้นไม่ได้เกิดจากฝีมือและความตั้งใจของตนเอง ถูกจับกุมได้เพราะคนรู้จักเอายาเสพติดมาซุกซ่อนไว้ในบ้าน ในส่วนของกระทำผิดครั้งแรกพบว่าตัดสินใจกระทำผิดในคดียาเสพติดตามเพื่อน เพราะกลัวว่าหากปฏิเสธการเข้าร่วมเสพยาเสพติดกับกลุ่มเพื่อนตนจะไม่เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลรายนี้จึงมีความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำครั้งแรกที่สอดคล้องกับความกลัวต่อการโดนทอดทิ้ง

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7 ถูกกระตุ้นให้เกิดการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำเนื่องจากได้รับโอกาสในการสร้างรายได้ทางลับจากการร่วมจำหน่ายยาเสพติดอีกครั้ง ด้วยความที่ผู้ให้ข้อมูลรายนี้มีความคุ้นเคยในการจำหน่ายยาเสพติดมาก่อนและมีประสบการณ์ได้รับผลประโยชน์จากการจำหน่ายยาเสพติดเป็นจำนวนมากโดยตรง จึงเกิดความคิดถึงผลประโยชน์เหล่านั้น ต้องการกลับไปร่ำรวยเหมือนตอนจำหน่ายยาเสพติดครั้งก่อนอีกครั้งเพื่อที่จะได้นำเงินมาสร้างฐานะ จับจ่ายใช้สอยสร้างความน่าเชื่อถือในตนเองให้ผู้อื่นเห็น สอดคล้องกับความกลัวต่อการสูญเสียอันอึดตา นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงการมีความกลัวต่อการสูญเสียอิสรภาพของตนเอง เพราะผู้ให้ข้อมูลมีประสบการณ์ศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่ตนร่วมสังสรรค์บ่อยครั้ง นอกจากจะมีการนำรายได้ที่ได้จากการกระทำผิดซ้ำครั้งล่าสุดมาใช้ในการสร้างความมั่นคงให้ตนเองแล้ว ยังได้มีการให้ข้อมูลว่าได้นำเงินไปเที่ยวกลางคืนกับกลุ่มเพื่อน पार्टตี้สังสรรค์ตามสถานบันเทิง จึงวิเคราะห์ได้ว่าผู้ให้ข้อมูลรายนี้มีความต้องการที่จะใช้ชีวิตอย่างอิสระหลังพ้นโทษร่วมด้วย ความกลัวต่อการสูญเสียอิสรภาพของตนเองจึงเกิดขึ้นในกระบวนการตัดสินใจของผู้ให้ข้อมูลรายนี้ด้วย เพียงแค่ไม่เข้มข้นเท่าความกลัวต่อการสูญเสียอันอึดตา

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8 กระบวนการตัดสินใจกระทำผิดทั้งครั้งแรกและครั้งที่กระทำผิดซ้ำมีต้นตอมาจากการที่ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกว่าคุณไม่เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในครอบครัว จึงตีตัวออกห่างจากครอบครัวที่เป็นแหล่งพลังงานลบในชีวิตของตนเอง ไม่ต้องการที่จะเผชิญหน้ากับความคาดหวังและ

ความผิดหวังจากสมาชิกในครอบครัวอีกแล้ว จึงเข้าหากลุ่มเพื่อนและพยายามรักษาความสัมพันธ์กับกลุ่มให้ได้มากที่สุด ตัดสินใจร่วมเสพและจำหน่ายยาเสพติดกับกลุ่มเพื่อนเพราะกลัวว่าถ้าปฏิเสธกิจกรรมของกลุ่มดังกล่าวไปตนจะถูกกลุ่มเพื่อนทอดทิ้ง สอดคล้องกับความกลัวต่อการโดนทอดทิ้ง

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9 มีความต้องการที่จะใช้ชีวิตสังสรรค์ชดเชยช่วงเวลาที่ตนสูญเสียไว้ในช่วงที่ใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำ พยายามเข้าร่วมกิจกรรมสังสรรค์กับกลุ่มเพื่อนให้ได้มากที่สุดเพราะไม่ยอมพลาดโอกาสในการแสวงหาความบันเทิง ถึงแม้ว่าการใช้ชีวิตอย่างอิสระนี้จะทำให้ตนเองมีความสุขได้ไม่ต้องยึดติดกับความกดดันจากคนในสังคม สามารถปลีกตัวออกจากสังคมที่ตีตราผู้พ้นโทษได้เพราะกลุ่มสังสรรค์ของตนนั้นไม่ได้ให้ความสนใจกับสถานะผู้พ้นโทษแต่อย่างไร แต่ความสุขดังกล่าวก็ต้องแลกมาด้วยทุนทรัพย์ที่ลดลง และเนื่องด้วยความสุขของตนนั้นสามารถสร้างได้ด้วยเงินทองเท่านั้น การขาดรายได้จึงเป็นตัวกระตุ้นที่สำคัญที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลรายนี้ตัดสินใจจำหน่ายยาเสพติดในที่สุด เพราะกลัวว่าถ้าตนไม่รีบหาเงินมาใช้จ่าย ความสุขจากการใช้ชีวิตอิสระภาพสนุกสนานที่ตนได้สร้างไว้ตอนพ้นโทษจะหายไป สอดคล้องกับความกลัวต่อการสูญเสียอิสรภาพ รวมทั้งการให้ข้อมูลที่มีการเน้นย้ำถึงความสุขตอนได้อยู่ร่วมกับกลุ่มเพื่อนสังสรรค์ที่บ่อยครั้ง ผู้ให้ข้อมูลรายนี้จึงมีความกลัวต่อการโดนทอดทิ้งที่นำไปสู่การตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดในลำดับรองลงมา

4.5 อภิปรายผลการศึกษา

ข้อค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำเอาข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยด้านภูมิหลัง ด้านจิตใจ ด้านสังคม และปัจจัยด้านความกลัวของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดทั้ง 9 คนมาสรุปในภาพรวมได้ว่า ชีวิตประจำวันของผู้ต้องขังต้องพบกับอุปสรรคเกี่ยวกับปัจจัยภูมิหลังที่นำไปสู่การเกิดความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ซึ่งจากการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยภูมิหลังที่ส่งผลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดพบว่าแต่ละปัจจัยมีประเด็นที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

4.5.1 ปัจจัยด้านภูมิหลังที่ส่งผลต่อความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด

ครอบครัวของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดนั้นมีใจความสำคัญที่น่าสนใจแตกต่างกันออกไป โดยผู้ต้องขังที่มีสภาพครอบครัวในรูปแบบที่ดีและมีปฏิสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับสมาชิกในครอบครัว ส่วนใหญ่จะต้องโทษในคดียาเสพติดฐานจำหน่ายยาเสพติด และมีประเด็นสำคัญร่วมกันว่า

การกระทำผิดของตนนั้นเกิดจากใจของตนเพียงผู้เดียวไม่เกี่ยวกับคนในครอบครัวเลยเพราะครอบครัวนั้นมีให้ครบทุกอย่างแล้ว เป็นเพียงการคิดไปเองว่าคนในครอบครัวจะมีความสุขขึ้นจากการกระทำผิดลับ ๆ ของตน

ในขณะที่ผู้ต้องขังที่มีสภาพครอบครัวดีแต่ไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์แน่นแฟ้นกันจะมีลักษณะการให้ข้อมูลที่แตกต่างออกไปและส่วนใหญ่ผู้ต้องขังที่มีสภาพครอบครัวรูปแบบนี้จะกระทำผิดในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดฐานเสพเป็นครั้งแรก ดังเช่น ผู้ต้องขังที่สูญเสียบิดามารดาไปนานแล้วและปัจจุบันอาศัยอยู่กับพี่ชายและพี่สาวได้ให้ข้อมูลโดยสังเขปว่าพี่ชายและพี่สาวนั้นเลี้ยงดูตนเองเป็นอย่างดี ทำงานช่วยเหลือกัน แต่ก็ได้สนิทกันมากเพราะพี่ชายและพี่สาวก็ต่างแยกย้ายกันทำงานหาเงิน ใช้เวลาอยู่กับครอบครัวของแต่ละฝ่าย รวมทั้งความรู้สึกโดดเดี่ยวที่ตนเองไม่มีพ่อแม่แล้วจึงเน้นคบหาอยู่กับกลุ่มเพื่อนที่ยุ่งเกี่ยวกับวงการยาเสพติด

ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดยอมรับว่าสิ่งแรกที่ตนหวนคิดถึงในทันทีที่ถูกตัดสินให้ต้องโทษจำคุกคือคนในครอบครัว เกิดความพะวงว่าคนในครอบครัวจะผิดหวังในตนเอง กลัวว่าหากตนออกจากเรือนจำไปแล้วคนในครอบครัวจะไม่ยอมรับ ถูกครอบครัวทอดทิ้ง แต่กระนั้นวิเคราะห์ได้ว่าปัจจัยภูมิหลังด้านครอบครัวไม่สามารถหยุดยั้งให้ผู้ต้องขังไม่กระทำผิดหรือกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดได้ เพราะความคิดที่กลัวทำให้คนในครอบครัวผิดหวังจากการที่ตนมายุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดสามารถถูกแทนที่ได้ด้วยความเชื่อว่าถ้าตนไม่บอกให้คนในครอบครัวรู้ก็จะไม่ถูกคนในครอบครัวผิดหวัง และคาดว่าคนในครอบครัวก็อาจจะไม่ผิดหวังในตนเองมากนักเพราะที่ตนตัดสินใจกระทำผิดนั้นก็เพื่อแบ่งเบาภาระครอบครัว และไม่ว่าผู้ต้องขังจะมีปฏิสัมพันธ์ที่มากหรือน้อยกับคนในครอบครัว ผู้ต้องขังทุกคนล้วนมีความต้องการเป็นที่ยอมรับของครอบครัว ในผู้ต้องขังที่มีบุตรแล้วก็มีความต้องการที่จะส่งเสียให้ลูกมีชีวิตที่ดี มีการศึกษาที่สูงและไม่ต้องเผชิญกับการมีเส้นทางอนาคตที่แยเหมือนตน

ความแน่วแน่ว่าจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีกมักจะก่อตัวเพิ่มขึ้นทุกครั้งที่ผู้ต้องขังได้พบปะกับคนในครอบครัวผ่านบริการเยี่ยมญาติในเรือนจำ ซึ่งความแน่วแน่วและแรงบันดาลใจในการปรับปรุงนั้นได้มาจากการได้รับรู้ว่าถึงแม้ตนจะกระทำผิดกฎหมายถึงขั้นติดคุกติดตารางแต่ก็ยังมีความรัก พร้อมให้โอกาส และรอคอยการกลับมาของตนอยู่ หากตนประพฤติดีอยู่ในกรอบระเบียบของเรือนจำจะได้รับการลดโทษและกลับไปหาครอบครัวได้โดยเร็ว เช่นเดียวกับคนในครอบครัวเองที่ได้มีการวางแผนหางานให้ผู้ต้องขังทำหลังจากได้รับการปล่อยตัว

จึงกล่าวได้ว่าผู้ต้องขังและครอบครัวมีการเตรียมความพร้อมในการปรับปรุงฟื้นฟูพฤติกรรม แล้วหากแต่ในสถานการณ์จริงของการได้รับการปล่อยตัวออกมาจากเรือนจำนั้น ผู้ต้องขังได้เผชิญกับ ปัจจัยแทรกซ้อน ๆ ที่มาสั่นคลอนความแน่วแน่นในการปรับปรุงตนที่วางแผนไว้มาตั้งแต่ขณะอยู่ใน เรือนจำ ความรู้สึกด้านลบขณะอยู่ในเรือนจำในอดีต เช่น ความคิดถึงบ้าน คิดถึงอิสรภาพ ความ ผิดหวังในตนเอง ถูกแทนที่ด้วยบริบทรอบตัวในปัจจุบัน เช่น การได้เห็นกลุ่มเพื่อนร่ำรวยจากการ จำหน่ายยาเสพติด การต้องการทุนทรัพย์มาตั้งตัว การเกิดความคิดว่าตนสามารถรับมือกับการเข้าไป ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดได้ดีกว่ารอบก่อนเพราะรู้เท่าทันและมีไหวพริบทางกฎหมายมากขึ้น เห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลได้คาดหวังและคำนึงถึงแต่ผลลัพธ์ที่ดีที่จะได้จากการกลับไปยุ่งเกี่ยวกับการเสพติดอีกครั้ง มากกว่าการคำนึงกับผลเสียที่เกิดขึ้นกับตนจากการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดในอดีต คำเตือนของคน รอบตัวและการได้เห็นหน้าคนในครอบครัวไม่สามารถเป็นเครื่องเตือนใจไม่ให้ผู้ต้องขังไม่กระทำผิดซ้ำ ครอบครัวจึงเป็นปัจจัยภูมิหลังที่เกี่ยวข้องกับการเกิดความกลัวอันนำไปสู่การตัดสินใจกระทำผิดและ กระทำผิดซ้ำได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากในหลาย ๆ บริบท ทั้งการที่ผู้ต้องขังเล็งเห็นว่ารายได้จาก การจำหน่ายยาเสพติดนั้นจะทำให้ตนและครอบครัวของสามารถสุขสบายได้มากกว่านี้ ไม่ต้องกลัวอด มื้อกินมื้อและสามารถสร้างเนื้อสร้างตัวหลังจากออกจากเรือนจำโดยไม่ต้องรบกวนคนในครอบครัวได้ ส่วนผู้ต้องขังที่ไม่ได้ผูกพันกับครอบครัวมากนักมักจะเริ่มยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดโดยการเริ่มเสพเพื่อให้ ตนกลายเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อนแทนเพราะคิดว่าตนไม่สามารถสร้างความน่ายอมรับให้คนใน ครอบครัวเห็นได้อีกแล้ว

การศึกษาของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดนั้น พบว่าระดับการศึกษาไม่สามารถ หยุดยั้งให้คนไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดหรืออาชญากรรมประเภทอื่น ๆ ได้ เพราะผู้ที่มีการศึกษาสูงก็มี ทักษะในการก่ออาชญากรรมที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับการเล็งเห็นโอกาสและแรงจูงใจในการก่อ อาชญากรรมของแต่ละคน ความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ในห้องเรียนก็ไม่มีอิทธิพลต่อความคิดในครั้งที่ กำลังตัดสินใจจะยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดด้วยเช่นกัน แต่ระดับการศึกษาจะสามารถช่วยต่อยอดโอกาสใน การหางานประกอบอาชีพให้กับผู้พ้นโทษได้มากขึ้น ระดับการศึกษาเพียงแค่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นั้นส่วนใหญ่สามารถนำไปสมัครงานได้เพียงแค่สายงานประเภทใช้แรงงาน เท่านั้น เมื่อผู้พ้นโทษมีโอกาสในการประกอบอาชีพมากขึ้นน่าจะเป็นการลดโอกาสไม่ให้ผู้พ้นโทษ กลับไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีกเนื่องจากการมีงานทำจะนำมาซึ่งการมีรายได้ที่เพียงพอไม่ต้องพึ่งการ จำหน่ายหรือเสพยาเสพติดอีก

ในส่วนของศาสนาพบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการมองว่าการกระทำผิดในคดียาเสพติดนั้นเป็นการสร้างผลเสียให้แก่ตนเองเท่านั้นไม่ได้สร้างความเดือดร้อนให้ใคร บาปของการกระทำนั้นตกอยู่แค่กับตนเอง และส่วนใหญ่ไม่ได้คำนึงถึงหลักศาสนาอีกเลยตั้งแต่ได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำจนเมื่อถูกจับกุมได้อีกครั้งถึงได้กลับมาทวนคิดถึงหลักศาสนาและนำมาใช้เป็นทางออกของวังวนความทุกข์ในใจขณะที่ต้องกลับมาใช้ชีวิตในเรือนจำอีกครั้ง กล่าวได้ว่าผู้ต้องขังมีความคิดความเชื่อในหลักศาสนาติดตัวกันทุกคน แต่ความคิดนั้นจะก่อตัวขึ้นอย่างเข้มข้นหรือเจือจางลงก็ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่ส่งผลต่อจิตใจของผู้ต้องขังในขณะนั้น เพราะบุญและบาปคือสิ่งที่อยู่ในใจ เกิดขึ้นในใจแต่ไม่เป็นรูปธรรมพอสำหรับการดำรงชีวิตประจำวันของผู้ให้ข้อมูล สอดคล้องกับผลการศึกษางานวิจัยของพระราชพร ยกเชื้อ (2541) เรื่องพุทธศาสนากับปัญหาอาชญากรรมในสังคมไทย: ศึกษาความคำนึงเรื่องศีล 5 ของผู้กระทำความผิดในเรือนจำกลางคลองเปรมที่ค้นพบว่าผู้กระทำผิดนั้นมีการตระหนักรู้และคำนึงถึงหลักศีล 5 ก็จริงหากแต่มีปัจจัยอื่นที่เข้ามาแทรกซ้อนและกระตุ้นให้บุคคลมีความโน้มเอียงต่อการก่ออาชญากรรม ดังนั้นการแก้ไขปัญหอาชญากรรมจะต้องประสานควบคู่ระหว่างปัจจัยทางศาสนาและปัจจัยอื่น ๆ

จากผลการศึกษาด้านสภาพแวดล้อมสามารถวิเคราะห์ได้ว่าทุกแหล่งที่อยู่อาศัยของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดนั้นล้วนมีแหล่งมั่วสุมเกี่ยวกับยาเสพติดมาโดยตลอด เป็นปัญหาเรื้อรังที่คนในชุมชนรับรู้กันแต่ก็ขาดกำลังในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง เพื่อนบ้านที่เคยมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีด้วยต่างทยอยปลีกตัวออกห่างจากผู้พันโทษ แต่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดกลับฉวยโอกาสนี้ในการเข้าถึงตัวผู้พันโทษและชักจูงผู้พันโทษให้กลับมาสนใจในยาเสพติดอีกครั้ง ทางออกเดียวที่ผู้ให้ข้อมูลแจ้งว่าน่าจะสามารถนำพาตนเองให้ออกจากวงการยาเสพติดได้คือการย้ายออกจากแหล่งที่อยู่อาศัยดังกล่าว โดยส่วนใหญ่วางแผนกับคนในครอบครัวไว้แล้วว่าจะย้ายกลับภูมิลำเนาเดิมเพื่อตั้งตัวใหม่และได้ห่างไกลจากยาเสพติดได้อย่างแท้จริง

ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดนั้นมีการเลือกคบเพื่อนแต่ละกลุ่มด้วยตนเอง และสานความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนเหล่านั้นมาตลอดช่วงชีวิตตั้งแต่ก่อนกระทำผิดและกระทำผิดซ้ำครั้งสุดท้าย กลุ่มเพื่อนที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดจะมีผลัดกันโดนจับดำเนินคดีและเข้าเรือนจำสลับกันไปแต่เมื่อทุกคนพ้นออกจากเรือนจำมาแล้วได้วกกลับมาหาเพื่อนกลุ่มนี้เสมอ มีเพียงไม่กี่คนที่ออกจากกลุ่มไปอย่างเด็ดขาด เช่นเดียวกับผู้ให้ข้อมูลบางส่วนที่มีความพยายามที่จะตีตัวออกห่างแต่ก็ล้มเหลวทุกครั้งเพราะถูกปัจจัยอื่น ๆ บีบเค้นให้อยากกลับมายุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและได้กลับมาลงเอยกับการติดต่อไปมา

หาอยู่กับกลุ่มเพื่อนกลุ่มนี้ในที่สุด กลุ่มเพื่อนจึงเป็นปัจจัยภูมิหลังสำคัญที่ทำให้ผู้ต้องขังที่กระทำผิด ตัดสินใจกระทำผิดซ้ำเนื่องจากกลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มสังคมที่ผู้ให้ข้อมูลแทบจะใช้เวลาร่วมด้วยบ่อยครั้ง พอ ๆ กับคนในครอบครัว กลุ่มเพื่อนเหล่านี้แสดงพฤติกรรมการเสพยาเสพติดและแสดงออกถึงความ รำรวยจากการจำหน่ายยาเสพติดให้ผู้ให้ข้อมูลเห็นอย่างชัดเจน จึงทำให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดความคล้อยตาม ได้ง่ายขึ้น

การประกอบอาชีพนั้นมีความสำคัญต่อการใช้ชีวิตนอกเรือนจำของผู้ให้ข้อมูลโดยเป็นปัจจัยที่ ใช้ในการสร้างรายได้ และมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจกระทำผิดและกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ด้วยเนื่องจากสายงานบางประเภทนั้นมีการหลอหลอมค่านิยมกันต่อ ๆ มาในหมู่พนักงานด้วยกันว่า จะต้องพึ่งพาสารเสพติดเพื่อที่จะสามารถทำงานสำเร็จลุล่วงได้ ถึงแม้ว่าผู้ให้ข้อมูลจะไม่เคยมีความคิด ที่จะยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อนหรือเช็คจากบทลงโทษตามกฎหมายที่เคยได้รับการพิพากษา กับยา เสพติดมาก่อนก็ตาม แต่การที่ได้เห็นพฤติกรรมการใช้สารเสพติดเพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงานหรือ พฤติกรรมจำหน่ายยาเสพติดจนมีรายได้สูงกว่าการประกอบอาชีพสุจริตจากเพื่อนร่วมงานเป็น เวลาบ่อยครั้ง ผู้ให้ข้อมูลจึงเก็บเอาพฤติกรรมดังกล่าวมาพิจารณาว่ามีความสมควรที่จะทำตามหรือไม่ และนำไปสู่การตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในที่สุด รวมทั้งโอกาสในการเข้าถึงการสมัครงานในสายงานของ ผู้พ้นโทษนั้นมีน้อยเนื่องจากเงื่อนไขต่าง ๆ เช่น ระดับการศึกษาของผู้พ้นโทษ ประวัติอาชญากรรม ซึ่ง เป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลไม่สามารถหาช่องทางในการประกอบอาชีพที่ห่างไกลจากวงการยา เสพติดได้ในครั้งก่อน

ในประเด็นเกี่ยวกับรายได้นั้นพบว่าความจำเป็นในการต้องการรายได้มีความสำคัญต่อการ ใช้ ชีวิตของผู้ให้ข้อมูลเป็นอย่างมาก แต่การที่ตนพึ่งพ้นโทษออกมาจากรือนจำนั้นทำให้ต้องเผชิญหน้า กับอุปสรรคในการสร้างรายได้ที่มากขึ้น เช่น หางานสมัครยากขึ้น หมุนตามการเปลี่ยนแปลงของยุค สมัยไม่ทันเนื่องจากติดอยู่ในเรือนจำเป็นเวลานาน ทำให้ผู้พ้นโทษหวนนึกถึงวิธีการสร้างรายได้ที่ ตนเองคุ้นชินจากครั้งเก่า แรงบีบจากการขาดรายได้หลังได้รับการปล่อยตัวจากรือนจำคือตัวผลักดัน สำคัญที่ทำให้ผู้พ้นโทษต้องรีบตัดสินใจเลือกว่าจะยอมเสี่ยงกลับไปกระทำผิดซ้ำหรือจะพาตนเองและ คนในครอบครัวตกที่นั่งลำบากไปด้วยกัน

จากรายละเอียดทางปัจจัยภูมิหลังดังกล่าวทำให้นำมาสู่การเชื่อมโยงกับสภาพจิตใจของ ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดซึ่งเป็นปัจจัยด้านจิตใจของการศึกษาครั้งนี้ อันได้แก่ การรับรู้

ข่าวสารอาชญากรรม ความคิดเห็นต่อบทลงโทษอาญา การคิดก่อนกระทำผิด ความละเอียดใจ และความรู้สึกแปลกแยก

4.5.2 ปัจจัยด้านจิตใจที่ส่งผลต่อความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรม

การรับรู้ข่าวสารอาชญากรรมที่ผู้ให้ข้อมูลมองว่ามีประสิทธิภาพมากที่สุดคือการสอนเกี่ยวกับกฎหมายและโทษทางอาญาของเรือนจำ ทั้งจากเจ้าพนักงานในเรือนจำและวิทยากรภายนอกที่เรือนจำเชิญมาให้ความรู้ เพราะบุคคลเหล่านี้คือผู้เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายอาญา ข้อมูลที่ตนได้รับมาจากบุคคลเหล่านี้จึงมีความน่าเชื่อถือ คล้องจองกับประสบการณ์ที่ตนได้พบเจอ รวมทั้งบุคลากรเหล่านี้ได้ให้ข้อมูลความรู้ด้วยความเข้าใจ มีความปรารถนาดี เต็มใจที่จะช่วยเหลือด้านกฎหมาย ผู้ให้ข้อมูลและผู้ต้องขังท่านอื่นจึงมีความยินดีที่จะให้ความร่วมมือ จากที่ตนเคยมีความรู้ในด้านข่าวสารอาชญากรรมเพียงบางส่วนและรับรู้เพียงแคในกรอบของคดีอาชญากรรมที่ตนเองกระทำหรือคดีอื่น ๆ ที่เคยกระทำมาก่อน

การได้รับฟังข้อมูลเพิ่มเติมจากบุคลากรหรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านกระบวนการยุติธรรมโดยตรง จึงช่วยให้ตนมีการตระหนักถึงอาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยในวงกว้างมากขึ้น มีความสนใจที่จะก่ออาชญากรรมหลังจากได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำน้อยลง แต่เมื่อออกจากเรือนจำไปแล้วจึงได้รับข่าวสารอาชญากรรมผ่านสื่อโทรทัศน์และจากการได้เห็นได้ยินจากคนรอบตัวดั้งเดิม เกิดความรู้สึกว่าข้อมูลความรู้ที่เคยได้รับมาจากบุคลากรในเรือนจำเจือจางลงอาชญากรรมเป็นเรื่องไกลตัวขึ้นเพราะในชีวิตนอกเรือนมีหลายบริบทที่ตนต้องให้ความสนใจ จนหลงลืมการต้องระแวงภัยอาชญากรรมที่จะเข้าถึงตัวและขาดเครื่องเตือนใจในการไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก เช่น หากมีผู้ค้ายาติดต่อมายื่นข้อเสนอให้กลับไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีกครั้ง ผู้พันโทษที่ห่างไกลจากความคิดเฝ้าระวังตนจึงตกลงรับข้อเสนอมา

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ได้มีการให้ข้อมูลที่ตรงกันว่า มีความทุกข์ใจหลังจากรับรู้บทลงโทษของตนเองเพราะต้องสูญเสียอิสรภาพในระยะเวลาที่นานมาก แต่ในช่วงแรกหรือครั้งแรกที่เข้ามาใช้ชีวิตในเรือนจำยังไม่เกิดการตระหนักต่อความน่ากลัวของบทลงโทษที่ตนได้รับอย่างลึกซึ้ง เพราะมองว่าตนเองยังอยู่ในช่วงวัยรุ่น ยังพอมีเวลาให้ออกไปใช้ชีวิตนอกเรือนจำหลังจากได้รับการปล่อยตัว รวมทั้งไม่ได้ทบทวนถึงผลเสียจากความผิดที่ตนเองก่อในแง่ของการกระทำผิดที่นำมาซึ่งความเสียหายต่อผู้อื่น

แต่ทบทวนถึงผลเสียของความผิดที่ตนเองก่อในแง่ของการกระทำที่นำมาซึ่งการถูกลงโทษโดยเป็นสิ่งที่คุณไม่ปรารถนา

กล่าวได้ว่าบทลงโทษทำให้ผู้ต้องขังรู้สึกผิดกับการกระทำของตนเองผ่านการมองว่าการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดทำให้ตนเองเดือดร้อน ผู้ให้ข้อมูลมีกระบวนการคิดว่าการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดจะไม่สร้างความเดือดร้อนให้ตนเองได้หากตนมีความระมัดระวังไม่ให้ถูกจับกุมได้ดีกว่านี้ ผู้ให้ข้อมูลไม่ได้รู้สึกผิดกับการกระทำของตนเองผ่านการมองว่ายาเสพติดคือสิ่งที่ไม่ดีในตัวของมันเอง ไม่ได้มองว่ายาเสพติดเป็นสิ่งที่ยุ่งเกี่ยวแล้วจะสร้างความเดือดร้อนทั้งต่อตนเองและผู้อื่นโดยไม่ต้องพึ่งหลักกฎหมายเป็นตัวตัดสิน

การคิดก่อนกระทำผิดเป็นปัจจัยสำคัญที่เกิดขึ้นกับผู้ให้ข้อมูลทุกคน โดยสิ่งที่มากระตุ้นให้เกิดการคิดก่อนกระทำผิดของแต่ละคนนั้นแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับมุมมองเห็นความสำคัญในการใช้ชีวิตของแต่ละคนในช่วงเวลานั้น ผู้ให้ข้อมูลที่มองว่าครอบครัวคือสิ่งสำคัญสำหรับตนตอนนั้นจะนำครอบครัวมาเป็นตัวแปรสำคัญในการพิจารณาถึงผลประโยชน์ของการกระทำผิดหรือกระทำผิดซ้ำ เช่น ชีวิตความเป็นอยู่ของตนและคนในครอบครัวต้องดำเนินไปอย่างยากลำบากเพราะประสบปัญหาขาดเงินทอง มองว่าการจำหน่ายยาเสพติดน่าจะช่วยเพิ่มรายได้ให้กับตนและครอบครัวได้ในเวลานั้น

ในผู้ให้ข้อมูลที่มองว่าเพื่อนคือสิ่งสำคัญสำหรับตนในเวลานั้นจึงนำเพื่อนมาเป็นปัจจัยหลักในการคิดก่อนกระทำผิด โดยพิจารณาว่าหนทางใดคือหนทางที่จะทำให้ตนยังคงได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อนอยู่ ถึงแม้ว่าหนทางนั้นจะเป็นการกระทำที่ผิดและเคยทำให้ตนต้องถูกจับเข้าเรือนจำมาแล้วก็ตาม แต่ถ้าบุคคลต้องการที่จะรักษาความสัมพันธ์ระหว่างตนกับกลุ่มเพื่อนในเวลานั้นมากที่สุด การกระทำผิดซ้ำจึงเกิดขึ้นได้ ผู้ให้ข้อมูลมีการนำเอาผลเสียของการกระทำผิดในแง่ของผลเสียที่ตนจะได้รับเป็นการส่วนตัวเป็นร่วมในกระบวนการคิดก่อนกระทำผิดด้วย ซึ่งมักไม่ได้ไตร่ตรองถึงผลเสียของการกระทำในมุมของความร้ายแรงของการกระทำนั้นว่า “ถ้าทำแล้วคนอื่นจะเดือดร้อนอย่างไร” แต่พิจารณาในมุมมองของ “ถ้าทำแล้วตนจะเดือดร้อนอย่างไร” โดยเมื่อผู้ให้ข้อมูลตั้งตนเองเป็นหลักในการรับผลเสียของการกระทำนั้น ผู้ให้ข้อมูลจึงไตร่ตรองต่อว่าตนจะสามารถยอมรับและจัดการกับผลเสียของการกระทำนั้นได้หรือไม่ หากมองว่าตนมีความสามารถพอที่จะรับมือหรือเสี่ยงทำจึงลงมือกระทำผิดด้วยตนเองโดยไม่ขอคำปรึกษาใคร เช่น บุคคลไม่ได้คำนึงว่ายาเสพติดนั้นสร้างความเดือดร้อนให้ใคร ผลเสียจากการเสพยาเสพติดก็เกิดขึ้นแค่กับตนที่เป็นผู้เสพเพียงคนเดียว ผลเสียจากการจำหน่ายยาเสพติดนั้นก็เกิดขึ้นตรงหน้าให้ผู้จำหน่ายเห็นอย่างชัดเจนว่าผู้ที่ซื้อยาเสพติดต่อจาก

ตนไปนั้นได้สร้างความเดือดร้อนให้กับสังคมต่อหรือไม่ ครอบครัวของตนจะเป็นกังวลหรือไม่ ผลเสียเดียวที่ตนได้จากการจำหน่ายยาเสพติดคือความเสี่ยงในการถูกจับกุม หากพิจารณาได้ว่าตนมีความสามารถมากพอที่จะหลบเลี่ยงโอกาสในการถูกจับกุมได้ การกระทำผิดนั้นจึงดำเนินต่อไปต่อ

บริบทภายในเรือนจำนั้นเต็มไปด้วยเครื่องเตือนใจเตือนสติให้ผู้ต้องขังได้ทบทวนเกี่ยวกับความหมายของการกระทำตนเอง อาทิ การต้องเปลี่ยนคำนำหน้าชื่อเป็น นช. (นักโทษชาย) การต้องใส่เครื่องแต่งกายที่บ่งบอกสถานภาพการเป็นผู้ต้องขัง โครงสร้างเรือนจำที่ไม่มีความเป็นส่วนตัวเหมือนโลกภายนอก เช่น ห้องน้ำที่มีเพียงผนังเดี่ยว ๆ กั้น การมีเจ้าพนักงานในเรือนจำคอยลาดตระเวนตรวจสอบพฤติกรรมและให้การดูแลแก่ผู้ต้องขัง ในขณะที่โลกภายนอกที่ผู้ให้ข้อมูลเคยอาศัยอยู่มาก่อนกระทำผิดแต่ละครั้งนั้นมีสิ่งต่าง ๆ ให้ทำมากมาย เหตุผลที่ตนสามารถนำมาเป็นข้ออ้างในการกระทำผิดจึงมีเพิ่มมากขึ้น จึงมีโอกาสด้านลบจะก่อตัวขึ้นเหนือกว่าความรู้สึกละเอียดใจจนผู้พันโทษไม่ทันได้รับรู้ถึงปัจจัยด้านนี้เลยถึงแม้ว่าครอบครัวจะมีการเตือน ต่อว่าไม่ให้กลับไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดหรืออาชญากรรมประเภทอื่น ๆ อีกก็ตาม เช่น ความโลภหลังจากได้เห็นรายได้จากการจำหน่ายยาเสพติด ความเกรงใจเพื่อนหากตนปฏิเสธรับยาเสพติด และสุดท้ายก็เหลือเพียงแค่นั้นและคนในครอบครัวที่ต้องทนทุกข์เสียใจ

ความรู้สึกแปลกแยก ความรู้สึกเบื่อ ความรู้สึกไร้ความหมายในชีวิตมีความสัมพันธ์กับปัจจัยภูมิหลังด้านครอบครัวและกลุ่มเพื่อน วิเคราะห์ได้ว่าเป็นปกติที่มนุษย์ทุกคนจะต้องมีความต้องการเป็นที่ยอมรับของคนใกล้ชิดตัวโดยเริ่มจากครอบครัวก่อน หากครอบครัวสามารถเติมเต็มช่องว่างในใจได้ ผู้ที่อยู่ร่วมในครอบครัวจึงได้รับความรักอย่างทั่วถึง ไม่มีใครรู้สึกแปลกแยก มีแรงผลักดันที่จะทำการณ์ใด ๆ เพื่อให้ครอบครัวพึงพอใจและเห็นความสำคัญของตนเอง แต่ถ้าหากครอบครัวบกพร่องในส่วนนั้นบุคคลจะปลีกวิเวกออกไปเพื่อหากกลุ่มคนที่พร้อมจะให้ความสำคัญแก่เขามากกว่า ซึ่งกลุ่มคนที่ผู้ให้ข้อมูลใช้เป็นที่พักพิงใหม่ในที่นี่ก็คือกลุ่มเพื่อน โดยการที่กลุ่มเพื่อนได้ชักจูงให้ตนเสพยาเสพติดนั้นบุคคลที่โดนชวนล้วนรับรู้ว่าการกระทำนี้เป็นสิ่งที่ไม่ดี เป็นสิ่งผิดกฎหมาย แต่เมื่อบุคคลมีความไวเนื้อเชื่อใจ รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มแล้วบุคคลจะเกิดความมั่นใจและพร้อมเสี่ยงกับกลุ่มนั้นเพราะเดิมทีแล้วกลุ่มนี้คือกลุ่มที่ไม่ทำให้บุคคลรู้สึกแปลกแยกและโดดเดี่ยว หากร่วมกระทำผิดด้วยกันตนก็น่าจะต้องต่อสู้กับกฎหมายตัวคนเดียว

4.5.3 ปัจจัยด้านสังคมที่ส่งผลต่อความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรม

ในส่วนของการศึกษาในประเด็นปัจจัยด้านสังคมที่ประกอบด้วยความกดดันทางสังคม พันธะทางสังคม ประสบการณ์การใช้ชีวิตขณะอยู่ในเรือนจำ ประสบการณ์การใช้ชีวิตหลังการได้รับการปล่อยตัวก่อนกระทำผิดซ้ำ และการถูกตีตรา สามารถอธิบายได้ในแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

ความกดดันทางสังคมแฝงตัวอยู่ในความคิดของสมาชิกทุกคนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นบุคคลทั่วไปหรือบุคคลที่เคยกระทำผิด จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลไม่รับรู้ถึงความกดดันทางสังคมที่เกิดขึ้นต่อตนเองตรง ๆ แต่เมื่อพิจารณาถึงเป้าหมายและสิ่งที่ผู้ต้องขังเคยทำหรืออยากจะทำในอนาคตหลังจากได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำในครั้งนี้ จะเห็นว่าผู้ให้ข้อมูลต้องการที่จะสร้างความน่าเชื่อถือในตนกลับมา เช่น การสร้างครอบครัว การมีอาชีพสุจริต ความต้องการพิสูจน์ให้คนภายนอกเห็นว่าผู้พ้นโทษนั้นมีความพร้อมที่จะกลับมาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมอีกครั้งแล้ว ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเกิดมาจากความคาดหวังที่คนในสังคมแสดงออกให้เห็นและสมาชิกทุกคนในสังคมล้วนตระหนักถึงความคาดหวังนี้ จะต้องปฏิบัติตามความคาดหวังดังกล่าวเพื่อให้ได้เป็นส่วนหนึ่งของสังคม

ทว่าการใช้ชีวิตในสังคมไม่อาจพบเจอแต่เส้นทางที่ราบรื่นได้โดยเฉพาะในผู้พ้นโทษที่ต้องรับมือกับเงื่อนไขต่าง ๆ นานาถึงเพิ่มขึ้นมาตามสถานภาพของการเป็นผู้พ้นโทษ เช่น การสมัครงานหลายแห่งไม่ยินยอมรับผู้พ้นโทษเข้าทำงาน การไม่สามารถประกอบอาชีพได้จึงนำไปสู่การขาดรายได้ มาจนเจือตนเองและครอบครัว ในขณะที่เดียวกันนั้นความกดดันทางสังคมก็ยังคงอยู่และติดตัวผู้พ้นโทษตลอดเวลา ความกดดันทางสังคมที่ไม่สอดคล้องกับอุปสรรคในการใช้ชีวิตของผู้พ้นโทษนี้เองจึงนำไปสู่การเกิดโอกาสในการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรม เพราะการเป็นผู้จำหน่ายยาเสพติดนั้นไม่ต้องใช้วุฒิการศึกษา ไม่ต้องผ่านการคัดกรองประวัติอาชญากรรม เงื่อนไขในการเป็นส่วนหนึ่งของการกระทำผิดนั้นง่ายกว่าการเงื่อนไขในการเป็นคนดีตามที่สังคมกดดัน รวมทั้งรายได้จากการจำหน่ายยาเสพติดก็มากพอที่จะโน้มน้าวให้ผู้พ้นโทษเกิดการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำได้

ผู้ให้ข้อมูลนั้นแทบไม่มีพันธะทางสังคมด้านความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของตนเอง และอาชญากรรมประเภทอื่น ๆ ในชุมชนเลย โดยถึงแม้ว่าทุกคนในชุมชนจะมีการให้ความร่วมมือทางกิจกรรมกันเป็นอย่างดี แต่เมื่อเป็นเรื่องของการให้ความช่วยเหลือในการลดอัตราอาชญากรรมในชุมชนกลับไม่มีใครกล้าเป็นหูเป็นตาให้กับชุมชนเพื่อเฝ้าระวังอาชญากรรมหรือประสานงานเจ้าหน้าที่

ตำรวจเพื่อปราบปรามแหล่งมั่วสุ่มยาเสพติดเลย จุดนี้เองที่สามารถวิเคราะห์ได้ว่าแต่ละครัวเรือนในชุมชนก็ล้วนมีปัญหาให้จัดการต่างกัน หากครัวเรือนไหนยังไม่สามารถจัดการปัญหาของตนได้อย่างสมบูรณ์แบบก็มีเหตุผลไม่มากพอที่จะเสี่ยงมายุ่งเกี่ยวกับการปราบปรามอาชญากร หรือผู้มีอิทธิพลด้วยตนเอง รวมทั้งการมองว่าปัญหาอาชญากรรมควรเป็นหน้าที่หลักของตำรวจและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม คนในชุมชนมีอำนาจไม่มากพอที่จะจัดการปัญหาเหล่านั้นด้วยตนเอง ซึ่งผู้ให้ข้อมูลเองก็มีความเข้าใจในความบกพร่องในพันธะทางสังคมด้านนี้เพราะถ้าเป็นตนก็ไม่กล้ายื่นมือเข้ามายุ่งเกี่ยวกับปัญหาของคนอื่น ที่อาจจะนำพาความทุกข์ยากมาสู่ตนและครอบครัวได้

ผู้ต้องขังที่เริ่มเข้าเรือนจำเป็นครั้งแรกจะวนเวียนอยู่กับความคิดและความรู้สึกด้านลบ ทั้งจากความรู้สึกผิดต่อตนเอง การถูกกรีดรอนอิสรภาพ การต้องพรากจากคนที่รัก จมอยู่กับการนับถอยหลังสู่วันที่จะได้ออกจากเรือนจำ มองว่าเรือนจำคือสถานที่ที่ต้องแย่งกันเอาชีวิตรอดมากกว่าเป็นสถานที่สำหรับบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขัง โดยพื้นฐานแล้วเรือนจำถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้โทษแก่ผู้กระทำผิดให้ไม่ปรารถนาที่จะกระทำผิดอีกในอนาคตไม่เช่นนั้นจะต้องหวนกลับเข้าสู่เรือนจำอีก บริบทหลาย ๆ อย่างในเรือนจำจึงจำเป็นต้องเป็นไปตามหลักของการลงโทษ ถอดถอนสิ่งที่ผู้ต้องขังชอบออกเมื่อบุคคลกระทำผิดและให้ และผสมกับสภาพที่แออัดของเรือนจำในประเทศไทยผู้ต้องขังจึงไม่สามารถเปลี่ยนมุมมองของเรือนจำที่ว่าเป็นสถานที่สำหรับการเอาชีวิตรอดให้เป็นสถานที่สำหรับแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมได้ในเวลาหนึ่ง

จนเมื่อถึงเวลาอิมตัวของแต่ละคน ผู้ต้องขังจะเริ่มค้นหาทางออกทางใจให้ตนเองที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละคน ซึ่งทางออกในการเอาชีวิตรอดในเรือนจำของผู้ต้องขังในที่นี้แบ่งออกได้ 2 กลุ่มคือ กลุ่มผู้ต้องขังที่เอาชีวิตรอดด้วยการยอมรับในกติกาของเรือนจำและพร้อมปรับปรุงตน กับกลุ่มผู้ต้องขังที่ไม่สนใจเรื่องการชีวิตรอดในเรือนจำและไม่มีความพร้อมที่จะปรับปรุงตนเอง โดยในกลุ่มผู้ต้องขังที่ไม่มีความพร้อมหรือความสนใจในการปรับปรุงตนเองจะใช้ชีวิตแบบเปียดเบียนผู้อื่น จับกลุ่มกันเกรงในเรือนจำ ไม่เข้าร่วมกิจกรรมหรือหลักสูตรการฝึกต่าง ๆ ของเรือนจำและตัดพ้อใส่ผู้ต้องขังที่พยายามปรับปรุงพฤติกรรมตนเองว่าเป็นสิ่งไร้สาระ เกิดการตีตรากันเองในกลุ่มผู้ต้องขังว่าต่อให้ออกจากเรือนจำไปได้ก็ไม่พ้นกระทำผิดซ้ำอยู่ดี ในขณะที่ผู้ต้องขังที่ยอมรับในกติกาของเรือนจำได้และมีความพร้อมในการพัฒนาตนเองเพื่อให้ได้ออกจากเรือนจำอย่างมีคุณภาพจะเริ่มมองหากิจกรรมและหลักสูตรของเรือนจำเพื่อเข้าร่วม สร้างกิจวัตรประจำวันของตนเองให้น่าสนใจด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ โดยเริ่มกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพหรือทักษะของตน โดยผู้ต้องขังจะได้รับ

คำแนะนำและการช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ในเรือนจำเป็นอย่างดี รวมทั้งผู้ต้องขังในกลุ่มนี้จะมีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คอยให้กำลังใจและหลีกเลี่ยงจากผู้ต้องขังอีกกลุ่มที่ไม่มีความพร้อมในการปรับปรุงตัว เพื่อลดโอกาสในการเกิดปัญหาขณะอยู่ในเรือนจำทั้งจากตนเองและผู้อื่น

ถึงแม้ทักษะความรู้ส่วนใหญ่ที่เรือนจำจัดสรรให้จะมีทั้งทักษะที่เหมาะสมสำหรับการทำงานประเภทรับจ้างและงานประเภทธุรกิจส่วนตัวก็ตามแต่ข้อจำกัดในการนำเอาออกไปใช้จริงก็มีมากมาย เช่น งานรับจ้างหลายที่ไม่ยินยอมรับบุคคลที่มีประวัติอาชญากรรมเข้าทำงาน ธุรกิจค้าขายจะต้องเผชิญกับการแข่งขันทางการค้า แต่ผู้ให้ข้อมูลมีความเข้าใจว่าการใช้ชีวิตในโลกภายนอกนั้นไม่ได้โรยด้วยกลีบกุหลาบเสมอไป แต่สิ่งที่ไม่พึงประสงค์ที่ผู้ให้ข้อมูลนี้ยกย้อนไปแล้วรู้สึกไม่ยากพบเจอแต่ก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ก็คือโอกาสที่เอื้อต่อการกระทำผิดซ้ำ เช่น การต้องวนเวียนพบเจอกับกลุ่มคนที่ชักชวนให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด การถูกชีวิตประจำวันบีบให้หวนนึกถึงผลประโยชน์จากการจำหน่ายหรือเสพยาเสพติด เช่น การสร้างรายได้ การประกอบอาชีพ การที่ชุมชนที่อยู่อาศัยเป็นแหล่งมั่วสุมเกี่ยวกับยาเสพติด

ผู้พันโทษก้าวออกจากเรือนจำมาด้วยความมั่นใจและความพร้อมที่จะพัฒนาตนเอง ครอบครัวและคนใกล้ตัวมีความพร้อมที่จะสนับสนุนฟื้นฟูผู้ต้องขัง คำครหาจากคนทั่วไปจึงยังไม่ค่อยมีผลต่อผู้พันโทษในช่วงแรก จนกระทั่งในเวลาที่ผู้พันโทษกำลังดำเนินการปรับปรุงตนเป็นคนดีของสังคม หาอาชีพสุจริตเพื่อนำเงินมาเลี้ยงชีพและแบ่งเบาภาระครอบครัว แต่กลับถูกหน่วยงานหรือบริษัทปฏิเสธการเข้าถึงงานสุจริตโดยอ้างถึงการกระทำผิดในอดีตของตน เหตุการณ์นี้จึงเป็นการตีตราที่สร้างผลกระทบต่อจิตใจของผู้พันโทษ โดยถึงแม้ว่าผู้ให้ข้อมูลจะมีความเข้าใจหัวอกของหน่วยงานหรือบริษัทที่โดนปฏิเสธการรับเข้าทำงานก็ตาม แต่ผลกระทบที่ตามมาจากการที่ไม่มีงานทำนั้นนำมาสู่การขาดรายได้ ขาดความน่าเชื่อถือทางสังคม สร้างความวิตกกังวลให้ครอบครัว และอีกหลาย ๆ ปัญหาที่ตามมา ทำให้ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการที่จะกลับไปพึ่งยาเสพติดทั้งการเสพเพื่อหลุดพ้นจากความเครียด และการจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้นำไปใช้จ่ายใช้สอยในชีวิตประจำวัน

4.5.4 ประเภทความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำ

จากการศึกษาถึงจุดสำคัญที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดความสนใจที่จะกระทำผิดและกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดนั้นพบว่า ผลตอบแทนจากการจำหน่ายและเสพยาเสพติดคือประเด็นสำคัญที่ผู้ให้ข้อมูล

นำมาเติมเต็มความไม่สมบูรณ์ของปัจจัยด้านต่าง ๆ ของตนทั้งปัจจัยด้านภูมิหลัง ปัจจัยด้านจิตใจ และปัจจัยด้านสังคม

ถึงแม้ว่าผู้ต้องขังจะมีความเกรงกลัวต่อกฎหมายที่เพิ่มขึ้นจากการได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อบทลงโทษทางอาญากับผู้ต้องขังรายอื่น เจ้าหน้าที่เรือนจำ ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย และจากการมีประสบการณ์ตรงในการชีวิตภายในเรือนจำมา รวมทั้งการได้รับความละเอียดจากคนใกล้ตัวที่ดำเนินต่อการกระทำผิดในอดีตแต่ก็พร้อมให้โอกาสซึ่งสร้างความสำนึกผิดให้ผู้ต้องขังเป็นอย่างมากก็ตาม แต่เมื่อผู้ต้องขังได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำและต้องเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคม มุมมองของสังคมที่มีต่อผู้พ้นโทษที่มีกระบวนการตีตราเกิดขึ้นซึ่งถือเป็นการที่สังคมได้เพิ่มแรงกดดันในการใช้ชีวิตให้ผู้พ้นโทษ การต้องเริ่มต้นสร้างเนื้อสร้างตัวใหม่ของผู้พ้นโทษที่ต้องรับมือกับหลายสิ่งหลายอย่างจึงทำให้ผู้พ้นโทษเกิดความรู้สึกด้านลบที่เรียกว่าความกลัวขึ้นมา ถึงแม้ว่าผู้พ้นโทษแต่ละคนจะถูกถาโถมด้วยอุปสรรคในการใช้ชีวิตที่แตกต่างกัน แต่นั่นหมายความว่าพวกเขาเล็งเห็นว่าตนได้รับแต่ผลตอบแทนเชิงลบในชีวิตตั้งแต่ออกจากเรือนจำมากกว่าได้รับผลตอบแทนเชิงบวก ความละเอียด ความเกรงกลัวต่อกฎหมายอาญาที่เปรียบเสมือนเครื่องเตือนความจำในการไม่ย้อนกระทำผิดซ้ำที่ติดตัวผู้พ้นโทษออกมาจากเรือนจำด้วยถูกลดความสำคัญด้วยความโหดร้ายในการดำรงชีวิตภายนอก

เมื่อทำความเข้าใจกับปัจจัยภูมิหลัง ปัจจัยด้านจิตใจและปัจจัยด้านสังคมของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาเสพติดในข้างต้นแล้วนั้น พบว่าประเภทความกลัวในผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาเสพติดนั้นสามารถเกิดขึ้นได้หลายประเภท เพราะผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนเผชิญหน้ากับรูปแบบการใช้ชีวิตนอกเรือนจำที่แตกต่างกัน ถูกบริบทรอบตัวบีบเค้นให้เกิดความรู้สึกกลัวที่แตกต่างกันออกไปซึ่งตามธรรมชาติแล้วมนุษย์ที่ตกอยู่ภายใต้ความรู้สึกกลัวจะหาวิธีการขจัดความกลัวนั้นออกไป

ความกลัวสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ไม่ใช่ความกลัวที่กระตุ้นให้บุคคลเกิดปฏิกิริยาตอบสนองจากสิ่งเร้าฉับพลัน แต่เป็นความกลัวที่เกิดขึ้นจากการที่บุคคลต้องเผชิญหน้ากับต้นเหตุของของความกลัวมาระยะเวลาหนึ่งซึ่งในช่วงระยะเวลาดังกล่าวนั้นบุคคลได้มีการสร้างกระบวนการคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล ทบทวนและคำนวณถึงผลตอบแทนเชิงลบหรือเชิงลบก่อนการตัดสินใจเพื่อให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์ที่เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการขจัดความกลัว

- ความกลัวสูญเสียเกี่ยวกับชีวิต

ในผู้ให้ข้อมูลที่ต้องเผชิญหน้ากับความกลัวสูญเสียเกี่ยวกับชีวิตนั้นได้ตกอยู่ภายใต้การถูกตีตราและแรงกดดันจากสังคมที่ว่าผู้พันโทชอย่างตนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเอง มีอาชีพสุจริตทำ ไม่เป็นภาระของสังคม บุคคลเหล่านี้จึงมีความพยายามที่จะทำตามความหวังของสังคมให้ได้มากที่สุด แต่ประสบการณ์การใช้ชีวิตหลังการได้รับการปล่อยตัวก่อนกระทำผิดซ้ำของผู้พันโทชนั้นมักจะมีอุปสรรคในด้านของการที่วิชาความรู้ที่ได้รับมาจากเรือนจำไม่สามารถนำมาต่อยอดในชีวิตนอกเรือนจำได้มากพอ เนื่องด้วยวิชาชีพที่ผู้ให้ข้อมูลฝึกมาจากในเรือนจำมีค่าตอบแทนไม่มาก เช่น งานก่อสร้าง บางวิชาชีพต้องใช้ทุนทรัพย์ในการลงทุนก่อน เช่น ธุรกิจส่วนตัวอย่างร้านอาหาร ซึ่งวิชาชีพหรือธุรกิจเหล่านี้ก็มีเป็นจำนวนมากในสังคมอยู่แล้ว ผู้พันโทชที่ไม่มีทุนทรัพย์ในการเริ่มต้นหรือไม่มีแนวทางในการผลักดันธุรกิจเข้าการตลาดก็อาจพลาดโอกาสในการสานต่อวิชาชีพและขาดทุนได้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่จึงนำวิชาชีพที่ได้จากการฝึกในเรือนจำมาใช้ในชีวิตประจำวันเป็นส่วนใหญ่ เลือกที่จะทำงานรับจ้างทั่วไปอย่างงานก่อสร้าง รับจ้างขนส่งแทนเนื่องจากสายงานประเภทนี้ไม่เข้มงวดกับการรับผู้พันโทชร่วมงานมากเกินไป

นอกจากนี้ด้วยการศึกษาในระดับน้อยของตนผู้พันโทชจึงมองว่าสายงานประเภทนี้คืองานที่เหมาะสมกับตนเองมากที่สุด ดังจะเห็นได้ว่าเริ่มแรกนั้นผู้พันโทชได้พยายามใช้ชีวิตตามระบบระเบียบของสังคมหลังจากได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำแล้ว แต่อุปสรรคที่ผลักดันควบคู่การถูกตีตราและความกดดันทางสังคมก็ยังคงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เพราะสายงานหลายประเภทที่ใฝ่ฝันได้สูงกว่าอาชีพหลักของผู้พันโทชยังคงปิดกั้นการให้โอกาสในการประกอบชีพของผู้พันโทช ผู้พันโทชจึงต้องดิ้นรนทำมาหากินเพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้ในการเลี้ยงดูจุนเจือครอบครัวแต่ความพยายามนั้นก็ไม่สัมฤทธิ์ผลเพราะรายจ่ายในชีวิตประจำวันของผู้พันโทชนั้นมีเพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะในผู้พันโทชที่ต้องดูแลครอบครัวอันประกอบไปด้วย ภรรยาและบุตร ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับเลี้ยงดูบุตร เช่น ค่าเล่าเรียน สิ่งของเครื่องใช้ของเด็ก ความกลัวการสูญเสียเกี่ยวกับชีวิตจึงก่อตัวขึ้นอย่างรวดเร็วในผู้พันโทชที่มีความรักต่อบุตรและครอบครัว เพราะจากการให้ข้อมูลนั้นพบว่าบุคคลเหล่านี้ไม่ต้องการให้บุตรหลานต้องเผชิญหน้ากับการใช้ชีวิตเสี่ยงเป็นเสี่ยงตายแบบตน มองว่าในอดีตที่ตนเคยยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อนนั้นจะต้องทั้งเสี่ยงปะทะกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ต้องเสี่ยงกับความบาดหมางระหว่างคนในวงการยาเสพติดด้วยกัน รวมทั้งเสี่ยงกับการเอาชีวิตรอดขณะอยู่ในเรือนจำ ดังนั้นความกลัวสูญเสียเกี่ยวกับชีวิตของผู้ให้ข้อมูลมักไม่ใช่ความกลัวที่ชีวิตตนเองจะเกิดการสูญเสีย แต่เป็นความกลัวต่อการ

สูญเสียชีวิตของคนในครอบครัว หากปล่อยให้ครอบครัวลำบากไปมากกว่านี้อาจต้องเข้าสู่ภาวะอดอยาก หรือผลักดันในคนในครอบครัวต้องเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดเหมือนตนในอดีตเพื่อหารายได้เลี้ยงชีพ ผู้ให้ข้อมูลจึงเลือกที่จะเป็นฝ่ายหันไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดแทน ด้วยทั้งความคุ้นเคยที่มีต่อการกระทำผิดและการเรียนรู้เกี่ยวกับกฎหมายในครั้งก่อน และการมีกลุ่มเพื่อนคอยสนับสนุนในการจัดสรรยาเสพติดมาให้จึงเป็นการไม่ยากที่ผู้พันโทชจะสามารถเริ่มต้นการกระทำผิดซ้ำในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดได้

- ความกลัวต่อการสูญเสียอิสรภาพ

ในขณะที่ความกลัวต่อการสูญเสียอิสรภาพสามารถเกิดขึ้นกับผู้พันโทชได้ผ่านปัจจัยของความกดดันทางสังคม การถูกตีตรา ประสบการณ์การใช้ชีวิตในเรือนจำ การคิดก่อนกระทำผิด การคบเพื่อน อาชีพและรายได้ ถึงแม้ว่าตามหลักแล้วการลงโทษด้วยการจับขังในเรือนจำมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ต้องขังเกิดความเกรงกลัวต่อกฎหมาย ไม่กล้ากระทำผิดซ้ำในอนาคตเพราะไม่ต้องการถูกรีดถอนอิสรภาพขณะอยู่ในเรือนจำอีก แต่จากผลการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดผ่านความกลัวต่อการสูญเสียอิสรภาพ ซึ่งอิสรภาพดังกล่าวเกิดจากการที่ผู้พันโทชรู้สึกหวงแหนการใช้ชีวิตอิสระภายนอกหลังจากได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำ

ผู้พันโทชที่เกิดความรู้สึกเสียใจในช่วงเวลาในชีวิตที่หมดไปจากการใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำเป็นระยะเวลานาน วิถีชีวิตเต็มไปด้วยกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ขาดความเป็นส่วนตัว ต่างจากชีวิตในโลกภายนอกที่เต็มไปด้วยสิ่งต่าง ๆ ให้ทำมากมาย ขอบเขตกว้างขึ้น ได้พบปะกับกลุ่มเพื่อนที่ไม่ได้เจอกันมานาน ผู้พันโทชจึงโยยหาและปรารถนาที่จะดื่มด่ำชีวิตอิสรภาพ เน้นออกเที่ยวสังสรรค์กับกลุ่มเพื่อนหมดทรัพย์สินไปกับการเสพสุขในสถานบันเทิงจนเกิดความประมาทในการใช้ชีวิตและหลงระเหิงในที่สุด ไม่ต้องการที่จะสูญเสียอิสรภาพนี้ไปอีกหลังจากออกเรือนจำ จากที่การต้องโทษจำคุกเป็นเวลานานควรจะทำให้ผู้พันโทชเกิดความกลัวในการกระทำผิดซ้ำที่จะทำให้ตนกลับมาสูญเสียอิสรภาพอีกครั้งในเรือนจำ

ด้วยเหตุนี้ผู้พันโทชจึงเกิดความเกรงกลัวที่จะสูญเสียอิสรภาพที่เพิ่งได้คืนหลังจากออกจากเรือนจำจึงต้องรีบกอบโกยหาความสุขจนหลงกลับมายุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีกครั้ง เพราะหนทางในการแสวงหาความสุขตามแหล่งที่ผู้พันโทชเหล่านี้ไปล้วนมียาเสพติดเข้ามาเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นการใช้สารเสพติดเพื่อสร้างบรรยากาศ คึกคะนองตามเพื่อน รับประทานยาเสพติดมาจำหน่ายเพื่อหารายได้ในการนำมาซื้อขายเสพติดใช้ต่อ รวมทั้งส่วนใหญ่ที่ยอมรับว่ากลุ่มเพื่อนมักแสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจนว่า

การจำหน่ายยาเสพติดนั้นทำให้มีรายได้เป็นกอบเป็นกำโดยไม่ต้องประกอบอาชีพแบบหาเช้ากินค่ำให้ยากลำบาก มีทรัพย์สินเงินทองในการเอาไปใช้จ่ายฟุ่มเฟือยได้ไม่อั้น หาก你不ร่วมจำหน่ายด้วย อาจจะต้องเสียความสุขไป อีสราภาพในการใช้ชีวิตจะหมดลงและต้องกลับไปใช้ชีวิตตามปกติที่ต้องรับแรงกดดันทางสังคมและการถูกตีตราที่ตนไม่เคยได้รับมาก่อนในตอนที่อยู่สังสรรค์กับเพื่อน จากการศึกษาวิจัยค้นพบว่าความกลัวสูญเสียอีสราภาพเพราะไม่กระทำผิดซ้ำสามารถเอาชนะความกลัวสูญเสียอีสราภาพเพราะกระทำผิดซ้ำได้

- ความกลัวการโดนทอดทิ้ง

ในส่วนของความกลัวการโดนทอดทิ้งที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดนั้น อธิบายได้จากการที่มนุษย์เป็นสัตว์สังคม การต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งจึงถือเป็นพฤติกรรมพื้นฐานที่ทุกคนมีซึ่งกลุ่มสังคมพื้นฐานของมนุษย์ก็คือครอบครัวและเพื่อน ซึ่งในด้านครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดนั้น ไม่ว่าจะผู้ให้ข้อมูลจะมีความสัมพันธ์ที่ดีหรือไม่ดีกับครอบครัวก็ตาม แต่หากตนเริ่มรู้สึกล้มเหลวในด้านครอบครัว เช่น ล้มเหลวในการดูแลครอบครัวให้มีกินมีใช้ ล้มเหลวในการทำให้ครอบครัวยอมรับ บุคคลนั้นจึงหันเข้าหากกลุ่มสังคมอื่น ๆ เพื่อแสวงหาการช่วยเหลือที่พอจะสามารถเติมเต็มความล้มเหลวนั้นได้

ในผู้ให้ข้อมูลที่กลัวถูกครอบครัวหรือคนรักทอดทิ้งจึงหาทางรักษาครอบครัวโดยการจำหน่ายยาเสพติดหารายได้มาเลี้ยงดูครอบครัวและคนรัก โดยมีกรคิดก่อนกระทำผิดว่าตนทำเพื่อครอบครัว ยาเสพติดไม่ได้ทำร้ายใครแต่ถ้าตนไม่มีเงินให้ครอบครัวหรือคนรัก ตนอาจถูกทำร้ายจากการโดนทอดทิ้งได้ ซึ่งจากประสบการณ์การใช้ชีวิตในเรือนจำนั้นผู้ให้ข้อมูลจะมีการหวาดคิดถึงครอบครัวและคนรักตลอดเวลาจึงยังเป็นการย้ำความรักที่มีต่อครอบครัวมากยิ่งขึ้น

การโดนครอบครัวหรือคนที่ตนเองรักทอดทิ้งจึงเป็นสิ่งที่น่ากลัวเกินกว่าจะเสี่ยงที่จะไม่เสี่ยงกลับไปกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ส่วนในผู้ให้ข้อมูลที่มีความสัมพันธ์ไม่แน่นแฟ้นกับครอบครัวนั้น จะรู้สึกเหมือนตนเองโดนทอดทิ้งมาแล้วหนึ่งครั้ง รู้สึกสูญเสียคุณค่าในตนเอง ความรู้สึกแปลกแยกนี้ จึงชักจูงให้บุคคลดังกล่าวต้องแสวงหากลุ่มสังคมใหม่ที่ตนเองเหมาะสม กลุ่มที่จะทำให้ตนเองรู้สึกมีตัวตนและเป็นที่ยอมรับ เมื่อบุคคลค้นพบกลุ่มสังคมใหม่ที่ตนไว้วางใจแล้วก็พยายามทำทุกวิถีทางเพื่อไม่ให้โดนทอดทิ้งอีกซึ่งกลุ่มในที่นี้ก็คือกลุ่มเพื่อนที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด จึงกล่าวได้ว่าครอบครัว ความแปลกแยก การคบเพื่อน การคิดก่อนกระทำผิด ประสบการณ์การใช้ชีวิตในเรือนจำ มีความสามารถ

ในส่งผลกระทบอันนำไปสู่ความกลัวต่อการโดนทอดทิ้งที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดได้

- ความกลัวสูญเสียอัตตา

ในขณะที่ความกลัวสูญเสียอัตตานั้นมีปัจจัยหลายตัวเข้ามาเกี่ยวข้อง อันได้แก่ การคิดก่อนกระทำผิด การศึกษา อาชีพ รายได้ ความแปลกแยก ความกดดันทางสังคม การถูกตีตรา พันธะทางสังคม ประสบการณ์การใช้ชีวิตในและนอกเรือนจำ เนื่องด้วยคนทุกคนล้วนมีเกียรติมีศักดิ์ศรีในตนเอง เกียรติหรือคุณค่าในตนเองนั้นไม่ว่าจะมีมากหรือน้อยก็ตามก็ล้วนมีผลต่อการดำเนินชีวิตและตัดสินใจในบุคคล ความต้องการมีเกียรติในตนเองนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของการที่บุคคลถูกหล่อหลอมด้วยความกดดันของสังคมที่คาดหวังว่าสมาชิกในสังคมจะต้องมีจุดยืนที่มั่นคง ไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น และมีกระบวนการพัฒนาในตนเอง ในเหล่าผู้ต้องขังและผู้พ้นโทษก็มีเกียรติในตนเองด้วยเช่นกัน เพราะคนกลุ่มนี้คือส่วนหนึ่งของสังคมหากแต่เคยพลาดพลั้งกระทำผิดและกระทำผิดซ้ำ

หากบุคคลเหล่านี้ถูกบั่นทอนเกียรติผ่านการถูกตีตราต่อสถานภาพการเป็นผู้เคยกระทำผิดไปจนหมดสิ้น จึงค้นหาวิธีการอื่นในการสร้างเกียรติให้ตนเองขึ้นมาใหม่ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำผิดหรือการกระทำที่ถูกต้องก็ตามขึ้นอยู่กับมุมมองในการรับมือต่ออุปสรรคจากปัจจัยด้านภูมิหลัง จิตใจและสังคมของแต่ละคน ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลหลายคนมีความพร้อมในการกลับมาใช้ชีวิตปกติหลังจากได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำ นำทักษะความรู้ที่ได้รับการอบรมจากหลักสูตรในเรือนจำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันทั้งกิจวัตรประจำวันและการประกอบอาชีพให้ได้มากที่สุด พยายามสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตด้วยลำแข้งของตนเอง แต่ผู้พ้นโทษที่มีระดับการศึกษาที่สูงมากมักไม่สามารถหาอาชีพที่สร้างรายได้สุสีกับรายจ่ายของตนเองและครอบครัวได้ ผู้พ้นโทษจึงเริ่มรู้สึกถึงความไร้อำนาจในตนเองและค้นหาวิธีการใหม่ที่ทำให้ตนเองมีอำนาจในการสร้างคุณค่าในการใช้ชีวิตของตนเองอีกครั้ง

โดยวิธีการดังกล่าวที่ผู้พ้นโทษค้นพบคือวิถีทางในการนำยาเสพติดมาใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ ผ่านการได้รับคำแนะนำจากกลุ่มเพื่อนและได้เห็นต้นแบบของความสำเร็จจากการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เช่น เพื่อนที่จำหน่ายยาเสพติดมีเงินทองสำหรับจับจ่ายใช้สอยเป็นที่ยอมรับในสังคมได้โดยไม่ต้องดิ้นรนทำงานหาเช้ากินค่ำเหมือนตน ถึงแม้ว่าการจำหน่ายหรือเสพยาเสพติดจะเป็นเรื่องที่สังคมไม่ยอมรับและผิดกฎหมาย แต่เมื่อผู้พ้นโทษได้ซึมซับถึงผลประโยชน์ของการยุ่งเกี่ยวกับการเสพยาเสพติดผ่านการสังเกตเห็นจากคนใกล้ตัวบ่อยครั้ง รวมทั้งการที่ไม่

คิดว่าคนในชุมชนหรือสังคมจะเข้ามาช่วยเหลือห้ามปรามเพราะจากประสบการณ์ที่ผ่านมามีคนในชุมชนมักไม่เข้ามายุ่งเกี่ยวกับผู้ที่มีพฤติกรรมการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดจึงเป็นช่องทางอันดีที่กระทำผิดซ้ำ

4.5.5 ความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำ

ความกลัวทั้ง 5 ประเภทนี้ในการศึกษาคั้งได้รับอิทธิพลมาจากประเภทความกลัวของ Karl Albrecht ที่แบ่งความกลัวออกเป็นประเภทต่าง ๆ โดยอ้างอิงจากทฤษฎีความต้องการ 5 ลำดับของ Abraham Maslow และจากการศึกษาค้นพบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความกลัวสูญเสียเกี่ยวกับชีวิตต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดมากที่สุด รองลงมาเป็นความกลัวโดนทอดทิ้งและความกลัวสูญเสียอันตตามลำดับ ซึ่งไม่ปรากฏถึงปัจจัยที่ส่งผลในการเกิดความกลัวต่อความพิกลพิการต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด พิจารณาได้จากการที่ผู้ให้ข้อมูลทุกคนไม่ได้กล่าวถึงประเด็นโรคภัยไข้เจ็บในชีวิต เมื่อมีการกล่าวถึงเรื่องภัยที่ส่งผลต่อร่างกายหรือชีวิต ผู้ให้ข้อมูลจะให้ข้อมูลเป็นไปในทางเดียวกันว่า “กลัวอดตาย” ซึ่งมีความหมายสอดคล้องกับนิยามของความกลัวสูญเสียเกี่ยวกับชีวิตมากกว่า รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับช่วงเวลาที่ยังดำเนินการจำหน่ายหรือเสพยาเสพติดนั้น

ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 9 รายไม่ปรากฏการให้ข้อมูลที่บ่งชี้หรือมีความเชื่อมโยงถึงความกลัวต่อความพิกลพิการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ไม่ปรากฏข้อมูลที่น่าไปสู่การถูกทำร้ายหรือเหตุอื่น ๆ ที่นำไปสู่ความพิกลพิการ ผู้ให้ข้อมูลที่เปิดเผยแผนชีวิตว่าเมื่อได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำในครั้งนี้ ตนจะย้ายที่อยู่อาศัยออกจากแหล่งเดิมเพื่อหลีกเลี่ยงกลุ่มยาเสพติดในชุมชน เพราะกลุ่มคนเหล่านี้จะเข้ามาติดต่อผู้พันโทเพื่อโน้มน้าวใจให้กระทำผิดซ้ำด้วยการชวนเข้าร่วมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทันที แต่เหตุการณ์ดังกล่าวไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำ เพราะผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดผ่านกลุ่มเพื่อนหรือคนที่ตนรู้จักโดยตรง และไม่รู้สึกลัวตกกลัวกลุ่มผู้มีอิทธิพลยาเสพติดในชุมชนจนไปเข้าร่วมด้วยเพื่อลดการตกเป็นภัยจากกลุ่มดังกล่าว

ผลการศึกษาเกี่ยวกับประเภทของความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดทั้ง 9 คนนั้นพบว่า ประเภทความกลัวที่กระตุ้นให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดกระบวนการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำมากที่สุด ความกลัวต่อการสูญเสียอันตตามลำดับ จำนวน 3 คน รองลงมาเป็นความกลัวต่อการสูญเสียเกี่ยวกับชีวิตจำนวน 2 คนและความกลัวต่อการโดนทอดทิ้งจำนวน 2 คน เท่ากัน และความกลัวต่อการสูญเสียอิสรภาพ จำนวน 1 คน ตามลำดับ

จากการพิจารณาแต่ละประเภทความกลัวดังกล่าวพบว่าความกลัวต่อการสูญเสียอัตตาที่พบในผู้ให้ข้อมูลมากที่สุดมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านสังคม ซึ่งปัจจัยด้านสังคมที่นี้ประกอบด้วย ความกดดันทางสังคมที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกกดดันในการใช้ชีวิตหลังได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำ ต้องสร้างเนื้อสร้างตัวให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมให้ได้ ถึงแม้ว่าผู้พ้นโทษจะมีการนำเอาประสบการณ์การใช้ชีวิตในเรือนจำมาประยุกต์ใช้ในการใช้ชีวิตนอกเรือนจำอย่างเต็มที่ ผู้พ้นโทษต้องเผชิญหน้ากับการตีตราสถานะผู้พ้นโทษของตนซึ่งไม่ว่าบุคคลนั้นจะถูกผู้อื่นตีตรามากหรือน้อยก็ตาม การถูกตีตราจึงฝังอยู่ในจิตใจของผู้ต้องขังที่มีความกลัวต่อการสูญเสียอัตตา

ดังจะเห็นได้จากการที่ผู้ให้ข้อมูล 3 คนนี้มีความพยายามที่จะพิสูจน์ตนเองให้สังคมเห็นว่าตนเป็นผู้พ้นโทษที่สามารถสร้างเนื้อสร้างตัวได้อย่างรวดเร็ว มีความมั่งคั่งทางการเงิน รวมถึงการถูกรายล้อมไปด้วยกลุ่มสังคมที่ร่ำรวยจากการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดจึงเป็นการจุดประกายการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำให้ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 ราย โดยความกลัวต่อการสูญเสียอัตตานั้นมีความเกี่ยวเนื่องกับความต้องการความสมหวังในชีวิต (Self – Actualization Needs) ตามทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow ที่กล่าวว่ามนุษย์มีความต้องการที่จะเจริญเติบโตในการใช้ชีวิตอย่างต่อเนื่องในแบบที่ตนเองต้องการสามารถบ่งบอกได้ว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีความต้องการในขั้นนี้มีความตระหนักว่าตนเองได้รับการตอบสนองความต้องการใน 4 ชั้นแรกครบถ้วนแล้ว ได้แก่ ความต้องการทางด้านร่างกาย ด้านความมั่นคงปลอดภัย ความเป็นที่ยอมรับของสังคม และการมีเกียรติยศชื่อเสียง โดยพิจารณาได้จากการที่ผู้ให้ข้อมูล 3 รายนี้ไม่ได้กล่าวถึงการขาดเงินทองหรือความขาดแคลนปัจจัย 4 ไม่รับรู้ถึงความไม่ปลอดภัยในชีวิตประจำวัน มีกลุ่มสังคมที่ตนได้เป็นที่ยอมรับ รวมทั้งการมีบุคลิกที่เต็มไปด้วยความมั่นใจในตนเอง บุคคลเหล่านี้จึงเล็งเป้าหมายไปที่ความต้องการที่จะสร้างความเจริญเติบโตในชีวิตต่อไป

ประเภทความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดในลำดับรองลงมาคือ ความกลัวต่อการสูญเสียเกี่ยวกับชีวิต และความกลัวต่อการโดนทอดทิ้ง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับปัจจัยภูมิหลังและปัจจัยด้านจิตใจ โดยความกลัวต่อการสูญเสียเกี่ยวกับชีวิตมีความสอดคล้องกับความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) ในขณะที่ความกลัวต่อการโดนทอดทิ้งเชื่อมโยงกับความต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม (Social Belongingness Needs)

ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 2 คนที่มีความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดประเภทความกลัวต่อการสูญเสียเกี่ยวกับชีวิตนี้ได้ทำการสร้างครอบครัวใหม่อันประกอบด้วยภรรยาและบุตร

หลังจากได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำ ด้วยเหตุนี้เองทำให้ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนี้ต้องเผชิญหน้ากับค่าใช้จ่ายที่ไม่สมดุลงบรายได้จากการประกอบอาชีพของตนเอง เป้าหมายในการใช้ชีวิตจึงเป็นการต้องหาเงินเลี้ยงชีพตนและคนในครอบครัวแต่ละวัน ไม่ต้องการให้บุตรของตนเองต้องเผชิญหน้ากับความทุกข์ยากในชีวิตเหมือนตนจึงเสาะหาช่องทางในการหารายได้เพิ่ม

ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 รายล้วนแต่มีความคุ้นชินกับยาเสพติดมาก่อนจากการกระทำผิดครั้งก่อนหน้าจึงได้ตั้งเอาผลประโยชน์จากการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดที่ตนได้สัมผัสในครั้งก่อนมาเป็นหนึ่งในทางเลือกของการเพิ่มพูนรายได้เพื่อที่จะสามารถนำพาตนเองและครอบครัวออกจากความกลัวของการเอาชีวิตรอดในแต่ละวันไปได้ จึงกล่าวได้ว่าปัจจัยภูมิหลัง เช่น ครอบครัว อาชีพ รายได้ และอื่น ๆ ส่งผลโดยตรงกับการเกิดความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิด สอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษพัทยา จังหวัดชลบุรี ของวิชญ์วิรินทร์ กิตตัตถนสิน และจอมเดช ตรีเมฆ (2558) ที่พบว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนก่อนต้องโทษ อาชีพก่อนต้องโทษ และสถานภาพสมรส มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการกระทำผิดซ้ำ

ในส่วนของผู้ให้ข้อมูล 2 รายที่มีความกลัวต่อการโดนทอดทิ้งที่นำไปสู่การตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดนั้นพบว่าโดยพื้นเพแล้วผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนี้ได้รับการเติมเต็มทางความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) และความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัย (Security and Safety Needs) แล้วจึงอยู่ในขั้นที่ต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม (Social Belongingness Needs) ซึ่งหนทางที่ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนี้จะสามารถรักความสัมพันธ์ของตนกับกลุ่มสังคมนี้ได้คือการยุ่งเกี่ยวกับการเสพติด เช่น หากปฏิเสธการร่วมใช้สารเสพติดจากเพื่อนในกลุ่มตนอาจถูกกีดกันออกจากกลุ่มหรือการต้องหาเงินจากการจำหน่ายยาเสพติดมาเหนียวรั้งให้คนรักไม่ทอดทิ้งตนไป

ประเภทความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดในลำดับต่อมาที่มีผู้ให้ข้อมูลอยู่ในประเภที่จำนวน 1 คนคือ*ความกลัวต่อการสูญเสียอิสรภาพ* ซึ่งผู้ให้ข้อมูลรายนี้มีความต้องการอยู่ในขั้นความต้องการความสมหวังในชีวิต (Self – Actualization Needs) ตามทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow เช่นเดียวกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเภทความกลัวต่อการสูญเสียอัตตา โดยปัจจัยภูมิหลังและปัจจัยด้านจิตใจไม่ส่งผลต่อการเกิดความต้องการในผู้ให้ข้อมูลรายนี้ เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลสามารถดำรงชีวิตหลังจากได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำได้ในช่วงแรกโดยที่ยังไม่ต้องรีบประกอบอาชีพหารายได้ มีทุนทรัพย์และมีความมั่นคงในระดับพอสมควร จึงสามารถมุ่งหาความ

สนุกสนานในใช้ชีวิตได้อย่างอิสระ ไม่มีภาระต้องดูแล ทำให้อิสรภาพในการใช้ชีวิตคือความต้องการหลักที่ผู้ให้ข้อมูลรายนี้มีและไม่ต้องการที่จะสูญเสียการใช้ชีวิตที่เต็มไปด้วยความสุขสนุกสนานนี้ไป

จากเหตุข้างต้นนี้สะท้อนให้เห็นว่าความน่าเกรงกลัวของกฎหมายในด้านของการริดรอนอิสรภาพด้วยการจับผู้กระทำความผิดเข้าเรือนจำสามารถบีบคั้นให้ผู้พ้นโทษเกิดความรู้สึกโหยหาการใช้ชีวิตนอกเรือนจำที่มากขึ้นไปได้จนต้องการใช้ชีวิตหลังพ้นโทษอย่างไร้ขอบเขต เกิดความหวงแหนอิสรภาพในการใช้ชีวิตที่ตนได้คืนมาจนยอมกระทำความผิดซ้ำเพื่อรักษาอิสรภาพนั้นไว้ให้ได้ ผู้ให้ข้อมูลที่มีความกลัวในประเภนี้มีลักษณะที่สอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องปมของผู้ต้องขังที่มีต่อภารกิจคืนคนดีสู่สังคม ของสุชาติ สมณะ และลัดดาวรรณ ณ ระนอง (2560) ที่พบว่าหนึ่งในปมของผู้ต้องขังที่มีต่อภารกิจคืนคนดีสู่สังคมนั้นคือ การที่ผู้ต้องขังมีความคิดและพฤติกรรมตามสัญชาตญาณ คือมีพฤติกรรมกระทำความผิดตามใจตน ไม่กระทำในสิ่งที่เห็นหน้าหลักของตน รวมทั้งมีความโกรธ ความอัดอั้นตันใจ และมีความคิดที่ผิดพลาดไปจากความจริง

ดังจะเห็นได้ว่าหลาย ๆ ปัจจัยสามารถเชื่อมโยงส่งผลซึ่งกันและกันเพื่อนำไปสู่การเกิดความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำความผิดซ้ำในคดีอาชญากรรมได้ โดยมุมมองของผู้ต้องขังที่มีต่อแต่ละปัจจัยคือตัวกำหนดว่าสิ่งใดเป็นผลตอบแทนทางบวกหรือทางลบต่อตนเอง เช่น ถ้าผู้ต้องขังมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวจึงมองว่าครอบครัวคือสิ่งที่ดีและตนก็ต้องการจะกระทำการใด ๆ ก็ตามที่นำมาซึ่งความรักจากคนในครอบครัวที่ผลตอบแทนทางบวก หากผู้ต้องขังมีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับคนในครอบครัวจึงมองว่าการอยู่ร่วมกับครอบครัวจะนำมาซึ่งผลตอบแทนทางลบ ต้องหากลุ่มสังคมใหม่มาแทนที่ครอบครัว

อนึ่งประสบการณ์ชีวิตที่ผู้ต้องขังแต่ละคนพบเจอจะเป็นตัวช่วยในการตัดสินใจว่าการกระทำใดจะนำมาซึ่งผลตอบแทนทางบวกหรือลบ การกระทำที่เคยเชื่อว่าดีและถูกต้องอาจเป็นตัวผลักดันให้เจอกับสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา การกระทำที่ไม่ดีที่ตนเคยหรือไม่เคยได้รับการลงโทษมาแล้วอาจกลับมาเป็นสิ่งที่ช่วยให้ตนหลุดพ้นจากความกลัวประเภทต่าง ๆ ได้ ข้อค้นพบสำคัญคือสิ่งที่ผู้ต้องขังได้เรียนรู้มาจากเรือนจำกลับมีพันธะที่ไม่เข้มแข็งต่อจิตใจพอจนไม่สามารถกระตุ้นให้เกิดความเกรงกลัวต่อกฎหมายเมื่อใช้ชีวิตในโลกภายนอกได้ ดังจะเห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการกล่าวว่าการได้เรียนรู้เกี่ยวกับกฎหมายอาญา การได้รับประสบการณ์ตรงจากการถูกจองจำในเรือนเป็นระยะเวลาคือสิ่งที่น่ากลัวและทำให้ไม่อยากวกกลับมาพบเจอชีวิตแบบนี้อีก

เปรียบได้ว่าภูมิต้านทานในตัวผู้พันโทษที่เรียกว่าความเกรงกลัวต่อกฎหมายจะไม่สามารถทำงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพหากปัจจัยด้านภูมิหลัง จิตใจ และสังคมของผู้พันโทษมีความอ่อนแอ อีกทั้งยังเป็นบ่อเกิดของปัจจัยด้านความกลัวในประเภทต่าง ๆ เปิดโอกาสให้เนื้อร้ายอย่างยาเสพติด แทรกซึมเข้ามาเหยียบย่ำข้อเสนอในการกระทำผิดซ้ำในที่สุด เช่นเดียวกับการวิจัยเรื่องการเฝ้าระวังผู้ต้องขังคดียาเสพติดมิให้กระทำผิดซ้ำ ของนุชนาถ ศรีเผด็จ และคณะ (2549) ที่พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดครั้งแรกของผู้พันโทษ คือ ความคึกคะนองอยากรู้ อยากเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด การถูกกลุ่มเพื่อนโน้มน้าว ความกดดันจากครอบครัว ความจำเป็นด้านอาชีพและปากท้อง ในส่วนของการกระทำผิดซ้ำในครั้งที่ 2 และ 3 นั้นเกิดขึ้นได้จากความอ่อนแอทางจิตใจของผู้พันโทษ การได้กลับสู่สิ่งแวดล้อมเดิม ๆ ที่เป็นตัวผลักดันให้กระทำผิดครั้งแรก เรื่องทรัพย์สินเงินทองที่ต้องนำเพื่อการอุปโภคในแต่ละวัน รวมทั้งการลงโทษที่ได้รับในครั้งแรกไม่รุนแรงพอทำให้ผู้พันโทษไม่กลัวที่จะกระทำผิดซ้ำอีก

การศึกษาครั้งนี้ยังพบว่า ศาสนา การรับรู้ข่าวสารอาชญากรรม ความคิดเห็นต่อบทลงโทษทางอาญา ความละอายใจ ไม่ส่งผลต่อการเกิดความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด แต่กลับเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ให้ข้อมูลชี้ให้เห็นว่าตัวแปรเหล่านี้มีส่วนช่วยให้การลดความอยากกระทำผิดซ้ำได้ หากแต่ความเข้มข้นของตัวแปรเหล่านี้จะลดลงอย่างต่อเนื่องเมื่อผู้ต้องขังออกจากเรือนจำ และต้องรับมือกับอุปสรรคจากตัวแปรอื่น ๆ ในชีวิตภายนอกจนละเลยหลักศาสนาที่เคยเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจไม่ให้ตนมีความต้องการกระทำผิดซ้ำอีก หลงลืมความละอายใจที่ได้จากคำตำหนิ คำตักเตือน และการให้โอกาสจากคนในครอบครัวหรือคนใกล้ชิด รวมทั้งละทิ้งการรับรู้ข่าวสารอาชญากรรมและความคิดเห็นที่มีต่อบทลงโทษทางอาญาที่มีความน่ากลัวมากขึ้นเมื่อตนได้เข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายอาญาเพิ่มขึ้นไปด้วย ด้วยเหตุนี้จึงเป็นการดีที่จะหาทางส่งเสริมให้ตัวแปรเหล่านี้มีประสิทธิภาพในการเตรียมความพร้อมให้ผู้ต้องขังก่อนปล่อยตัวออกจากเรือนจำเพื่อลดอัตราการกระทำผิดซ้ำในอนาคต

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย “ความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความกลัว ประเภทความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด เพื่อนำผลการศึกษาไปพัฒนาเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้พ้นโทษเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษจากการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study) โดยทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารต่างๆ เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดและการกระทำผิดซ้ำ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความกลัว รวมถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความกลัวในการตัดสินใจก่ออาชญากรรม เพื่อนำมาใช้สร้างเป็นเครื่องมือประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) รวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - Structured Interview) และใช้การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจงจากกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะทั่วไป (Typical Sample) ที่เป็นตัวแทนของปรากฏการณ์ โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการวิจัยคือผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ ตั้งแต่ 1 ครั้งขึ้นไป จำนวน 9 คน โดยความผิดที่กระทำผิดครั้งล่าสุดคือคดียาเสพติด และได้รับการพิจารณาคัดเลือกจ่ายออกทำงานนอกเรือนจำ เรือนจำพิเศษมีนบุรี

ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าข้อมูลโดยการศึกษา วรรณกรรม บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ จากในตำราและอินเทอร์เน็ตในประเด็นเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีอาชญาวิทยาตามหลักสังคมวิทยาและจิตวิทยา ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความกลัว ปัจจัยที่ส่งผลต่อความกลัวต่อการตัดสินใจในการก่ออาชญากรรม รวมถึงแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้พ้นโทษเพื่อป้องกันการกระทำ ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ได้นำเอาปัจจัยด้านภูมิหลัง ด้านจิตใจ และด้านสังคมมาเชื่อมโยงต่อการเกิดปัจจัยด้านความกลัวแต่ละประเภทที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยผู้วิจัยจะนำเสนอผลการศึกษาลำดับ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด คือ ปัจจัยด้านภูมิหลัง ได้แก่ ครอบครัว การศึกษา สภาพแวดล้อม การคบเพื่อน อาชีพ และรายได้ ปัจจัยด้านจิตใจ ได้แก่ การคิดก่อนกระทำผิด ความรู้สึกแปลกแยก และปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ ความกดดันทางสังคม พันธะทางสังคม ประสบการณ์การใช้ชีวิตในเรือนจำ ประสบการณ์การใช้ชีวิตหลังได้รับการปล่อยตัวก่อนกระทำผิดซ้ำ และการถูกตีตรา

ปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด แต่มีผลต่อการเกิดความเกรงกลัวต่อกฎหมาย คือ ปัจจัยด้านภูมิหลัง ได้แก่ ศาสนา และปัจจัยด้านจิตใจ ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารอาชญากรรม ความคิดเห็นต่อบทลงโทษทางอาญา ความละเอียดใจ

5.1.2. ความกลัวที่อยู่เหนือความเกรงกลัวกฎหมายและบทลงโทษทางอาญาอันส่งผลให้ผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดที่พบมากที่สุดคือ ความกลัวต่อการสูญเสียอนาคต รองลงมาคือความกลัวต่อการสูญเสียเกี่ยวกับชีวิต ความกลัวต่อการโดนทอดทิ้ง และความกลัวต่อการสูญเสียอิสรภาพ ตามลำดับ ในขณะที่ความกลัวต่อความพิกลพิการไม่มีความเกี่ยวข้องต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด

จากผลการสรุปการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะที่นำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงแนวทางการดูแลผู้ต้องขังในเรือนจำเพื่อลดความเสี่ยงของผู้ต้องขังในการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ดังนี้

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

5.2.1.1 กรมราชทัณฑ์ควรให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัวกับกลุ่มเพื่อนของผู้ต้องขังเพิ่มขึ้น มีการจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาด้านครอบครัวในเรือนจำเพื่อให้บริการแก่ผู้ที่เข้ามาเยี่ยมเยียนผู้ต้องขังซึ่งไม่ว่าจะเป็นบิดา มารดา บุตรหลาน ภรรยา สามี เพื่อนหรือญาติพี่น้องในช่วงเวลาราชการ เพื่อให้ผู้คนใกล้ชิดผู้ต้องขังสามารถเข้าถึงความช่วยเหลือ คำแนะนำ และเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของผู้ต้องขังได้หลายเวลามากขึ้น รวมทั้งขยายระยะเวลาในการเข้าเยี่ยมผู้ต้องขัง โดยหลักสูตรการให้คำปรึกษาสามารถสอนทักษะการให้คำปรึกษาและการโน้มน้าว

ใจให้ครอบครัวหรือคนใกล้ชิดได้ใช้ในกรณีที่ผู้พันโทষมีท่าทีเสี่ยงจะกระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรมหรือคดีอื่น ๆ เพื่อให้ผู้พันโทষได้มีปฏิสัมพันธ์กับคนในครอบครัวในห้วงเวลาที่เกิดกระบวนการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำ คำตักเตือนจากคนในครอบครัวนั้นจะมีประสิทธิภาพต่อการยับยั้งไม่ให้ตัดสินใจกระทำผิดซ้ำได้ถ้าหากมีการตักเตือนที่บ่อยครั้งพอ เปิดโอกาสให้ผู้พันโทษที่กำลังเสี่ยงจะกระทำผิดซ้ำได้ระบายความคิดออกมากับคนในครอบครัวเพื่อเป็นการสร้างความตระหนักแก่ผู้พันโทษว่าคนที่ตนรักไม่มีความสุขต่อสิ่งที่ตนกำลังจะทำ และจากเปิดโอกาสให้ผู้พันโทษได้พูดระบายออกมานั้นจะก่อให้เกิดกระบวนการทางความคิดก่อนพูดซึ่งผู้พันโทษจะสามารถทบทวนคำพูด และความคิดของตนเองได้ใหม่

5.2.1.2 กรมราชทัณฑ์ควรให้การส่งเสริมการสร้างความรู้ทักษะที่ทันสมัยให้กับผู้ต้องขังและผู้พันโทษโดยเพิ่มสายอาชีพที่หลากหลาย ทันสมัย โดยเฉพาะในด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีเนื่องจากการทำงานในปัจจุบันได้นำคอมพิวเตอร์มาใช้อย่างแพร่หลาย ถ้าเรือนจำจึงควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรการสอนทักษะด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีความเฉพาะทางมากขึ้น เพื่อชี้ให้ผู้ต้องขังเห็นว่าความรู้ในด้านนี้สามารถนำไปใช้ต่อยอดทางการประกอบอาชีพได้หลากหลาย ตรงกับความต้องการทางตลาดในปัจจุบัน เพราะผู้ต้องขังบางรายที่ไม่คุ้นเคยกับเทคโนโลยีอาจไม่มีความสนใจในการเข้าอบรมเพราะมองว่าเป็นทักษะไกลตัวเกินไป รวมทั้งยกระดับหลักสูตรการฝึกวิชาชีพและการให้การศึกษาในเรือนจำให้ผู้ต้องขังสามารถเข้าถึงง่ายขึ้น เนื่องจากการเข้ารับการศึกษานี้จำเป็นต้องใช้เอกสารราชการในการยืนยันขอเข้าเรียน ทำให้ผู้ต้องขังเกิดความไม่สะดวกที่จะติดต่อให้คนในครอบครัวมาดำเนินการแทนให้และเกิดความเกรงใจไม่ยอมรับกวนเวลาคนอื่นจึงพลาดโอกาสในการเข้ารับการศึกษานี้ไป การนำเสนอทางเลือกในการประกอบอาชีพที่หลากหลายรอบด้านจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้พันโทษมีตัวเลือกในการตัดสินใจไม่กระทำผิดซ้ำเพิ่มมากขึ้น

5.2.1.3 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษพัฒนาโครงการเกี่ยวกับศาสนาเข้าถึงแหล่งชุมชนที่มีผู้พันโทษอาศัยอยู่มากขึ้น เนื่องจากหลักศาสนามีส่วนช่วยให้การหยุดยั้งความต้องการในการกระทำผิดซ้ำในใจของผู้พันโทษได้เป็นอย่างมากขณะอยู่ในเรือนจำ เมื่อได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำมาผู้พันโทษจึงเข้าถึงหลักศาสนาได้น้อยลงเพราะมีภาระหน้าที่ที่ต้องทำเพิ่มมากขึ้น มีความไม่สะดวกที่จะไปเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาด้วยตนเอง และหลงลืมไปว่าตนสามารถประกอบพิธีกรรมทางศาสนาได้ด้วยตนเองที่บ้าน หากผู้พันโทษได้คำนึงถึงหลักคำสอนทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ การตัดสินใจกระทำผิดซ้ำจึงสามารถถูกยับยั้งได้ด้วยหลักของความถูกต้อง โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถประชาสัมพันธ์หรือจัดสร้างกิจกรรมทางศาสนาให้แก่ละชุมชนเป็นรายวันหรือรายสัปดาห์ขึ้นไปได้ เช่น การทำบุญตักบาตรในชุมชน การ

นิมนต์พระสงฆ์มาให้หลักธรรมที่สถานที่ที่เป็นส่วนกลางของชุมชน การจัดสรรสถานที่สำหรับการละหมาด

5.2.1.4 ภาครัฐควรเพิ่มค่าแรงขั้นต่ำให้สอดคล้องกับภาระค่าใช้จ่ายของประชาชน เนื่องจากรายได้ที่ผู้พันโทชได้จากการประกอบอาชีพนั้นมีความไม่สมดุลกับรายจ่ายในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในผู้พันโทชที่มีครอบครัวต้องดูแลย่อมต้องการสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการที่ดีให้กับครอบครัวโดยเฉพาะบุตรหลาน เช่น การได้เข้าเรียนในสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงด้านวิชาการและมีสังคมที่ดี แต่ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้นั้นค่อนข้างสูงและทำให้ผู้พันโทชรวมทั้งประชาชนทั่วไปไม่สามารถเข้าถึงบริการที่ดีมีคุณภาพที่คาดหวังได้

5.2.1.5 ปรับเปลี่ยนโครงสร้างการนำเสนอข่าวของสื่อประเทศไทย โดยลดการนำเสนอข่าวอาชญากรรมที่เล่ารายละเอียดของวิธีการกระทำผิดของผู้กระทำผิดอย่างเจาะลึกจนเกินไป เพื่อลดการเหนียวนาให้ผู้รับข่าวมีแรงจูงใจในการกระทำผิดหรือเกิดความชินกับอาชญากรรมที่ได้ยินจากสื่อทุกวันจนเข้าใจว่าอาชญากรรมคือเรื่องปกติของสังคม และเพิ่มช่วงรายการที่ให้ความรู้ที่มีประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตของบุคคลทั่วไปและผู้พันโทชให้มากขึ้น เช่น วิธีทางประอาชีพรักษาสุขภาพกายใจ รายการที่ให้ทั้งความบันเทิงและสอดแทรกสาระ

5.2.1.6 กระทรวงยุติธรรมผลักดันให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือด้านการเฝ้าระวังยาเสพติดในชุมชนให้ได้มากที่สุด โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องสร้างความเชื่อมั่นและรับประกันความปลอดภัยของคนในชุมชนที่แจ้งเบาะแสยาเสพติดควบคุมคู่ด้วย เช่น การมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยลาดตระเวนในชุมชน การเข้าไปสอบถามความต้องการหรือปัญหาเสพติดของคนในชุมชนเป็นประจำ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

5.2.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

5.2.2.1 จากผลการวิจัยพบว่าประเภทความกลัวที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดที่มีมากที่สุดคือความกลัวต่อการสูญเสียหน้าที่ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะให้กรมราชทัณฑ์และกรมคุมประพฤติจัดทำโครงการที่เพิ่มคุณค่าและสร้างเกียรติยศให้กับผู้พันโทชด้วยการให้รางวัลแก่ผู้พันโทชที่ไม่กระทำผิดซ้ำหลังจากได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำไปได้ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เช่น ใบประกาศเกียรติคุณ สิ่งของ หรือเงินรางวัลสำหรับผู้พันโทชที่ไม่ประพฤติผิดประจำปี รวมทั้งมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อผู้พันโทช เปิดรับเงินบริจาคจากประชาชนเพื่อสนับสนุนค่าใช้จ่ายของโครงการ โดยโครงการนี้มีวัตถุประสงค์ในการกระตุ้นให้ผู้พันโทชได้รับรู้ถึงคุณค่าของการไม่ยุ่งเกี่ยวกับการประกอบอาชญากรรม เกิดความภาคภูมิใจในการประพฤติตนเป็นพลเมืองดี มี

เกียรติในตนเองและทำเพื่อสังคม รวมทั้งเป็นการย้ำให้ผู้พ้นโทษได้เห็นถึงผลประโยชน์จากการไม่กระทำผิดซ้ำมากกว่าผลประโยชน์จากการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

5.2.2.2 จากผลการวิจัยที่มีข้อค้นพบว่าความกลัวต่อการสูญเสียที่เกี่ยวกับชีวิตเป็นประเภทความกลัวที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดสูงเป็นอันดับ 2 ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติสำหรับการจัดโอกาสในการเกิดความกลัวประเภทนี้ในผู้ต้องขังและผู้พ้นโทษ โดยเสนอให้มีการเพิ่มสินเชื่อโครงการเพื่อกู้ยืมสำหรับผู้พ้นโทษที่สนใจโครงการกู้ยืมต้องครอบคลุมถึงอาชีพรับจ้างทั่วไป ไม่ใช่เพื่อการกู้ยืมเพื่อการลงทุนธุรกิจเพียงอย่างเดียว เนื่องจากผลการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลที่มีความกลัวประเภทนี้ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป เช่น ขับรถขนส่ง งานก่อสร้าง ไม่มีทุนทรัพย์ที่มากพอที่จะนำมาลงทุนธุรกิจที่มีความเสี่ยงในการลงทุนอีกทั้งต้องใช้ความรู้และทักษะทางด้านธุรกิจหรือเศรษฐศาสตร์ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลยังไม่มีผู้เชี่ยวชาญมากพอ จึงควรให้สิทธิสำหรับผู้พ้นโทษที่ต้องการกู้ยืมเพื่อการศึกษา ค่าเล่าเรียนของบุตร และการกู้ยืมเพื่อการใช้จ่ายสำหรับดำรงชีวิตทั่วไปด้วย ดังนั้นการมีสถาบันการเงินที่ให้การช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ผู้พ้นโทษ โดยเฉพาะและสนับสนุนครอบคลุมทุกกิจกรรมในชีวิตประจำวัน จึงน่าจะช่วยให้ผู้พ้นโทษมีหนทางในการหาเลี้ยงชีพตนและครอบครัวได้อย่างถูกกฎหมายต่อไป รวมทั้งเป็นการสร้างการแข่งขันกับธุรกิจใญวงการยาเสพติดที่ผู้พ้นโทษมองว่าเป็นอาชีพทางเลือกที่สามารถร่วมลงทุนได้ง่ายและมีผลกำไรดี

5.2.2.3 จากผลการวิจัยที่พบว่าความกลัวต่อการถูกทอดทิ้งคือประเภทความกลัวที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดมากเป็นอันดับ 2 เช่นเดียวกัน ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอในการรับมือต่อความกลัวประเภทดังกล่าวในผู้ต้องขังและผู้พ้นโทษ ด้วยการเสนอให้มีการจัดตั้งหรือส่งเสริมการสร้างกลุ่มกิจกรรมประจำชุมชน เพื่อให้สมาชิกในชุมชนมีทางเลือกในการเข้าร่วมกลุ่มสังคมที่มากขึ้น เป็นการสร้างทางเลือกให้ผู้พ้นโทษและคนในชุมชนได้มีกลุ่มสังคมอื่น ๆ ที่ไม่ใช่แค่กลุ่มเพื่อนที่อยู่เกี่ยวกับยาเสพติดให้เลิกคบค้าสมาคมมากขึ้น การที่ผู้พ้นโทษต้องวนเวียนกลับไปหากกลุ่มเพื่อนที่อยู่เกี่ยวกับยาเสพติดดั้งเดิมนั้นเป็นเพราะบุคคลมักจะมียึดหลักปักฐานอยู่กับกลุ่มสังคมกลุ่มเดิมที่ตนคุ้นเคยด้วย ดังนั้นหากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถจัดตั้งศูนย์รวมในการสร้างกลุ่มสังคมให้ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ จะทำให้สมาชิกในสังคมรวมทั้งผู้พ้นโทษมีความกล้ามีความพร้อมที่จะเปิดใจค้นหากกลุ่มสังคมใหม่ ๆ พร้อมทั้งเสนอแนะให้มีการฝึกทักษะการมองเห็นคุณค่าในตนเอง เพื่อให้ผู้ต้องขังให้ความสำคัญกับตนเองมากขึ้น มีความมั่นใจในตนเองโดยไม่ต้องพึ่งพากลุ่มสังคมที่ซีกจูงตนไปในทางที่ผิด รวมทั้งมีการฝึกฝนทักษะในการปฏิเสธกลุ่มที่ประกอบอาชญากรรมแบบเด็ดขาด เพื่อให้ผู้ต้องขังและผู้พ้นโทษได้นำไปใช้ควบคู่กับทักษะการปฏิเสธในมาตรการการดูแลและแก้ไขฟื้นฟูของทางเรือนจำเพิ่มเติมในปัจจุบัน

5.2.2.4 จากผลการวิจัยที่พบว่าความกลัวต่อการสูญเสียอิสรภาพเป็นหนึ่งในประเภทความกลัวที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดมากเป็นอันดับ 3 ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวทางในการลดโอกาสการเกิดความกลัวประเภทดังกล่าว โดยให้ทางเรือนจำเพิ่มหลักสูตรการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมและการสังสรรค์ที่ถูกต้องให้ผู้ต้องขังแนะแนวเกี่ยวกับกิจกรรมที่น่าสนใจที่ผู้พ้นโทษสามารถไปเข้าร่วมได้หลังจากได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำ เช่น กิจกรรมด้านกีฬา ชมรมวิชาชีพ สถานที่ท่องเที่ยวต่างจังหวัด ฯลฯ เพราะจากข้อค้นพบที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลที่มีความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดประเภทนี้พบว่าแหล่งท่องเที่ยวสังสรรค์ที่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลมีความสุขและจิตใจที่ได้เข้าร่วมคือสถานบันเทิงที่เปิดให้บริการกลางคืน ซึ่งสถานที่ดังกล่าวเต็มไปด้วยอบายมุขและสิ่งผิดกฎหมาย โดยผู้พ้นโทษที่ต้องการแสวงหาการใช้ชีวิตอย่างมีอิสรภาพอาจยังไม่มี ความเข้าใจที่เพียงพอว่ากิจกรรมสังสรรค์ที่ตนสามารถเข้าร่วมได้นั้นมีกิจกรรมใดบ้าง ดังนั้นการแนะนำกิจกรรมหรือสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ อาจจะช่วยให้ผู้ต้องขังได้มีกิจกรรมทางเลือกที่หลากหลายและห่างไกลจากแหล่งมั่วสุมมากขึ้น อีกทั้งการที่สังคมมีแหล่งสถานบันเทิงเป็นจำนวนมากนั้นก็เอื้อให้ผู้พ้นโทษสามารถเข้าถึงกิจกรรมที่สุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดได้ง่ายขึ้น จึงควรมีการประสานงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำการควบคุมแหล่งสถานบันเทิงให้มีการตรวจสอบสถานที่ดังกล่าวอย่างเข้มงวด ทั้งเจ้าของกิจการ พนักงาน และผู้เข้ารับบริการ เพื่อเฝ้าระวังไม่ให้สถานบันเทิงกลายเป็นแหล่งมั่วสุมยาเสพติดควบคู่ไปด้วย

5.2.2.5 เปิดโอกาสให้ผู้พ้นโทษและผู้ต้องขังได้ออกมาเผยแพร่ประสบการณ์การกระทำผิดและบทลงโทษของตนให้สังคมได้รับฟังเพื่อเพิ่มคุณค่าในตนเองให้กับผู้พ้นโทษว่าการกระทำผิดของตนนั้นสามารถนำมาเป็นบทเรียนให้สังคมได้ การได้ออกมาเล่าประสบการณ์การกระทำผิดซ้ำจะเป็นหลักประกันที่ทำให้ผู้พ้นโทษไม่ต้องการกระทำผิดซ้ำอีกเพราะเหมือนได้ให้คำสัญญากับสังคมไว้แล้ว รวมทั้งเพื่อช่วยให้บุคคลทั่วไป บุคคลที่กำลังตัดสินใจกระทำผิดหรือกระทำผิดซ้ำได้มีเครื่องเตือนใจจากผู้ที่มีประสบการณ์ตรงจะช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือและความเข้าใจระหว่างกันมากขึ้น เพราะบุคคลเหล่านี้มีประสบการณ์ที่คล้ายกันมากกว่าบุคคลทั่วไป

5.2.2.6 ยกระดับงานประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับการนำเสนอโทษของยาเสพติดที่หลากหลายประเด็นมากขึ้น เนื่องจากข้อค้นพบในการศึกษาครั้งนี้พบว่าผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดไม่ได้เกรงกลัวต่อยาเสพติดในด้านของการเป็นสิ่งทำลายสุขภาพ การเสียทรัพย์สินเงินทอง การทำให้ลูกหลานหรือคนที่ตนเองรักต้องเสียนาคตจากยาเสพติดตามที่สื่อมักนำเสนอ เพราะยาเสพติดในสายตาของผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมาก่อนนั้น ยาเสพติดเปรียบเสมือนทางออกของชีวิต ยาเสพติดทำให้ผู้พ้นโทษสามารถสร้างรายได้ที่มากกว่าการประกอบอาชีพสุจริต และมีกลุ่มสังคมที่

รองรับ ดังนั้นการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ผู้รับสารเกิดความเกรงกลัวต่อกฎหมายอาญาและไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างแท้จริง จึงควรนำเสนอข้อมูลที่สามารถแย้งผลประโยชน์ของยาเสพติดได้จริง เช่น ทำการนำเสนอเกี่ยวกับการประกอบอาชีพหรือเส้นทางในการสร้างรายได้ที่มีความมั่นคง สร้างเกียรติให้กับตนเองได้มากกว่าการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด หรือทำการนำเสนอถึงความทุกข์ทรมานในการใช้ชีวิตในเรือนจำโดยให้ผู้พ้นโทษหรือผู้ต้องขังเป็นผู้มาถ่ายทอดประสบการณ์ตรงเอง เพื่อเป็นการชี้ให้เห็นว่าถึงแม้ว่าการใช้ชีวิตในโลกภายนอกเต็มไปด้วยความกลัว แต่ก็ยังสามารถแสวงหาโอกาสได้อย่างอิสระ มีเวลาในการใช้ชีวิตเป็นของตนเอง ต่างจากสภาพชีวิตในเรือนจำที่อิสรภาพถูกรัดรอนไปแทบหมดสิ้น

5.2.3 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

5.2.3.1 ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านจิตวิทยาที่ส่งผลต่อการเกิดความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่หลากหลายมากขึ้น เช่น ความกลัว ความหวัง การมองเห็นคุณค่าในตนเอง การรับมือกับอุปสรรคปัญหา ทักษะการแก้ปัญหา ผ่านการติดตามดูแลผู้พ้นโทษที่เข้ามาใช้บริการจากเรือนจำหรือผ่านการเข้ารับบริการด้านการให้คำปรึกษาในเรือนจำ เพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่กระตุ้นให้ผู้ต้องขังตัดสินใจกระทำผิดซ้ำ ซึ่งน่าจะช่วยให้ได้มุมมองต่อการให้ความสำคัญด้านจิตวิทยาที่เกี่ยวกับการตัดสินใจกระทำผิดและกระทำผิดซ้ำในผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำได้มากขึ้น

5.2.3.2 เพิ่มขอบเขตด้านประชากรให้เป็นผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในความผิดประเภทอื่น ๆ เช่น ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือความผิดอื่น ๆ สำหรับการศึกษาค้างต่อไป

5.3 ข้อจำกัดของงานวิจัยในครั้งนี้

เนื่องด้วยการศึกษาครั้งนี้ดำเนินการในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 (COVID-19) และมีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม 2563 จึงทำให้การศึกษาค้างนี้เกิดอุปสรรคในด้านความล่าช้าต่อการประสานงานในการขอเข้าเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังในเรือนจำเนื่องจากเรือนจำเป็นหนึ่งในสถานที่ที่ถูกพิจารณาให้ปิดการให้บริการ ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถเข้าไปเก็บข้อมูลจากผู้ต้องขังที่อยู่ในเรือนจำได้ ผู้วิจัยจึงต้องปรับเปลี่ยนเกณฑ์ผู้ให้ข้อมูลจากผู้ต้องขังทั่วไปในเรือนจำเป็นผู้ต้องขังที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือก

จ่ายออกทำงานนอกเรือนจำ ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้วิจัยต้องลดจำนวนผู้ให้ข้อมูลลงเนื่องจากจำนวนของผู้ต้องขังที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกจ่ายออกทำงานนอกเรือนจำในขณะนั้นมีอยู่อย่างจำกัดทั้งในด้านปริมาณและความหลากหลายของประเภทคดี

บรรณานุกรม

- Albrecht Karl. (2007). Practical intelligence: The art and science of common sense. San Francisco: Wiley/Jossey-Bass.
- Amir Mohammad, Shahsavarani Esfandiar, & Azad Marz Abadi. (2015). The Bases, Principles, and Methods of Decision - Making: A Review of Literature. International Journal of Medical Review. Behavioral Science Research Center, Baqiyatallah University of Medical Science, Tehran, Iran.
- Antonio R. Damasio, & al, e. (1995). Fear and the human amygdala. The Journal of Neuroscience, September 15(9).
- APA Dictionary of Psychology. Fear. Retrieved 14 October 2019
<http://dictionary.apa.org/fear>
- Arash Emamzadeh. (2018). Origin of Common Fears: A Review. The Inquisitive Mind Magazine(Issue 37), 5.
- Feng Xu, Xin Luo, & Carol Hsu. (2017). Anger or Fear? Effect of Discrete Emotion on Deviant Security Behavior. Paper presented at the the 50th Hawaii International Conference on System Science.
- Jang Sung Joon, & Agnew Robert. (2015). Strain Theories and Crime. In J. D. Wright (Ed.), International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences (Second Edition) (pp. 495-500). Oxford: Elsevier.
- Jean-Louis Van Gelger, Henk Elffers, Danielle Reynald, & Daniel Nagi. (2014). Affect and Cognitive in Criminal Decision Making. Abingdon, Oxon, UK: New York: Routledge.
- Jeff A. Bouffard. (2015). Examining the Direct and Inderect Effect of Fear and Anger on Criminal Decision Making Among Known Offenders. International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology, 59(13), 1385 - 1408.
- Jennifer S. Lerner, & Dacher Keltner. (2001). Fear, Anger and Risk. Journal of Personality and Social Psychology, 81, 146 - 259.
- John Braithwaite. (2000). Shame and Criminal Justice. Canadian Journal of Criminology. Academic Research Library, 281 - 298.

- Jones Lawrence. (2008). An Individual Case Formulation Approach to the Assessment of Motivation. In M. McMurrin (Ed.), In Motivating Offenders to Change (pp. 31 - 54).
- Joseph E. LeDoux. (2015). APS Award Address: Coming to Terms With Fear and Anxiety: Association for Psychological Science.
- Justin T Pickett, Sean Patrick Roche, and Greg Pogarsky. (2018). Toward a Bifurcated Theory of Emotional Deterrence. American Society of Criminology, 26, 27 - 58.
- Michael Davis. (1992). The role of the amygdala in conditioned fear [Press release]
- Sean Patrick, Roche Theodore Wilson, and Justin T. Pickett. (2019). Perceived Control, Severity, Certainty, and Emotional Fear: Testing an Expanded Model of Deterrence. Journal of Research in Crime and Delinquency, 57(4).
- Tiedens Larissa Z. and Linton Susan. (2001). Judgment under emotional certainty and uncertainty: The effects of specific emotions on information processing. Journal of Personality and Social Psychology, 81(6), 973-988.
- เสกสัณ เครือคำ. (2558). อาชญากรรม อาชญาวិทยา และงานยุติธรรมทางอาญา. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม. (2561). คู่มือการจัดโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังตามลักษณะแห่งคดีและพฤติการณ์การกระทำผิด.
- กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม. (2563). อัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวตามช่วงปีงบประมาณ. Recidivism Statistics Database ฐานข้อมูลผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ Retrieved 27 มกราคม 2563. <http://www.correct.go.th/recstats/>
- จักรี ไชยพินิจ. (2559). บทวิพากษ์ทฤษฎีการเลือกอย่างเป็นเหตุเป็นผล: ข้อจำกัดในการสร้างคำอธิบายทางสังคมศาสตร์. วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา, ปีที่ 4 ฉบับที่ 1.
- จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย. (2549). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทรรศพล ชุนรัง. (2556). สาเหตุการกระทำผิดซ้ำคดีเกี่ยวกับทรัพย์: ศึกษาเฉพาะกรณีความผิดฐานลักทรัพย์นักโทษเด็ดขาดฝ่ายควบคุมแดน 8 เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร. รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตรมหาวิทาลัยเอกริก,
- ฉิมลักษณ์ ภิกษุณี. (2559). พุทธวิธีรับมือกับความกลัว (Buddhist way of dealing with fear). Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, ปีที่ 9 ฉบับที่3(กันยายน - ธันวาคม).

- นุชนาท ศรีเผด็จ และคณะ. (2549). การเฝ้าระวังผู้ต้องขังคดียาเสพติดมิให้กระทำผิดซ้ำ: สำนักงาน
กิจการยุติธรรม.
- ปกรณ์ มณีปกรณ์. (2555). ทฤษฎีอาชญาวิทยา. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เวิลด์เทรด ประเทศไทย.
- พระราชพร ยกเชื้อ. (2541). พุทธศาสนากับปัญหาอาชญากรรมในสังคมไทย: ศึกษาความค่านึงเรื่องศีล 5
ของผู้กระทำผิดในเรือนจำกลางคลองเปรม. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต), อักษรศาสตร์
(ศาสนาเปรียบเทียบ) มหาวิทยาลัยมหิดล,
- พระศรีปริยัติธาดา, ทิพย์ ชันแก้ว และธรรณต์ พัฒนะสิงห์. (2561). รูปแบบการตัดสินใจตามหลักพุทธ
จิตวิทยา. วิทยาลัยสงฆ์ มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
- พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต. (2556). วิพากษ์การอธิบายทางเลือกเชิงเหตุผล. วารสารเศรษฐศาสตร์
การเมือง, ปีที่ 1 ฉบับที่ 1.
- วิษณุวิทย์ กิตต์ธณสิน และจอมเดช ตรีเมฆ. (2558). การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำพัทยา
จังหวัดชลบุรี. Paper presented at the ASEAN Conference on Humanities and
Social Science.
- วิศิษฐ์ เจนนานนท์, ปิ่นพงษ์ยาข์ คณิตสุนทรโรทยาน และสุเทพ พรหมเลิศ. (2562). กระบวนการเกิด
อาชญากรรมในแง่มุมของพุทธธรรม. วารสารการเมืองการปกครอง, ปีที่9 ฉบับที่1(มกราคม -
เมษายน).
- วีระชัย เหล่าลอินทร์, เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ, สุวกิจ ศรีปัดดา และพัชนี บุระพันธ์. (2552). การกระทำ
ผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ปี
ที่3 ฉบับที่1, หน้า 29 - 38.
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม. (2558). แผนยุทธศาสตร์กระทรวง
ยุติธรรม พ.ศ. 2558 - 2561.
- สุชาติ สมณะ และ ลัดดาวรรณ ณ ระยอง. (2560). ปมของผู้ต้องขังที่มีต่อภารกิจคืนคนดีสู่สังคม.
Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์
และศิลปะ, ปีที่10 ฉบับที่2(พฤษภาคม - สิงหาคม).
- อานนท์ ฉัตรเงิน และเกษมศานต์ โชติชาครพันธุ์. (2559). ลักษณะส่วนบุคคลและพฤติกรรมของ
ผู้กระทำผิดซ้ำหญิงในคดีจำหน่ายยาเสพติด. วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต, ฉบับที่2
ปีที่12, หน้า 71 - 86.
- อุนิษา เลิศโตมรสกุล. (2561). อาชญากรรมและอาชญาวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

**แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ต้องขังที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษา “ความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำใน
คดียาเสพติดของผู้ต้องขังที่เคยกระทำผิดซ้ำ”**

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด
- 2) เพื่อศึกษาประเภทความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด
- 3) เพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังและผู้พ้นโทษเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

คำชี้แจง: แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ประกอบด้วยคำถาม จำนวน 6 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1: ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2: คำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านภูมิหลังที่ส่งผลต่อความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด

ส่วนที่ 3: คำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านจิตใจที่ส่งผลต่อความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด

ส่วนที่ 4: คำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านสังคมที่ส่งผลต่อความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด

ส่วนที่ 5: คำถามเกี่ยวกับประเภทความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด

ส่วนที่ 6: คำถามเกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้พ้นโทษเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

วันที่สัมภาษณ์ ..... เดือน ..... พ.ศ. 2563

สถานที่ .....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

- 1.1 คดีที่ต้องขังกระทำผิด .....
- 1.2 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเรือนจำ .....

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านภูมิหลังที่ส่งผลต่อความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรม

2.1 สภาพครอบครัวและระดับความสัมพันธ์ที่ท่านมีกับสมาชิกในครอบครัวเป็นอย่างไร ทั้งในครั้งก่อนท่านกระทำผิดครั้งแรก หลังกระทำผิดและหลังกระทำผิดซ้ำ

2.2 ระดับการศึกษาของท่านเป็นอย่างไร การศึกษานั้นส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของท่านหรือไม่ อย่างไร

2.3 ท่านนับถือศาสนาหรือไม่ ศาสนาหรือสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจที่ท่านมีส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของท่านหรือไม่ อย่างไร

2.4 สภาพแวดล้อมที่ท่านอยู่อาศัยและความสัมพันธ์ระหว่างท่านกับสมาชิกในชุมชนเป็นอย่างไร ทั้งในครั้งก่อนท่านกระทำผิดครั้งแรก หลังกระทำผิดและหลังกระทำผิดซ้ำ

2.5 กลุ่มเพื่อนที่ท่านคบหาในครั้งก่อนท่านกระทำผิดครั้งแรก หลังกระทำผิดและหลังกระทำผิดซ้ำเป็นอย่างไร การคบหากับพวกเขาส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของท่านหรือไม่ อย่างไร

2.6 ท่านประกอบอาชีพใดในครั้งก่อนท่านกระทำผิดครั้งแรก หลังกระทำผิดและหลังกระทำผิดซ้ำ อาชีพที่ท่านดำรงตำแหน่งส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของท่านหรือไม่ อย่างไร

2.7 รายได้จากการประกอบอาชีพของท่านเป็นอย่างไร และส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของท่านหรือไม่ อย่างไร

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านจิตใจที่ส่งผลต่อความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรม

3.1 ท่านมีการรับรู้ข่าวสารอาชญากรรมหรือไม่ ช่องทางการรับรู้ข่าวสารอาชญากรรมของท่านคืออะไร และการรับรู้ข่าวสารดังกล่าวส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของท่านหรือไม่ อย่างไร

3.2 ท่านมีความคิดเห็นต่อบทลงโทษทางอาญาอย่างไร และความคิดเห็นนั้นส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของท่านหรือไม่ อย่างไร

3.3 ท่านมีกระบวนการคิดก่อนกระทำผิดอย่างไร ท่านมีทางเลือกอะไรบ้างขณะอยู่ในขั้นตอนคิดก่อนกระทำผิด

3.4 ท่านมีความรู้สึกละเอียดต่อการกระทำผิดของตนเองหรือไม่ อย่างไร และสิ่งใดที่ทำให้ท่านเกิดความรู้สึกละเอียดต่อการกระทำผิดของตนเอง

3.5 ก่อนการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำท่านเคยมีความรู้สึกแปลกแยก เช่น รู้สึกไร้อำนาจ ไร้ความหมาย ไร้บรรทัดฐาน รู้สึกโดดเดี่ยวหรือเหินห่างจากตนเองหรือไม่ หากเคย ความรู้สึกแปลกแยกเหล่านั้นมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของท่านหรือไม่ อย่างไร

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านสังคมที่ส่งผลต่อความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรม

4.1 ท่านเคยเผชิญหน้ากับความกดดันทางสังคมหรือไม่ อย่างไร ท่านคิดว่าความกดดันนั้นส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของท่านหรือไม่ อย่างไร

4.2 ท่านมีพันธะทางสังคมกับสังคมที่ท่านใช้ชีวิตอย่างไร ทั้งในด้านความผูกพัน ข้อผูกมัด ความเกี่ยวข้องกับสังคม และความเชื่อมั่นในสังคมที่ท่านอยู่

4.3 ท่านมีประสบการณ์การใช้ชีวิตขณะอาศัยอยู่ในเรือนจำอย่างไร ประสบการณ์ที่ท่านได้รับจากเรือนจำนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจหรือไม่ตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของท่านหรือไม่ อย่างไร

4.4 ท่านมีประสบการณ์การใช้ชีวิตหลังจากได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำอย่างไร ท่านได้นำความรู้ความสามารถที่ได้รับจากการอบรมในเรือนจำมาประยุกต์ใช้หลังจากได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำหรือไม่ อย่างไร

4.5 ท่านเคยถูกคนในสังคมตีตราการกระทำผิดและการกระทำผิดซ้ำของท่านหรือไม่ อย่างไร และการถูกตีตราส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของท่านหรือไม่ อย่างไร

ส่วนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับประเภทความกลัวต่อการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดีอาชญากรรม

5.1 ก่อนการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำ ท่านมีความกลัวต่อการสูญเสียที่เกี่ยวกับชีวิตหรือไม่ อย่างไร

5.2 ก่อนการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำ ท่านมีความกลัวต่อการสูญเสียต่อความพิการหรือไม่ว่างไร

5.3 ก่อนการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำ ท่านมีความกลัวต่อการสูญเสียอิสรภาพของตนเองหรือไม่ อย่างไร

5.4 ก่อนการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำ ท่านมีความกลัวต่อการโดนทอดทิ้งหรือปฏิเสธ อย่างไร

5.5 ก่อนการตัดสินใจกระทำผิดซ้ำ ท่านมีความกลัวต่อการสูญเสียอันธพาลหรือไม่ อย่างไร

ส่วนที่ 6 คำถามเกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้พันโทษเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

6.1 ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้พันโทษเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำที่ท่านเคยได้รับขณะอยู่ในเรือนจำอย่างไร

6.2 ท่านมีความคิดเห็นเพิ่มเติม หรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้พันโทษเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำอย่างไร

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	จุฬารัตน์ รัฐพิทักษ์สันติ
วัน เดือน ปี เกิด	26 กรกฎาคม 2537
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	สาขาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศิลปากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY